

לקראת שבחת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 440

פנינים לפרשת בלק תשפ"ד

"למרות כל הוויתור העצום וההקרבה האדירה שהקריב למען הקמת הישיבה, הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א אמר, שדבר אחד הוא לא הסכים לתת לסלונים בשום אופן, את המידות שלו."

שיחה מיוחדת מפי הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א רב דחסידי סלונים בביתר עילית, וחבר בד"ץ ביתר - על זקינו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א

יעקב א. לוסטיגמן

אחד ויחיד היה כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א. אחד ויחיד בשדה החינוך, איש קדוש ומורם מעם, שלמרות היותו אחוז בשרעפי קודש במדרגות עילאיות של עבודת ה', ידע לרדת לרמתו של כל תלמיד צעיר, הבין את המתחולל בין נבכי נפשו, ורומם אותו למדרגות נפלאות בעבודת ה'.

לא בכדי זכה מרן ה'נתיבות שלום' זצ"ל, לכך שגם ספריו נפוצו על פני תבל והפכו לספר יסודי מאוד בארון הספרים היהודי, בעולם החסידי ומחוצה לו, וגם תלמידיו הפכו בחלקם הגדול למרביצי תורה ידועי שם והעמידו תלמידים ותלמידי תלמידים על פני כל הארץ.

זכינו לשוחח עם נכדו הגדול, הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, בנו בכורו של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, רבה של קהילת חסידי סלונים בביתר עילית וחבר בד"ץ ביתר עילית.

"כשבאים לדבר על דמותו של הרבי ה'נתיבות שלום', כדאי לפתוח בסיפור אחד שיכול ללמד על הכלל.

"הרבי זצ"ל סיפר לי שבעיקרון הוא ראה את עתידו כרב ומורה הוראה בישראל. לא היתה לו תוכנית להיות ראש ישיבה, ובוודאי שלא אדמו"ר. הוא קיבל סמיכה לרבנות מכמה וכמה גדולי עולם ובעיקרון היתה הדרך פתוחה לפניו להתמנות כרב בהתאם לשאיפתו.

"אבל כשהגיע לארץ, הוא בדק מה צריכים לעשות כדי להתמנות לרב יישוב או לכל תפקיד רבני אחר, וגילה שהדרך למינוי עוברת דרך התחברות עם גורמים שהחזיקו בעמדות פשרניות בענייני יהדות שונים, ולכן החליט לזנוח את הרעיון. אומנם בבית הוא היה פוסק

בעצמו את כל השאלות, אבל הוא לא נהג ברבנות בעקבות כך. "במקום זאת הוא הפך לר"מ בישיבה, ובהמשך התמנה לראש ישיבת 'תומכי תמימים' חב"ד בתל אביב, שם הוא קיבל משכורת נאה של 15 לירות לחודש, וכן התגורר בדירה על חשבון הישיבה. "כשהחלו להגיע הבשורות הקשות על מה שקורה באירופה, נחרד הרבי לשמוע שיהדות אירופה הולכת לאיבוד, ובייתר שאת הצטער צער רב על מה שקורה לקהילה החסידית בברנוביץ' שבה התגדל והתחנך. הוא הבין שכל העולם שהכיר, רבותיו וחבריו, הכל הושמד, לא נשאר כמעט זכר מחסידות סלונים המפוארת, ולאחר מחשבה

החליט שאם אין לו את היכולת להציל את החברים שלו מבחינה פיזית, לפחות הוא יתאמץ להציל את הרעיון, את הדרך והשיטה של סלונים, כדי שיהיה לה המשך למרות החורבן הנורא.

הוא פנה לחמיו, כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם' מסלונים

"לאחר שגמלה ההחלטה בלבו, הוא פנה לחמיו, כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם' מסלונים, ואמר לו שהוא החליט לעזוב את ישיבת חב"ד, ולפתוח ישיבה חדשה - ישיבת סלונים! "השווער שלו שאל אותו: "אתה בטוח שמותר לך לעזוב מקום פרנסה מסודר בשביל להקים ישיבה, שאולי בכלל לא תצליח להתקיים? מאיפה תביא את הכסף, מאיפה תביא את הבחורים, מי אומר בכלל שתצליח לעשות משהו?". אבל ה'נתיבות שלום' אמר לו שהוא כבר קיבל החלטה סופית בעניין. ברגע שה'ברכת אברהם' שמע שמדובר בהחלטה סופית, טון הדיבור שלו השתנה מן הקצה אל הקצה. במקום להטיל ספק הוא שיבח מאוד את ההחלטה ועודד את חתנו בכל פה לעשות זאת, תוך שהוא מביע ביטחון מלא שה' יצליח דרכו.

"הישיבה קמה והיתה! הרבי זצ"ל סיפר לי שלעומת המשכורת הנאה שהיתה לו בישיבת חב"ד בתל אביב, פה הוא נאלץ להסתפק במשכורת זעומה של שלוש לירות בודדות לחודש, ואת הוצאות הדיור היה צריך לממן בעצמו. המשמעות היא שהוא חי מכמה פרוטות, ונאלץ להתגורר עם משפחתו בדירה משותפת עם כמה משפחות נוספות, כשהמטבח היה משותף לכל המשפחות, ושירותים בכלל לא היתה להם בדירה, היו צריכים לצאת לשירותים ציבוריים שהיו במרחק הליכה די משמעותי, הילדים עשו ביניהם הסכם שמי שרוצה לצאת באמצע הלילה ופוחד ללכת לבד - יכול להעיר את אחיו כדי שיתלווה אליו. בקיצור, הוא ממש ויתר על כל אשר לו כדי לכוון מחדש את סלונים החרבה.

"למרות כל הוויתור העצום וההקרבה האדירה שהקריב למען הקמת הישיבה, הרבי זצ"ל אמר שדבר אחד הוא לא הסכים לתת לסלונים בשום אופן, את המידות שלו.

איך אפשר להחזיק ישיבה שסולחת לבחורים על הכל

"כשמנהלים ישיבה, לפעמים צריכים להעמיד תלמיד במקום לטובת הישיבה, לפעמים צריכים להעניש ואפילו להרחיק תלמיד, אחרת הישיבה לא תוכל להתקיים. איך אפשר להחזיק ישיבה שסולחת לבחורים על הכל ולא מעמידה אותם לדין וחשבון על מעשיהם??? "אמר לי הרבי עד כאן, את הקו הזה הוא לא מוכן בשום פנים ואופן לעבור. לוותר על המידות שלו כדי שתהיה ישיבת סלונים? לא ולא! סלונים תיחרב, אבל אני על המידות שלי לא אוותר בשום אופן! "את זה אמר מי שוויתר על המשכורת ועל תנאי המחיה והלך לגור

בכאלו תנאים קשים ועם כזאת משכורת לחוצה, וכל זה רק כדי לכונן את סלונים ולהעמיד לה שם עולם, את הכל הוא מוכן לתת למען סלונים, אבל לא את המידות שלו. על זה הוא לא מתפשר! "אחרי שהקדמנו את ההקדמה הזאת, אפשר להתחיל לדבר על דמותו הגדולה של ה'נתיבות שלום' זיע"א...".

אז מה באמת סוד ההצלחה של הנתיבות שלום?

"הפרסום של ה'נתיבות שלום' הוא אכן גדול מאוד, והאמת שזה פלא גדול, כי בסלונים לא השקיעו בזה מעולם מאמץ או מחשבה איך להפיץ את 'תורת סלונים' ברחבי העולם. לא ניסו לחלק 'נתיבות שלום' או 'דרכי נועם' בתפוצה נרחבת. זה לא היה הסגנון ולא הכיוון, יש עוד דרכים בעבודת ה'. ובכל זאת, הספר נפוץ מאוד והביקוש אליו רק עולה עם השנים, ולא רק בציבור החסידי.

"אז מה באמת סוד ההצלחה של הנתיבות שלום? למה הוא הפך לכה ספר נפוץ בכל מקום?

"הרבי זצ"ל אמר לי פעם דבר נוראי! הרי ה'נתיבות שלום' זה ספר שמקיף את כל מעגל השנה ואת כל הנושאים החשובים לעבודת ה' של יהודי בעולמו. ובכל זאת, יש נושא אחד, מרכזי מאוד בעבודת ה', שאינו זוכה כמעט לאזכור ב'נתיבות שלום' - עבודת האכילה. אין כמעט התייחסות לזה בספר.

"אמר לי הרבי, הסיבה שלא הכנסתי את הנושא של עבודת האכילה ל'נתיבות שלום' היא בגלל שבספר הזה לא הבאתי 'רעיונות'. הכנסתי רק עבודה, עבודת ה'. אני מעולם לא התנסיתי בניסיון של תאוות האכילה, מגיל צעיר מאוד היו לי בעיות עם אכילה, הייתי צריך להתאמץ כדי לאכול פרוסת לחם אחת. מבחינה פיזית לא היה לי אף פעם תיאבון לאוכל, ולכן אני לא יכול לכתוב על הנושא של תאוות האכילה..."

למה הנושא של לשון הרע לא מבואר מספיק בנתיבות שלום

"כעין זה, שאלתי אותו פעם למה הנושא של לשון הרע לא מבואר מספיק בנתיבות שלום, הרי זה דבר מאוד יסודי וחז"ל כבר אמרו שהמכשלה בזה מצויה מאוד, השיב לי הרבי שדברים שהוא לא עבר ולא היה צריך לעבוד עליהם, לא כך כך פותחו על ידו ב'נתיבות שלום'.

"מכלל לאו אתה שומע הן, המשמעות היא שכל הדברים האחרים שנכתבו בספר נכתבו מתוך הלב, מתוך הרבה מאוד דם וזיע שניגרו כדי להשיג את ההשגות האלו, ורק לאחר מכן ניתנו להיכתב. אלו דברים היוצאים מהלב, מעומק הלב, ולכן הם נכנסים אל הלב וזוכים לחולל שינוי בלב הלומד אותם, זה סוד ההצלחה של הספר הנפלא הזה!

"ואכן, מעשה היה בשנת תשכ"ג, לפני למעלה מ-60 שנה, הרבי אמר אז באחד הכינוסים ווארט מאוד עמוק על הפסוק שדווקא מופיע בפרשתנו "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל".

"פעם סיפרו לרבי מעשה נורא על מרנא החפץ חיים, שבאחת השנים הוא עשה חשבון הנפש לקראת ראש השנה ולבו נשבר בקרבו לאחר שהצליח לחשב מה עשה במשך כל השנה החולפת, אבל ישנם כמה רגעים שבהם הוא לא זוכר מה עשה, והרגעים הללו התקבצו במשך השנה האחרונה לכדי שמונה דקות תמימות, ועל כך בכה החפץ חיים, על כך שאיבד בשנה אחת שמונה דקות.

"הרבי שמע את הסיפור הזה והזדעזע: "הסיפור הזה לא נכון!", הוא אמר, "אוי ואבוי לומר כך על החפץ חיים. אפילו אני לא מאבד חשבון של שמונה דקות בשנה, לא יכול שהחפץ חיים איבד כל כך הרבה זמן, חלילה לומר כך על איש קדוש כזה, הסיפור הזה בוודאי אינו נכון!".

"ואכן, כשהרבי היה פורש לשנת לילה, הוא היה מכין מראש כמויות גדולות של חומר למחשבה בדברי תורה, כדי שיהיה לו במה לחשוב לפני שיירדם, שלא יאבד רגע לבטלה.

כשהוא הולך לישון יש לו נקיפות מצפון על כך

"בסוכות הייתי ישן אתו בסוכה, פעם אחת הוא אמר לי שבכל ימות השנה כשהוא הולך לישון יש לו נקיפות מצפון על כך, כי יש לו עוד כל כך הרבה מצוות שהוא יכול להספיק לעשות בזמן הזה, אבל אין ברירה חייבים לישון אז הוא הולך לישון.

"אבל בסוכות", כך אמר, "אני הולך לישון בשמחה, כי אני ישן בסוכה זו הרי מצווה בפני עצמה".

"בכל אופן, נחזור לתמיהה הגדולה שהציפה אותי, איך ייתכן שהרבי דיבר על הנושא הזה בכלל, ועוד בעצם יום השבת.

"לאחר שה'ברכת אברהם' הגיע לביתו, נפרדנו ממנו וצעדתי יחד עם הרבי כדי ללוותו בחזרה לביתו: "אתה יודע למה סיפרתי לרבי על כך שהרבי מגור אכל וחילק שיריים?", שאל אותי, ומיד הסביר: "לי ולרבי ('ברכת אברהם') יש ויכוח גדול", אמר, "הרבי מחזיק בדעה ש'טיש' של רבי צריך להיות מבוסס על אמירת דברי תורה. זה עיקר הטיש. אני לעומת זאת טוען שלא, עצם זה שהרבי נמצא ויושב עם החסידים, זה 'טיש'.

לאחר הכינוס ניגש אליו אחד מאחייניו, ואמר לו ילמדנו רבינו, מניין לכם החידוש הזה שחידשתם, בגלל שזה מסתדר יפה בלשון של הפסוק זה אומר שאלו דברי אמת? מי אמר???

השיב לי הרבי במעשה: הרה"ק רבי משה מקוברין אמר פעם ווארט בשם רבו הלכוּבִיטשער: "מכה בהמה ישלמנה" - מי שמכה את הנפש הבהמית שלו ומתגבר עליה, מגיע לשלמות. אמר הקוברינער לתלמידיו: "הערט גוט דעם ווארט ס'האט מיר געקאסט א טופ בלוט", האזינו היטב לדבר התורה הזה, הוא עלה לי ב'סיר של דם', כלומר ביגיעה רבה מאוד.

"אמר לו הרבי זצ"ל, אני לא יכול להגיד 'א טופ בלוט'. אבל הווארט עלה לי בהרבה מאוד יגיעה. הוא לא הגיע מכח החידוש!!!"
"מעשה זה הוא כמו חלון קטן שנותן לנו הצצה לגדלותו ועמקותו של הספר הנפלא הזה.

"כ"ק אדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א, אמר פעם על ה'נתיבות שלום' שזה ספר ייחודי מאוד בכך שכשבחור לומד בו הוא מבין אותו כמו בחור, כשאברך לומד בו הוא מבין אותו כמו אברך, כשתלמיד חכם מופלג לומד בו הוא מבין אותו כמו תלמיד חכם מופלג, וכשמקובל לומד בו, הוא מבין אותו כמו מקובל...

"אבל הרבי זצ"ל, לא חשב לרגע שההצלחה של ה'נתיבות שלום' מלמדת משהו עליו ועל אישיותו. הוא אמר שה'נתיבות שלום' זה לא חיבור פרטי שלו, אלא זה חיבור של האדמו"ר מסלונים בדור הזה. "זה לא אני", הוא אמר, "כל אחד אחר שהיה יושב על הכסא הזה בתקופת הזמן הנוכחית, היה מחבר את החיבור הזה!".

אספר כאן מעשה נפלא שנותן קצת הסבר

"אספר כאן מעשה נפלא שנותן קצת הסבר למה שאמרו חז"ל ששיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד... ומעשה שהיה כך היה:
"לעת זקנותו, היה זקני ה'ברכת אברהם', נוהג לאכול את סעודות צפרא דשבתא כל שבת שניה אצל חתנו - הרבי ה'נתיבות שלום'. פעם אחת כשהתלוויתי אליהם בשעה שה'נתיבות שלום' ליווה את חמיו למעונו אחר הסעודה, ושמעתי שהוא מספר ל'ברכת אברהם' שהוא השתתף באיזה אירוע שנערך בחצר הקודש גור באותו שבוע, היתה זה בתחילת הנהגתו של הרבי ה'לב שמחה' מגור זצ"ל, הרבי החדש מגור השתתף, וחילק אוכל. ה'ברכת אברהם' שמע את הדברים.

"אני הייתי אז בחור צעיר, ומאוד התפלאתי, זה מה שיש ל'נתיבות שלום' לדבר עם חמיו הרבי ה'ברכת אברהם'? על כך שאכלו וחילקו שיריים. זה היה לי מאוד קשה להכיל, הרי הכרתי את הרבי כאדם ששומר פיו ולשונו בצורה לא רגילה, כל שניה שלו מחושבת לפרטי פרטים, בשבת קודש הוא בכלל נמצא בעולמות העליונים לא מדבר בכלל דברי חולין, ופתאום הוא מדבר על קהילה קדושה בישראל שאכלו שם וחילקו שיריים.

"לפני שנמשיך בסיפור, רק אסבר את אוזן הקורא עד כמה היו כל מעשיו של הרבי מחושבים, כדי שבינו למה הייתי כל כך המום ממה ששמעו אוזני:

ואז החזיק רבינו בכף ידו של הילד ואמר: אני חושב שאם יהיה מישהו שיצמח להיות 'גדול' אמיתי, הוא יהיה דווקא ילד שסובל מציליאק, סוכרת או דבר דומה. אני חושב שדווקא ילד שיודע לומר 'לא' ומתאפק ועובד על יצרו יוכל לגדול באמת. הילד שמע את הדברים, חיך באושר ויצא החוצה עם חיוך מנצח

מחבר סדרת ספרי 'מזקנים אתבונן' הגאון רבי משה סחייק שליט"א, על ההתמודדות עם קשיים והשמחה, בראי משנתו הטהורה של מרן רבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

הן עם פֶּלְבֵיָא יָקוּם (כג כד)

אליעזר (לייזר) רוט

כבר לפני שלושים שנה היו אומרים על הדור של אז, שהוא 'דור האינסטנט', אנשים רוצים שהכל יהיה כאן ועכשיו, זמין ומיידי. אין להם כח להחליף שלושה אוטובוסים כשנוסעים מירושלים לבני ברק, זה חייב להיות ישיר, מכונת כביסה חצי אוטומטית שבה צריכים לסובב את התוף באופן ידני, כבר לא טובה להם... חייבים לקנות מכונת כביסה אוטומטית לגמרי. אין לאנשים כח לרדת לחצר לתלות כביסה, חייבים לחבר להם את חבל הכביסה ממש מתחת לחלון שיוכלו לתלות מתוך הבית, ובכל בניין חדש שבונים חייבים להתקין מעלית, כי לאנשים כבר אין כח לעלות במדרגות... מאז 'התקדמנו' הרבה... אנשים כבר לא יודעים מה זה חבל כביסה, הם חושבים שמדובר בסוג מרכז כביסה חדש למייבש, ובניין בלי מעלית נחשב למיושן, כמעט מסוכן להתגורר בבית בלי מעלית, זה לא בריא ללב לטפס כל כך הרבה מדרגות...

כולנו מחפשים חיים קלים, שיהיה כמה שיותר קל בחיים, הנוחות חייבת להיות מקסימלית וכל קושי קטן נחשב לאתגר קשה מנשוא. אבל לרבינו זצ"ל, היתה גישה שונה לחיים, ולא בגלל שהוא היה 'מהדור הישן' חלילה, אלא פשוט, כי זאת היתה ההשקפה הטהורה שלו, ש'אדם לעמל יולד', נולדנו לעבוד, אף אחד לא בא לכאן כדי לנוח, וככל שנחפש הקלות והנחות, כך אנחנו חוטאים למטרה שלשמה באנו.

להלן עובדות נפלאות שקיבלנו מהגאון רבי משה סחייק שליט"א, מחבר סדרת ספרי 'מזקנים אתבונן' שנכתבה על בסיס מה שראה ושמע אצל מרן רבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל.

בשנת תשע"ה בצהרים נכנס ראש הישיבה לחדרו אחרי קבלת הקהל ואמר לתלמידיו הקרובים דבר שהתחבט בו: הרי כתוב במשנה בפרקי אבות [פרק ה' משנה כ"א]: בן שמונה עשרה לחופה וכו' בן ששים לזקנה, וגו' בן תשעים לשוח, בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם.

באי ביתו של מרן ידעו שהוא יליד שנת תרע"ד, השנה היתה שנת

תשע"ה, כלומר הוא כבר היה בן 101 שנים... מתוך כך הם הבינו שרבינו בעצם הוא שואל איך ייתכן שהמשנה אומרת עליו שכאילו מת ועבר מהעולם, הרי הוא עדיין כאן, ביננו, אומר שיעורים, משיב תשובות לשואלים. הוא לא מת ולא עבר מן העולם...

אחד התלמידים מיהר להביא משניות, נכדו של מרן, הרה"ג דוד שפירא שליט"א הקריא מתוך הספר את לשון ה'תפארת ישראל' שם שמסביר מה הכוונה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם, זה לא הפשט שהוא חס וחלילה כבר לא שווה כלום, אלא ההיפך: "כשזכה לכך נדבק בעליונים, ונתבטל ממנו העולם ותאוותיו כאילו כבר עבר ממנו".

חשבו כולם שרבינו ישמח, שהרי שלא רק שהוא לא כמו מת, אלא ההיפך, הוא נמצא במקום כל כך גבוה עד שכבר נתבטל ממנו העולם ותאוותיו. כל אחד מאתנו היה רוצה להיות בכזה מצב שכבר לא מעניינות אותנו תאוות העולם הזה בכלל, זאת הרי דרגה נפלאה, נכון???

אבל רבינו כיוון בדיוק לפשט הזה, ההסתכלות שלו היתה שונה לחלוטין. "אם כך, זאת אומרת שמי שעבר את גיל 100, כבר אין לו יצר הרע, ואז כבר לא מקבל שכר על מעשיו, שהרי 'בראתי יצר

הרע ובראתי תורה תבלין, מי שאין לו אין יצר הרע הוא כמו שאדם שמת, אין לו יצר, ואם נמשל למת וכי מת עושה מצוות?? - חיים בלי קשיים אינם חיים!!!".

כלומר, אם אין יצר הרע, הוא בכלל לא מרגיש טעם בחיים, זה מדי קל לו לחיות פה, הוא לא מרגיש שום קושי, עבודת ה' ועסק התורה וכל הפרישות והטהרה שלו באים לו בלי שום מאמץ, מה זה שווה?? הוסיף מרן וציין את דברי התוס' במסכת בבא בתרא (דף יז ד"ה שלושה לא שלט בהן יצר הרע) שביארו שאין הכונה שבאותן שלושה לא שלט יצר הרע בכלל, אלא שהקב"ה סייע להם שהוא לא ישלוט בהם, בגלל שראה שהם מתאמצים כל כך להתרחק מהעבירה.

"אם אין מלחמה עם היצר הרע, יוצא שאין שכר - וזה 'גורנישט', לא שווה כלום".

רבי גדליה הוניגסברג שליט"א מספר שפעם בא אחד לפני רבינו זצ"ל

נכדו של מרן, הגאון הצדיק רבי גדליה הוניגסברג שליט"א מספר שפעם בא אחד לפני רבינו זצ"ל, וביקש ייתן לו חיזוק לקראת לימוד מסכת יבמות, שכידוע היא נחשבת לאחת המסכתות היותר מורכבות בש"ס. הגיב רבינו ואמר: "אין ספק שעל ידי הקשיים שיהיה לו בלימוד יבמות, ימנע ממנו קשיים אחרים בחיים".

פעם מצאו מחברת ישנה שכתב רבינו בתקופה בה התגורר בשוויץ כשנאלץ להימלט מפולין לאחר שהוצא לו צו גיוס לצבא הפולני. רבינו שמח מאוד במחברת שנמצאה, ואחד הנוכחים ניסה להסביר את שמחתו באומרו שזה ממה בבחינת "תורה שלמדתי באף" ולכן רבינו כל כך מתרפק על אותם ימים. העיר רבינו בפליטת פה נדירה: "ומתי לא היה תורה שלמדתי באף?".

כמו כן היה רבינו נוהג לומר שאברך או בחור שיש לו קשיים זה לא 'בדיעבד' אלא אדרבה זה עצמו הכח שמגדל אותו, תורה מתוך הדחק זה מעלה, לא חסרון! הלימוד מתוך קושי מביא השפעה של סיעתא דשמיא מופלאה, שאי אפשר להגיע אליה בלי לימוד תורה מתוך הדחק.

והוסיף רבינו לבאר ולהסביר ש"מתוך הדחק", אין זה דוקא דחק של ממון ועניות גדולה, אלא יכול להיות דחק אחר של צער או קשיים שונים, כל עוד יהודי מתגבר על הקושי ולומד למרות הקושי, הוא נכלל בבחינת 'תורה מתוך הדחק'.

סיפר הגאון רבי יהושע מישקובסקי שליט"א, ראש ישיבת אמרי משה: "רבינו אמר לי שהיו לו את כל הסיבות לא ללמוד, אם היה חפץ לתרץ את עצמו.

רבינו אמר שבשוויץ לא הייתה ישיבה כלל, הוא היה בודד לגמרי. כל משפחתו נהרגה בשואה ובכל זאת המשיך ללמוד. ואמר רבינו על עצמו שאת עיקר ה'שטייגן' הוא עשה כראש ישיבה בכפר סבא כשהיה עסוק עם תלמידים וניהול ענייני הישיבה השונים. מזה הגיע רבינו לדרגות גבוהות כל כך".

אברך אחד סיפר: "יש לי ילד בן תשע שרגיש לגלוטן. מעולם לא היו לא בעיות אכילה, הוא תמיד אכל מה שמותר וטוב לו. יום אחד חזר הילד מתלמוד התורה והודיע שהוא מסרב לשמור על הדיאטה. 'אני רוצה עוגיות ופיצה' הכריז. לא הועילו תחנוני ההורים... וכשאין מוצא פונים לשאול באורים ותומים".

יצאו ההורים יחד עם בנם לבני ברק, לביתו של רבנו. וסיפרו לרבנו כי הילד סובל מציליאק אולם הוא מסרב לשמור על הדיאטה המומלצת, כמובן שהסכנה לחייו ברורה אם חלילה לא ישמור למנוע את עצמו מהמאכלים המזיקים לו כל כך. רבינו, הישיר מבט לעבר הילדון ושאל אותו: 'מה תרצה להיות כשתהיה גדול?' ענה הילד 'אני רוצה להיות גדול הדור'.

מרן לא חייך ולא צחק. הוא שמע היטב

מרן לא חייך ולא צחק. הוא שמע היטב את תשובת הילד, הנהן בראשו ואמר: דע לך, שהיום קשה מאוד להיות 'גדול'. יש לילדים של היום כל כך הרבה דברים טובים ודברים יפים. כל מה שילד רוצה הוא מקבל מיד. אבל בשביל להיות 'גדול', בשביל לצמוח באמת, צריך לדעת לומר 'לא'. צריך לדעת לסרב להצעות ולפיתויים.

ואז החזיק בכף ידו של הילד ואמר: אני חושב שאם יהיה מישהו שיצמח להיות 'גדול' אמיתי, הוא יהיה דווקא ילד שסובל מציליאק, סוכרת או דבר דומה. אני חושב שדווקא ילד שיודע לומר 'לא' ומתאפק ועובד על יצרו יוכל לגדול באמת. כך אמר מרן ובירך את הילד בברכה חמה ולבבית.

הילד שמע את הדברים, חייך באושר ויצא החוצה עם חיוך מנצח. 'ומה עם הגלוטן?' שאל האב הנרגש אך הילד ענה בפשטות: אני לא אגע בגלוטן בחיים! רבינו אמר שכך מתאמנים והופכים להיות 'אדם גדול'.

עוד מעשה נפלא אספר שממנו נוכל לראות מה היה היחס של רבינו זצ"ל להתגברות על קושי, שהיא דבר המועיל לאדם בכל דרגה, באשר הוא שם.

מעשה היה בשני נערים שלמדו בישיבה, ומאחר והם היו חלשים קצת היו מתעניינים מאוד באיזשהו משחק שמשחקים רבים מאומות העולם ולצערינו גם אנשים שאינם שומרי תור ומצוות, ומפני כבוד האכסניא לא נרחיב לגביו פה.

מאחר דיש בזה חסרון גדול ביראת שמים ולא שייך שיהיה מקובל בעולם הישיבות, זימנו אותם ראשי הישיבה לנזיפה חמורה, וכשהתברר שאין להם כוונה למנוע את עצמם מלנהוג כך להבא, אף הוציאו אותם מהישיבה.

באו הבחורים לפני רבינו ובכו לו שזרקו אותם מהישיבה אף שבעצם לא כתוב בהלכה שאסור לעשות מה שעשו, וגם הישיבה שהם לומדים בה מיועדת לבחורים חלשים יותר ולכן נעשה להם עוול כשזרקו אותם. ביקשו הבחורים מרבינו זצ"ל שיורה להנהלת הישיבה להחזיר אותם לשורותיה.

רבינו זצ"ל שמע אותם, והתחיל להתעניין אצלם, למה באמת כל כך חשוב להם להיות מעורבים בעניין הלא יהודי הזה. וכי יראת שמים

הם שואבים שם או אולי לומדים איזה לקח חשוב לחיים? הבחורים הסבירו ב'טוב טעם' מדוע הם כל כך מתאוים לשטות הזאת, כמה שהדבר מושך את לבם ואיך הם שואבים הנאה מרובה מהמתח הגדול וכדו'.

התנזרות מוחלטת מאותה שטות

מרן זצ"ל האזין להם ברוב קשב, ולבסוף אמר להם שמאחר והוא מבין שיש להם באמת משיכה מאוד חזקה, הוא מוכן לעשות איתם עסקה, אם הם יחתמו לו על דף שהם מתחייבים בכל תוקף ועוז להימנע מכך במשך חודשיים תמימים, הוא יבקש מהנהלת הישיבה שיחזירו אותם ללימודים, אבל זאת בתנאי שההתחייבות תהיה חזקה כברזל, חודשיים תמימים של התנזרות מוחלטת מאותה שטות.

מאחר וברירה אחרת לא היתה להם, ורבינו ביקש מהם רק חודשיים, ניאיתו לקבל את העסקה ואכן חתמו לרבינו בכתב ידם שהם מתחייבים בכל תוקף להימנע מכך במשך חודשיים תמימים.

בעקבות כך הפנה רבינו בקשה לאותה ישיבה שיקבלו את השניים בחזרה, וידעו שהם שוחחו עמו והדבר נמצא תחת פיקוחו.

אציין במאמר המוסגר, שהתשובה שענה להם רבינו שיתחייבו למשך חודשיים היתה 'טריק' מאוד ידוע שלו או יותר נכון לומר "שיטת מלחמה מתוחכמת", שבה היה משתמש לכל עניינים של קושי בהתגברות, והורה כך גם לבעלי תשובה או לאנשים שהתלוננו שהם לא יכולים לכבוש את יצרים ולהתנתק מהעבירות שלהם, רבינו היה אומר להם לקבל על עצמם בקבלה גמורה למשך זמן, ולאחר מכן היה מורה להם להשתדל לקבל על עצמם לעוד תקופת זמן, וכן שוב ושוב בקבלות לזמנים קצובים שהאדם יכול לעמוד בהם, עד שנחלש כח היצר ואפשר לקבל זאת בקבלה לצמיתות.

שני הבחורים אכן עמדו בהתחייבותם במשך כחודש ימים, אבל אז הגיע לפתחם ניסיון גדול, היה איזה אירוע באותו תחום התעניינות שלהם, שנחשב למשהו מאוד גדול ואף אחד מחובבי אותו עניין לא יכול לוותר עליו בעד שום הון שבעולם.

הבחורים הבינו שהבטחה שהבטיחו לגדול הדור אי אפשר להפר, לא יעלה על הדעת כדבר הזה אפילו לא בראשם של שני בחורים חלשים כל כך, אבל לוותר על אותו אירוע היה נראה להם כדבר קשה מנשוא.

הם שבו לבית רבינו והציעו לפניו את הקושי הגדול שעמו הם מתמודדים. מצד אחד הם התחייבו ואין להם כוונה להפר את התחייבותם, אבל מצד שני, על כגון דא הם לא התכוונו ואם היו זוכרים שבעוד חודש יהיה כזה אירוע לא היו חותמים בכלל, וממילא יש להם פתח של חרטה מעיקרא, ואולי באמת מותר להם ללכת...

רבינו שקל בדבר בכובד ראש, ולאחר מחשבה הכריע ואמר להם שהצדק עמם. "אתם צודקים", אמר להם, "אם הייתם זוכרים לא היית מתחייבים על כך, ולכן אני חושב שבאמת אינכם מחויבים, וגם אם כן תלכו לשם אני לא אראה בזה הפרת התחייבות. אני אבקש מהנהלת הישיבה שלא יזרקו אתכם למרות שהלכתם!"

שני הבחורים היו מאושרים מהתשובה הכל כך לא צפויה שקיבלו

ממרן, הם הרגישו שהוא מבין אותם ואת הקושי שלהם, וכבר החלו לשמוח על כך שהם הולכים לאותו מקום.

אבל אז אמר להם מרן שיש לו משהו נוסף לומר להם: אני רוצה לומר לכם שמי שמתגבר על קושי, זוכה לסייעתא דשמיא עצומה. אני מציע לכם, אם יש לכם שכל, תתגברו על הניסיון, אל תלכו לשם ואני מבטיח לכם שאתם תזכו לסייעתא דשמיא מיוחדת במינה באופן שהוא למעלה מדרך הטבע!

הבחורים שמעו את הדברים יוצאים מפיו של מרן ראש הישיבה, והבינו שאין אלו דברים של מה בכך. אם הרב שטיינמן מבטיח להם סייעתא דשמיא באופן שהוא למעלה מדרך הטבע, זה בוודאי שווה יותר מכל התאוה המטופשת הזאת שלהם, ולמרות שהשתוקקו בכל מאודם ללכת, הם התגברו על היצר ונשארו בישיבה!

ופתאום ירדה לו משמים כזאת סייעתא דשמיא

אחד מאותם שני בחורים אמר לעצמו, אם אני לא הולך לאותו מקום, לפחות אשב ללמוד. הוא התיישב ליד הגמרא והתחיל ללמוד, ופתאום ירדה לו משמים כזאת סייעתא דשמיא, הוא קיבל חשק עצום בלימוד, ומאז לא עזבה אותו אותה מתיקות התורה, הוא המשיך ללמוד בהתמדה גדולה כל אותו היום, ובימים שלאחר מכן, עד שכעבור תקופה הפך לבחור מיוחד במינו, וכך המשיך להתעלות בתורה עד שזכה לשידוך עם משפחת אברכים מכובדת, והקים בית של תורה, ואף זכה מאז לחבר כמה ספרים נפלאים.

חברו עמד גם הוא בניסיון, אבל אמר, אם אני יכול ללכת לאותו מקום, לפחות אעסיק את עצמי בדברים אחרים. הוא שוחח עם חברים או קרא עיתון, וכעבור ימים אחדים התבשר בכך שזכה באיזו תביעה ישנה שהגיש לפני מספר שנים לחברת ביטוח בגלל איזו תאונה קטנה שהיתה לו, והנה פתאום התברר שהוא זכה בסכום כסף גדול מאוד, הרבה יותר מכפי שאי מי חשב שהוא יוכל לקבל, ואכן ראה ברכה גדולה וסייעתא דשמיא.

לימים סיפרו זאת לרבינו, מה יצא מאותם שני בחורים שהוא הבטיח להם שיזכו לסייעתא דשמיא גדולה, האחד נהיה תלמיד חכם מופלג והשני הרוויח סכום כסף גדול מאוד.

אמר רבינו, כל אדם שיש לו ניסיון ומתגבר זוכה לסייעתא דשמיא! אם יש לו שכל הוא מנצל אותה לתורה והתורה היא נצחית, ואם לא זכה להיות מאלו שיש להם שכל, הוא יזכה לראות את הסייעתא דשמיא הזאת בענייניו הגשמיים.

הוא אשר אמרנו, רבינו הסביר שתורה מתוך הדחק זה לא רק דוחק כלכלי, גם דוחק שיש לבחור שרוצה ללכת למקום שאינו טוב, ומרגיש תאוה גדולה ומשיכה עצומה לזה, ובכל זאת הוא מתגבר ולומד תורה בזמן הזה, מתוך דוחק נפשי וקושי של ויתור, הרי הוא זוכה לשפע של ברכה והצלחה משמי מרום, כי לא באנו לעולם הזה כדי לעשות 'חיים קלים', אלא אדרבה, ככל שמתמודדים יותר עם קשיים, כך זוכים להצלחה יותר גדולה.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

עסקתי בדברים רבים, וכבר אין לי את הריכוז הנדרש כדי להתמלא בכזאת אהבה גדולה. אני לא יכול עכשיו להוכיח אותך, תצטרך לבוא לשם כך בפעם אחרת..."

"סיפר אותו תלמיד שהוא כבר לא נזקק יותר לבוא לראש הישיבה כדי לקבל תוכחה. מאותו יום הוא עשה מאמץ עילאי כדי להגיע בזמן לתפילות, כשהוא הבין כמה ראש הישיבה אוהב אותו ודואג לו, והרגיש שהוא חייב להחזיר לו לפחות מעט מזעיר על ידי התנהגות ראויה.

"עוד מעשה אחד אספר בעניין זה: לעת זקנתו של הרבי, כשכבר תש כוחו מאוד, הוא אמר לאחד ממקורביו שב"ה הוא מתחיל לראות את פרי עמלו.

"השומע נדהם ולא יכול היה לכלוא את תמיהתו: 'מה??? רק עכשיו הרבי מתחיל לראות פירות? הרי תלמידיו של הרבי ממלאים את עולם התורה, מרביצים תורה ומשקים את העדרים, יש פה קהילה לתפארת עם כל כך הרבה אברכים עמלי תורה, כולם יראים ושלמים, מה הפשט בזה שהרבי מתחיל רק עכשיו לראות פירות???

"השיב לו הרבי, עד עכשיו עבדתי בעשר אצבעות על כל אחד ואחד מתלמידי כדי לבנותו ולרוממו, פירות זה מה שגדל לבד, אבל אני עבדתי על זה. עכשיו כשאני כבר זקן ותשוש, אין לי כח לעבוד כמו פעם, עכשיו התחילו הפירות לגדול לבד, ואני זוכה לראות את פרי עמלי..."

"בדומה לזה אמר פעם שהוא מאוד מחבב את השבת מסיבה נוספת חוץ מעצם גודל מעלת וקדושת יום השבת שזה כמוזן משהו שאי אפשר בכלל לתאר איך הוא היה מתייחס ליום גדול וקדוש זה, אבל בנוסף לכל יש לו עוד איזו מעלה אחת שבגללה הוא מחבב את השבת. ומה היא? שבכל ימות השבוע כשהוא רואה את תלמידיו הוא חייב להתבונן בהם במבט מעמיק ואפילו קצת ביקורתי, התפקיד שלו לראות גם את החסרונות שלהם כדי להשפיע עליהם וליישר אותם לדרך הטוב והאמת. אבל בשבת הוא הרי לא עובד, וממילא אינו מחויב להתבונן על חסרונותיהם, בשבת הוא יכול לראותם ולהסתכל רק על המעלות שלהם, וזו עוד סיבה שבגינה הוא מחבב במיוחד את יום השבת..."

המשך השיחה יפורסם א"ה בגיליון הבא

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

"בתקופה האחרונה הרבי הזדקן", הסביר ה'נתיבות שלום', "ולכן הוא מתקשה לומר דברי תורה בטיש. לכן הוא מבקש ממני שאני אגיד את דברי התורה בטישים שלו. אבל אני אומר לו, עצם זה שהרבי נמצא במקום זו החשיבות של הטיש, ואין זה ראוי שמישהו אחר יאמר דברי תורה בטיש של הרבי!

"לכן סיפרתי לו את מה שסיפרתי, רציתי להוכיח לו שגם בגור סבורים כמוני, והראיה, הרבי הגיע וישב שם זמן ממושך ולא אמר שום דבר תורה. כי השהייה במחיצתו של הרבי, היא מטרה חשובה בפני עצמה!"

באתי לקבל את ה'מנה' שמגיעה לי על כך שאיני מגיע בזמן לתפילה

"למעשה כדאי להשלים פה עניין שנשאר קצת פתוח. הרי אמרנו שהרבי לא הסכים לוותר על המידות שלו ולא רצה להרחיק תלמידים או לפגוע בהם חלילה, אז איך באמת הוא חנין אותם? "אספר משהו שסיפר אחד התלמידים, שהיה יתום מאב ולמד בישיבה, ובמשך תקופה היה מאחר מאוד לתפילות, ולא היה מי שיאמר לו מה תעשה ומה תפעל כי אבא לא היה לו ל"ע.

"באחת הישיבות של ההנהלה הרוחנית, עלה עניינו של הבחור הזה, וחברי הצוות אמרו שלא ייתכן שבחור נשאר כך בלי שיעמידו אותו במקומו. חייבים לעשות משהו. לאחר דין ודברים הוחלט שהוא יזמן אל הראש ישיבה לשיחת נזיפה..."

"ההודעה הועברה לבחור שכמוזן הרגיש מאוד לא נעים, אבל מה הוא הרי לא יכול לסרב להוראה מפורשת, ולכן נאלץ להגיע לראש הישיבה כדי לקבל את ה'מנה' המגיעה לו.

"ה'נתיבות שלום' ישב אז בחדרו המיתולוגי, 'חדר 17' בבניין הישיבה, והתלמיד הנבון הגיע כדי לקבל תוכחה, אבל היה שם קצת עמוס נכנסו ויצאו בחורים, הוא המתין בסבלנות לתורו, ואז התייצב לפני ראש הישיבה ששאל אותו "מה רצונך?"

"השיב הבחור בשפל קול "באתי לקבל את ה'מנה' שמגיעה לי על כך שאיני מגיע בזמן לתפילה..."

"ה'נתיבות שלום' שמע את דבריו, והשיב לו: "מה? לתת לך 'מנה'???" זה לא זמן מתאים עכשיו, לפני שאני מוכיח תלמיד אני עושה קודם הכנה מתאימה, אני ממלא את לבי ברגשי אהבה עזה לתלמיד, ורק לאחר שלבי מלא וגדוש באהבה אליו אני יכול להוכיח אותו כראוי

מתכוננים לשבת יחד עם:
ר' חיים גולדברג
ור' יעקב אשר גריין
כל שבוע בקו השבת של 'דרשו'
077-2222-666

אחסידישער
שבת

רבי משה היה גאון ובקי עצום בתורתו של ה'אור החיים' הקדוש זי"ע, הוא ידע את כל ספרו הקדוש על בוריו ובעמקות נפלאה, ואודות כך סיפר לי הרה"ח ר' חיים קפלושניק זצ"ל, מחשובי חסידי גור בחיפה את הסיפור הבא, שבדידיה הוה עובדא...

מאוצרותיו של הרה"ח הרב צבי שליט"א

על הגה"ק רבי חיים בן עטר זי"ע בעל 'אור החיים' הקדוש ליומא דהילולא ט"ו תמוז תק"ג

מאת: הרב שמעון טיקוצקי

בירושלים עיר הקודש, בדור הקודם, התגורר החסיד הנודע רבי משה וייס זצ"ל שמפורסם היה בכינויו: 'רבי משה בטלן' - דמות מופת של חסיד מרומם, מלא וגדוש בתורה וחסידות, שזכה להסתופף בצל צדיקי הדורות הקודמים.

הוא עוד זכה לנסוע אל הרה"ק הישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע והרה"ק הדברי שמואל' מסלונים זי"ע ולאחר מכן היה אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא והרה"ק מסקווירא זי"ע.

רבי משה היה גאון ובקי עצום בתורתו של ה'אור החיים' הקדוש זי"ע, הוא ידע את כל ספרו הקדוש על בוריו ובעמקות נפלאה, ואודות כך סיפר לי הרה"ח ר' חיים קפלושניק זצ"ל, מחשובי חסידי גור בחיפה את הסיפור הבא, שבדידיה הוה עובדא:

בשנות בחרותו זכה ר' חיים לשמש בקודש אצל הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע, באותה תקופה הוא גם זכה ללמוד בחברותא עם החסיד ר' משה בטלן זצ"ל.

ויהי היום, באחת הפעמים שהתיישבו ללמוד בצוותא פונה אליו רבי משה ושואל אותו "מה אמר הרבי, וואס האט דער רבי געזאגט?", אמור נא לי איזה דבר תורה ששמעת מהרבי ה'בית ישראל'.

ר' חיים פשפש בזיכרונו, ניסה להיזכר באיזה דיבור קדוש ששמע מה'בית ישראל', עד שנזכר בדבר ששמע לאחרונה מפי קדשו באחד משולחנותיו הטהורים והחל לחזור על הדברים, כשרבי משה כורה אוזן ומאזין בריכוז.

הוא סיים, רבי משה התהרהר לכמה רגעים ואז הוא קרא והכריז בפסקנות: "דאס האט ער נישט געזאגט - את זה הרבי ה'בית ישראל' לא אמר!". ר' חיים שומע ומתפלא, וכי מנין לו לרבי משה שהרבי לא אמר את הדברים הללו, הוא הרי לא היה שם.

ולמרות זאת, בהזדמנות הראשונה ניגש ר' חיים לכמה מזקני וחשובי החסידים בגור שהיו בקיאים בכל דיבור שיצא מפי הרבי וביקש מהם לחזור שוב באוזניו על הדיבור ששמע מפי הרבי, להפתעתו הרבה הוא נוכח לראות שאכן הוא, בחור צעיר, הבין את הדברים אחרת מכפי שזקני החסידים הבינו אותם.

בפעם הבאה שהגיע ללמוד עם רבי משה חזר ר' חיים על הדברים והפעם בנוסח ועם ההבנה ששמע מפי זקני החסידים, כשסיים את

הדברים שוב התהרהר רבי משה לכמה רגעים ותמך מצחו בידו, ואז נענה בחדווה: "דאס האט ער געזאגט - זה מה שהרבי אמר!". שוב לא יכול היה ר' חיים לעצור בתמיהתו, מה קורה כאן, מנין לו לרבי משה מה הרבי מגור כן אמר, ומה הרבי לא אמר, "רבי משה, זאת מנין לכם?" שאל את החברותא בפליאה, וכך השיב לו רבי משה בטלן: "מקובל אצלנו מקדמות דנא שכל 'חסידישע תורה', כל רעיון ואמרת קודש שיצאה מפי קודשם של צדיקי החסידות, יש לה מקור ושורש בספר 'אור החיים' הקדוש.

"ובכן, לרעיון שהשמעת באוזניי בפעם הקודמת, לא הצלחתי למצוא שום מקור בדברי 'אור החיים' הקדוש בכל רחבי ספרו, וממילא ידעתי בוודאות ש'את זה לא אמר הרבי'. לעומת זאת, לדברים שאמרת לי עכשיו, אכן יש יסוד ושורש בדברי 'אור החיים' הקדוש, ולכן ידעתי שאת זה כן אמר הרבי".

זה שנים זוכה הרב ר' צבי שליט"א לדלות ולהשקות מבאר תורתו של בעל ה'אור החיים' הקדוש, בשיעורו הקבוע בספר הקדוש מדי שבוע בהסברה נפלאה, כשהוא מעטר את דבריו ב'מתקין' ודובשין' אוצרות ומרגליות מאוצר החסידות, מתוכם דברים רבים שזכה לשמוע ולרשום למשמרת מפי כ"ק רבינו אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע ובנו כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע מלעלוב.

תחילתו של השיעור הייתה בביהמ"ד צאנו בחיפה - שם התקיים השיעור במשך שנים, ובשנים האחרונות - עם מעברו של רבי צבי שליט"א לבני ברק עבר השיעור לבית מדרש לעלוב בבני ברק, מדוי ערב שבת קודש בשבתו.

כמי שזוכה לעסוק ולברר את מקחו של צדיק, שמורים בידי אינספור דוגמאות והמחשבות חיות לסיפור הנפלא בו הוא פתח, עד מהרה הוא מזכיר שלל רעיונות ואמרות קודש בתורת החסידות ומצביע על מקורם הטהור בדברי האור החיים הקדוש.

להילחם עד הרגע האחרון

"אתן לך דוגמא אחת" הוא פותח, ידוע ומפורסם בקרב חסידים שמילותיו האחרונות של מרנא הבעש"ט הקדוש זי"ע היו "אל תבואני רגל גאוה".

בעניין זה, שמעתי פעם מרביה"ק אדמו"ר ה"ברכת משה" מלעלוב זי"ע שסיפר שתלמידי הבעש"ט שאלו את רבם לפני הסתלקותו מי ימשיך אחריו, את מי יכתירו לרבם. השיב להם הבעש"ט: "לכו ובקשו מגדולי התלמידים עצה כנגד מידת הגאוה.

"וסימן זה יהא נקוט בידכם, מי שייתן לכם עצה למידת הגאוה - אותו לא תיקחו לרבי, אך מי שיגיד לכם שאין כל עצה ותבונה נגד מידת הגאוה, אלא כל רגע צריך לעבוד ולעמול עליה עד זיבולא בתרייתא, עד הרגע האחרון בהאי עלמא - הוא יהיה לכם לרבי".

התמצית העולה מדברים אלו, שבנוגע ל"מידות" אין עצה ופתרון קסם המועיל אחת ולתמיד, אלא עד יומו האחרון של האדם עליו לעבוד ולעמול על מידותיו, ודבר זה מצאתי לא פעם ולא פעמיים בדברי האור החיים הקדוש, והנה אחד מהם:

בפרשת וזאת הברכה, כאשר בירך משה רבינו את כלל ישראל ביומו האחרון בעלמא הדין, שואל האור החיים הקדוש מהו הלשון "וזאת הברכה", ובלשונו: "צריך לדעת אומרו 'וזאת' בתוספת וא"ו בתחילת עניין".

ומתוך, "ונראה שנתכוון הכתוב לשבח איש האלוקים מה גדלו מעשיו", ומסביר האור החיים דהנה בפרשה הקודמת נאמר שהורה השי"ת למשה רבינו לעלות ל'הר העברים' ולהתכונן לקראת הסתלקותו בעבר הירדן.

והרי כל הסיבה שמשה נאלץ להיטמן בחוץ לארץ, בלי להיכנס לארץ ישראל, הייתה מחמת בני ישראל שהוא מסר נפשו בעבורם ורץ אחריהם כסוס' כלשון המדרש תנחומא ובסופו של דבר הם אלו שגרמו לו בפרשת מי מריבה שייענש בעונש זה.

ואם כן יאמר האומר שהיה למשה רבינו בליבו טינא על אלו שגרמו לו למות במדבר ומנעוהו מלהיכנס לארץ אשר נכספה וגם כלתה נפשו לה, והרי טבע האדם להרחיק את מי שגרם וסיבב לו רע, והגם שידוע הוא הצדיק ל'סבלן' למעלה מהיכולת, זה יועיל שלא לשנוא אותם, אבל 'קורבת הלב' היא נמנעת על כל פנים.

לזה בא דבר ה' בתורתו והעיד על הצדיק ואמר כי מלבד שלא שנוא אותם ולא הרחיקם מליבו, עוד בירך אותם בברכות, ולזה אמר 'וזאת' בתוספת וא"ו, להעיר גדר הקודם שסתובב מהמאמר הסמוך והבן.

ומוסיף האור החיים הקדוש עוד כמה מילין, לכאורה צריך להבין למה הדגיש הפסוק 'וזאת הברכה אשר בירך משה וכו' לפני מותו, מה הצורך להדגיש שהיה זה לפני מותו? ומשיב בלשונו הזהב: "לפני מותו - פירוש סמוך למיתתו, להעיד עוד על הפלגת צדקותו דהגם דזמן ההרגש שהוא פרק הנסיעה שהדבר יחייב לשנוא".

כלומר שדווקא כעת, כשהוא עומד להסתלק ולהיקבר בחו"ל, בדרך הטבע היה לו קשה ביותר להעביר את השנאה וההקפדה כלפי אלו שגרמו לו את הדבר. "והעיד הכתוב על הברכה היותר מעולה ושלימה בכל ליבו, במה שכתבו וא"ו בתחילת תיבה להעיד על מה רב גודלה" עכ"ל"ק.

הרי לנו דבר נורא, כי אפילו האדם הגדול בענקים, משה רבינו עליו השלום גדול הנביאים, אף הוא עד הרגע האחרון בחייו, ביומו האחרון עלי אדמות, היה צריך להילחם ולעמול על מידותיו ועל כך משבחו הכתוב, על גדלות זו, והדברים נוראים.

והן הן הדברים שלימדנו הבעש"ט הקדוש שאם יגיע אדם ויגיד לך שיש בידו פיתרון ועצה לנצח את מידת הגאוה וההתנשאות על בני אדם - הרי לך בידוע שטעות בידו, כי אין עצה לזה, אלא יש לעמול ולהילחם עד הרגע האחרון.

"אור החיים מטהר את המוח"

גדולי החסידות הקדישו והעריצו ביותר את בעל האור החיים הקדוש ותורתו אשר הותיר אחריו ברכה. היו מגדולי הצדיקים שלא נכנסו לעריכת השולחן בליל שבת קודש כל עוד שלא סיימו לעבור על כל האור החיים הקדוש' על הפרשה.

מפורסמים הם דברי הגה"ק בעל ה'דברי חיים' זי"ע שכתב בתשובה כי הספר אור החיים הקדוש נכתב ברוח הקודש (ולאור זאת הורה ה'דברי חיים' להעביר מתפקידו מלמד דרדקי שפקפק בעניין זה).

בהקשר לכך מציין רבי צבי שליט"א את לשונו השמימית של רבינו האור החיים הקדוש עצמו בפתח פרשת בראשית: "נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים, בורא קצות הארץ, ואתבונן במה שהורשיתי להתבונן, בפתח דברי קודש והעירותי ממזרחת של תורה... וכן לאורך ספרו מוצאים אנו לשונות נוראים מעין אלו, כשלעתים רומז רבינו שלא כל מה שנגלה לו - יכול הוא לגלות.

על הכוח הגדול הטמון בספר אור החיים הקדוש התבטא פעם כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע בלשון זו "אז מלערנט אור החיים רייניקט זיך דער מוח, און ממילא קען מען לערנען די הייליגע תורה - כשלומדים אור החיים הקדוש הרי זה מטהר את המוח וממילא אפשר ללמוד את התורה הקדושה".

כידוע זכה רבינו החיד"א זצוק"ל ליצוק מים על ידי רבינו האור החיים הקדוש בעת מגוריו בירושלים עיה"ק. האור החיים התגורר כשנה וארבעה חודשים בארץ ישראל, הוא הגיע בספינה מליורנו באיטליה וירד בנמל עכו.

בעכו באותם ימים הייתה קהילה יהודית שביקשה והפצירה בו להישאר בקרבה, אך רבינו סירב לכך שכן ישנן דעות שחלק מהעיר עכו אינה חשובה כארץ ישראל, וכיון שלא ידוע בדיוק היכן הוא אותו חלק לא רצה לגור שם.

ואז שלף רבי שמואל צבי טענה חזקה: "הרי בהמשך הדרך ניכנס לבני ברק, ואז כולם יראו שהבחור קובלסקי יושב מקדימה, והחזו"א מיטלטל מאחורה על ספסל, נרטב מהגשם. איך זה יראה בעיני הבריות?" "אין שום בעיה", השיב החזו"א. "בכניסה לבני ברק נעצור ונחליף את המקומות.

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מחבר סדרת הספרים "להאיר" ומרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על הכרת הטוב התמידית שצריך האדם לחוש כלפי מי שהטיב עמו

"ומה אָזעם לא זעם ה'" (כג, ח)

הגה"צ רבי אלי' לופיאן זצוק"ל ראה בחור שנשפך לו קפה על הספסל, הוא הגיח מיד ממקומו והחל לנקות את הספסל, הבחור מחה ואמר שהוא שפך ועליו לנקות, אמר לו רבי אלי' יש לי הכרת הטוב לספסל, כשאני מניח תפילין הרצועות עומדות על הספסל עד שאני מגלגל אותם על ידי, זו הזדמנות שלי להחזיר לספסל את תודתי!!! בהפטרות השבוע אומר לנו הנביא (מיכה ו, ה): "עֲמִי זָכָר נָא מֶה יַעֲזִיב בְּלֶקְ מְלֶךְ מוֹאָב וְיִמָּה עָנָה אֹתוֹ בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר וְכו' לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת ה'", וכולנו יודעים את דברי הגמרא (ברכות ז ע"א) על פסוק זה: "אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: דעו כמה צדקות עשיתי עמכם, שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי - לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט; והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק: 'מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה'', מלמד שכל אותם הימים לא זעם".

מלבד שש הזכירות שיש לנו בתורה, שיש הנהגים לאומרן יום יום לאחר תפילת שחרית, יש את הזכירה הזאת שאומר הנביא, ובה אנו מצווים להכיר טובה לקב"ה לא רק על מה שעשה לנו, אלא גם על מה שלא עשה! לא תמיד אפשר לדעת מה לא קרה, אבל גם על הדברים הנסתרים האלו שלא קרו יש להודות לה' ולהכיר לו טובה. זוהי מצוה תמידית שאדם חייב להשריש בנפשו ולנשום אותה, יום יום, רגע רגע.

אל תקנו להם פרחים, גם לא סלסלאות

למשפחה בארצות הברית נולד ילד פג, שהרופאים לא נתנו לו סיכויים לשרוד. הילד הוכנס למחלקת הפגים של בית החולים והצוות טיפל בו במסירות מיוחדת מאין כדוגמתה. לקח זמן, שבועות לא מעטים, הילד התפתח לאיטו, והשתחרר מבית החולים. אמנם הוא היה קטן יחסית לבני גילו, אבל ב"ה להפתעת כולם הוא יכול היה להשתחרר מבית החולים לביתו.

ההורים רצו להכיר טובה לצוות הרופאים והאחיות שטיפלו בילד בכל כך הרבה מסירות ואהבה, והצילו את חייו. האבא היה קשור להגאון רבי אליהו שווי ושאל אותו מה עליהם לעשות? איך אפשר

להביע את הכרת הטוב שיש להם? השיב רבי אליהו: "אל תקנו להם פרחים, גם לא סלסלאות מלאות בממתקים, אלא קבלו על עצמכם שבשנים הראשונות של הילד, בכל יום הולדת, תגיעו עם הילד לבית החולים, ותראו לצוות את התפתחותו".

בשנה הראשונה, כשהורים הגיעו עם הילד למחלקה, ההתרגשות שאחזה בקרב כל אנשי הצוות לא ניתנת לתיאור במילים. כולם חיבקו אותו, הצטלמו אתו והשמחה הייתה רבה. כך גם קרה בשנה השנייה והשלישית, עד גיל שבע.

לאחר מכן כבר היה להם קשה להגיע, אבל כשהילד הגיע לגיל בר מצוה, וב"ה היה כבר בריא כשאר בני גילו, החליטו ההורים להגיע אתו לבית החולים ולהזמין את הצוות לחגיגת בר המצווה שלו, זאת למרות שחלק גדול מהצוות כבר התחלף.

במקום חיכתה להם הפתעה: מכתב מאחת האחיות שדווקא לא הייתה מאלו שטיפלו בילד. וכך כתבה: "הגעתי לעבוד בבית החולים לאחר שהילד כבר השתחרר ממנו, אולם כן הייתי נוכחת, במשך כמה שנים, ביום ההולדת של הילד, כשהייתם מגיעים אתו ומראים לצוות את התפתחותו. אנחנו רגילים לקבל ממשפחות זרי פרחים

ושוקולדים לאות תודה על הטיפול שהענקנו לקרוב משפחתם, וזה בהחלט נחמד מאוד מצדם. אולם מה שאתם עשיתם היה חשוב מזה עשרת מונים! אתם, במעשה שעשיתם, נסכתם בנו כוחות אדירים להמשיך ולטפל גם בילדים כאלו שהיינו אמורים להתיימשך מהם! לפי התחושה שלי, ברעיון הזה של רבי אליהו היה מונח יסוד גדול: להכרת הטוב יש שני חלקים: קודם כל צריך להיות "בן אדם" ולהכיר טובה למישהו שעשה לך טובה. לצורך החלק הזה די לשלוח עציץ... אבל, מעבר לכך, החלק העיקרי בהכרת הטוב הוא "לחיות" את הטובה שעשו לך, להחדיר אותה אל תוך לבך, להרגיש עד כמה הטובה הזאת היא חלק מההתפתחות וההצלחה שלך. לצורך החלק הזה, לא די להביע את הכרת הטוב באופן חד פעמי אלא יש להביע אותה באופן תמידי.

עונם של עמון ומואב

התורה מצווה ביחס לעמונים והמואבים (דברים כג, ד): "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם", ולא עוד אלא ש"לא תדרוש שלום וטובתם כל ימיהם לעולם" (פס' ז).

מדוע? התורה מנמקת את סיבת האיסור החמור: "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליה את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרם לקלקלך" - היה חסר להם במדת הכרת הטוב!

עמון ומואב באו מלוט שניצל על ידי אברהם אבינו. אם כל קיומו של לוט היה בזכות אברהם אבינו, והם לא יודעים להכיר לו על כך טובה, ולא קדמו את בניו בלחם ומים בצאתם ממצרים ולא זו בלבד אלא גם שכרו את בלעם לקלל אותם - עם אנשים כאלו אין לבוא במגע! מי שלא יודע להכיר טובה למיטיבים עמו אינו יכול להיות חלק מעם ישראל! הוא מהווה סתירה למהותו של עם ישראל המכיר טובה מתמדת להשי"ת המחיה אותו בכל רגע.

הכרת הטוב לקב"ה היא הא' ב' לכל עבודת השם, משום שרק כאשר בן אדם מרגיש את עצמו קטן וחסר יכולות, והקב"ה הוא הנותן לו את הכל - אז יעבוד את בוראו בנאמנות ובמסירות.

בכך התיישרה לי קושיה: התורה מספרת לנו את כל הסיפור עם בלעם והאתון. אני חושב שזו אחת החוויות הזכורות לכולנו מהחידושים... אהבנו למחוא כפיים כל פעם שהגענו לקטע שהאתון מחצה לבלעם את הרגל, ובכל פעם שהיא פתחה את הפה ודיברה... עברו כבר למעלה מארבעים שנה מאז שהרבה סיפר לנו ועדיין אני זוכר את האטרקציה...

אבל התורה אינה ספר אטרקציות! היא בוודאי באה ללמדנו משהו בכל הסיפור הזה. מה העניין?

זאת ועוד: המשנה באבות (ה, ו) אומרת, שפי האתון הוא אחד מעשרת הדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות. הקב"ה ברא עולם ומלואו בששה ימים. מה שנברא בערב שבת בין השמשות נראה שהוא דבר קריטי שחשוב היה לקב"ה שיסיק להיבראות. מה כל כך קריטי בפי האתון?

נראה לומר, שהאתון באה לבלעם בטענה קשה: שירתתי אותך בנאמנות גמורה במשך שנים. היכן הכרת הטוב שלך? אתה רואה שאני מתבלבלת, סרה מן הדרך, מדוע אינך בודק מה קרה לי? מה עומד מאחורי האירוע? אולי אני צריכה ריטליין?.. כשאתה רואה ילד שעושה דברים משונים - עליך לבדוק תחילה מה עומד מאחורי התנהגות זו, ולא ישר לתת לו מכות! מתוך הכרת הטוב, היה עליך לשנות מבט ולהתבונן אולי משהו עבר עלי!

התורה באה ללמד אותנו, דרך האתון, דבר קריטי ויסודי: בלעם, שזכה לקבל נבואה מה', הגיע לרשעות כה גדולה וניצל את כוח הנבואה שניתן לו לרעה, משום שהיה חסר לו בהכרת הטוב! מעולם לא סיגל לעצמו את הדרך הזו להכיר טובה למי שעשה לו טובה! את המוסר הזה רצה הקב"ה להעביר לנו דרך האתון שהוא ברא.

יש תמונה של רבי אליהו לופיאן זצ"ל משקה חלב לחתול. מה מסתתר מאחורי התמונה הזאת? בביתו הייתה מכת עכברים. לצורך חיסולם הביאו את החתול. אחרי שהעכברים חוסלו, בני הבית רצו לסלק את החתול. אמר להם רבי אליהו: "לא! השתמשו בחתול, נהנינו ממנו, צריכים להכיר לו טובה!" ובכל יום היה יוצא ומשקה אותו חלב. מי שלא יודע להכיר טובה לבעלי חיים - חסר לו בשורש וביסוד של עבודת השם.

אוי, שכחתי משהו!

רבי משה פיינשטיין זצ"ל הלך פעם להיפגש עם אחד הגבירים לצרכי הישיבה. הגביר התגורר בקומה רביעית של בניין שלא היתה בו מעלית. היה זה לעת זקנותו של רבי משה והטיפוס לא היה לו קל. כשהסתיימה הפגישה ירד למטה ונכנס לרכב שהמתין לו, אך בטרם פתח הנהג בנסיעה אמר לו רבי משה: "אוי, שכחתי משהו! אנא המתן לי" ופתח את דלת הרכב לצאת.

שאל אותו הנהג: "מה הרב שכח? אני יכול לעלות בחזרה ולהביא". השיב לו רבי משה: "הגביר הגיש לי כוס תה חם, שערב לחכי ושכחתי להודות לו. המתן לי בבקשה עד שאעלה שוב ואודה לו".

התפלא הנהג: "מדוע הרב צריך לטרוח שוב ולטפס בעצמו ארבע קומות? אני יכול לעלות ולומר לגביר שהרב ביקש להודות לו! יאמין לי הרב: הגביר יינה גם כך".

"אתה צודק, השיב רבי משה. ייתכן והגביר יינה גם כך, אבל מי נהנה מכוס התה, אני או אתה? מכיוון שאני נהנית - עלי להודות לו בעצמי".

ורבי משה, ממרום שנותיו, טיפס שוב ארבע קומות והודה לגביר באופן אישי.

אתה ליווית אותי היום את כל הדרך

בספר "אנא עבדא" מסופר על רבי שמואל צבי קובלסקי, מתלמידי ה"חזון איש", שבהיותו בחור פנה לחזון איש וביקש ממנו להתלוות אליו למחרת בבוקר לטיול שהחזון איש נהג לצאת אליו בשעת בוקר מוקדמת לשאוף אוויר. ה"חזון איש" הסכים בשמחה, ובמשך כל הטיול דיברו השניים בלימוד.

ברכה, אני חייב לך הכרת הטוב", הנהג ביקש את מה שביקש והבחור ניצל את ההזדמנות ואמר לחזון איש: "גם אני רוצה ברכה! אני רוצה שהרב יברך אותי שתהיה לי חברותא טובה". ומסופר שם שהחזון איש אכן ניגש לראש ישיבת פוניבז' וביקש שיסדר לו חברותא, ובאמת סידרו לו חברותא טובה ולמדו יחד כמה שנים.

סיפר לי אחד מראשי רשת כוללים גדול בארץ: במסגרת הכוללים אני מקפיד מאוד לקבל לכוללים אברכים שמתאימים במאה אחוז ולא מתאימים פחות או יותר... יום אחד קבלתי טלפון ממלמד טוב של בני שהוא אירס את בתו עם בחור טוב והוא כבר מבקש שאשריין מקום לחתנו בכולל, אברך זה התאים בתשעים אחוז... שאלתי את מרן רה"י הגראי"ל שטיינמן האם לקבל, אמר מרן זצ"ל "אם יש חובת הכרת הטוב רוחני, צריך להתגמש יותר מכל דבר אחר!!!"

"עֲפֵי זֶכֶר נָא מִה יַעֲזֵב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב וְמִה עָנָה אֹתוֹ בְּלֶעָם בֶּן בְּעוֹר". עלינו לזכור שאנחנו חייבים הכרת הטוב לבורא עולם, על כל הטוב והחסד שהוא מרעיף עלינו בכל רגע. הכרת הטוב הזאת צריכה להיות תמידית, בלתי פוסקת, ש"נחיה" אותה והיא תהפך להיות חלק בלתי נפרד מאתנו.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

כשהגיעו לגבול רמת גן החל לרדת גשם חזק ורוחות חזקות נשבו ברחוב. הם המתינו בצד וחיכו לשוך הגשמים. בעודם ממתינים עברה משאית, הנהג ראה אותם ועצר בצד הכביש. ליד הנהג, מקדימה, היה מקום ישיבה אחד, ומאחורה המשאית הייתה פתוחה. הנהג זיהה את החזון איש וקרא להם לעלות מיד למשאית.

החזון איש פנה לבחור ואמר לו: "תעלה מקדימה! אני עולה מאחורה". הבחור, כמובן, סרב: "מה פתאום? הרב יעלה מקדימה ואני מאחורה". "יש לי הכרת הטוב כלפיך", הסביר החזון איש. "אתה ליווית אותי היום את כל הדרך".

"אני הוא זה שביקשתי להתלוות לרב", המשיך הבחור להתעקש. "נכון מאוד! אתה הוא זה שביקשת, אבל סוף סוף היה לי מאד נעים לטייל עם עוד מישהו ולדבר איתו בלימוד. עלה מקדימה ואני מאחורה". ואז שלף רבי שמואל צבי טענה חזקה: "הרי בהמשך הדרך ניכנס לבני ברק, ואז כולם יראו שהבחור קובלסקי יושב מקדימה, על מושב נורמלי, והחזון איש מיטלטל מאחורה על ספסל, נרטב מהגשם. איך זה יראה בעיני הבריות?"

"אין שום בעיה", השיב החזון איש. "בכניסה לבני ברק נעצור ונחליף את המקומות. עכשיו תעלה מקדימה"... כשירדו, פנה החזון איש לנהג ואמר: "תבקש ממני משהו, עצה או

המשך מעמוד 9 | הרב צבי פוקס

רבינו המשיך מעכו וביקר גם בצפת ובחיפה (שם כפי המקובל עשה את יום הכיפורים במערת אליהו) אך לאחר מכן הגיע לירושלים עיה"ק ובה התגורר, וכאן התוודע אליו תלמידו הגדול רבינו החיד"א. וסיפר אדמו"ר ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע בשם החיד"א "זצוק"ל שהעיד שראה בעיניו את רבו האור החיים הקדוש בשעת התפילה כשהוא מרחף באוויר.

וסיים על כך רבינו ה'ברכת משה' זי"ע: "אנו, אנשים מגושמים וחומריים, כובד הגשמיים מושך אותנו אל האדמה הגשמית, אבל מי שהוא רוחני, אינו נמשך אל האדמה ולפיכך הוא יכול לרחף באוויר". ועוד שמעתי מרביה"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע שהתבטא פעם בשולחנו הטהור, בשם הרה"ק מרוז'ין זי"ע שכמו שידוע שהלימוד בספר הזוהר הקדוש מטהר את המחשבה ומקדש את מי שהוגה בו, אף אם אינו מבין מה שלומד, כך גם הספה"ק 'אור החיים' הקדוש בכוחו לטהר את הנשמה בעצם הלימוד בו.

באוצרו הטוב של הרב ר' צבי שליט"א שמורים סיפורים אודות ה'אור החיים' הקדוש:

פעם הגיע אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע יהודי שהציעו לו שני שידוכים וביקש מהרבי שורה לו לאיזו מההצעות להתייחס. אמר לו הבעלזער רב שבבעלזא לא נהגו להתערב ולחוות דעה בשידוכים. ואולם אותו יהודי הפציר בהרה"ק להשיב לו, עד ששאל הרה"ק מי השדכן שלכם, השיב האיש כי את שידוך הראשון הציע פלוני ואת השני הציע הגה"צ ר' ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל לימים

ראש ישיבת טשעבין. נענה הרה"ק מבעלזא כי מי שהציע את השידוך הראשון הוא אמנם 'א' וואויילע'ר איד', אבל רבי ברוך שמעון מוצא יותר חן בעיניו, גשו אפוא לשידוך שהוא הציע.

והוסיף הרה"ק והטעים את פשר הוראתו, דהנה מצינו בתורה שכאשר שלח אברהם את אליעזר עבדו למצוא שידוך עבור יצחק בנו התפלל אליעזר 'הקרה נא לפני היום וגו'', ומבאר ב'אור החיים הקדוש' מה הייתה תפילתו של אליעזר:

"בטוח היה אליעזר באדונו שתפילתו מקובלת אשר התפלל הוא ישלח מלאכו' וגו', והוסיף הוא להתפלל שיהיה הוא ראוי ליעשות הדבר על ידו, כי ימצא לפעמים שתהיה מניעה לקיים דברי התפילה מצד האמצעי לזה התפלל לאלוקי אדונו שיקרה לפניו".

מבואר מדברי האוה"ח הקדוש שלפעמים תיתכן מניעה בהתקדמות השידוך שאינה קשורה לשני הצדדים אלא נגרמת בעטיו של האמצעי, היינו השדכן, ועל זה התפלל אליעזר לה' שהוא, השדכן, לא יפריע להתקדמות השידוך.

"הרי לנו מכאן" סיים הרה"ק מבעלזא באוזני אותו יהודי, "כי לשדכן המציע את השידוך יש כוח והשפעה על השידוך, לפי זכויותיו או ח"ו להיפך, לטוב או למוטב, ועל כן אומר אני לך שתגיש לשידוך שהציע הג"ר ברוך שמעון זצ"ל".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

(נערך מתוך גליון 'אוהל מועד')

"האמת היא שבהתחלה קצת נבהלתי, מילא הרב גרין, כמו שאמרתי הוא בעל דרשן' במלוא מובן המילה ורגיל לדבר בפני קהל ועושה זאת בצורה מושלמת, אבל אני? איך אני קשור לזה? באיזו זכות אני יכול לומר דרשות לציבור?"

הרב יחיאל יהושע גולדברג מספר על התכונות החדשה 'א חסידישע שבת' אותה הוא מקליט מדי שבוע יחד עם הרה"ג ר' יעקב אשר גרין

אליעזר (לייזר) רוט

עם תחילת לימוד הלכות שבת במסגרת 'הדף היומי בהלכה', השיק 'דרשו' תוכנית חדשה ב'קו השיעורים' של הארגון, 'א חסידישע שבת' - שיחה בשניים של המחנך הנודע הרה"ג ר' יעקב אשר גרין, ואתו עמו ידו ורעו איש 'דרשו' הרב יחיאל יהושע גולדברג. בתוך זמן קצר עשתה לה השמועה כנפיים, ומספר המאזינים לתוכנית הולך ומטפס משבוע לשבוע. "האמת שזאת זכות מאוד גדולה בשבילי", אומר הרב גולדברג. "כשנכנסתי לעבוד ב'דרשו' ידעתי שאני זוכה להיות נטפל לעושי מצווה, לתת שירות ללומדי תורה ולהיות חלק מארגון שעומד בראש הרבצת התורה ברחבי העולם היהודי. אבל לא חשבתי שתהיה לי הזכות לקחת חלק ממשי גם בזיכוי הרבים בפועל ממש. אמנם לא מדובר בשיעורים עמוקים אבל בכל זאת, לומר דברי תורה ולספר סיפורי צדיקים לאלפים ורבבות מישראל, זאת גם זכות גדולה, ואני מלא שמחה והתרגשות על כך שזכיתי לזה".

עושה את זה בצורה נהדרת. הוא בעל דרשן' אמיתי שיועד לרתק קהל ולשלב סיפורים עם דברי צחות וחיידודים על הפרשה, יחד עם ווארטים נפלאים, הכל ממש בכישרון נפלא.

"בנוסף אנחנו משתדלים מאוד, שמי שמאזין לתוכנית יצא ממנה גם עם כמה ווארטים קליטים ונחמדים על הפרשה, שיוכל לומר בשולחן השבת בביתו, וגם עם כמה סיפורים ועובדות מגדולי ישראל שגם אותם יוכל לספר לילדיו ולבני ביתו. אנחנו חסידים גדולים של סיפורי צדיקים, גם מרבובינו גדולי החסידות וגם של מגדולי ישראל הנודעים לאורך הדורות עד גדולי ראשי הישיבות שבדורנו.

"במידת מה, דווקא סיפור על אחד מגדולי דורנו שהיה חי עמנו עד לאחרונה או שאפילו חי עמנו היום לאורך ימים ושנים, יש לה תועלת גדולה יותר, כי כשאדם שומע סיפור על הבעל שם טוב, זה נראה לו רחוק מאוד ומי אנחנו בכלל שנגיע לקצה קצהו של הבעל שם טוב, איך אנחנו יכולים ללכת בדרכיו? אבל אם זה אחד מגדולי הדור הנוכחי, זה הרבה יותר קרוב לעין וללב, ואפשר ללמוד ממנו מוסר השכל מעשי יותר להתנהלות היומיומית שלנו".

• מה זה אומר בכלל 'א חסידישע שבת' ובמה השבת החסידית שונה משבתות של אחרים, אם בכלל?

"קודם כל אני רוצה להבהיר שהכינוי 'א חסידישע שבת' לא אומר שאנחנו אומרים בתוכנית רק ווארטים חסידיים או רעיונות חסידיים עמוקים. הרעיון בא לבטא שאנחנו מנסים במסגרת התוכנית להביא את החמימות החסידית בנושא של שבת קודש, וזה יכול להיות עם ווארט חזק של ה'באר מים חיים' או עם רעיון נפלא של הגאון החסיד מווילנא... אנחנו משתדלים להביא גם עובדות מגדולי ישראל בני עדות המזרח, כדי שהתוכנית תהיה באמת שווה לכל וכדי שהיא תכלול כמה שיותר סגנונות, גם ה'בן איש חי' או רבי עובדיה מברטנורא היו חסידים המתחסדים עם קונם ועם הבריות.

• מה מנחה אתכם כשאתם באים להקליט את התוכנית? לפי מה אתם עובדים?

"הדבר שהכי חשוב לנו, זה שהמאזינים ייהנו וירגישו שהתוכנית מדברת אליהם, ואני חייב לציין שידדי הרה"ג ר' יעקב אשר גרין,

לרגע רציתי לשאול את זה שיושב מולי שיסתכל עלי לראות אם אני באמת הסמקתי, או שזה רק הרגשה פנימית שלי שאני מסמיק מרוב בושה...

בין 'אבא' ל'מחנך', והצורך לשלב את שניהם יחד במינון הנכון

הרב עמרם בינעט

ההפטרה של פרשת השבוע, פרשת בלק, מסתיימת בפסוק: "ומה ה' דורש ממך, כי עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוך". לכאורה, משפט וחסד אלו שני הפכים. יש מי שנוהג עם אנשים במידת החסד, סולח להם, מוותר להם, נותן להם גם מה שלא מגיע להם, ויש מי שעושה משפט, הוא מעמיד דבריו על הדין ועל החוק, מה שלא מגיע לא מגיע ומה שחייב האדם לעשות צריכים לחייב אותו, ואם לא ירצה, כופים אותו במקל וברצועה כדי שימלא אחר דבר המשפט.

כמובן שאין זה סתירה. אדרבה, שני החלקים האלו משלימים זה את זה. כולנו מכירים את מאמר חז"ל שבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין אבל הקב"ה ראה שאין העולם מתקיים, ולכן הקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין.

אבל צריכים לזכור, שהאדם הוא עולם קטן, וכשרוצים 'לבנות אדם' כלומר לחנך ילד, זה צריך להיות באותו כיוון כמו 'לברוא עולם'. צריכים להחזיק בשתי המדיות הללו ולשלב אותם יחד.

החג, בתפילות, בליל שבועות, וגם בשעות אחר הצהרים. מטבע הדברים, לפעילות מהסוג הזה יש גיל מינימלי, ילדים מכתה ב' ומעלה, שכבר יודעים לקרוא פחות או יותר בשטף, מוזמנים להשתתף. ילדים קטנים יותר אמורים להישאר צמודים לאבא. מהכא להתם, התברר לי שהבן שלי, ילד כבן ארבע שכמובן עוד לא הגיע אפילו לכתה א', הצליח להשתחל בין הילדים הבוגרים. הוא נכנס יחד עם אחיו הגדול יותר, והמשגיח העלים עין כדי שלא לפגוע בילד.

והנה מגיע בני הגדול יותר, ומספר לי שאחיו הקטן בוכה כי הוא רוצה פרס

ישבתי ב'טיש נעילת החג', מעמד מרומם מאוד של התעלות והתרוממות הרוח בצילו של הרבי, והנה מגיע בני הגדול יותר, ומספר לי שאחיו הקטן בוכה כי הוא רוצה פרס, והוא לא יודע איך להרגיע אותו.

אמרתי לו שינסה להרגיע את הילד, שיבקש מהמשגיח שייתן לו איזה ממתק או איזה כרטיס, משהו שירגיע אותו. עזבתי את הטיש, הלכתי לאולם שבו ישבו הילדים, ואכן מצאתי את בני כשהוא בוכה בכי תמרורים. שאלתי אותו מה קרה בני יקירי?

הפעם אני רוצה לנצל את הבמה הנכבדה המוענקת לי בגיליון הנפלא 'לקראת שבת', כדי לספר סיפור אישי, שחידד אצלי כמה תובנות.

זה קרה בחג השבועות האחרון, זכיתי לחגוג אותו בצלו של מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ בית שמש שליט"א, וכמו בכל חצרות האדמו"רים, גם אצלנו היה צפוף, אנשים באים גם ממקומות אחרים כדי לעשות את החג בצלו של הרבי, יש בלי עין הרע הרבה מאוד ילדים, ומטבע הדברים צפוף בבית המדרש, אין לילדים מקום לשבת בצורה נורמלית.

מה עושים בכזה מקרה? מקובל מאוד לארגן לילדים 'חברת תפילה' מיוחדת. הם מתפללים במניין נפרד, עם למעלה מעשרה מבוגרים שמתנדבים להתפלל עם הילדים, משתדלים שהתפילות יהיו יותר קצרות כדי שהילדים יוכלו להחזיק מעמד עד הסוף, והמשגיחים מחלקים להם כרטיסי הגרלה וממתקים, עוצרים באמצע התפילה כדי לשיר יחד, מספרים להם סיפורים ומשתדלים שהחג יעבור עליהם עם חוויה רוחנית מרוממת ככל האפשר, כדי שלא ישתוללו בחוץ ויריבו עם הילדים מבתי הכנסת השכנים...

גם אצלנו ארגנו כזאת חברה והיתה פעילות לילדים ממש לכל אורך

שכחתי שאני אמור לחנך את הילד שלי, באותו זמן נתתי לאהבה שלי כלפי הילד להשתלט עלי, הרחמים שמילאו אותי אל מול הדמעות ששטפו את פניו, שיבשו את שיקול הדעת שלי.

מרום חמלה על הילד, יצאתי למסע חסר אחריות של עזרה וסיוע לבני יקירי, בלי רמזורים אדומים, בלי להסתכל על תמרורים 'עצור', פשוט דהרתי קדימה עד שהילד השיג את מבוקשו, וזאת היתה טעות חמורה.

לקחתי את ה'אבא' ונתתי לו להשתלט עלי, במקום להשאיר קצת מקום גם ל'מחנך'.

למה אני מתכוון?

פעם שוחחתי עם יהודי מבוגר, שסיפר לי שיש לו שני ילדים שכבר התחתנו זה מכבר ויש להם ב"ה בתים עם ילדים. "אחד מהם הוא 'אבא' והשני הוא 'מחנך'..."

כך הגדיר אותו יהודי את בניו שלו... כלפי מה הדברים אמורים? לכל אבא אמור להיות 'א' שטיקל מחנך' בתוך תוכו. התפקיד של אבא זה לאהוב את הילד ולדאוג לכל צרכיו, אבל הוא צריך לדעת גם לשים לו גבולות ולדאוג שילד תהיה משמעת. זה חשוב לא רק כדי שהילד יגדל מחונך, לא רק שיגדל בנאדם, אלא גם שיגדל שמח ומאושר. ילד שאין לו סמכות הורית ואף אחד לא שם לו גבולות, בהכרח יהיה ילד עצוב ומתוסכל.

אבל כאן יש נקודה חשובה לא פחות, לכל 'מחנך' צריך שיהיה לו גם 'א' שטיקל טאטע' שיהיה לו קצת 'אבא' בתוכו לטובת התלמידים שלו. אם המורה או המלמד רק מעמיד גבולות ועומד עליהם בלי לחשוב על טובת הילד, החינוך הזה לא יכול להצליח. הילד ירגיש שהוא נמצא בכלא, כדי שהגבולות יפעלו את פעולתם, הם חייבים לבוא עם אהבה, עם גישה אבהית. רק השילוב של שני החלקים האלו יחד, יכול להביא לתוצאות טובות בחינוך.

כמובן שאבא אמור להיות יותר 'אבא' ופחות 'מחנך', והמחנך צריך להיות יותר 'מחנך' ופחות 'אבא', אבל זה כבר עניין של מינון, והוא נושא חשוב בפני עצמו.

למה אתה בוכה? והוא השיב לי שעושים הגרלה בין הילדים על פרסים יקרי ערך, וגם הוא רוצה פרס.

כמובן שלא מגיע לו שום פרס, הוא בכלל לא בגיל המתאים, אבל אמרתי למשגיח שהיה אחראי על ההגרלות, תן לו איזה פרס, מה כבר יכול להיות. ילד קטן, בוכה, תרחם עליו.

השיב לי המשגיח שהוא כבר ניסה לעשות הכל, אבל לא הצליח להרגיע את הילד: "הצעתי לכן שלך חמש אבנים, הוא לא רוצה. כובע שמש גם לא מדבר אליו, כדור פלא לא מוצא חן בעיניו, הוא רוצה דווקא מקרן כזה שעולה 20 שקלים..."

"בסדר, תן לו פרס יותר יקר, תראה איך הוא בוכה", ביקשתי, אבל הוא הסביר לי שאין לו, כל הפרסים המבוקשים כבר חולקו...

בעודי מדבר איתו הגיע ילד יותר גדול שזכה בהגרלה במקרן הנחשק, הוא ריחם על הבן שלי ונתן לו את הפרס שלו במתנה. התרגשתי מאוד מטוב הלב שלו, והבטחתי לפצות אותו ולתת לו פרס אחר בעזרה כפיצוי.

הבן שלי כבר היה מרוצה, הבכי נפסק ואני יכולתי לחזור לטיש לטובתי ולהנאתי...

אבל אז תפסתי מה קרה פה... 'תגיד לי עמרם, מה קרה לך?' ייסרתי את עצמי, 'זה חינוך? הרי מה שעשית עכשיו היה תזקיק מושלם של פינוק חסר גבולות. הילד נכנס למקום שאליו הוא לא אמור להיכנס, דורש לקבל פרס אף שלא השתתף בהגרלה, ולא מספיק לו פרס קטן, הוא חייב לקבל את הפרס הכי גדול, ואתה עוד עוזר לו ומסייע לו עם הדרישות שלו, במקום להסביר לו שלא כל מה שרוצים מקבלים? הייתכן???'

לרגע רציתי לשאול את זה שיושב מולי שיסתכל עלי לראות אם אני באמת הסמקתי, או שזה רק הרגשה פנימית שלי שאני מסמיק מרוב בושה...

לקחתי את ה'אבא' ונתתי לו להשתלט עלי

מה בעצם קרה פה? התשובה היא שבאותו רגע שכחתי שאני מחנך,

"זטוב שיאמר על כל דבר שקונה זהו לכבוד שבת! כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה"

(משנה ברורה רנ ס"ק ב)

השבוע עשרות אלפים בעולם היהודי לומדי 'המשנה ברורה' במסגרת 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו' מתחילים בהלכות ערב שבת. (סימן רמ"ט)

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

פרטים ורישום: בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

'הלילה ירד, ונהיינו עייפים כולנו, ילדים קטנים שנוסעים ונוסעים ונוסעים, וכיון שהבנו שאנו עומדים להירדם, הוצאנו כולנו את החוברת של קריאת שמע שעל המיטה, [שהיא עדיין שמורה בבית..], וקראנו יחד בקול ובכוונה. הילדים החילוניים, לא הבינו בכלל מה זה, ושאלו שוב ושוב, מה אתם עושים?'

הגה"צ רבי הלל בריסק שליט"א, שנודע במתק שפתיו ובמשליו המפורסמים בפי כל, מספר לנו סיפור אישי

מאת: הרב צבי גטקר

לא ישכב עד יאכל טרף (כג כד)

לא ישכב כלילה על מטחו עד שהוא אוכל ומחנבל כל מזיק הבא לטורפו, כי לא קורא את שמע על מטחו. (כ"ז)

רש"י ממשיך את דבריו, [ע"פ דברי המדרש על המילים הבאות, ודם חללים ישתה], "כיצד, קורא את שמע על מטחו, ומפקיד רוחו ביד המקום, בא מחנה וגייס להזיקם, הקדוש ברוך הוא שומרם, ונלחם מלחמותם, ומפילם חללים.

דהיינו, קריאת שמע אינה אך תוספת קדושה, היא לא רק שמירה ממזיקים רוחניים, אלא היא סגולה גדולה לשמירה ממלחמות ומאויבים גשמיים.

קריאת שמע שעל המיטה, היא מהעניינים הסגוליים שהם לא מצוה מדאורייתא, שהרי קוראים קריאת שמע קודם לכן בתפילת ערבית, ובקריאה זו יוצאים ידי חובת קריאת שמע בערב, אבל על אף שלכאן הם לא חובה מדאורייתא, הם יסודיים והכרחיים, מאוד מאוד.

עד כדי כך שהקפידו בכל קהילות ישראל, לקרוא את שמע עם הילדים עוד לפני כל מצוה שהיא, ובעוד שהם קטנים ממש, בכ"ז קריאת שמע, שהיא שמירה מכל המזיקים ודעות רעות, הקפידו על כך ביתר שאת. הבן איש חי כותב שזו סגולה ליראת שמים, ומי שחפץ שבניו ובנותיו יהיו יראי שמים, יקפיד לקרוא עמם קריאת שמע שעל המיטה.

קריאת שמע שעל המיטה, היא אבן יסוד בסדר היום היהודי, היא הסיום של היום והיא גם ההתחלה של יום המחרת, 'מי שישן כמו יהודי, קם כמו יהודי', ולשכב לישון בלא קריאת שמע הגדרת חז"ל היא מיטת ארמית - גוי, מי שנרדם ללא קריאת שמע הרי זו שינת גוי' לא פחות.

הגאון הצדיק רבי הלל בריסק שליט"א, שנודע במתק שפתיו ובמשליו המפורסמים בפי כל, מספר לנו סיפור אישי:

'אני נולדתי בהונגריה בשנות הזעם, לאחר המלחמה הופנינו אני ואחי הי"ד, למחנה עליה של אגודת ישראל בצרפת, שם שהינו תקופה ארוכה, לאחריה שלחו אותנו באוניות עליית הנוער לארץ הקודש.

והנה בהגיע העת, כשהיה סוף סוף תורנו לעלות לארץ ישראל, בשנת תשי"א, הודיעו לנו כי בימים הקרובים יבואו לאסוף אותנו אל עבר האוניה, אל עיר הנמל מרסיי.

וכך צהריים אחד, הגיעו האוטובוסים המיוחלים, ראשית כל עלינו לאוטובוסים המיוחדים, אוטובוס תיירים מהודר, כל הקבוצה המורשית שכללה את תשעת ילדי קבוצת 'אגודת ישראל', משם הפליג האוטובוס למחנה נוסף של הסוכנות בו עלו עליו ועל האוטובוס הנוסף ילדים חילוניים. וכך נסענו בנסיעה ארוכה שארכה כמעט יומיים.

אנחנו הצטיידנו לפני הנסיעה בתיק אישי, וכן בסדר קריאת שמע שעל המיטה שיהא לנו לימי ההפלגה, הנסיעה ממשיכה וממשיכה, הלילה ירד, ונהיינו עייפים כולנו, ילדים קטנים בגילאי העשר ומטה, שנוסעים ונוסעים ונוסעים, וכיון שהבנו שאנו עומדים להירדם, הוצאנו כולנו את החוברת של קריאת שמע שעל המיטה, [שהיא עדיין שמורה בבית..], וקראנו יחד בקול ובכוונה.

וטוב שלא אמר על כל דבר שחזרה לכבוד שבת! כי הדבור הוא פועל הרבה בהקדושה

(משנה ברורה רג"ק ב')

השבוע עשרות אלפים בעולם היהודי לומדי המשנה ברורה במסגרת 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו' מתחילים בהלכות של ערב שבת. (סימן רמ"ט)

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

לפרטים ורישום:

בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

הילדים החילוניים, לא הבינו בכלל מה זה הטקס הזה, הם לא הכירו, ושאלו שוב ושוב, מה אתם עושים?, אנחנו ילדים היינו, לא ראינו צורך להסביר יותר מידי, רק אמרנו להם, כי אנחנו מתפללים. לכל אוטובוס היה מדריך, ועל המדריך היה לעמוד בקשר עם המדריך שבאוטובוס השני לוודא כי הקבוצה כולה נוסעת אכן ליעד, אך לפתע ניתק הקשר האלחוטי.

באותם ימים לא היו כמובן טלפונים סלולריים, המדריך אחז בידו מכשיר קשר, גדל ממדים, ודרכו עמד בקשר עם חברו, זמן לא רב לאחר שקראנו את שמע וכולנו כבר כמעט נרדמנו, המדריך הודיע כי לפתע ניתק הקשר ויש לעצור, המדריך ניסה פעם ועוד פעם ליצור קשר, ורק רעשים וזמזומים נענו לו.

הוא דיבר עם הנהג, ושניהם הגיעו למסקנא כי הדבר מדאיג מאוד, לאחר התיעצות קלה, הוחלט כי חוזרים אחורה ומחפשים את האוטובוס הנוסף, נסענו חזרה בנתיב המקביל, ובאחד הגשרונים זיהנו משהו חשוד, חיפוש קצר, ומצאנו את האוטובוס השני הפוך בתעלה לצד הדרך.

התברר כי הגשם העז שירד, הפך את הגשרון [שאנו עברנו עליו מעט לפני] למחליק, והאוטובוס שעלה עליו החליק הישר אל התעלה.

פחדנו מאוד, ונבהלנו למול המראה, אך סריקה נוספת של המדריכים והנהגים, וספירת כל התלמידים, העלתה כי ב"ה חוץ מילד אחד ששבר את צלעותיו, אין פצועים משמעותיים מהתאונה הקשה הזו. או אז, נענו כל ילדי האוטובוס שבו נסענו ואמרו, "הכל בזכות התפילה של הדתיים", ראינו אנחנו כולם את כח השמירה שבקריאת שמע שעל המיטה.

כי אכן קריאת שמע היא הצלה מהמזיקים וטומאת הדעות הרוחנית, והיא גם הגנה גשמית, מכל צרה סכנה וצוקה אשר חלילה מתרגשת ובאה.

עוד מספר הגאון רבי הלל בריסק, כי ידוע לו על שני חברי חדר בישיבה למתקרבים, שאחד מהם היה מקפיד מאוד על קריאת שמע שעל המיטה, וחברו הקפיד מאוד על צחצוח השיניים טרם שנת הלילה, הם דנו בינם לבין עצמם על הנהגתם, והגיעו למסקנא שזה פשוט מאוד הרגל חינוכי, הראשון גדל אצל אמא שומרת מסורת, שלא היה אצלה מושג שהילד ירדם לפני שהיא קוראת עימו את שמע, ואילו חברו גדל בבית שלא הייתה בו אופציה לשכב לפני צחצוח שיניים..

ונסיים בדברי הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל שמבאר את עומק חשיבות קריאת שמע על המיטה בדרכו המעמיקה וכך הוא אמר: מאחר ושינה לכאורה אין בה חיות, הישן הרי הוא כמות אין ממעות למעשה השינה שלו, מצד שני הרי שינה היא שליש מימי חייו של האדם, איך אפשר שלא לפספס את שליש חייו, אלא מי שמקדש את שנתו בקריאת שמע, הוא לא נופל למיטה, אלא מתכוונן אליה כראוי בקדושה, שנתו הופכת שינה בעלת משמעות והרי היא מוסיפה לו תוספת טהרה וקדושה, הוא ישן כדי שיהא לו כוח להמשיך את המעשים הנכונים והטובים שלו, ובכך נוסף לו עוד שליש חיי תורה וקדושה!!

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל אמר ששמע מר' הלל ויטקינד זצ"ל ששמע מהחפץ חיים שיתכן לומר שהסיבה שהקב"ה ברא באדם 'סברא עקומה', היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי המצוה היא לדון לכף זכות גם אם הסברא לכך היא עקומה.

כשנראה את 'כולו' ולא את 'אפס קצהו' - אז יקל עלינו לדון לכף זכות!

מאת: הרב בנימין בירנצוויג

אָפּס קָצֵהוּ תִרְאֶה וְכֹלּוֹ לֹא תִרְאֶה (כג, יג)

חכמי ישראל אשר בגרמניה החליטו לשלוח שליח מיוחד לרמב"ם

כידוע בתחילת דרכו של הרמב"ם היו בעם ישראל שחששו קצת. ספרו הגדול היד החזקה, תפס מאד חזק וכולם ראו גדולתו, אבל הרמב"ם כידוע חיבר גם את ספר 'מורה נבוכים' בו הוא מנסה להעלות לנבוכים בדרכי האמונה ותועים בדרכי החיים, להראותם דרך האמת, וספר זה כיון שיש בו יצירה פילוסופית, ופחדו שהוא יכול לשבש את אלו המאמינים שיראו בו ספקות ותהיות שלא היה להם ויבואו לשיבוש ח"ו.

חכמי ישראל אשר בגרמניה החליטו לשלוח שליח מיוחד לרמב"ם שיתהה על קנקנו, השליח קראו לו רבי מאיר, והוא נכנס אל הרמב"ם שהזמינו לסעודה עקב בואו ממרחקים.

רבי מאיר התיישב ליד השולחן ואז חשכו עיניו, הגישו לשולחן תבשיל שהיה נראה ממש כיד אדם! בחילה ממש כבשה את מעיו וסרב להביא האוכל לפיו, וכשהוא מזועזע מהמחשבה שהנה הרמב"ם הגדול ח"ו אוכל בשר אדם??

לאחר גמר המנה הזו, והנה הרמב"ם קורא למשרתו 'פטרוס תרד

מה מונח באמירתו זו של בלק בלעם 'אפס קצהו תראה'?! למה לא הביאו למקום בו יכול לראות את כולו או רובו של עם ישראל, ואז יוכל להחיל הקללה על כל העם?!

יסוד גדול מאד מונח כאן במצוה העצומה של 'לדון לכף זכות'! עצה נפלאה לכך הביא אחד מגדולי החסידות רבי יחזקאל מקוזמיר זצ"ל, בדייקו את לשון המשנה באבות (א, ו) 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', מדוע לא כתב התנא 'הוי דן את האדם' מה זה 'את כל האדם'? אלא ללמדך שהדרך לדון את השני לכף זכות, זה לראות את כולו! לראות את כל הצדדים שבו, לראות את כל הסיבות והמסובבים למעשיו, רק ככה נוכל לדונו לכף זכות, שהרי אם כל חטאת של ראיית מעשהו של האדם באופן שלילי, הוא ההסתכלות הצרה על המעשה כמות שהוא מבלי לבחון את כל המצב שהיה בו האדם בעת עשיית המעשה, ומבלי לראות את הסיבה והמסובב למעשהו, רק כשנדון את 'כל האדם' מכל בחינותיו ומצבו, אז נראה שברוב הפעמים הרי הוא צודק וצדיק ולא אשם ורשע!

הדבר דומה לאחד שמחוגי שעונו הפסיקו את מלאכתם ונעמדו דום! הלה פרק את המחוגים והביאם לשען. השען מסתכל על האדם ושואלו 'היכן השעון עצמו?' עונה לו בעל השעון 'השעון בסדר גמור רק המחוגים לא עובדים!' זה ממש המציאות של כל אחד, מסתכלים על חלקים באדם, אבל אם נראה את כל המכלול נראה שהבעיה היא לא המחוגים שעמדו מלכת, הבעיה היא בבטריה, הוא לא מצליח לראות טוב ולכן הוא הגיע לטעות אבל זה לא רוע!!

נפלא מאד מסבירים לפי זה את דברי בלק בלעם בבואו לקלל את עם ישראל, כאשר חיפש חסרונות בעם ישראל כדי שתחול עליהם קללתו, הביאו בלק למקום בו - "אפס קצהו תראה וכולו לא תראה", שבו רצה בלק לומר לבלעם, תסתכל על עם ישראל רק על קצהו, ואז תמצא בו 'מומים ופגמים', אבל "וכלו" - אם תתבונן בכולו בכל מעלותיו, "לא תראה" בו פגמים.

נפלא למתבונן - בא נסתכל בכל אדם את כל האדם, את כל צדדיו ומצביו, ובודאי נמצא בו 'כף זכות'! די שנראה קצת יותר מאפס מקצהו וכבר נוכל לדונו לכף זכות!

בבקשה למרתף והבא לנו יין עתיק לכבוד האורחים'. רבי מאיר המשיך להזדעזע, וכי הרמב"ם ח"ו בא להתיר יין נסך' ונותן למשרתו הגוי להביא יין?

רבי מאיר כבר לא יכל לעמוד בזה וביקש לפרוש למנוחתו, והנה בלכתו מסלון האורחים הוא לא מאמין למשמע אוזניו, הרמב"ם אומר למשרתו 'פטרס לך ותהרוג את העגל כדי שנוכל מחר לעשותו לסעודה לכבוד האורחים'.

זה כבר היה יותר מדאי בשביל רבי מאיר, להרוג בהמה בלי שחיטה!! ומחשבותיו על הרמב"ם שעד כדי כך התרחק מאורח החיים היהודי, זעזועו אותו עד מאד.

הוא לא נרדם באותו לילה, הוא אמר לעצמו עיני ראו ולא זה, אבל איך יאמינו לי על כאלו דברים מזעזעים!?

והנה למחרת בבוקר החליט לפני שהוא חוזר לגרמניה שיגיש ישירות לרמב"ם ויגיד לו את סיבת בואו וידרוש הסברים על מעשיו התמוהים.

עוד לפני שעשה מעשה כבר דפק שליחו של הרמב"ם ובקשו להיכנס לרבו הרמב"ם, נכנס הוא לרמב"ם ועוד לפני שפתח את פיו אמר לו הרמב"ם 'יודע אני מאין באת ולשם מה, ראיתי גם את פליאתך על כל מה שקרה בסעודה, אבל בו תשמע את ההסברים לכל שהתרחש ותבין כמה אסור לשפוט אדם לפי מראה עינים גם כשזה נראה לך ברור ללא שום צד אחר.

התחיל הרמב"ם למנות את הקורה אתמול: מה שראית את ה'יד אדם' שהביאו לאכילה, זה ירק מיוחד במינו הגדל בארצנו ואינו מצוי אצלכם, ומראהו באמת כמראה יד אדם, זהו ירק בריא מאד ואני נוהג לאוכלו כי אני מקפיד על אכילת אוכל בריא. ובקשר ליין נסך בידי משרתי 'הגוי', אני יגלה לך אומנם מראהו ושמו נשמע שהוא גוי, אבל האמת שהוא יהודי, יהודי כשר שמקפיד על קלה כחמורה, ואז גילה הרמב"ם לרבי מאיר שגם אחד מחכמינו ז"ל קראו לו 'פטרס', הלא הוא רבי יוסי בר פטרס' והוא מופיע בבראשית רבה, וכן בירושלמי כתוב ש'רבי יוסי בר פטרס' היה מחותנו של ר' יהושע בן לוי. התמלא רבי מאיר בבושה על שחשד ברמב"ם מחוסר ידיעה.

ואז הגיעה התמיהה העצומה על העגל שנהרג לסעודה בלא

שחיטה, לזה היה נראה שאין שום צד זכות, המילים של הרמב"ם עדיין הדהדו בחלל החדר 'לך תהרוג עגל בשביל הסעודה מחר!!!' אמר לו הרמב"ם, האם אתה יודע שיש מושג בתלמוד של 'בן פקועה' והיינו עגל שהיה במעי אמו כשנשחטה כדן, הדין הוא שהעגל לא צריך שחיטה וכשר בשחיטת אמו, זה מה שקרה לנו אתמול ושחטו בהמה שהיה במעיה עגל, ואותו עגל לא צריך שחיטה כלל.

כמובן שיצא רבי מאיר אחר בקשת הסליחה מהרמב"ם והפיץ בכל קהילות ישראל על תוקף גדולתו של הרמב"ם! מבהיל כל רעיון!!! כמה צריך לראות את כל האדם את כל הסיבות והמסובב בשביל להבין שמה שראינו זה בדיוק הפוך, זה לא רע זה טוב זה לא רוע זה מכשלה!

'סברא עקומה'

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל אמר ששמע מר' הלל ויטקינד זצ"ל ששמע מהחפץ חיים שיתכן לומר שהסיבה שהקב"ה ברא באדם 'סברא עקומה', היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי המצוה היא לדון לכף זכות גם אם הסברא לכך היא עקומה.

שמעתי אימרה נפלאה בשם הבריסקרוב זצ"ל, אנשים נוסעים לשווייץ ומתפעלים עד מאד מהרי האלפים, למה כשהם חוזרים לארץ למישור הם לא מתפעלים מהמישור? וביותר שחכמינו ז"ל אמרו "היה העקוב למישור" רואים שהמישור הוא יותר חשוב מההר והגבעה? ובאר הבריסקרוב, שהעקוב זה העקמימות, וחז"ל אמרו שכשיבוא המשיח תתבטל העקמימות, אדם נהנה ומתפעל מעקמימות. ורואים שהר זה עקמימות, ולפי הבנתנו הכונה שא"א לראות בגלל ההר את כל התמונה הוא מסתיר ולכן זה יוצר תמונה עקמומית.

תמיד נתבונן לראות בכל מעשה שראינו אצל השני שנראה לנו אולי לא ראוי, לראות את כל המכלול ולא רק את הרגע של המעשה, ואז נבין שישנם סיבות רבות כל אחד ובכל זמן לכל דבר, ואי אפשר לשפוט אף פעם אדם על פי הרגע ועל פי המעשה, ובזה נבא למעלה הגדולה והנשגבה לדון כל אדם לכף זכות!!

לזכות אבי מורי הרה"ג רבי משה חיים בן ר' אברהם יונה בירנצוויג הכ"מ

המשך מעמוד 13 | הרב יחיאל יהושע גולדברג

• אתם מקבלים תגובות מהציבור לתוכנית הזאת?

"האמת שלא האמנתי שזה יבוא כל כך מהר. התגובות מגיעות מכל מקום, ובמספרים גבוהים. ידידים שלא פגשתי כבר שנים מתקשרים להחמיא ולהודות, אני שומע את אותו הדבר גם מהרב גרין שזוכה לתגובות נפלאות.

"האמת היא שבהתחלה קצת נבהלתי ונרתעתי לאחור. מילא הרב גרין, כמו שאמרת הוא 'בעל דרשן' במלוא מובן המילה: הוא ראש חבורות הבחורים אצלנו בחצה"ק, הוא משגיח בישיבת סאווראן

בבית שמש, חבר בכיר בהנהלת ארגון 'משכני' ומוסר הרצאות והדרכות לראשי חבורות מכל החסידויות, הוא רגיל לדבר בפני קהל ועושה זאת בצורה מושלמת.

"אבל אני? איך אני קשור לזה? באיזו זכות אני יכול לומר דרשות לציבור? חשבתי להפסיק, אבל בהנהלת 'דרשו' הבהירו לי שהם לא מקבלים את ההתפתרות שלי... כך שלצרכי פרנסה אני נאלץ להמשיך ומקווה מאוד שאולי בעתיד אני אצליח להתאים את עצמי לנעליים הגדולות שניתנו לי".

הפריץ שלח את הטבח להביא מתכונים של כל המאכלים המיוחדים שהיהודים אוכלים בשבת קודש. הדרמה החלה כאשר הם ניסו לטעום מהתבשיל, אז הופתעו המשתתפים מטעם נורא ואיום. הבושות היו נוראות, הטבח שכמובן נקרא למחרת וננזף חמורות, התנצל שהוא הכין את הכל כאשר הורה לו ראש הקהל.

על הפריץ שחשק במאכלים יהודיים, על בלעם הרשע ועל עבודת האדם

מאת: הרב ישראל היימן

ביום ראשון בבוקר פשטה השמחה והרינה בעיירה. ברוך ה' הגזירה בוטלה!! ספונטאנית עלו כל בני העיירה ללחיים נרגש אצל ראש הקהל, זה שיזם את כל המהלך המבריק, להודות ולהלל על הנס שנעשה.

הכל החל אך שבוע ויומיים קודם, שליח של הפריץ המקומי הופיע בבית רבה של העיירה כשאיגרת בידו. באיגרת היה כתוב בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, על הקהילה היהודית להשוות את יום המנוחה השבועי עם כל בני המחוז הערלים. הפריץ אינו מבין מדוע ליהודים יש יום שבתון נפרד, לדעתו זה פוגע במשק הכללי של כל המחוז. אין לו שום בעיה עם המנהגים היהודיים, מבחינתו ניתן לקיימם ברווח ובלי שום מעכב - רק שכל אלו יהיו ביום ראשון כמו כל בני המחוז האחרים.

לא ברור אם הפריץ באמת היה תמים שחשב להועיל לכלכלה ודרישתו הייתה רק מבורות, או שמישהו אכל קורצא אצלו משנאת הנצח לעם הנבחר וכך התגלגלה הגזירה.

מכל מקום, הגזירה נפלה כרעם ביום בהיר על ראשי התושבים שהתכנסו מיידית לטכס עיצה.

ראש הקהל שישב רוב הזמן בשקט שקוע במחשבותיו הציע לבסוף את ההצעה הנועזת ביותר אבל בעלת הסיכויים הגדולים ביותר.

משלחת מכובדת עלתה אל הפריץ להסביר לו שלפני שהוא 'מטפל' ביום השבת של היהודים כדאי שיבוא לעיירה לחוות פעם אחת את אוירת השבת ואז יהיה ניתן לדון על הדברים. הם הבטיחו לו אוכל טוב וביקור מכובד והפריץ - שגם כך משופע בזמן עודף הסכים לבוא. התוכנית הייתה לערוך לפריץ סיבוב בין כמה משפחות שאצל כל אחת מהן הוא יאכל מנה אחת. כך הוא יוכל להתרשם מאווירת השבת בצורה מושלמת.

ההכנות נכנסו להילוך גבוה והלכו וגברו ככל שהתקרבה השבת. ביום השבת בשעה היעודה הופיע המרכבה ממנה ירד הפריץ ומלווהו לבושים כמו לנשף מכובד. הם התקבלו בבית הכנסת שם סיימו את התפילה בשיר ונאומו כבוד, קידוש של שבת עם כמה קוגלים והערינג משובח לפתיחת התאבון, ובליווי ראש הקהל הסיבוב החל.

בראשונה הם בקרו אצל משפחה פשוטה, בית ברוך ילדים שכולם מסבים בדרך ארץ ליד השולחן. בעל הבית בצע זוג חלות ריחניות ולפריץ הוגשה חתיכה הראויה להתכבד עם צלחת מלאה סלטים ממיטב מעשי ידיה של עקרת הבית. הפריץ הביט סביבו בהשתאות, שמע זמור אחד של שבת מפי בעל הבית ומקהלת ילדיו וקם להמשיך הלאה.

הבית הבא היה דווקא של זוג מבוגר עם ילדיהם הנשואים, השולחן מתנהל בכובד ראש יחסית לבית הקודם, כאן מוגשים כבד אווזים ומאכל הבצל וביצה הטריים. דיונים על נושאים מעניינים סביב השולחן והפריץ מביט וממשיך הלאה.

כך הוא עובר אצל עוד כמה משפחות כשאת המנה העיקרית, ה'חמין' השבתי עם הבשר המשובח הוא אוכל אצל ראש הקהל בעצמו, שם כטוב ליבו מסביר לו ראש הקהל את חשיבותה של השבת בעיני היהודים בכל העולם, הוא מסבר לאוזנו הגשמית על תורה מן השמים ועל כך שישנה משמעות עמוקה יותר לשבת יותר מסתם יום מנוחה סוציאלי...

הפריץ התרשם מאד, הוא הודיע על איגרת חדשה שתשלח ביום

ראשון על ידי השליש האישי.

באיגרת הייתה הודעת ביטול על ההודעה הקודמת ורשות ליהודים לקיים את מצוות בוראם ככל אשר ניתן למשה בסיני. כאמור החגיגות היו גדולות.

כמה ימים לאחר מכן הופיע שוב השליש מלווה בעוד אדם בביתו של ראש הקהל. ליבם של היהודים שעמד לרגע מלכת נרגע כשנודע שהפריץ שכל כך התלהב ממאכלי השבת רוצה את המתכונים של החמין ושאר העניינים לרגל עוד איזה נשף שהוא מתכנן לחבריו הערלים.

מסתבר שהפריץ החליט להכין לאורחים אוכל יהודי

הנושא כמעט נשכח ועבר מסדר היום, אלמלא היה נודע הסיפור שהתחולל בטירת הפריץ רק כמה ימים לאחר מכן בשעת הנשף הגדול. הדבר נודע לאחד מסוחרי העיירה שעמד בקשרי מסחר עם כמה מאותם גויים עשירים שהיו שם.

מסתבר שהפריץ החליט להכין לאורחים אוכל יהודי, הוא שלח את השליש עם הטבח להביא מתכונים של כל המאכלים המיוחדים שהיהודים אוכלים בשבת קודש. האורחים אכן התענגו על החלות הסלטים הכבד והארבעס. גולת הכותרת והמנה העיקרית הייתה כמובן קערת חמין אדירת ממדים שהוגשה אל השולחן במרכז האירוע. משתתפי הנשף שהמתינו למנה העיקרית עליה לא הפסיק הפריץ לדבר כל הערב ניגשו בחוסר נימוס אופייני אל הקערה ומילאו את צלחותיהם במאכל המהביל. הדרמה החלה כאשר הם ניסו לטעום מהתבשיל, אז הופתעו המשתתפים מטעם נורא ואיום. הבושות היו נוראות, הטבח שכמובן נקרא למחרת ונגזף חמורות, התנצל שהוא הכין את הכל כאשר הורה לו ראש הקהל.

הפריץ לא אבה להסכים לכך שלא תהיה שוב ארוחה כל כך טעימה כמו שהוא אכל אצל היהודים הביא שף מיוחד שיבדוק עם הטבח היכן הייתה הטעות המביכה. הם עברו יחד על המתכונים ועל שלבי ההכנה, ואת הצעקות של השף היה ניתן לשמוע בכל הטירה... מתברר שאת ה'קישקע' המסורתי המקורי, זה שעשוי מקיבה של בהמה ממולא בקמח ותבלינים הטבח הכין כמו שצריך רק "בחכמתו המרובה" הוא שכח לשטוף את הקיבה קודם ולהדיח אותה מהרפש איתה היא מגיעה הישר מבטן הבהמה... מובן שכזוה בושל בצורה כזו עם כל שאר הדברים לא היה ניתן לטעום מהתבשיל.

נסורה נא אל בלעם הרשע.

חז"ל מבארים שכל מה שנתן לו הקב"ה נבואה היה כדי להסיר את טענת אומות העולם לעתיד לבוא שאילו היה להם נביא כמוה גם הם היו עובדים את הבורא ומקיימים מצוותיו. נתן להם הקב"ה את בלעם שמדרגת נבואתו הייתה כמו של משה רבינו ובכך הוא סותר את טענתם.

והשאלה פשוטה, הלא אין לגויים שום תועלת מנביא רשע וגם שכזה, מה עוזר לתת לבלעם את הנבואה, הם ימשיכו לטעון ובצדק שאילו הייתה נתן את הנבואה למישהו כמו משה היינו מקיימים מצוות! נתת נבואה ליהודים לאדם הנכון ולנו לא לאדם הראוי אז חוזרת טענת אומות העולם למקומה?

רק שהנושא פשוט וברור! נבואה היא מדרגה רוחנית, יש שאדם משיג אותה בעמל ויש שהוא מקבל אותה במתנה. מכל מקום היא מדרגה רוחנית עצומה ונשגבה. אבל כמו ש'קישקע' טוב יכול להיות מוכן על פי כל הכללים וטעמו נורא כי לא שטפו אותו מן הזוהמה, כך יכולה הנפש להתמלא בדרגות נפלאות ועצומות, אבל אם האדם אינו רוחץ אותה בעצמו לא יועילו לו כל דרגותיו והתוצאה תהיה לא נעימה.

הקב"ה עונה לאומות העולם דבר פשוט. נתתי גם למשה רבינו וגם לבלעם את אותה הדרגה. רחיצת הנפש והנשמה - את זה השארתי להם לעשות. ולכן בלעם הוא כן תשובה לטענתם.

המשנה באבות מבארת: **כל מי שיש בו שלושה דברים הללו, הרי זה מתלמידיו של אברהם; וכל מי שאין בו שלושה דברים הללו, הרי זה מתלמידיו של בלעם: תלמידיו של אברהם--עין טובה, ונפש שפלה, ורוח נמוכה; אבל תלמידיו של בלעם--עין רעה, ונפש רחבה, ורוח גבוהה.**

מדוע ההקבלה היא בין בלעם לאברהם אבינו ולא למשה? אלא שהנקודה היא שבלעם קיבל את הכל מלמעלה וחוסר העבודה האישית שלו איבד גם את מה שקיבל לעומת אברהם שלא קיבל כלום והתחיל ממש מהתחלה "מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו תרח אבי אברהם" ובעבודה אישית על מידותיו והנהגותיו השיג את הכל לבד, 'עד שנעשו שני כליותיו כשתי מעיינות וקיים כל התורה כולה עד שלא נתנה'.

זהו המסר המרכזי מבלעם. אדם מקבל משמים מתנות רבות, כשרונות יכולות סביבה תומכת וכו'. אבל אם אדם לא ינקה בעצמו את נפשו, אם לא יביא את העבודה האישית שלו, שום דבר לא יועיל לו ואדרבה הוא יפסיד את מעלותיו ומתנותיו.

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לע"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"כיוצא בדבר היה עם אחותי מרת ליפשא ע"ה, כאשר היא דברה עם חברתה ברחוב, ולפתע מישהו משך אותה ממקומה, ובאותו רגע נפלה שם פצצה, בדיוק באותו מקום שעמדה..."

המכתב מהחזית שריגש את ה'שפת אמת'....

הרב ישראל ליוש

עֲתָהּ יִלְחָכוּ הַקְהָל אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ פְּלֶחֶךְ הַשּׁוֹר אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה (כבד)

שרבים חוזרים מהחזית פצועים בגוף ובנפש. ליבו לא עמד בסאת, הוא התבטא: "איך וועל דאס נישט קענען אויס האלטן..." - "אני לא אחזיק מעמד בזה..." ואכן בתקופה זו הוא חלה במחלה נדירה, ממנה לא קם...

בתקופת אותה מלחמה, היה ה'שפת אמת' מקבל מכתבים מהבחורים המגויסים, בהם הם תינו לפניו את צרותיהם. המכתבים הללו שברו את ליבו...

יום אחד קיבל ה'שפת אמת' מכתב מאחד הבחורים בלי תלונות כלל וכלל, הבחור שלח מכתב עם דברי תורה שחידש בשדה הקרב, הוא מלא בפלפולים משמחי לב, שיצאו במחשבה טהורה בין יריה, אי שם בנבכי הבונקרים...

מכתב זה הרנין את ליבו של ה'שפת אמת', מכתב מלא דברי תורה, בלי אף סיפור מהמלחמה!...

בהתרגשות רבה, החזיר לו ה'שפת אמת' מכתב מלא בדברי שבח: "מכתבך קבלתי, ועליך הכתוב אומר: 'העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ...' והסביר: 'העידותי', 'עדי' הוא 'תכשית', הבחורים שלומדים תורה בכל מצב, אף בשדה הקרב, התם התכשיטים של הבריאה, יש שמים ויש ארץ, אבל אתם התכשיטים..."

הגאון רבי משולם דוד סולבייציק זצ"ל מספר על תקופת מלחמת העולם השנייה: "בעינינו ראינו בזמן המלחמה, שבזכות שאנשים לא עשו חשבונות, אלא נהגו לפי רצון ה', הם ניצלו..."

"כך היה עם בני הישיבות בפולין בחלק ששלטו הרוסים שלא נתנו לשמור שבת ולקיים את הישיבות, ולכן ברחו לז'לנא, והרי זה היה נגד השכל הישר, כי הרוסים עמדו לכבוש את ליטא והם בוודאי יתנקמו בכל מי שברח, ובכל זאת, גם אחרי הכיבוש הרוסי, אלו שברחו נשארו בחיים, כי כוונם היה לקיים רצון ה' ולא עשו חשבונות אחרים..."

"יום אחד ציוו הגרמנים במקום בו שהה הגאון רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל על כל היהודים להתאסף בשבת בככר העיר, כדי לשולחם למחנה עבודה, ואכן כל היהודים עשו כדבריהם והתאספו באותו מקום בשעה היעודה..."

גם ר' מרדכי החליט לעשות כמו כולם, אלא שבשעה שעמד לצאת מן הבית, ראה שאחד מכפתורי מעילו אינו מחובר כראוי והוא עומד ליפול, ואם כן הרי זה חשש חילול שבת של הוצאה, וע"כ החליט להישאר בבית. לבסוף, החלטה זו היא שהצילה את חייו..."

"כאשר היו אזעקות ופצצות נפלו מן האויר סמוך למש לביתנו, היה

חששו של בלק מלך מואב מעם ישראל, תמוה. הן הוא מלך ויושב על כסא ממלכתו בבטחה, עם צבא ועם הכפוף למרותו, מה לו לפחד מעם שזה עתה יצא ממצרים, תשוש ומוכה, אחר שנות שעבוד קשים, ללא צבא וללא נשק... ובמיוחד, כאשר אין בכוונתם כלל לכבוש את ארצו ולהשתקע שם. פניהם אל ארץ ישראל, ובסך הכל רוצים לעבור דרך ארצו אל היעד...?

ואף אם הוא חושש ממלחמה, מדוע הוא לא התכונן אליה בדרכי ההגנה הרגילים, אימון הצבא וצחצוח חרבות, מדוע הוא פנה לצד המיסטי, קללות וגידופים?

התשובה טמונה בדברי בלק עצמו: "וירא בלק את כל אשר עשה ישראל לאמורי... ויאמר... עתה ילחכו הקהל את כל סביבותנו..." בלק ראה שעם ישראל ניצח את האמורי בלי נשק ובלי צבא, הוא הבין שלעם ישראל יש כוח עליון, כוח רוחני שצולח צבא ונשק רב. נגד עם כזה אין הרבה מה לעשות בדרכים הרגילות... בלק גם נזכר במה שארע לעם המצרי, כאשר עם ישראל ירד אליו רק לתקופת הרעב, והירידה הזו סיבכה אותם עם עשר מכות נוראות וטביעת צבא פרעה וחילו בים סוף...

בלק הבין שצריך להילחם עם העם הזה בצורה אחרת, כח עליון מול כח עליון, לכן הוא קרא לבלעם שיקלל את העם וימצא בו נקודות תורפה, כדי שהכח העליון של ישראל לא יעזור להם.

בזאת גם נבין מדוע השווה בלק את חששו מישראל לליחוח השור ולא לאכילת השור. כי הוא לא חשש מנזק וממלחמה עם ישראל, הוא חשש מכח הברכה הסגולי שלהם, ולכן השווה לליחוח השור כי 'כל מה שהשור מלחך אין בו סימן ברכה', כדברי רש"י.

מלחמות רבות עברו על עם ישראל במשך השנים, ובכולן עמדו בהם בזכות הרוח ולא בזכות הכוח, רוח התורה ורוח היהדות היא שעמדה לאבותינו ולנו בכל דור ודור, להלן יסופרו כמה סיפורי רוח וגבורה... שנת תרס"ה, המלחמה בין רוסיה ליפן בעיצומה, יהודים רבים נשלחים לחזיתות הקרב, בחורים ואברכים הוצאו מבתי המדרש ונשלחו להילחם בחזית. שתי סכנות ערבו להם, גופם היה בסכנת מוות, פשוטו כמשמעו, ואף רוחניותם עלולה היתה להתרופף בחברת החיילים הרוסיים.

מין ה'שפת אמת' ז"ע, צר בצרת אחיו היהודים, כאשר ראה

לא מזמן נולד לי בן במזל טוב, כמובן שהיו לי כמה ימים של טרדות, אך ידעתי שהמבחן החודשי לא הולך לשום מקום... התיישבתי ללמוד למרות הקושי וגם באותו חודש השתתפתי במבחן.

הרב מרדכי פרידלס, נבחן בתוכנית 'דף היומי בהלכה', בשיחה על הלימוד והמבחנים ב'דף היומי בהלכה'

אלעזר גולדברג

• כמה שנים אתה כבר משתתף בתוכנית הזאת?

כבר בהיותי בחור צעיר, חשקה נפשי ללמוד 'משנה ברורה' ולזכות לדעת את ההלכות למעשה, היה זה בתחילת דרכי ב'שיבה קטנה', לפני כעשר שנים, תפסתי יוזמה ונרשמתי לתוכנית 'דף היומי בהלכה'. במשך מספר שנים השתתפתי בתוכנית ולמרות שהייתה תקופה קצרה של פסק זמן, שבת ונרשמתי שוב לתוכנית ואני נבחן מאז ועד היום.

אני חושב שהתוכנית עונה על הצורך שלי ומן הסתם של עוד רבים, ללמוד הלכה למעשה. הלימוד למעשה מעניק הרבה תועלת בחיי היום יום, מהרגע שמתעוררים בבוקר ועד הלילה.

• באיזה אופן התוכנית הזאת ייחודית יותר מלימוד ההלכה ללא תוכנית מסודרת?

לי באופן אישי התוכנית מאוד עוזרת, כי מאחר שאני יודע שיש סכום עמודים שצריך לסיים עד המבחן בסוף החודש, הידיעה הזאת עוזרת להתגבר על העצלות הטבעית וללמוד מידי יום ביומו, כך שכאשר מגיע רגע המבחן אני מוכן היטב. לא רק אני מקבל מכך את התועלת הזאת, כאחד שאחראי על מוקד מבחנים במקום מגוריי ברכסים, מוקד שנפתח בעקבות הביקוש להיבחן בימי חמישי בערב, אני יודע עד כמה משקיעים המשתתפים בלימוד יומי קבוע ולא חוסכים בשום מאמץ לצורך כך והדבר שללא ספק תורם לכך הוא ה'מחייב' של המבחן החודשי.

לא מזמן נולד לי בן במזל טוב, כמובן שהיו לי כמה ימים של טרדות רבות, בהכנת הברית וסיוע לאשתי היולדת ועוד, אך בגלל שידעתי שהמבחן לא הולך לשום מקום, התיישבתי ללמוד למרות כל הקושי וגם באותו חודש השתתפתי במבחן בהצלחה רבה. כיום במבט לאחור אני מודה על כך, כי ברוך השם יש לי שליטה וידיעה רבה בשני החלקים הראשונים של ה'משנה ברורה' וגם כאשר אני לא זוכר את הכל למעשה, אני יודע במה יש שאלה שצריך לברר ומה הוא דבר פשוט שאין בו נידון הלכתי.

• מה תוכל להמליץ לאחרים כעת עם תחילת לימוד הלכות שבת? ואיזה מסר אתה יכול לומר להם על החשיבות של לימוד ה'משנה ברורה'?

ראשית, כל אחד צריך לזכור את מאמר החכם: 'כל התחלות קשות'. לענייננו הכוונה היא שכאשר אדם מתחיל ללמוד דבר חדש, צריך לעבור זמן מסויים עד שהוא יתרגל לסגנון ולנושא ואז יצליח. כך גם בתוכנית הזאת, צריך להתרגל לקביעות הלימוד וללימוד עם הבנה ושיטה המסייעת לזיכרון, יחד עם שינון וסיכום מסקנות ההלכה. כמו כן יש להתרגל לסגנון השאלות במבחנים, אך לאחר שעוברת תקופה ומתרגלים, מתחילים להתחבר וליהנות מזה ולהצליח. אני יודע שיש הרבה מאוד משתתפים בתוכנית שבחודשים הראשונים קיבלו ציון לא גבוה בכלל, אך הם לא הת'אשו והמשיכו ללמוד למרות הקושי עד שהתרגלו, וכעבור מספר חודשים החלו לקבל ציונים של 90% ומעלה. אין זה בגלל שמנסים להכשיל חלילה את הנבחנים, אלא מאחר שסגנון השאלות נועד להקיף את החומר כולו, כך שהמבחן מהווה מעין חזרה נוספת על החומר החודשי בדרך מסכמת אשר גורמת לזכור היטב את ההלכות לאורך זמן.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

ואני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... (ילדים) וחזר על כך: "אני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... ו... שוב פעם: "אני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... ועוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם. כך חזר הרבי שש פעמים

על כח הדיבור והשפעתם הגדולה של דברי הצדיקים וברכתם

מאת: הרב אליהו שור

קוראים אנו בפרשתנו על בלעם הרשע ששכר אותו בלק מלך מואב לקלל את ישראל ולהשתמש בפיו כדי להזיק לבניו של מקום, רואים אנו עד כמה יש כוח למילות הפה למוטב. אכן מידה טובה מרובה, וגדול כוח הפה להטיב הרבה יותר.

כך יש למילות הצדיקים וברכתם השפעה עצומה, וכמו שדרשו צדיקים על הפסוק: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" - הצדיק אשר 'לא יחל דברו' - שאינו מחלל את דבריו ואמרותיו בדברי הבל ודברים בטלים. הרי ש'ככל היוצא מפיו' - כל אשר מוציא מפיו בכל ענין, 'יעשה' - הקב"ה עושה בקשתו ודיבורו בתמידות, בבחינת 'צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים!'

למילותיהם ודברותיהם ישנה השפעה כל כך חזקה בעולמות העליונים עד שכל דיבורי הצדיק הם בבחינת 'אל חזור'. כאשר כל אשר יוצאו מפיהם כן יעשה בכל התוקף, כשלפעמים אף הם עצמם אינם יכולים למשוך את דיבוריהם מחמת רום ערך מילותיהם ואמרותיהם, וכפי שניטיב להיווכח מעובדת פלא נדירה אשר התרחשה עם הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן ז"ע.

לא תצא מחדר הקודש עד שהרבי לא יבטיח לה שישועתה קרובה לבוא

צער, ובשכך אזרה עוז ונכנסה אל הרבי לבדה, כשהיא מבקשת שוב שתזכה לזרע של קיימא, הרבי בירכה שוב בשפה רפה. אלא שהפעם החליטה האשה ש: 'לא עוד! לא תצא מחדר הקודש עד שהרבי לא יבטיח לה שישועתה קרובה לבוא, וכי היא עומדת להיפקד באוצר היקר כל כך: בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות!'

מנגד, הרבי לא התייחס למשובתה ולמעשיה, כיון שכן נעמדה האישה מרת הנפש, ברוב תסכולה, בפתח החדר, כך עמדה שם האישה זמן רב עד שבשלב מסוים הרים הצדיק את קולו לעברה: "את חוסמת את דרכי, פני נא מקומך, ואני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... וחזר על כך: "אני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... ו... שוב פעם: "אני מבטיח לך קינדער... קינדער... קינדער... ועוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם. כך חזר הרבי שש פעמים על התבטאות זו במורת רוח, כשהוא כופל כל פעם שלוש פעמים את המילה 'קינדער' (- ילדים). כאשר כוונתו ברורה שכבר המשיך לה ישועה בזה שתזכה לבנים הגונים במהרה! "קינדער... קינדער... קינדער..." צלצלו המילים באוזניה, ומשעה שהבינה שבקשתה קוימה, והרבי הבטיח לה בהן צדקו שתזכה להיפקד במהרה, עזבה את פתח החדר ופנתה לביתה שמחה וטובת לב.

עברה שנה... מזל טוב!
האישה ילדה שלישייה!

בגלילות העיר 'סאווראן' התגורר יהודי תמים אשר עבד את ד' בדרכו, בד בבד התייגע קשות למען יוכל להתכלכל בבחינת 'בזיעת אפך תאכל לחם'. כאשר לאט לאט החל להרוויח מצלצלים הרבה עד אשר ברחמי שמים פרץ עד למאוד מאוד. כך גם שלום הבית היה במיטיבו, כאשר הם חיים בדרך התורה והחסידות מתוך שלווה והרווחה.

אלא שנקודה אחת העיבה על חייהם. העיבה אמרנו, אך היא הגדרה שאינה מספקת, באשר נקודה זו הציקה הרבה עד למאוד: ילדים! זרע של קיימא לא היו להם! ניסו פה, ניסו שם. אולם אפס. הישועה בוששה מלבוא. אף נכנסו אל רבם הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן ז"ע כמה פעמים בבקשת עצה וברכה, הצדיק בליבו הרחום בירכס בחום תדירות, אולם הישועה לא נראתה באופק, כשאפילו קצה קצהו של אור לא נראה בקצה המנהרה החשוכה.

קרה היום וזוגתו של אותו יהודי חישה להישבר ולקרס מרוב

פניני מצוה

שלא לקלל אחד מישראל

"לא תאָר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא" (במדבר כב, יב)

המצוה: אסור לקלל שום בר ישראל, בין איש בין אשה, ואפילו אינו שומע את הקללה.

הטעם: טעמים הרבה נאמרו בדבר. כשהראשונה מביא בספר החינוך שהיא עפ"י סברת בני האדם בכל העולם ואפילו בינות לעמי העולם, שקללה שתאמר מפי אדם ואפילו יהיה אדם זה הדיוט ביותר, יש בכוחה להשפיע לטוב ובעיקר למוטב, כשיסודותיו תמוכים עפ"י חז"ל שאמרו במסכת מועד קטן (יח.): "ברית כרותה לשפתיים" לאדם יש כוח בפיו להזיק לחבירו בקללתו.

עוד טעם מביא שם, שעל אף שיתכן שיש שיאמרו שאין לכח המקלל שום השפעה להזיק ולהרע את חבירו, עם כל זאת ציוונו בוראינו והזיהרנו לכל נקלל שום איש מישראל כדי להרחיקנו מן הכעס והקפדנות ושאר המדות הרעות, שהפלטת הקללה מהפה היא כתוצאה מהם.

מצוה זו נוהגת: בכל מקום ובכל זמן, לזכרים ולנקיבות.

ספרי היסוד העוסקים במצוה זו: במקומות מפוזרים בש"ס, רמב"ם הלכות סנהדרין פרק כ"ו, טור ושו"ע חושן משפט סימן כ"ז.

שיתו ליבכם: כוח הפה והדיבור!

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

שלושה ילדים! זכים וטהורים! חמודים ומשמחי לב!
עברה שנה נוספת... ושוב: מזל טוב! האישה ילדה שלישייה נוספת!!
בראים, שלמים ומשמחי לב!
שנה נוספת עברה. ו... שוב פעם, מזל טוב! שלישייה נוספת!!!
שלושה ילדים! זכים וטהורים!

השמחה והששון חגגו בבית דבר יום ביומו לנוכח הניסים הפלאיים בהולדת הילדים, אך מנגד טבעה האשה בים של עבודה! עד שהאחד נרגע מבכיו, התעורר השני בחגיגות, ומשנרדם השני ברוגע, התעורר ה'גדול' בן השלוש. וחוזר חלילה.
צרות של עשירים!

הדברים אשר יצאו מפי הצדיק אי אפשר למושכם חזרה אך בחושבה לאחוריה את אשר התרחש בבית הרבי בבואה להתחנן לפניו ועל נפש צאצאיה, הבינה לפתע האשה את פשר השלישיות שהיא מולידה כל שנה, וזאת משום שהרבי התבטא לעברה: "קינדער, קינדער, קינדער!" כל פעם שילש את המילה "קינדער", ועל כן היא מולידה כל פעם שלישייה - שלשה ילדים. ומשהתעמקה האשה שוב בדברי הרבי - הסווראנע'ר רוב, ונפנתה למנות כמה פעמים איחל לה הרבי "קינדער X3" גילתה שהרבי שיגר לה ברכה זו לא פחות משישה פעמים! הוי אומר: עדיין מחכות לה שלוש שלישיות בשלוש השנים הקרובות. כשאם נכפיל ששה פעמים שלוש, הרי לך שמונה עשרה ילדים!

האישה הרגישה שאינה מסוגלת. שמונה עשרה ילדים בפרק זמן כל כך קצר! כיצד תוכל לשאתם, להניקם, לפרנסם ולגדלם? שמונה עשרה ילדים בשש שנים!?

כיוון שכן רצה האשה שוב אל הרה"ק רבי משה צבי, בבקשה שימשוך חזרה לפחות חלק ממילותיו. אולם הרבי נאלץ להשיבה ריקם. באומרו לה שהדברים אשר יצאו מפי הצדיק, אי אפשר למושכם חזרה. באשר הישועה הומשכה ואין דרך חזור!
תחת זאת שמחי בד' וגילי בו שזכית לזכיה כה עצומה להמשיך נשמות הרבה לעולמנו השפל, וזה ינחמך בעול הטורח התמידי סביב גידול הילדים!" סיים הרבי.

וכדברי הצדיק כן היה, עברה שנה נוספת, ושוב פעם נולדה שלישייה, וכך בשנתיים שאחר כן. כך נהפכה מאשה חסרת בנים, לאשה מרובת בנים עד למאוד - בזכות ברכת הצדיק!
ככל היוצא מפיו יעשה!

המשך מעמוד 24 | הרב ישראל ליוש

פעם אחת נפלה על הבית פצצה, והבית כולו נהרס. אלו שהיו במקלטים נתכסו בהריסות הבית, והפינוי היה קשה ומסובך, ואילו החדר בו הוא שהה נשאר שלם, והוא נשאר רתוק למיטתו חי בריא ושלם...
אז כולם ראו שלא מועילות כל החכמות והעצות, הכל מיד ה' בהשגחה פרטית על כל צעד ושעל, ומי שנגזר עליו שלא יאונה לו כל רע, כך יהיה...

"כיצא בדבר היה עם אחותי מרת ליפשא ע"ה, כאשר היא דברה עם חברתה ברחוב, ולפתע מישהו משך אותה ממקומה, ובאותו רגע נפלה שם פצצה, בדיוק באותו מקום שעמדה..."

לי פחד גדול ונורא. קרוב משפחתי יהודי ירא שמים וצדיק, הרגיע וחזק אותי ואמר שאין מה לפחד מהפצצות, כי לכל כדור יש כתובת, עלינו להמשיך ללכת לבית המדרש ולא לפחד כלל, כי אם הפצצה לא נשלחה אלינו, היא לא תפגע בנו, אף אם נהיה בחוץ, ואם נגזר שהיא תיפול עלינו, היא תפגע בנו, אף אם נסתתר ולא נצא מביתנו...
"זכורני שהיה יהודי בשם רבי אברהם סקורבניק שהיה נכה, בעל רגל אחת, וכשהיו פצצות כולם ברחו ונסו על נפשם להסתתר במקלטים, ואילו הוא לא יכול היה לברוח ולא היה מי שיוביל אותו בכסא הגלגלים שלו, והוא נשאר לבדו בביתו בקומה השלישית..."

מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שאל פעם את רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: כיצד זכיתם לכה עליון כזה שכל ברכותיכם ותפלותיכם מתקבלים בשמים

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

ה' אלקיו עמו (כ"ג כ"א)

מי ששומע את האחרים שומעים גם אותו... - הגאון הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שאל פעם את רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: כיצד זכיתם לכה עליון כזה שכל ברכותיהם ותפלותיהם מתקבלים בשמים ופועלים את פעולתם לטובה? בתחילה ניסה רבי יעקב לבטל את עצמו, ושאל: מנין לכם שהם אכן פועלים? אבל משלא נתקבלו תירוציו נענה: שמא כל זה במידה כנגד מידה, כי קהל גדול בא אלי, והנני שומע ומקשיב לכל יחיד ויחיד בסבלנות עצומה, ואין איש יוצא מביתי לפני ששמעתי את כל דבריו באוזן קשבת, על כן גם בשמים אומרים: נשמע בסבלנות את כל דבריו עד תומם, ונמלא את בקשותיו ותפילותיו (באר הפרשה) (ילקוט מאיש לרעהו)

בוא וראה עד היכן מגיעה רשעותם של אומות העולם!

"אָרְהָ לִי אֶת הָעַם הַזֶּה" (כ"ב ו)

אמר ה'חפץ חיים': בוא וראה עד היכן מגיעה רשעותם של אומות העולם! כאשר פחד בלק בן ציפור מישאל, לא ביקש מבלעם שיברכהו שלא יינזק, אלא ביקש ממנו שיקלל את ישראל. רשעותו הייתה כה גדולה, עד שהעדיף שהאחר יינזק, ולא שהוא יינצל! (עלון 'ליקוטים וסיפורים נפלאים')

"וַיָּגֵר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעַם כִּי רַב הוּא" (כ"ב ג)

לכאורה צריך היה הכתוב לומר בלשון רבים: "כי רבים הם". אלא, ביאורו של דבר עפ"י מאמר חז"ל (תנחומא נצבים א) שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, ואמרו במדרש: משל לחבילה של קנים, שאם יפרידו כל קנה וקנה בפני עצמו - בנקל ישרו כל אחד, אבל אם מתאגדים באגודה אחת - אי אפשר לשבור אפילו אחד מהם. וכן מצינו בתורה, שבכל מקום שהיו כלל ישראל באחדות, השתמש הכתוב בלשון יחיד, בעת שהגיעו להר סיני נאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ב), ופירש"י: 'כאיש אחד בלב אחד'. זו הייתה סיבת חששם של מואב - "ויגר מואב מפני העם כי רב הוא", היינו, על אף שהם רבים, מכל מקום הם בבחינת "כי רב הוא" מאוגדים ומאוחדים כאיש אחד, ואז אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם (ישמח משה).

ולכן עצה טובה היא שכל אחד ילמד כנטיית לבו, אם לבו נמשך אחרי ההלכה שישן מתוך הלכה, ואם נפשו קשורה למוסר שישן מתוך מוסר

לישון מתוך דברי תורה - ב'אורחות חיים לרא"ש' (אות יח) כתב, ויזהר ללמוד בלילה עד שישן מתוך דברי תורה ולא מתוך שיחה בטלה. וכך כתב בספר 'חרדים' (פ"ח אות כג) "ישן מתוך תורה או ק"ש ולא יפסיק בדיבור חול שנאמר (תהילים ד, ה) 'אמרו בלבבכם על משכבכם' - ק"ש ומיד ודומו סלה, שינה היינו דממה, דיש עניין לישון מתוך דברי תורה. הרועץ הגדול בהשכמת הבוקר היא השינה המאוחרת בלילה, אין שום סיבה מוצדקת לישון מאוחר ולקום מאוחר, בן תורה השומר על זמני השינה גם קם בזמן, כי אחד העיקרים בעליה ברוחניות תלויה בשמירת הזמנים, ולכן יש להישמר מהבזבז זמן של לפני השינה בדברים

צילום: ישראל ברדנו

בטלים. ויש לדעת שכל אחד צריך לישן מתוך דברי תורה הלכה או מוסר, וידוע שראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל אמר, כי דבר ידוע הוא, שהלומד מוסר לפי טבעו, הדבר נותן לו הרגשה טובה ומשמח את הפנימיות, והרבה טועים בזה שחושבים שמוסר זה עצבות, אך מוסר זה לא עצבות, בעלי מוסר אמתיים הם אנשים שמחים, וכך כותב רבי ירוחם ממיר, שלימוד המוסר מביא שמחה לאדם, ומי שבורח מלימוד המוסר יהיה עצוב, והלומד מוסר מתקן מידותיו ומתקדם ומתעלה ונהיה שמח, כך בן תורה הישן בזמן וקם בזמן וישן מתוך דברי תורה מתמלא שמחה. ולכן עצה טובה היא שכל אחד ילמד כנטיית לבו, אם לבו נמשך אחרי ההלכה שישן מתוך הלכה, ואם נפשו קשורה למוסר שישן מתוך מוסר.

הרב חייקין סיפר שאביו זצ"ל שמע מה'חפץ חיים' זצ"ל, שיום אחד הלך לאדם גדול כדי שייתן הסכמה ל'משנה ברורה', והגיע אליו בשעה עשרה לאחת עשרה בלילה. הח"ח ראה את אותו גדול מכבה את האור, והתפלא: 'מוקדם לישון עכשיו', א"ל אותו אדם גדול: 'ר' ישראל מאיר, מחר זה גם יום!' א"ל הח"ח: 'למדתי מזה הרבה' (שיח דבר).

חידות לפרשת השבוע:

- א. על איזה דבר אמרו חז"ל בפרשתנו שהחולדה והחתול השלימו ועשו חגיגה מחלבו של אדם ביש מזל?
- ב. איזה סימן נתן בלעם על עצמו, אם יזכה לעולם הבא?
- ג. איזו ברכה ברך בלעם את ישראל בלב שלם?
- ד. מתי הפסיק בלעם להיות נביא, והפך לקוסם?

בלעם חזרו לקללה, חוץ מבתי כנסיות ובתי מדרשות. והטעם כתב ב'יערות דבש' (ח"ב דרוש ג'): את ברכת 'מה טובו אוהליך יעקב', המכוונת על בתי כנסיות ובתי מדרשות, ברכם בלעם בלב שלם, מפני שידע שכל העולם עומד עליהם. ואף קיומן של האומות - עכו"ם - תלוי בהם. ולפיכך נשארה ברכה זו. אולם שאר הברכות, שהן קללה לאומות העולם - לא התכוונן לברכם בלב שלם, לפיכך חזרו לקללה.

- **תשובה לחידה ד.** כתב היד רמ"ה' (סנהדרין ק"ו.) שנסתלקה ממנו הנבואה לאחר שיעץ לבלק להכשיל את ישראל בבנות מואב. ובמהר"ל (חלק א' ד"ה ואת) כתב שבתחילה, קודם שיצאו ישראל ממצרים, היה בלעם נביא, משום שאז הייתה עדיין נבואה גם באומות העולם. ולאחר שיצאו ישראל ממצרים ביקש משה רבינו שלא תשרה שכינה על אומות העולם, אך עדיין לא נתקבלה בקשתו עד לאחר שהסכים בלעם על ברכות ישראל, ומיד לאחר מכן נסתלקה ממנו השכינה, כיון ששוב אין שורה השכינה על שאר האומות. ועיין מהרש"א (ב"ב ט"ו:) שכתב שמה ביקש שלא תשרה שכינה על אומות העולם רק לאחר מיתתו, ועל כן נתנבא בלעם גם לאחר בקשת משה.

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** איתא בגמ' (סנהדרין ק"ה.) עה"פ 'וילכו זקני מואב וזקני מדין', שמדין ומואב - לא היה שלום ביניהם מעולם, ועכשיו השלימו ע"מ להילחם בבני ישראל. משל לשני כלבים שהיו בעבר שהיו כועסים זה על זה, בא זאב על האחד, אמר האחר: אם איני עוזרו, היום הזאב הורגו ומחר בא עליי. הלכו שניהם יחד והרגו את הזאב. אמר רב פפא: על זה נאמר הפתגם שאומרים אנשים: החולדה והחתול השלימו ביניהם לפי שעה, ועשו חגיגה מחלבו של אדם בעל מזל רע - ביש גדא.
- **תשובה לחידה ב.** איתא ברש"י (סנהדרין ק"ה.) שאמר בלעם על עצמו: אם אמות מיתה רגילה על מיטתי - סימן שיש לי חלק לעולם הבא. ואם לאו - שלא אמות כרגיל אלא איהרג - סימן שאני הולך לגיהנום. וב"ד רמ"ה' פירש שהסימן שנתן בלעם היה שאם ימות 'מות ישרים' - ללא חטא - אז יהיה לו חלק לעוה"ב. אך אם יחטא קודם שימות - לא יבוא לחיי עולם הבא, וזהו שאמר בלעם לבלק כשנתן לו עצה להחטיא את ישראל: 'ועתה הנני הולך לעמי' (במדבר כ"ד י"ד) והיתה כוונתו שכיון שהוא חוטא עכשיו בנתינת עצה להכשיל את ישראל, הרי הוא 'הולך לעמו' ואין לו חלק לעוה"ב.
- **תשובה לחידה ג.** איתא בגמ' (סנהדרין ק"ה:) כל הברכות שברך

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'דף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

מהי העיסקה הכדאית הכרוכה בהקדמת ההכנות לשבת? ומהי ההכנה לשבת שאותה יכול לקיים כל אדם רק בעצמו?

מצוה - ויתכן שאף חובה - על כל אדם להכין בעצמו את צורכי השבת, כלומר, לפחות את אחד מצורכי השבת; ואף אם יש לו בני בית ומשרתים רבים. ואם אינו מתבטל מלימודו לשם כך - ראוי שירבה בהכנות ולא יסתפק בדבר אחד, וכלשון הרמב"ם: "וכל המרבה הרי זה משובח". ומצוה זו מתעצמת בימי שישי שבחורף, שהם קצרים, ואין לבני הבית זמן רב להשלים בעצמם את כל ההכנות; וכל שכן כשרואה בסמוך לשבת שטרם סיימו את ההכנות, או שאין מי שיכין עבורו את

צורכי השבת - שאז חיוב גמור הוא לעמוד בכל כוחו ולהשלים את ההכנות.

ובהקשר זה, יש להוסיף: מצוה שאפשר שתתקיים בידי אחרים, אין לבטל לימוד תורה כדי לקיימה; ויש להניחה לכאלו שלא יאלצו להפסיק מלימודם כדי לקיימה. במה דברים אמורים? במצוה שאינה מוטלת על אדם מסוים, כגון עשיית חסד; אבל מצוה המוטלת על אדם מסוים, או על כל אדם ואדם, כגון הכנת צורכי השבת, כנ"ל - עליה אמרו חכמינו ז"ל, שאף אם חפץ לשלוח שליח לקיימה - וכלל הוא בידינו: "שלוחו של אדם כמוותו", וכאשר משלם לשליח עבור פעולתו - "יד פועל כיד בעל הבית", עם זאת, "מצוה בו יותר מבשלוחו", וצריך אף לבטל מלימודו לשם כך. ברם, יתכן שהדברים אמורים רק בנוגע להכנת צורכי השבת, משום חומרת כבוד השבת; אך במצוות אחרות, למרות שרשאי לבטל מלימודו כדי לקיימן, רשאי לכתחילה גם לקיימן על ידי שליח.

ובספרו 'ישם עולם', כותב המשנה ברורה, בשם 'גדול אחד', דברים מופלאים, המלמדים על גודל המצוה והכדאיות העצומה שבהקדמת ההכנות לשבת: ידוע מה שאמרו חכמינו ז"ל שהשומר שבת בעולם הזה, אינו נענש בגיהנום בשבת. ואמרו עוד, שבמוצאי שבת, עד שמשלימים ישראל את סדרי תפילת ערבית אין הנשמות שבות לגיהנום, אף שכבר יצאה השבת, ומשום שקדושת השבת נמשכת עד לזמן זה. ובדומה לכך, זמן ה'שבייתה' מהגיהנום בערב שבת, מתחיל מהשעה שבה היה האדם רגיל בחייו להתחיל את ההכנות לשבת בערב שבת, משום שבאותה שעה מתחילה 'להתנוצץ' עליו קדושת השבת, ולכן, כלפיו נחשבת שעה זו כשעה שבה מתחילה קדושת השבת, ומוציאים אותו מהגיהנום בשעה זו. וכמה כדאי אפוא להקדים את ההכנות לשבת - הן כדי להינצל מעונש הגהינום, והן כדי להקדים את קדושת השבת כאן, בעולם הזה. והכנה נוספת יש לשבת, המוטלת על כל אדם לעשותה בעצמו: להרהר בתשובה ולפשפש במעשיו בערב שבת, כי השבת נחשבת כקבלת פני המלך השי"ת, ואין זה נאה לקבלו כשהוא בלתי נקי מעבירות.

באיזו שעה צריך לסגור את החנות בימי שישי? ומדוע נמנע האריז"ל מלהסתפר בערב שבת אחר הצהריים?

אין לעשות מלאכה בערב שבת מזמן מנחה ואילך, בין בחינם ובין בשכר, כי אם לצורך שבת. ואם מקבל שכר עבור מלאכתו זו, יפסיד בדבר אחר כנגדו. ולדעת כמה פוסקים, יש חשש איסור בדבר. ומהו זמן מנחה? יש מפרשים: 'מנחה גדולה', כלומר, מכמחצית השעה לאחר חצות היום; ויש מפרשים: 'מנחה קטנה', כלומר, מכמחצית השעה לאחר תחילת הרבע האחרון של היום, ויש מהאחרונים שפסקו כדעה זו. ורבים נוהגים להחמיר כדעה הראשונה.

ובמכירה בחנות - יש להחמיר ולסגור את החנות בהגיע זמן מנחה קטנה. וחנות הפתוחה בזמן שראויה להיות סגורה - הורה הגר"נ קרליץ זצ"ל שאין לקנות בה באותה שעה, כדי שלא לסייע לעוברי עבירה.

וכאמור, מלאכה לצורך שבת מותרת בערב שבת במשך כל היום. ולכן, לדוגמה, מותר לתפור בגדים או לתקנם לצורך השבת, ואף ב'מעשה

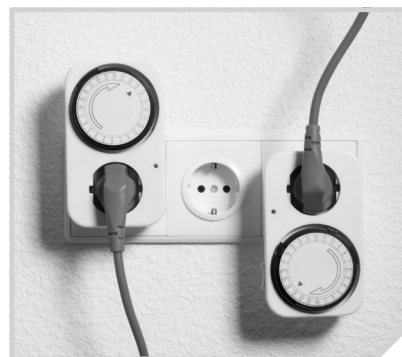
אומן; ולדעת הגר"א דווקא ב'מעשה הדיוט'. ומוותר לעשות מלאכה זו עבור אחרים, אך מזמן מנחה ואילך, יש לעשות זאת בחינם בלבד. וכן עשיית מלאכה 'דרך עראי', כלומר, כבדרך אגב, ולא בדרך של מלאכת קבע, מותרת במשך כל היום; ואף בשכר, ואף שלא לצורך השבת. ומלאכות המותרות בחול המועד, מותרות אף בדרך של מלאכת קבע.

ומוותר להסתפר בערב שבת אף לאחר זמן מנחה, משום שזו מלאכה הנעשית לכבוד השבת. ומאחר וניכר שהיא נעשית לכבוד שבת, מותר אף ליטול עליה שכר. אולם, לדעת הגר"א, אין להסתפר לאחר זמן מנחה אף בחינם. והאריז"ל לא הסתפר לאחר זמן מנחה בטרם התפלל מנחה, למרות שהתספורת לכבוד שבת היא מצוה. ובעבר, נהגו רבים להקל בדבר, וכנראה משום שסמכו על קריאת ה'שמש' לתפילת מנחה בבית הכנסת, שהיתה נהוגה אז. ולדעת האגרות משה והגרש"ז אויערבך זצ"ל, המתפלל מנחה במנין קבוע רשאי להקל גם בימינו. ויש אומרים, שהסיבה שהאריז"ל נמנע מלהסתפר מחמת איסור המלאכה בערב שבת לאחר זמן מנחה, היתה מחמת איסור המלאכה בערב שבת, וכדעת הגר"א הנ"ל.

כיצד היו חכמינו ז"ל מתייחסים להפעלת 'שעון שבת'?

מוותר להתחיל בערב שבת בעשיית מלאכה אשר תסתיים מאליה בשבת; ואף אם מדובר במלאכה דאורייתא. ולדוגמה: מותר להשרות בגדים במים לצורך ניקויים, למרות שפעולת הניקיון מתבצעת במשך השבת. ולדעת הגר"צ פראנק זצ"ל, מותר לעשות בערב שבת אף פעולה אשר תגרום להתחלת המלאכה בשבת, אולם לדעת המחנה חיים, פעולה כזו אסורה; והאגרות משה מסתפק בדבר.

והוסיף האגרות משה, שאף אם מותר לגרום להתחלת מלאכה בשבת, ראוי לאסור את השימוש ב'שעון שבת' לצורך כך, כדי שלא לגרום לזלזול בכבוד השבת, שהרי באופן זה ניתן לגרום להתחלת מלאכות רבות בשבת; והוסיף עוד, כי חכמינו ז"ל בודאי היו אוסרים את השימוש בו, כפי שאסרו

אמירה לגוי לעשות מלאכה בשבת. עם זאת, אף לדעתו מותר לגרום להדלקת אור וכיבוי בשבת באמצעות השעון, משום שכבר נהגו כך, ושוב אין בכך זלזול בכבוד השבת. אולם, לדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל זאת גם במכשירי חימום וקירור, וכדומה; וכן המנהג.

האם מותר לגלח את 'פאת הראש' גם במספרים? והאם מותר להסתפר בתער אצל ספר גוי?

כתוב בתורה: "לא תקפו פאת ראשכם", ופירושו, שאסור לגלח את השיער שבצידי הפנים. ויש אומרים, שבניגוד לגילוח הזקן, שאינו אסור אלא בתער [ראה במקורות], גילוח פאת הראש אסור מדאורייתא אף במספרים 'כעין תער', דהיינו, שהגילוח נעשה בסמוך לעור. ופאת הראש, כוללת את כל השיער שבצידי הפנים, לכל רוחבם, ובגובה - מכנגד מקום צמיחת השיער בקידמת הראש, עד מתחת לאוזן, במקום שבו מתפצלת הלחי התחתונה. וממקום התפצלות הלחי ומטה, הוא שטח 'פאת הזקן'. ויש הטועים וחושבים שפאת הראש נקרא רק מה שאנו קורין בלשוננו 'פאות', ונכשלים

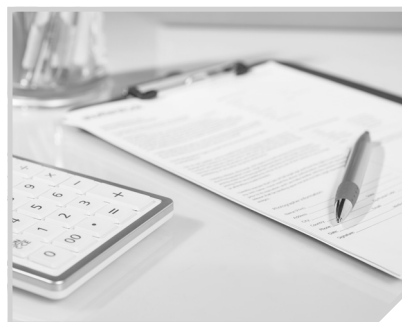

באיסור דאורייתא בגילוח פאת הראש. וגם המתגלח בידי אחר ואינו משתתף בפעולת הגילוח, עובר על האיסור מדאורייתא; ולפיכך, אף אם המסתפר אצל ספר גוי, חייב להזהירו ולמונעו מגילוח פאת הראש.

כיצד יש לסדר הוראת קבע בחשבון בבנק בחו"ל?

מוותר למסור עבודה לבעל מלאכה גוי, בקבלנות, עבור סכום קצוב מראש, אף בערב שבת בסמוך לשקיעת החמה, אך אסור לישראל לומר לגוי לעבוד דווקא בשבת, או להשלים את העבודה עד יום מסוים, באופן שידוע כי לשם כך יצטרך הגוי לעבוד בשבת. ומטעם זה, הורה החלקת יעקב, שאסור למסור מודעה לפרסום בשבת בעיתון גויי יומי המתפרסם בשבת בבוקר, ומודפס בליל שבת. ובהוראת קבע להעברה מחשבון בבנק בחו"ל הפעיל גם בשבת, כאשר מדי מספר חודשים חל תאריך ההעברה בשבת, והבנק פעיל גם בשבתות - הורה החשב האפוד, כי רצוי להודיע לבנק שאינו מקפיד שההעברה תעשה דווקא בתאריך הנקוב, ובאופן זה, כאשר פקיד הבנק מחייב את חשבונו בשבת, עושה זאת על דעת עצמו.

מדוע לא קילל בלעם את האתון, מי היה המלאך בדרך, ומנין שכל הדרכים בחזקת סכנה

וַיֵּרָא בְּלָק - בא ללוק דמן של ישראל
כִּן צִפּוֹר - שעף עליהם כצפור לקללם
וזהו כצפור נודדת מן קינה כן קללת חינם
לא תבא

אָרְהָ לִי - פיו הכשילו שלבסוף קלל
אותו

בְּדֶרֶךְ לְשֹׁטֵן - מכאן שכל הדרכים
בחזקת סכנה.

וַיֵּן אֶת הָאֶתוֹן - ולא קלל אותה לפי
שהיה דעתו לקלל את ישראל ואין שני
קללות ביום אחד דכתיב לא אוסיף לקלל.
אי נמי מפני שלא הגיע הרגע של הזעם.

מִלְאָךְ ה' בְּדֶרֶךְ - בגי' גבריאל המלאך
הנה אנכי יצאתי לשטן - יצאתי
ממידתי ממידת רחמים שמלאך רחמים
היה

וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ - שהרים קולו שישמעוהו
כל ע' עכו"ם כדי שיקנאו בישראל. וזהו
מברך רעהו בקול גדול קללה תחשב לו.

מִבְּרִיחַ בְּרוּחַ וְאֶרְרִיךְ אֲרוּר - בלעם
שהיה בלבו לקללם לכך סיים בקללה
ויצחק בברכותיו של ויתן לך בברוך אוררך
ארור ומברכיך ברוך. ע"כ לא אמר לו בלק
לקללם יותר אלא אמר לו ברח לך.

ברחביה היה יהודי מסכן. הוא חשב שהוא יודע לשיר יפה... בכל מקום שאליו הגיע הוא היה מתחיל להתחזן

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל: אספר לכם געוואלדיגע מעשה על חסד מופלא של הטשעבינער רב זצ"ל: ברחביה היה יהודי מסכן בשם מנדל. הוא שכנע את עצמו שהוא יודע לשיר יפה... בכל מקום שאליו הגיע הוא היה נעמד ומתחיל להתחזן. הילדים היו לועגים לו... שמע על כך הטשעבינער רב, והתמלא צער על אותו יהודי מסכן. מה עשה? קרא לו לביתו ואמר לו: "שמעתי שאתה יודע לשיר יפה. תעשה עמי חסד ותשיר בפני". מנדל פתח את פיו והחל לשיר. כשסיים אמר לו הרב: "ישיר כח, ממש תענוג!". כדי להראות לו את שביעות רצונו, נתן לו מטבע והוסיף: "אבקש ממך, אם אתה יכול, בוא לי גם מחר כדי לשיר לפני שוב". המילים החמות, וכמובן גם המטבע שבצידן, החיו את נפשו של אותו יהודי מסכן. למחרת הוא שב לביתו של הטשעבינער רב ופצח בשיר.

גם הפעם הודה לו הטשעבינער רב ונתן לו מטבע וביקשו שיבוא מדי יום להנעים לו בקולו. וכך מדי יום היה היהודי מגיע לבית הרב, שר לפניו ומקבל מטבע... עד שבני הבית החליטו לשים קץ לטרחנות של אותו מנדל. אמרו לו: "ר' מנדל, אין צורך יותר לשיר בפני הרב, ניתן לך כל יום מטבע בלי שתצטרך לשיר..." מאז הפסיק מנדל לשיר בפני הרב. כעבור מספר ימים, שאל הרב את בני ביתו: "מדוע הפסיק ר' מנדל לבוא?" סיפרו לו בני הבית שאמרו לו שיתנו לו מטבע בלי לשיר... אמר הרב: "וכי את המטבע הוא צריך? הוא צריך לשיר, זה מה שמחיה אותו! תקראו לו מיד!". כך חזר מנדל לשיר לפני הרב. סיפר לי בחור, שפגש פעם את אותו מנדל ב"זכרון משה" והתעניין בשלומו, אמר לו מנדל: "אני ממהר, אין לי זמן, אני צריך לשיר אצל הטשעבינער רב!"... נשאלת השאלה: כיצד היה לטשעבינער רב פנאי להקשיב למנדל ולהתייחס אליו בכל יום, הרי סדר יומו היה עמוס?! - התשובה היא: כשמדובר בחסד עם יהודי - אין מושג כזה 'אין זמן'!

(מתוך יחי ראובן | הגדה של פסח)

לְשֵׁר יָשִׁים לְלִקְוִים בְּפִי אֲחֻזְלָה

והלא גם בזמננו יש רוח הקודש

הגמ' בסוטה אומרת ת"ר משמתו חגי, זכריה ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל, והקשה מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, שהרי מצינו בכמה מקומות שהיה לתנאים רוח הקודש, וכן כתב ר' חיים ויטאל שגם בזמננו יש רוח הקודש, וגם בדורות האחרונים ידועים כמה דברים כגון מהגר"א ומרבני החפץ חיים ועוד מה שאמרו דברים בלי שידעו מהם כלל והכל נתקיים. ותירץ שיש הרבה מדרגות ברוח הקודש, ומה שאמרו בגמ' שנסתלקה רוח הקודש מישראל הכוונה על נבואה ממש שזה נסתלק עד שיבא אליהו.

וכן כתב הרמב"ן בב"ב אע"פ שנטלה נבואת הנביאים שהוא המראה והחזון, נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא ניטלה אלא יודעין האמת ברוח הקודש שבקרבם (ארחות יושר)

יהא יצרו מתגבר עליו בדבר בעולם אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו תמיד, בעל דעה רחבה נכונה עד מאד". וכתב הכסף משנה שכל זה נצרך כדי להתנבאות שלא בקביעות, אבל בשביל להתנבאות בקביעות צריך שיהא גם גיבור בכוח ועשיר ועניו (יסודי התורה פ"ז א').

אין רוח הקודש שורה אלא על לב שמח

הגמ' בפסחים (דף קיז) אומרת "אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר 'ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'". וכן כתוב בירושלמי בסוכה (ריש פרק החליל) "אין רוח הקודש שורה אלא על לב שמח".

כשמתנבאין איבריהן מזדעזעין וכח הגוף כושל ועשתונותיהם מתטרפות

הנביאים מעלות מעלות הן, כמו שיש בחכמה חכם גדול מחבירו כך בנבואה נביא גדול מנביא, וכולם כשמתנבאין איבריהן מזדעזעין וכח הגוף כושל ועשתונותיהם מתטרפות ותישאר הדעה פנויה להבין מה שתראה. כמו שנאמר באברהם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, וכמו שנאמר בדניאל והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כוח. (רמב"ם שם ה"ב).

צריך שיהא גם גיבור בכוח ועשיר ועניו

כתב הרמב"ם מיסודי הדת לידע שהקל מנבא את בני האדם, ואין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה, גיבור במידותיו, ולא

"הכלב הפולני נשאר כלב"

כיצד יתכן אדם שמחד גיסא בלעם מסמל את שורש הרוע, ומאידך גיסא הוא מדבר דיבורים כה גבוהים ורמים כאחד מצדיקי עולם?

את התשובה הסביר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א באמצעות המחשה נפלאה: שמעתי פעם מפי יהודי ישיש מופלג, מנתיקי תלמידי ישיבת ראדין, הגאון רבי חנא קלצקי זצ"ל. איש תם וישר דרך, שהתגורר בימי זקנותו בצעיר ליקוווד בצרצות הפּרית.

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לאָלף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. באופן כללי, הדגיש לי רבי חנא בדבריו, היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורתודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, השפה המקומית המדוברת, ולא את שפת האידיש.

כשילדי העיר זיהו כי הכלב הוא יחיד מסוגו, בהיותו מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה. כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש; מריצים אותו מכאן לשם ומשם לכאן, ומפתים אותו לאכול 'בובקעס' זורעונים וכדומה. היו ילדים שאף הגדילו לעשות - והציקו לו

כצפוי, פעם אחת פקעה סבלנותו של הכלב, והוא התנפל על אחד הילדים, נשך אותו בצורה אכזרית ופצע אותו אנושות, ותהום כל העיר.

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד? כלב יהודי כזה ממשיך לנשוך כאחד הכלבים הפשוטים!?!...".

"אולם אני לקחתי מזה תובנה חכמה לכל החיים", אמר לי רבי חנא, "התובנה היא - כי כלב נשאר כלב! אפשר להחדיר בו חכמה כזו וחכמה אחרת, הבנה כזו והבנה אחרת. אפשר אפילו לאלף אותו להבין את שפת האידיש, כמנהג בעלי בתים חשובים דפה. אבל אין לטעות: כלב נשאר כלב עד יומו האחרון, את שורשו ומהותו לא שייך להחליף ולשנות בשום צורה!"

"יסוד זה מצוי גם בעבודת השם", המשיך רבי חנא לומר, "אדם שלקוי במידות רעות ואינו עובד על עצמו לשפר ולתקן את מידותיו, ניתן לאלפו חכמה ובינה, יתכן אף למלא את ראשו בדברי נבואה. אולם כל עוד שמהותו לא משתנית, כל הידיעות וההשגות לא יעלו ולא יורידו, הם לא יצליחו לשנות בו מאומה מבחינת עצם האישיות, והוא ישאר אותו אדם שפל, אנוכי ומושחת".

כזה היה בלעם. התורה מעידה עליו: "יודע דעת עליון", "מחזה ש-די יחוזה". כלומר, הוא אכן השיג השגות עליונות, הבין רזי עולם, אך כל זמן שלא השיב לליבו את ההשגות המופלאות הללו, ולא שינה את מזגו הרע ושחיתותיו - הוא נשאר חוטא שפל מהרובד הנמוך ביותר

(אוצרותיהם אמלא)

הזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת הם סגולה

למחיקת העונות כמו הדמעות

השבוע מתחילים לומדי ה'דף היומי בהלכה' בלימוד הלכות ההכנות לשבת.

אני רוצה להביא בפניכם 2 פנינים שמצאתי במשנה ברורה, שכדאי לזכור אותם בלחץ העבודות של ערב שבת.

א. השערי תשובה מביא בשם כוונות האר"י ז"ל: הזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת הם סגולה למחיקת העונות כמו הדמעות, לכן צריך לטרוח הרבה בשביל כבוד שבת. (עיי"ש ר"נ)

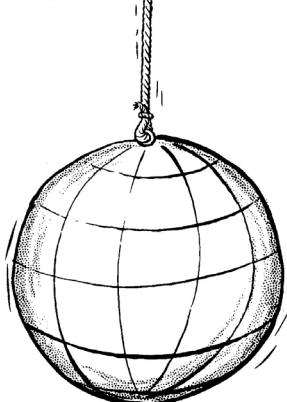
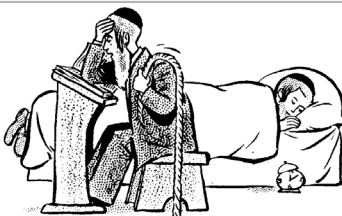
ב. בעל המשנה ברורה כותב בספרו 'שם עולם'. 'ושמעתי בשם גדול אחד, לפי

מה שידוע מחז"ל שמי ששומר שבת בעוה"ז, אפילו אם נתחייב חס ושלום עונש גיהנום עבור עוונותיו, אינו נענש ביום השבת, ונחשב זמן שבת עבורו מהזמן שהתחיל בערב שבת להתעסק בצרכי השבת, ומגינה עליו זכות השבת'. וסיים, שעל כן מאוד צריך להשתדל בעניין צרכי שבת וייטב לו בזה ובבא. ובהערה שם הוסיף שמזמן שמתחיל את ההכנות לשבת מתנוצצת עליו קדושת השבת.

אם תכננתם לקנות ספרים השבוע

קבלו מתנה מחנות הספרים הדיגיטלית 613 כנסו בעמדות 'נדריים פלוס' ל'דרשו' וחנות הספרים הדיגיטלית וקבלו השבוע על כל קנייה, מתנה מיוחדת של חוברות וספרים. בחנות מגוון ספרים תורניים וכמובן ספרי 'דרשו' והכל במשלוח עד הבית.

ללא מילים

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הַמֵּדָת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָתָ

לאחר בירור קצר התברר לתדהמתנו שהמקום פשט את הרגל וסגר את שעריו... היה זה משהו שהוא למעלה מדרכי הטבע, כי המקום היה ריווחי מאוד מאוד. ידענו שהשבת תבעה את עלבונה!

הגאון הרב צבי אודסר שליט"א, חבר 'ועדת הרבנים למען קדושת השבת'

מאת: אלעזר גולדברג

הידוע, ישבו איתנו ארבעת האחים שהיו שותפים בניהול המקום. לאחר שיחת שכנוע הסכימו האחים לסגור את האתר בשבת אולם אח אחד התקשה בכך, שאר האחים שיכנעו אותו בעצמם, וכך הוחלט לסגור את המקום, מה שמביא להם מאז ועד היום רווחים עצומים מהציבור החרדי שמגיע בהמוניו בחופשות הקיץ. היו מנהלי מוסדות שעמדו בפני הדילמה האם לנסוע עם התלמידים למקום מחלל שבת בגלל שהוא נוח יותר או זול יותר. נסענו איתם אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל וביקשנו את הכרעתו. הרב אלישיב השתומם: וכי מה יקרה אם יהיה קצת פחות נוח במקום ששומר שבת? האם השבת לא שווה קצת חוסר נוחות?! הוראה זו שמענו גם מפי מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. נסענו לשאול את שאלת מנהלי מוסדות קירוב, האם לנסוע למקום שומר שבת למרות שיהיה שם צפוף ולא נוח, או לשכור מקום מרווח ונעים יותר אך מחלל שבת. השאלה גם נגעה לעצם פעולת הקירוב, שמא אם יסעו למקום לא נוח הדבר ירחיק את התלמידות משמירת המצוות. מרן שמע את השאלה ואמר בחיוך: וכי אתם סבורים לעשות 'קירוב' על ידי סיוע לחילול שבת?!... בהזדמנות אחרת אמר מרן הגרא"ל שהחזון איש אמר: "הגנב, לא יתנו לו פרנסה אלא בדרך גניבה", כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, אם ברצונו ללכת בדרך הגונה - יתנו לו בדרך הגונה, אך אם ברצונו להיות גנב - יתנו לו בדרך גניבה. על דרך זו הסביר מרן מדוע יש שרגלים לומר: "אני את עיקר הפרנסה מרוויח בשבת", כך זה מורגל בפי נהגי מוניות ועוד. ובאמת הם צודקים, שבגלל שנוסע בשבת הקב"ה מגלגל שעיקר הפרנסה שלו תהיה בשבת, אמנם ברגע שיפסיק לחלל שבת מחמת שחוזר בתשובה ומתחיל לקיים מצוות, גם הפרנסה תבוא לו בדרך אחרת ולפתע יראה שהפרנסה מתגברת דווקא בשאר ימות השבוע.

אחד מהנסיונות שעומדים לפתחנו לקראת ימי הקיץ, הוא הנסיעה של מוסדות ואנשים פרטיים אל אתרים שונים הרומסים את קדושת השבת. לפעמים ישנם מוסדות חרדים שמשיקולים כספיים, מעדיפים לחסוך בהוצאות ולהשתמש באתרי נופש המחללים שבת. אולם שיקול זה הינו טעות נושנה, כי באמת רבו העובדות שכל אלו אשר הרוויחו את כספם מחילול שבת, או שחסכו בהוצאות ותמכו בעקיפין באתרים מחללי שבת, לא הועילו מאומה, לא לעצמם ולא למוסד שבניהולם. מלבד זאת, כאשר אנו עומדים כחומה בצורה ואיננו מגיעים לאתרים אלו המחללים שבת, הדבר משפיע עליהם שישגרו שעריהם בשבת, למען כבוד השבת, כי הם חפצים בכוח כלכלי גדול ומאוחד כמו הציבור החרדי.

הייתי עד למעשה נפלא שמוכיח זאת במוחש. שמענו פעם על בעלים של אטרקציה מים גדולה באחד מחופי הים שלא הסכים בשום אופן לסגור את האתר בשבת, כאשר הגענו אליו, הוא גלגל עלינו ואמר: בשבת אחת אני מרוויח מה שאתם החרדים לא יכולים להכניס לי בכל שלושת השבועות של ימי בין הזמנים, גם אם כל עולם הישיבות והסמינרים ישכרו את המקום יום יום. ניסינו להפציר בו אך לא היה עם מי לדבר, ליבו היה אטום לגמרי. לא חלף זמן רב ולפתע שמנו לב שהפרסומים של האתר בעיתונים, פירסום שהיה גדול ובאופן קבוע גם בכמה מהשבועונים החרדים, פסק לחלוטין! לאחר בירור קצר התברר, שהמקום פשט את הרגל וסגר את שעריו... היה זה משהו שהוא למעלה מדרכי הטבע, כי המקום היה ריווחי מאוד מאוד וכיצד בתקופה קצרה הפסיק להרוויח עד שנאלץ לסגור? אנו שידענו על קשיות עורפו בחילול השבת ידענו שהשבת תבעה את עלבונה! מצד שני, ראיתי בעיני גם מקרים הפוכים. כך למשל כאשר נסענו לפני מספר שנים לפגוש את הבעלים של 'ראפטינג נהר הירדן'

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנה הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 636
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

גוי אחד אמר פעם לרבי אלעזר, יותר משחיבב הקדוש ברוך הוא את משה רבכם חיבב הוא את בלעם, שהנה כתוב בתורתכם שכאשר רצה ה' לדבר עם משה שלח וקרא לו לבוא אל המשכן, כמו שכתוב "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וכו'" אך כאשר רצה לדבר עם בלעם, נאמר "ויבא אלקים אל בלעם ולא קרא לו לבוא כדי שלא להטריד את בלעם. ומכאן מוכח שאת בלעם אהב יותר. השיב לו רבי אלעזר בדרך משל, מצורע אחד הגיע לארמון המלך ומצא את השער נעול. הקיש בחוקה על השער כדי שיפתחו לו, כשאמר למלך שהמצורע רוצה להיכנס לארמון, סירב המלך להכניסו מחמת צרעתו, ואמר המלך שאם ישלח שליח שיסלקו, הדבר יקומם אותו ויתפרץ בכח ואז עלול להדביק את בנו בצרעת, ולכן קם המלך מכיסאו וניגש לשער הארמון וצעק על המצורע שיסתלק משם, כדי שלא ידביק את בנו. המצורע מיהר להימלט מן המקום. לאחר זמן מסוים הגיע ידידו של המלך אל הארמון ודפק על השער. וכששמע המלך שידידו עומד בחוץ ודופק על השער, קרא לו המלך מתוך הארמון בקול חיבה שיכנס לארמון, ולא שלח המלך שליח שיקרא לו, אלא הוא בכבודו ובעצמו קרא לו כדי להראות לו את חיבתו אליו. והנמשל, אומר רבי אלעזר לאותו גוי, בלעם דומה היה לאותו מצורע שדפק על שער הארמון ורצה להיכנס פנימה, ולכן השי"ת הלך בעצמו לשער הארמון כדי למנוע אותו מלהיכנס פנימה, שלא יטמא את הארמון. לעומת זאת משה רבנו קרא לו ה' להיכנס פנימה אל אהל מועד. רק לידיד אהוב קורא מלכו של עולם בשמו ומזמינו להיכנס אל תוך ארמונו.

(וזהר פרשת בלק)

פרשת השבוע

שיוכל לחזור בדרך הסלולה והישרה, ולא יתעה חלילה בדרכו. גם עלינו הסביר הרב בלהט לעשות לנו סימנים, כדי שלא נתעה בדרכי החיים, ובכדי שלא נאבד את הדרך הסלולה לנו מדור לדור, ועל כן קודם כל אנו מכריזים אין כאלוקינו, וזהו סימן אחד, ואחר כך אין כאדונינו, וזהו סימן שני. כעת לאחר שסיימנו לקבוע לנו את הסימנים, אפשר לצאת לדרך ולשאול מי כאלוקינו, מי כאדונינו, שאלות מסוג זה לרוב מסוכנות המה, אך לאחר שהסימנים בידינו איננו צריכים לחשוש, אנו בדרך הנכונה והישרה דרך המלך.

רואה אני ילד חביב, שבעוד זמן מה יהיה עליך לעזוב את ירושלים, שנים רבות לא תהיה כאן, בשנים הרבות הללו אל תשכח להציב לך סימנים בדרכך, אלו ישמרו עליך בכל אשר תפנה לבל תסטה חלילה מן הדרך, אל תשכח ילד חביב.

סיפר הילד הקשיש אברהם ברגמן, כל שנות הזעם הנאצי ומוראות מלחמת העולם השנייה חרוטים עמוק על בשרי, פעמים רבות עמדתי בפני יאוש מוחלט, לא יכולתי לסבול עוד וגמרתי אומר בליבי, כי טוב לי מותי מחיי, אך תמיד בעת צרה וזכרתי היטב את דבריו של הרב הישיש, דמותו הודקרה מול עיני, "עשה לך סימנים" קבעתי אותם עמוק בתוך תוכי, לא שכחתי. בזכותם זיכני השי"ת לחזור לארץ ישראל, זכיתי בזכות הסימנים לצאת מן המערה האפילה של החושך, הצרות והיסורים. הלקח שלמדני הרב הזקן בילדותי לא עובני לעולם.

דרך המלך נלך לא נטה ימין וכו' (כ' י"ז) הרה"ק רבי יוסף חיים וזננפלד נהג לרקוד בשמחת תורה יחד עם מאות ילדים. אחד ממאות הילדים שזכו לרקוד עם רבי יוסף חיים בהקפות של הילדים, היה הילד אברהם ברגמן שסיפר בסוף ימיו את הסיפור הבא:

שנה אחת לאחר שסיים רבי יוסף חיים לומר את אין כאלוקינו, ניגשתי אליו ואמרתי בקול שקט ובביישנות. רבי יש לי קושיא חמורה על הסיפור. הביט בו רבה של ירושלים ברוך, ליטף את לחיו של הילד ואמר, שאל בני היקר. מדוע אנו אומרים קודם אין כאלוקינו איך כאדונינו, ואחר כך שואלים מי כאלוקינו מי כאדונינו? והלא הסדר צריך להיות הפוך. נכון אתה חזיר הרב, בתשובה אמשול לך משל. מכיר אתה ודאי את מערת צדקיהו שע"י שער שכם. הילד הנהן בראשו, והרב המשיך, ברחבי העולם קיימות מערות נוספות, ישנן מערות קצרות וישנן ארוכות יותר, יש גם מערות ענקיות, תמיד שוררת שם חשיכה מוחלטת. מה יעשה אדם הרוצה להלך במערה ולצאת ממנה לאחר מכך? אדם פיקח, עושה לו סימנים בדרכו, כאן יש אבן גדולה, ובפינה זו יש עמוד יצוק בקרקע וכדו'. לכשירצה לצאת מן המערה יחזור על פי הסימנים ולא יתעה בדרכו. שוטה לעומת זאת, אינו חושב על המחור, ואינו שם לב לעתיד, נכנס הוא במהירות, אינו משגיח ואינו קובע לעצמו סימנים, ועל כן סביר להניח שיתעה מן הדרך הישרה, חוקה עליו שיאבד את שביילי דרך המלך. יוצא אם כן, שהסימנים שהאדם קובע בדרכו הם הביטחונות שבידי האדם, השומרים עליו

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:24 ת"א: 8:27 ר"ת: 8:58

פרשת בלק

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

זיך עפענעאן און הער וועט פון תפיסה ארויס גיין" והנה זוכה הוא לראות שברכתו של הרבי התקיימה במלואה.

הגה"צ רבי דן סגל שליט"א מספר, כי בהיותו פעם אצל רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א, פגש את דודו הרב דוד אלי כהן יהודי חשוב מליטא, שהיה בעל אכסניה של גדולי עולם כהגאון הק' רבי חיים מבריסק זיע"א והגאון הק' רבי ברוך דוב לייבוויץ זיע"א, התפלל מאוד האחין ותמה בפניו: אתה שראית את כל הני אריות תבוא לכאן? ענה הדוד ואמר "ביז דאנט און פון דאנט האב איך קיינמאל ניט געזען אזא צורה" (עד כאן ומכאן אף פעם לא ראיתי צורה כזאת)

הגה"צ רבי חיים קרייזווירטה זיע"א רבה הראשי של אנטווערפן, אמר פעם: ישנם אנשים מפורסמים אשר שומעים אודותם רבות למרחוק, אולם כשנפגשים עמם פנים בפנים נוצרת איזושהי אכזבה, מין הרגשה של חיכינו ליותר מזה, אצל רבינו לעומת זאת שמעתי רבות אודותיו, אולם כשהתראיתי עמו ראיתי כי ככל ששמעתי, עדיין לא שמעתי.

שבת פר' בלק השבת האחרונה עלי אדמות.

באותה שבת נשגבה, השבת האחרונה עלי אדמות, שבת רבינו בסיגעט שברומניה, בעת עריכת השולחן הסבו מספר אנשים, פניו האירו כלפידי אש, ובלהבת קודש אמר דברי תורה על הפסוק: (שמות ל"ד ז') שנאמר באמצע י"ג מידות של רחמים: "פוקד עוון אבות על בנים ועל בני בנים ועל שלשים ועל רבעים" איך קשור פסוק זה שמוזכר בו פקידת רשעים ל"ג מידות של רחמים? הקשה רבינו. ותיריך בשם אביו הקדוש שגם מידה זו רחמים היא. פוקד משמעות ממתין, השי"ת ממתין לחוטא שישוב בתשובה. ואם לא שב, פוקד עוון אבות על בנים, ממתין השי"ת שהבנים יתקנו את חטאי אבותם, ואם גם הם לא תיקנו, ממתין על שלשים ועל רבעים, לדורות הבאים. במהלך אמירת הד"ת העיר רבנו את העומד על ידו באומרו מה לך נרדם! לא יהיה אפילו מי שימסור את מה שדברנו.

על עובדת פטירת רבינו דווקא בפרשה זו (בלק) הסביר כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בעת עריכת השולחן שבת יארציית התשס"ט שהרי איתא בספדה"ק, שאין השי"ת נוטל את נשמות הצדיקים, ללא הסכמתם. ולכל צדיק יש את השלמות אליה הוא חותר להגיע. אצל רבינו זי"ע ראו במוחש שמטר את נפשו לקרב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים בדרך של ברכות וישועות. וכיון ששמע בקריאת הפרשה שהשי"ת הסכים ע"י שנאמר: "לא תאור את העם כי ברוך הוא" הרגיש כי פעל והשלים את תפקידו בעולם הזה והסכים למסור את נשמתו לידי השי"ת ולהסתלק מזה העולם.

לקט סיפורים מרבינו הקדוש והטהור רבי דוד משה

מקרעטשניף זיע"א ליומא דהילולא ט"ו תמוז

מסופר: ה"ה מתתיהו מייער ז"ל תושב רחובות, איש תם וישר דרך, היה נוהג לפקוד לעיתים קרובות את מעונו של רבינו, לחוות בזיו פניו הקדושות ולקבל ברכות וישועות שהיו יוצאים מפי קודשו. אחד מבניו של יהודי זה שירת ביחידה נבחרת בצבא, ביום מן הימים אירע שם ביחידה כשל צבאי אשר היו מעורבים בו מפקדים מהדרג הבכיר ביותר. בנו של ר' מתתיהו שכאמור שירת באותה יחידה, נקלע שלא באשמתו לאותה פרשיה מביכה. וכפי שפרשיות כאלו מסתיימות בדרך כלל במציאת שער לעזאזל, אשר עליו מוטלת כל האשמה, כשהשאר יוצאים נקיים ללא רבב. באותו מקרה מצאו בו את האשם העיקרי באותו מחדל צבאי, למרות שכל הקשר שלו לפרשיה היה זניח ובלתי משמעותי. עד מהרה מצא את עצמו עומד בפני משפט צבאי, כשהשופט חורץ את גור דינו לחודש ימי מחבוש.

האב אשר כל אותה העת עקב בדריכות ובמתח אחר המתרחש, הודרו לבא ולהזכיר את בנו בפני רבינו, כשהוא מגולל באוזניו את כל אותה פרשיה מסועפת. רבינו, שמע והאזין בסבלנות אין קץ כאב רחום ואוהב. אח"כ נענה בראשו בהחלטיות. ואמר בזה הלשון: "מוייערן וועלן פאלן, טויערן וועלן זיך עפענען, און ער וועט פון תפיסה ארויס גיין". (חומות יפלו, שערים יפתחו, ובנך ישתחרר מהכלא.) מעודד ומלא בטחון בישועה הקרובה לבוא, יצא ר' מתתיהו מהקודש פנימה, כשהוא ממחר להרגיע את בנו בדבר ההבטחה הברורה של רבינו. כעבור מספר ימים, הגיע עת תחילת ריצוי העונש. נכנס הבן לתא צר ועבש בכלא מגידו באזור הצפון. יום חלף עליו בצר ומצוק. למחרת אותו היום, הופיעו בשמי הצפון עננים כבדים וגשם זלעפות ניתך ארצה ללא הפוגה, שעות ארוכות נשפכו המים מארובות השמים, עד שכל חצר הכלא הוצפה בורמים האדירים. והמים החלו לפלס את דרכם לעבר חדרי האסירים באגף בו ריצה בנו של ר' מתתיהו את עונשו. כ"כ גברו המים, עד שלא היה שייך לחלץ את האסירים דרך הפתח הרגיל. והיו נאלצים לחלצם דרך ארובות הגג. היות ואגף שלם בכלא ניווק, ויצא מכלל שימוש, נוצרה צפיפות אדירה ביתר האגפים. עד שלא נותרה ברירה בידי מפקד הכלא, והוא הודיע שכל אסיר שנשאר לו פחות מחודש ימים לסיום ריצוי העונש, ישוחרר לאלתר. מיודעינו בנו של ר' מתתיהו, אשר כבר הספיק לרצות יום אחד מעונשו ונותר לו לרצות פחות מחודש, היה אף הוא בין האסירים המשוחררים. כשליבו מתרונן בשיר ושבח להשי"ת, ובאוזניו מצטלצלים דבריו החדים והברורים של רבינו: "מוייערן וועלן פאלן, טויערן וועלן

התקשרות לצדיקי אמת

יש פעמים שעולה על מחשבותנו למה יש לנסוע אל הצדיק, לשמוע מפיו דברי מוסר ולהידבק בו? הרי יש כמה וכמה ספרי מוסר ועוד ספרים קדושים, המעוררים את לבו של האדם לתשובה ולמעשים טובים, אלמד בהם כראוי ואדבק בהם וירווח לי, ברם לא זו הדרך.

אפשר להמשיך את הדבר לכפרי אחד, שהיה נצרך מאוד לבוא אל המלך ולבקש ממנו דבר נחוץ בשבילו, אולם כידוע אין המלך סובל ריבוי דברים, כי אין זמנו פנוי לשמוע הרבה דיבורים ועניינים ארוכים, והוא אוהב את הקיצור, וקיצור דברים מועט שיחזיק את המרובה. ומנין לו לכפרי פשוט זה את מעלת קיצור הדברים? מה עשה הכפרי, הלך אצל אחד מהשרים הקרובים למלך, אשר הבין בדרך דיבורו של הכפרי הפשוט, וגם ידע כיצד יש לדבר עם המלך, והציע הכפרי לפניו את מבוקשו בלשונו הוא, והשר הביא את הדברים לפני המלך בראוי וכנכון, והכפרי קיבל את מבוקשו.

כן הדבר בענייננו, מי זה לא ירצה להידבק במלכו של עולם, שכולנו זקוקים לעזרתו בכל רגע. אולם לאו כל אדם יכול לגשת אל המלך פנימה, כי צריכים לדעת מה לדבר, וכיצד. ולא כל אדם ראוי לכגון דא. על כן שולח לנו הקב"ה את צדיקי הדור, כדי שנידבק בהם, ונביא לפניהם את אשר על לבנו, ואת משאלותינו בפני הצדיקים, היינו שרי המלך, ויכולים אנו לדבר בשפתנו הפשוטה, והם מבינים אותנו, ויודעים גם כיצד לבוא לפני הקב"ה מלכו של עולם, ולהביא מאתו ית' את התשועה למבקש.

(בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א)

עיני הבדולח של רבינו זי"ע

מספר אחד החסידים: אבי ז"ל היה קשור לרבינו זי"ע בל"ג, והיה מקפיד להתייעץ עמו על כל דבר. אירע פעם שהציעו לאבי ז"ל לרכוש מבנה בתנאים מאוד נוחים. על פניו היה זה נראה עסק משתלם במיוחד, ולכן החליט לחתום על חוזה הרכישה. אולם טרם ניגש לחתימה נסע לרבינו זי"ע להתייעץ עמו ולקבל ברכתו. אבי סיפר את הדברים לרבינו, אולם רבינו התנגד לביצוע העסקא. אבי ביטל את דעתו בפני רבו והודיע על ביטול ההתקשרות. אותם מוכרים התחילו במאמצי שכנוע ולחצים גדולים בטענה שהנה הוא מפסיד את עסקת חייו. הוא כמעט השתכנע לבצע את הקניה, אך החליט שוב להדרימ לשמוע את דעתו של רבינו בסברו שמא בפעם שעברה לא הסביר את עצמו כדבעי. רבינו התנגד שוב לקניה בלא הסברים נוספים, ואבי ביטל את דעתו למרות שלא היה שום הסבר הגיוני למנוע את העסקא. באותם ימים החזיק אבי "מחסן אריגים" לפרנסתו. ביום מן הימים היה צריך להיעדר מן העבודה ואני מלאתי את מקומו לשרת את הקונים. ובאמצע היום נחרדתי למראה עיני עם הופעתם של פקידי השומא של "מס הכנסה" והם מחפשים את "בעל הבית", בטענה שהם עלו על כך שהוא מעלים סכומי עתק ממס הכנסה, וכי הוא מגלגל סכומי כסף גדולים שאינם מדווחים כחוק. אני נחרדתי מאוד, אך עניתי ברוגע מעושה שהוא ייעדר למשך יומיים, כשבכוונתי שטרם יפגשו באבי יהיה רבינו בסוד הענין.

ואכן עוד באותו ערב נסענו אני ואבי לרבינו זי"ע. ויהי אך דרכנו על מפתן החדר פונה רבינו זי"ע לאבי ואומר לו: ר' מרדכי, באמת רציתי לשאול אותך, מה קורה אצלך בעניין "מס הכנסה"? אבי כמעט התמוטט תחתיו לשמע השאלה. והוא ענה לו דברים כהוייתן שבשביל צרה זו שהתרגשה עליו הוא בא כעת אל רבינו. רבינו נותר שלי, וענה לו: "האם כעת מבין הנך את סיבת סירובי לרכישת המבנה שביקשת כל כך לקנותו, הרי אם היית מבצע את הקניה, הסכומים הגדולים שהיית מגלגל בעבורו היו מגבירים את החשד נגדך ואז הם היו ממוטטים אותך כליל. עתה אין לך מה לדאוג, הענין ייגמר בקנס סמלי, - כשהוא נוקב בסכום שבין מאתיים חמישים, למאתיים שבעים וחמישה ל"י. ואכן דבר אחד מדבריו לא נפל ארצה. למחרת הם הופיעו כשהם מדברים בנימה שונה לחלוטין, הם בדקו שוב וראו שהסכומים הם לא כל כך גדולים כפי שחשבו, ועל פי הערכתם הוא חייב לשלם מאתיים וחמישים לירות... כשגם את זה פרשו לתשלומים נוחים ביותר. האם את הסכום המדויק "חזה" רבינו לאחר שהם קבעו, או שהחלטתו היא שגרמה להם להחליט כך, זאת לא נדע, כך או כך מה שברור הוא, עיני הבדולח של רבינו זי"ע קורעות את כל המסכים ומשברות את כל המחיצות, בדרכן להושיע את ישראל.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אבי"ר

צ'ין אדם לחברו

רק אם אתם תמשיכו לאכול
אני ימשיך לדבר

סיפר אחד מצעירי החסידים בימים ההם: היה זה בסעודת עתיקא קדישא סעודת יום השבת קודש, רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תמוז) יושב בראש השולחן וסועד כמנהגו את סעודת היום בצוותא חדא עם החסידים, רוחו הטהורה של רבינו מרוממת, לעתים קצרות הינו מזמר ניגוני דביקות ושמחה, אחר כך משמיע דברי תורה עמוקים ונפלאים, וממשיכים בסעודת השבת עוד, ורבינו ממשיך את דבריו המתוקים מדבש וחוזר חלילה, האוזניים נטויות אל רבינו מקשיבים בערגה לדבריו הקדושים, ופתאום שקט, רבינו מפסיק לדבר, "אני לא מסכים לזה! לא, לא אמשיך" רועם קולו הרך בהחלטיות, "רק אם אתם תמשיכו לאכול, אני ימשיך לדבר." קהל הנוכחים מפנים מבטים תמהים זה אל זה ולא מבינים מה קרה, אך רבינו בשלו, אתם תמשיכו לאכול את הטושולנט ואני ימשיך לדבר. לאחר סיום סעודת השבת, מסביר בתמימות אחד הנערים הצעירים, בחור בר מצוה שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנים, ואך עתה בא ללמוד בישיבה. אני ישבתי לי במקומי בירכתי השולחן, ולא שמתי לב כי רבינו אומר דברי תורה, ולכן התחלתי לאכול מהצלחת שלפני, לפתע שמתי לבי כי הנני סועד לבד וכולם יושבים דרוכים ומקשיבים לדברי הרבי, מיד השמטתי את המזלג מהיד,

הבחין הרבי בכך ואז אמר את מה ששמעתם.

הבאת שלום בין איש לאשתו

מסופר על יהודי תושב העיר פוניבו' שבא לפני הרה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א רבה של העיר, בבקשה לסדר לו גט עבור אשתו, כי הוא רוצה להפרד ממנה. לשאלת הרב מה ראה על כך? ענהו, שאשתו אינה מחוננת במידת הסדר והדבר מפריע לו מאד. דחהו הרב שאין זו סיבה מספקת לגירושין, וחז"ל רואים בגירושין דבר חמור עד שאמרו שהמגרש את אשתו הראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות. האיש חזר והופיע כמה פעמים, ובכל פעם השתדל הרב לדחותו, עד שלבסוף התעקש הבעל לקבל את הגט ללא דחוי. כשראה הרב שאין תקוה, קבע לבעל את מקום סידור הגט בבית הרב כעבור כמה שעות. בינתיים שלח הרב שליח לרבנית שתעשה מהפכה בסדרי הבית, שתהפוך את ארון הבגדים ואת חדר האורחים וכו'. בשעה המיועדת כשנכנס הבעל הנרגז לביתו של הרב, הוא השתומם לראות את אי הסדר השורר שם, פנה הרב לבעל ואמר לדברך גם אני חייב להפרד ח"ו מזוגתי. הלה הביט סביבו, ראה את הנעשה, נרגע והחליט לוותר על תביעתו. השכנת שלום היא כה חשובה, עד שמן הראוי לפעול למענה גם בדרכים מיוחדות.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ד תמוז

הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום ראשון ט"ו תמוז

הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף (תשכ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה (אבי ה"דברי חיים" - תקצ"א)

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

יום שני ט"ז תמוז

הרה"ק רבי דוד היילפרין אב"ד אוסטראה ב"ר ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום שלישי י"ז תמוז

יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א)

יום רביעי י"ח תמוז

הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאוא ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ז)

הרה"ק רבי יעקב אריה מראומין ב"ר שלמה (תרל"ד)

יום חמישי י"ט תמוז

הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט))

הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג)

יום שישי כ' תמוז

הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - תמ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שמונה הלכות

נאמר הרה"ג נטילת הבית וביטוי שליט"א מדרש "בא אורח" רפרוש יום הרש"ע על המערים.

לשון הרע (י"ד)

א) בעל לשון הרע קשה לו לעשות תשובה, כיון שהוא רגיל בכך, לימד לשונו לדבר רע, ועוד, החטא קל בעינו, כי אמר לא עשיתי רק דיבור בעלמא, ואינו נותן לב לשוב לרוב הנזק שיעשה, ואפילו אם ישוב - אין תשובתו שלימה, כי אינו מכיר גודל החטא אשר עשה, והוא צריך מחילה מאותן שדיבר עליהם, והוא אינו זוכר מי הם כולם, ועוד, יש שדיבר עליו, ועשה לו רעה, והויק לו לאותו אדם, ושכח מה דיבר עליו. (אורחות צדיקים, שער לשון הרע) ב) אדם החפץ לדבר תמיד, עצה הגונה ונכונה אצלו, שלא ידבר דברים בטלים, רק ידבר בדברי תורה, והבאת שלום, וללמד לרבים לעשות טובה, ולהורות להם הטוב, ולהרחיקם מן הרע, ולקנות האמת, כי אין קץ למצוות שיוכל לעשות בלשון, והוא "מוות וחיים ביד לשון". (משלי י"ח, כ"א). (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ רבינו הרה"ק

רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א

ב"ר אליעזר זאב הי"ד זיע"א

נלב"ע ט"ו תמוז תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת בְּלָק - תְּסַתְּכַל עַל הַטּוֹב

"תְּלַמְּדוּן שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע: עֵין רָעָה, וְרוּחַ גְּבוּהָה, וְנִפְּשׁ רְחֵבָה" (פרקי אבות ה, י"ט)

אדם שרוצה חיים טובים ומאושרים יש מתכנן מנצח אחד והוא עין טובה- להסתכל חיובי על כל דבר.

דוד המלך כתב: "אהב ימים לראות טוב" (תהילים ל"ד, י"ג). **תסתכל על הטוב שבעצמך, בזולתך, בבן הזוג שלך.**

תייר מתבונן בדברים היפים. מרגל מחפש מקומות חולשה. הקב"ה אומר למשה: "שִׁלַּח לְךָ אַנְשִׁים וַיֵּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" (במדבר י"ג, ב') - שיהיו **תיירים** ויחפשו את היתרונות.

מה ההבדל בין פרפר לזבוב? פרפר מתיישב על הפרחים. זבוב לעומת זאת מתיישב על מקומות מלוכלכים.

"**תן בליבנו שנראה כל אחד את מעלות חברינו ולא חסרונם**", זו היתה התפילה של רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א.

יש אנשים שאוהבים למצוא חסרונות! זה הרכב שקנית? איזה שנה? איזה מחיר? **סידרו אותך!** הורדת לו את כל המצב רוח. הרי עכשיו הוא בא עם רכב חדש. הוא ציפה לקבל מילה טובה וקיבל את ההפך לגמרי.

יהי רצון שתמיד נזכה להסתכל רק בעין טובה על עצמנו ועל זולתנו.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

שְׁמַי לַבַּיִת

שָׁרָה	כַּנְסֵת לַבַּיִת	צִדְקָה לַבַּיִת	יְהוֹנָתָן
19:08	20:20	21:14	י"מ
19:27	20:18	21:11	ת"א
19:30	20:21	21:15	מ"ב
19:27	20:18	21:11	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בת רוחמה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה ליתור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן ניזרי עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קנשא בת דגטו רותית בת סבירה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניהו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורן חיים בן שלי

התנא בפרקי אבות מסביר מה ההבדלים בין תלמידי אברהם אבינו לבין תלמידי בלעם הרשע: "כָּל מִי שֵׁיִשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הִלְלוּ, הוּא מִתְלַמְּדוּן שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְשְׁלֹשָׁה דְבָרִים אַחֲרָיִם, הוּא מִתְלַמְּדוּן שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע".

"תְּלַמְּדוּן שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: עֵין טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּכָה, וְנִפְּשׁ שְׁפֹלָה. תְּלַמְּדוּן שֶׁל בְּלָעַם הַרְשָׁע: עֵין רָעָה, וְרוּחַ גְּבוּהָה, וְנִפְּשׁ רְחֵבָה". (פרקי אבות ה, י"ט)

אנחנו רואים שאחד הדברים שמבדילים בין תלמידי אברהם אבינו לבין תלמידי בלעם הרשע הוא עין רעה.

מסופר על יהודי שגר בבני-ברק. הוא תבע את נְשִׁכְנו שיש לו משפחה ברוכת ילדים על הרעש שעושים מידי שבוע עד שעות מאוחרות.

פעם אחת השכן עשה שמחת אירוסין. בפעם אחרת עשה שבע ברכות. פעם אחת השכן עשה ברית יצחק, ואפילו פעם אחת עשה בר-מצווה בבית.

השכנים ניגשו אל הרב נסים קרליץ זצ"ל. הרב שמע את הדברים ולאחר מכן הרב אמר לנתבע: מכיוון שאתה גר בבניין מגורים שגרים בו משפחות שיש להם ילדים קטנים והם צריכים ללכת לישון בזמן, לכן צריך להקפיד שלא לעבור על הזמנים ולא להרעיש לאחר השעה אחת-עשרה בלילה.

לאחר מכן הרב פנה לתובע ואמר לו בצנעא: "**כדאי שתעבוד על מידת צרות העין!**"

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – צום י"ז בתמוז

מה אירע ב-י"ז בתמוז ומהם דיני הצום?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

שָׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמוֹז הוא אחד מארבעת ימי התענית שנקבעו ביהדות לזכר חורבן בתי המקדש. צום זה נקרא גם הצום הרביעי מכיוון שחודש תמוז הוא החודש הרביעי (הספירה מתחילה מחודש ניסן). הצום נמשך מעלות השחר ועד צאת הכוכבים. ביום זה מתחילים ימי בין המצרים הנמשכים עד תשעה באב. בימים אלו נוהגים מנהגי אבילות ההולכים ומחמירים, ככל שמתקרבים ליום תשעה באב.

חמישה דברים קרו לאבותינו בשבעה עשר בתמוז לפי המשנה (תענית ד', ו), ואלו הם:

א. לוחות ראשונים נשברו - לאחר שבני ישראל עשו את העגל, משה רבינו ראה את מעשיהם ושבר את הלוחות.

ב. בוטל התמיד - הפסיקו להקריב את קרבן התמיד בבוקר ובערב בגלל חוסר בכבשים בעיר הנצורה (או בגלל העובדה שהכהנים במקדש נקראו להילחם ולא נמצא כהן טהור שיקריב את התמיד).

ג. חומת העיר הובקעה.

ד. אפוסטמוס הרשע שרף את התורה - יש מספר השערות לגבי זהותו של אפוסטמוס.

ה. והעמיד צלם בהיכל - לפי ו' החיבור במילה 'והעמיד' - כנראה הכוונה לאותו אפוסטמוס. לפי התלמוד הירושלמי (תענית ד', ה) הכוונה למנשה מלך יהודה, שמסופר עליו ששם פסל של אֶשְׁרָה בבית-המקדש (מלכים ב' כ"ה, יז).

בחורבן בית ראשון הובקעה העיר בתשעה בתמוז, אבל מכיוון שאין להטריח את הציבור יותר מדי, אין קובעים שני ימי צום סמוכים זה לזה. לכן קבעו אותו ביום י"ז בתמוז מכיוון שחורבן בית שני חמור יותר.

אצל הספרדים ועדות המזרח (גם בחלק מקהילות איטליה) נוהגים להכריז על התענית בשבת שלפניה.

קוראים 'ויחל משה' בשחרית ובמנחה. בתפילת שמונה עשרה בלחש אומרים 'עֲנֵנוּ' ב'שומע תפילה' בין בשחרית ובין במנחה - למנהג הספרדים. למנהג האשכנזים אומרים 'עֲנֵנוּ' רק בתפילת מנחה בלבד אבל השליח-ציבור אומר גם בשחרית בין ברכת 'גאל ישראל' לברכת 'רפאנו'.

כל יחיד אומר 'עֲנֵנוּ' במנחה, אפילו אם הוא לא צם עד הערב. אבל אם כבר אכל - הוא לא אומר 'עֲנֵנוּ'. אדם שלא צם לא יעלה לתורה מכיוון שהקריאה היא של התענית והוא לא מתענה. אבל אם הוא נקרא לעלות, עולה מפני כבוד התורה.

הכל חייבים בתענית: גברים, נשים וילדים שהגיעו למצוות: בנים מגיל 13 ובנות מגיל 12.

רבותינו הקלו לגבי חולה או מי שתקפה אותו חולשה יתירה וכן לגבי זקן תשוש כוח המצטער מהתענית, שפטורים מלהתענות. גם לגבי נשים מעוברות (מעוברת שהוכר עוברת, דהיינו משלושה חודשים להריונה והלאה או מעוברת המקיאה או שחשה בחולשה רבה, אפילו אם לא מלאו שלושה חודשים להריונה) ומניקות (תוך 24 חודשים ללידתה, אפילו הפסיקה להניק. אבל אם היא מרגישה טוב ויכולה לצום, טוב שתצום). יולדת תוך 30 יום ללידתה לא רשאית להחמיר על עצמה לצום.

גם הפטורים מלצום אסור להם להתענג ביום זה באכילה ושתייה במאכלים משובחים, רק יאכלו כפי הצריך להם. הקטנים שיש להם דעת להתאבל, למרות שפטורים מתענית, מכל מקום ראוי לחנכם שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף מאכלים פשוטים כדי שיתאבלו יחד עם הציבור.

פְּגִיעָה בְּתַלְמִיד חֶכֶם

הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר: בנו החורג של הגאון רבי יוסף לייב בלוך מטלז שימש כרב של פיורא בליטא. הוא סבל רבות מאחד בעלי הבתים שבעירו. כאשר אשתו הרבנית הבחינה שהדבר עלול לפגוע במרותו כרב המקום היא קמה ונסעה לרבי יוסף לייב זצ"ל ושטחה לפניו את מצבו העגום של בעלה. רבי יוסף סיפר לה כי הכיר תלמיד חכם גדול מאוד שחלק על פסקיו של רב אחת הערים והודות לכך גם נהג בו לזלזל עד שמרותו של הרב בעירו נפגמה. הוא נענש בעונש חמור - 100 היה שלא נשאר ממנו שום שריד ופליט כי כל ילדיו היו עריריים ולא הביאו צאצאים לעולם.

רבי יוסף לייב המשיך ואמר: "חמור ביותר הוא חטאו של מי שמזלזל בכבודו של הרב. אם גורם שתיפגם מרותו, חטאו גדול עוד יותר ולכן אל תדאגי". כשהרבנית הגיעה בחזרה לביתה בפיורא, נדהמה לשמוע כי אותו בעל בית שהציק כל כך לבעלה כבר איננו בין החיים ל"ע! עד כמה אנחנו צריכים ללמוד מכך שלא לפגוע חלילה בזולת. (מעובד מתוך 'אוצרות התורה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב רפאל צבי יהודה מלצר זצ"ל

הגאון הרב רפאל צבי יהודה מלצר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרנ"ט (1899) במיר שבבלארוס. עוד כשהיה בחור שימש כמשגיח בישיבת קלצק של אביו ואמר שיחות מוסר. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה עם אביו לארץ ישראל. לאחר נישואיו למד בהיכל התלמוד בתל אביב. לימד בישיבה הקטנה של ישיבת 'עץ חיים' בירושלים. לאחר מכן לימד בישיבת 'תל אביב'. שימש בתקופה מסוימת כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה.

בשנת ה'תרצ"ו (1936) נבחר לשמש כרב של פרדס חנה. ייסד במושבה את ישיבת קלצק. בשנת ה'תש"ה (1945) יזם את הקמת 'מדרשיית נועם' בפרדס חנה. בשנת ה'תש"ז (1947) לאחר פטירת חותנו, הגאון ר' צבי שטיינמן, מונה לשמש במקומו כרבה של רחובות. ייסד בעיר רחובות בית דין ושימש בו כאב"ד. בנוסף העביר את ישיבת קלצק שבראשותו מפרדס חנה לרחובות. בהמשך פתח לצידה את ישיבת הדרום.

בשנת ה'תשי"א (1951) פרש מרבנות העיר. בשנת ה'תשכ"ה (1965) ייסד כולל אברכים לזכרו של הגאון ר' אהרון אלימלך בר שאל. כמו כן פתח ישיבה מקצועית בישוב גן יבנה הסמוך לרחובות. בשנת ה'תשי"ד (1954) בעקבות אירוע לבבי אושפז בבית-הרפואה 'ביקור חולים'. לאחר שבחדרו נפטרו שלושה חולים בזה אחר זה, רבינו קיבל מהצער שלושה התקפי לב בזה אחר זה. כסגולה לאריכות ימים הוסיפו לו את השם רפאל. הצדיק הגאון רבי אריה לוי ערך עבורו את גורל הגר"א. הפסוק שעלה בגורל היה: **'והוספתי על ימך חמש עשרה שנה'** (מלכים ב' כ, ו). ואכן, רבינו שב לאיתנו ונפטר כעבור חמש עשרה שנה. נפטר ב-ט"ו בתמוז ה'תשכ"ט (1969). חי כ-70 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: הגאון ר' איסר זלמן (מח"ס אבן האזל). מרת ביילה-הינדה.
מרבתי: הגאונים אביו, ר' איסר זלמן, ר' יוסף יזל הורוביץ (ה'סבא מנובהרדוק). **אשתו:** בת ר' צבי שטיינמן. **ילדיו:** ר' אוריאל ור' ידעאל. **בתו:** מרת מרים (נישאה לר' יהודה עמיטל)

בספר 'עולם חסד יבנה' מסופר: רבינו כשהיה בחור למד בישיבת 'בית יוסף' בנובהרדוק. באותו זמן פרצה מלחמת העולם הראשונה. סכנה ריחפה על כל צעיר שהלך ברחוב ללא תעודת שחרור. השגת תעודת שחרור היתה כרוכה בתשלום הון רב ומאמצים מרובים. אימו הרבנית עשתה מאמצים עצומים להשיג עבורו תעודת שחרור. לאחר שהתעודה היתה בכיסו של רבינו הוא עלה לרכבת ונסע לישיבה.

במהלך נסיעה באחת התחנות פלוגת חיילים עלתה לרכבת והתחילה לערוך ביקורת. החיילים בדקו האם הנוסעים אכן ממלאים את חובתם בשירות צבאי או שיש להם תעודת שחרור. רבי צבי יהודה הבחין באחד מחבריו לישיבה שגם הוא נוסע ברכבת. הוא ניגש אליו ושאל אותו אם יש בידו תעודה שיוכל להציג לביקורת של החיילים. החבר השיב בשלילה. רבי צבי יהודה אמר לו: "אם כן הרי אתה מסכן את חייך. קח בבקשה את התעודה שלי במתנה".

הבחור סירב ואמר: "הרי אם תיתן לי את התעודה שלך, אני אצא מסכנה ואילו אתה תסכן את חייך או במקרה הטוב יגייסו וישלחו אותך לחזית. חייך קודמים לחיי חברך". רבי צבי יהודה אמר: "אין דבר. אני בנו של מרן רבי איסר זלמן מלצר, גאון ישראל ששמו הולך לפניו. אם חלילה אֶתפס, כבר ימצאו יהודים טובים שלא יחסכו כל מאמץ לפדות ולחלץ אותי. ואילו אתה אם חלילה תיתפס, מי ידאג לך?". הבחור השתכנע מדבריו ונטל את התעודה.

ההצלחה האירה להם פנים ואנשי הביקורת לא הגיעו אליהם. לאחר זמן רבי צבי יהודה חזר לביקור בבית הוריו בסלוצק. אימו שאלה אותו, אם הוא נזקק להשתמש בתעודת השחרור שהשיגה עבורו במאמצים רבים. הבן, רבי צבי יהודה לא השיב תשובה ברורה. אימו חזרה ושאלה בתקיפות: "מה עם התעודה? האם אבדה לך או שקרה לה משהו אחר?". בלית ברירה נאלץ לגלות לאימו את כל האמת.

אימו נדהמה ורטנה: **"עדיין לא יצאתי מהחובות שעלתה לי התעודה ואתה כבר הפקרת אותה! למרות הכול, אשיג תעודה נוספת. הפעם אחזיק אותה בבית. אם חלילה תיתפס בדרך תאמר: 'תעודת השחרור נשארה בבית הוריי'".** הם ישלחו מברק ואני אסע מיד ואביא את התעודה". האם השיגה תעודה נוספת במאמצים ניכרים. לאחר שרבי צבי יהודה הבטיח נאמנה לאימו שהפעם ישמור על התעודה, האם הסכימה למסור לידיו את התעודה.

'ום אחד רבינו נסע לסיידורים במשרד הדתות בירושלים. כשהיה שם, אברך צעיר בעל הדרת פנים אשר הרשים אותו במיוחד נכנס לשם. רבינו שאל: "מי אתה?". תשובתו היתה שהוא הרבי מקרטשניף. רבינו אשר היה ידוע בכך, שהשתדל להשיג פרנסה לתלמידי חכמים רבים שאל מיד: "מה עם הפרנסה?". הרבי הצעיר השיב שמצב פרנסתו לא פשוט.

רבינו הזמין אותו לביתו ברחובות. כשהגיע לשם ביקש ממנו להקים בית מדרש בעיר. רבינו נתן לו ולמשפחתו מקום מגורים זמני בפנימיית ישיבת הדרום למרות שצר היה המקום בבנין הפנימייה גם עבור תלמידי הישיבה. חסידות זו גדלה במשך השנים והיא כוללת היום קריה חסידית ומוסדות חינוך רבים ברחובות.

על אצילות רוחו של רבינו יעיד סיפור אחד מני רבים: במשך תקופה מסוימת לפני שהגיע לפרדס חנה רבינו שימש כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה. יום אחד ראש הישיבה הגאון הרב דב מאיר רובמן זצ"ל סיפר לו בשמחה שאחותו התארסה. רבינו איחל לו ברכת 'מזל טוב' **ומיד אמר לו שהוא מתפטר ממשרתו.**

הרב רובמן נדהם מדבריו ומיד שאל אותו: "מדוע?". הרב מלצר השיב: **"אין לי ספק שהתחייבת לחתן שהוא תלמיד חכם שתיתן לו משרה בישיבה. אני רואה שאין צורך במגיד שיעור נוסף. גם המצב הכספי של הישיבה לא פשוט, לכן לא אמשך ללמד כאן!".** רבינו סיים את דבריו ואכן כך עשה!

כָּל מֵה שְׁאֵדָם עוֹשֶׂה- לְעֲצָמוּ הוּא עוֹשֶׂה

וצעדתי לעבר הרכב כדי לנסוע הביתה. מי רץ אחרי? השכן, הוא ראה שאני יוצא ומיהר לצאת אחרי. **הרגשתי שאני עומד להתפוצץ!**

"הוא הגיע אלי מתנשף ושאל: "אפשר להצטרף?". חשבתי לסרב לו ולהמציא איזה תירוץ שאני צריך לעבור אצל חמותי כדי לקחת ממנה סלטים לשבת או לגרד הסבר אחר.

החלטתי להתגבר: "מה הוא אשם שאני לחוץ?", חשבתי לעצמי, "אני רוצה, שהקב"ה ינהג איתי לפני משורת הדין, גם כשאני נורא 'מעצבן'. אז איך אני יכול להתייחס ככה ליהודי?".

"בוודאי שאתה יכול להצטרף", אמרתי לו. יצאנו לדרך והוא שאל: "תגיד, למה אתה נראה ככה? קרה לך משהו? כבר כמה ימים שאתה נראה כזה לא מאופס. מה הסיפור?".

עכשיו כבר לא הצלחתי להתאפק. כמעט התפרצתי בכל העוצמה. אבל התגברתי והצלחתי להתפרץ רק בחצי הילוך: "מה אכפת לך?", שאלתי אותו.

"למה אתה שואל אותי כאלו שאלות? אם אני אגיד לך שאני בחובות וחסר לי \$50,000 אתה תוכל לעזור לי? לא! אז מה זה משנה למה אני עצבני? אני עצבני כי כל החיים שלי עומדים להיחרב!".

התגובה שלו הממה אותי: "מי אמר שאני לא יכול לעזור לך?", הוא שאל, "אולי, אני כן יכול?". עצרתי את הרכב באמצע הכביש בחריקת בלמים: "למה אתה משטה בי?", אמרתי לו, "אני חייב \$50,000, אתה מבין?".

הוא הצביע על הכביש ואמר: "ידידי, אתה מעכב את התנועה, תמשיך לנסוע. הפעם תיקח אותי עד הבית כדי שאוכל להביא לך \$50,000". לא ידעתי מה לחשוב...

לקחתי אותו הביתה, הוא אמר לי לחכות לו כמה דקות. הוא עלה לביתו וירד בחזרה עם חבילה שמנה מאוד בידו. **חמישים אלף דולר טבין ותקילין בשטרות מגוהצים!**

לא זו בלבד, אלא שהוא גם פרס לי את ההלוואה לחמישים תשלומים של אלף דולרים. הוא הוסיף ואמר שאם אני מרגיש שקשה לי לפעמים לעמוד בתשלום, לא נורא, אני יכול לדחות אותו בחודש או חודשיים, הכסף לא דחוף לו כל כך בשנים הקרובות. רק שאשתדל להחזיר את כל הכסף בתוך שש שנים אם לא קשה לי.

האיש הזה פשוט הציל לי את החיים! בזכותו הצלחתי לחזור לאיתני, אני אולי לא עשיר כמו שהייתי בתקופות הטובות, אבל אני מסתדר יפה מאוד ב"ה ולא חסר לי כלום. **חשבתי שאני עושה לו טובה... בסופו של דבר ראיתי שבסך הכל עשיתי טובה ענקית לעצמי.**

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'דרשו'. ניתן ללמוד מהסיפור כי כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה. הרבי מזויעהל אמר שעל כל פסיעה שאדם עושה למען הזולת- הוא **חוסך אלף פסיעות עבור עצמו!**

הרב עמרם בינט סיפר ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה: סיפור אישי שאירע איתי לפני יותר מעשרים שנה: הייתי אז אברך צעיר ושאפתן. החלטתי להיכנס לעסקים עם כל הכוח. התחלתי לייבא מוצרים שונים מחו"ל. עסקתי גם בייצוא של מוצרים אחרים מהארץ. גלגלתי הרבה מאוד כסף וההצלחה ב"ה האירה לי פנים.

למרות האמור הקפדתי מאוד לקבוע עיתים לתורה. מדי ערב הייתי נוסע לשיעור קבוע בבית כנסת בשכונה אחת. היה שם מגיד שיעור בעל הסברה נפלאה שמאוד התחברתי לסגנון ההגשה שלו.

באותו שיעור השתתף עוד יהודי שהתגורר בסמוך אליי. מדי ערב הוא היה מבקש ממני טרמפ. הוא לא היה איש שיחה מעניין בעיניי, אבל למה לא לעשות חסד ליהודי?

כל ערב לקחתי אותו בשמחה רבה. עוד יום ועוד יום. לפעמים עברה בי מחשבה של "למה הוא נדבק אליי?" ו"מה אני אשם שאני גר לידו?". אבל דחקתי את המחשבה הזאת ואמרתי לעצמי: "הקב"ה בירך אותך. נתן לך רכב. תשתף בברכה הזאת עוד יהודי. אל תיקח את הכל לעצמך. הקב"ה יכול לקחת לך את הרכב ברגע אחד!".

כך הדבר נמשך במשך מספר שנים, ואז הגלגל התחיל להסתובב לכיוון ההפוך. צברתי הפסד ועוד הפסד עד ששקעתי בחובות של חמישים אלף דולרים! סכום עתק גם בימינו, אבל באותם ימים זה היה כמו פי שלושה מהיום.

נכנסתי למצוקה כספית נוראה. הבנתי שאם אני לא משיג הלוואה על סך \$50,000 באופן מדי, אני חייב להכריז על פשיטת רגל. ברגע זה אני הופך לבעל חוב שלא אוכל לצאת מזה בחיים. אבל מי ילווה לי כשאני שקוע בחובות?

הפכתי ליותר ויותר עצבני. הרגשתי ששעון החול שלי הולך ואוזל. אני בדרך להפוך לעני ואביון. לא רכב, לא בית, כלום לא יהיה לי, זה רק ילך ויחריף. למרות כל הקושי המשכתי להקפיד על קביעת עיתים לתורה.

יצאתי מדי ערב לשיעור ובחזר לקחתי את הטרמפיסט הקבוע שכל הזמן שאל שאלות ולי לא היה לי שום מצב רוח לענות לו.

ערב אחד כשהרגשתי שטבעת החנק ממש מתהדקת סביב צווארי. הגעתי לשיעור ולא הצלחתי להתרכז בכלל. ידעתי שאחרי השיעור מחכה לי הליווי הלא נעים של השכן. **החלטתי לברוח לו!** עשר דקות לפני סוף השיעור התחמקתי החוצה

הרב הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ילד יחיאל בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקוב דב ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקבלה יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
פיבי מלכה בת שרה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כתום ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל

הרב הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמיים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אליהו אליאס בן אגריה ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל
חי יזידי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	חי יזידי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	קסאנש בת דג'יטו ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	מישא אסתר בת זרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בלק

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון
מכון באר האמונה
ארה"ב: Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בלק

- ב..... אך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה - הכל בידי שמים
- ה..... אשר עשה ישראל לאמורי - כוחם במאמר פיהם זו התפילה
- ז..... למה הכיתני - זהירות ממחלוקת ולשון הרע
- ט..... תרועת מלך בו - הרוצה בתשובה ובהתחזקות
- יב..... משכנותיך ישראל - לשכון באהלי הקדושה ולהתרחק ממקומות המסוכנים
- טו..... גדר מזה וגדר מזה - מעלת המוסף גדרים והמתרחק מן העבירה

פרשת בלק

אך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה - הכל בידי שמים
 פתח פי האתון שהיה סתום, וכך יסתום פי הפתוח, שלא יהיה בו רשות לקלל את ישראל.

להודיע, כי אין דבר הנעשה בעולם בלא השגחה פרטית מדוקדקת בכל עניין ועניין, וכל הקורה והמזדמן לאדם בכל עלילותיו ומעשיו הרי זה רק ברצונו של הבורא ית"ש, כפי הבוונה העליונה להביא עליו את הטובה ואת הברכה.²

ובך פירשו (עי' שפת אמת תרל"ב ד"ה כסה) בהאמור בפרשתן (כב ה-ו) 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממולי, ועתה לכה נא ארה לי את

בפרשתן (כב כה), 'ויפתח ה' את פי האתון', כתב הרמב"ן (פסוק כג) וז"ל, וטעם הנס הוה, להראות לבלעם מי שם פה לאדם או מי ישום אלם, להודיעו כי ה' פותח פי הנאלמים, וכל שכן שיאלם ברצונו פי המדברים, וגם הוא המשים בפיהם דברים לדבר ברצונו כי הכל בידו, ולהזהירו שלא ילך אחר נחש וקסם ויקללם בהם, כי מנחש וקוסם היה, עכ"ל. וכבר מפורש כן במדרש (מדרש 'למדנו') 'ויפתח ה' את פי האתון, להודיע שהפה והלשון ביד הבורא ב"ה, שהרי

א. הגה"ח רבי חיים שמעון אסתרזון זצ"ל היה משמש כראש חבורה בקרב (בחורי) חסידי ביאלא, והנה בכל שנה היה נהוג שם לערוך 'קעמפ' לבחורים בראשות האדמו"ר זי"ע ורח"ש היה משמש שם כמשפיע ומדריך בקודש, לפני כ-35 שנים נערך הקעמפ בעיר 'זכרון יעקב' כאשר באותם שנים עדיין לא היה שם ישוב מבוסס של שומרי תו"מ, כי אם מעט מזעיר. מקוה לא היתה בקרבת מקום, והוכרחו להרחיק נדוד בכל יום וכן בכל ער"ש למקוה רחוקה (מעייין שהוכשר לכך), לשם כך נשכר נהג שבא עם רכבו הגדול (טנדר, ווען) לקחת את התלמידים אל המקוה. באחד מימי שישי בשעה שהגיע הנהג לקחת את קהל הקודש למעייין, היה רח"ש בעיצומו של 'שמועס' (שיחה) עם בחור יקר שהיה מאד סגור ומופנם, ורח"ש ניסה כמה פעמים לפתוח אותו ולדבר עמו ולא הצליח, ובדיוק באותו זמן הוא נפתח ודיבר את אשר על לבו, ורח"ש הרגיש שעתה 'שעת הכושר' להציל אותו ואת דורותיו, ומכיוון שמדובר מדיני נפשות אמר לקהל הקודש שיסעו למקוה ולא ימתינו עליו. עברו יותר משעתיים וכבר הורה השעון על שעה לפני ה'זמן' - כניסת השבת, אז עמדו מלדבר, ורח"ש פתח בחיפוש אחר איזה נהג שיבא לקחתו למקוה, על לוח המודעות נכתב כמה מספרי טלפון של אברכים שדרו בקרבת מקום והציעו להסיע את כל הרוצה תמורת תשלום, התקשר רח"ש אליהם, שניים מהם ענו לרח"ש, 'לא עת להסעות' - השעון כבר מורה שאנו עומדים מידי קרוב לשבת קודש. בטרם שהתקשר אל השלישי נשא עיניו השמימה וביקש שימציאו לו מן השמים דרך למקוה. רח"ש מתקשר אל השלישי, ו'בת קול' (נו"ב) עונה ואחרי כמה רגעים נותנת את הטלפון לבעלה שעונה מיד - היכן אתם... מיד אבוא אליכם ואקחם אל המעייין...

בדרך שאל הנהג את רח"ש, הידעתם מדוע מהרתי ובאתי לקחת אתכם - ובשעה כל כך מאוחרת לקראת שבת, אמר רח"ש כי הנך זקוק לפרנסה, אמר הנהג מה ענין ממון ופרנסה כשכ"כ מאוחר לקראת שבת, ומדוע אכן באת, אלא שמעו נא, כי ביום שישי יש רק אוטובוס אחד שנוסע מירושלים ל'זכרון יעקב' - בשעה 12 בצהריים, אורך זמן נסיעתו כשלוש שעות, למעשה עמדתי היום עם בני בן 5 בתחנה, והאוטובוס הגיע באיחור נורא כשהוא מלא עם נוסעים, הנהג לא נתן לי לעלות יחד עם בני, רק אני או בני, אמרתי לו כיצד יישאר אחד מבינינו כאן כל השבת... והתחלתי לעלות על האוטובוס יחד עם בני, אבל הנהג תקף אותי בקולי קולות עד שירדנו וברח לו... והייתי לגמרי מהורהר ומפוחד, כי אין לי כל מכר וקרוב בירושלים, ומה יהיה עם בני הבית אשר יצטרכו לערוך שבת לבד... בעיני רוחי כבר ראיתי עצמי שוכב לשינת ליל שבת על הספסל בביהכ"ס 'זכרון משה'...

ובאמצע הפחדים והבהלות מגיעה הרבנית, מעירה אותי, ושואלת, יש יהודי שמבקש 'נסיעה' - תוכל להסיע אותו... ואני כבר הרגשתי על בשרי ברגע זה (באותו חלום בלהות) איך מרגיש מי שממתין על 'נסיעה' בערב שב"ק, על כן עניתי מיד ואמרתי, בוודאי אקחנו.

באר הפרשה - פרשת בלק

ג

העם, כי 'קליפת' בלק ובלעם היתה, שיתלה האדם ממצרים, כלומר שהוציאו את עצמם ממצרים - בכוחם את כל הנעשה בעולם שהם נעשים בדרך הטבעי ועוצם ידם, אבל בני ישראל הנה כסה את עין הארץ, ועל ידי מעשי בני אדם. והוא שאמר הנה עם יצא - ר"ל, הם מכסים את ה'מבט הארצי' - די 'ערדישע

ולמד מכאן רח"ש, שהבורא מנהיג את העולם כולו, וממציא לכל את כל צרכיהם מכף רגל ועד ראש בכל זמן ומקום, ואם צריך יביא את מי שצריך לו לידי שינה עמוקה יותר מהרגלו (כמו שהיה כאן שהנהג לא נתעורר משנתו עד זמן קרוב מאד לשבת), ובתוך כך יחלים אותו בחלום בלהות, העיקר שיקרה מה שצריך, וכך הקב"ה מסובב את כל הנעשה בעולם - יעלה ויבוא הכל, הוא יודע מה צריך להיות ומסדר הכל מעיקרא.

ב. עובדא נפלאה היה מספר הגה"צ רבי יוסף ליברמן זצ"ל בעל ה'משנת יוסף' במעשה הצלתו והצלת כל משפחתו מגיא ההריגה בימי המלחמה.

בשנת תרצ"ט כבר נשמע הקול בעירם פרעשבורג שבאונגארן על שנאת עשו ליעקב שהחלה להתפשט בגלוי ובפרסום, רבי יוסף היה אז ילד כבן תשע, אביו היה סוחר ביין ובעז"ה ראה ברכה בעמלו והיתה לו פרנסה טובה בהרחבה, באמצע יום בהיר כשהילך הנער יוסף ברחובה של עיר ניגש אליו נער שייגעץ (גוי צעיר) והעניק לו 'סטירת לחי' מצלצלת, והוא החל לבכות בבכי ויללה, על ההכאה שהוכה קבל עם ועדה על לא דבר, בושות נוראות ומכה חזקה, ועוד מנכרי קטן ונבזה. אביו של ר"י ששמע מזאת נענה על אתר, אם גוי מסוגל להעניק לילד סטירה על לא עול בכפו הרי"ז סימן שמתחיל כאן מעשה אנטיסמעיזאם (אנטישמיות), א"כ אין מקומנו כאן - אנו עולים לארה"ק, עוזבים הכל, קהילה, משפחה, דירה ופרנסה מסודרת ועולים לארה"ק. בני הקהילה ששמעו על כך תמחו ונחרדו, ושאלו את ראש המשפחה, מה אירע לך, בארה"ק אין 'לחם לאכול', ואילו כאן יש לכם פרנסה, ישוב הדעת נחת וכל טוב. אבל הוא בשלו, עוזבים הכל, מכר האב את כל הנכסים ועלה לארה"ק.

כעבור ימים ושנים נתברר גודל ותוקף הנס, כאשר לדאבון לב מרבית יהודי אונגארן נספו על קידוש ה', וכאן נשאר נפשות כל בני המשפחה לפליטה, והכל בזכות אותה סטירה שנתן הגוי לילד יוסף... וראו שזאת הסטירה היתה בשליחות הבורא כדי להחיש הצלה לו ולכל בני המשפחה.

אמור מעתה, אם על הפאטש (סטירה) של הגוי ייאמר כזאת שהיא רק להצלת דור שלם, ק"ו לסטירה ומכה שהקב"ה בכבודו ובעצמו מכה - כל סוגי הפעטש (המכות) בוודאי שהכל לטובה והצלה.

עוד נביא מעשה שסיפר הגאון מהרי"א דינר שליט"א רב ביהכנ"ס 'דברי שיר' בעי"ת בני ברק יצ"ו, אודות יהודי יקר ממתפללי בית מדרשו בשם רבי יצחק הירש זצ"ל אשר לפני כשבועיים נסתלק לבית עולמו בשיבה טובה כשהוא בן מאה ושנים שנה, ר' יצחק עלה מדייטשלאנד לארה"ק כשהוא בן ט"ז שנה בשנת תרח"צ, ומדוע עלה לארה"ק, כי באותם הימים החלו הגזירות נגד היהודים, ובכללם נגזרה הגזירה על השחיטה הכשרה. משפחתו של ר' יצחק אבו לקבל בשר כשר (לשבת, יו"ט וכיו"ב) ועל כן עברו על חוקות המלכות ושחטו ככל צרכם בסתר ובהחבא. זימן הקב"ה שהלשינו עליהם לפני השלטון, והם נתפסו והובלו ל'משפט', בית המשפט גזר עליהם גזירת גירוש מדייטשלאנד.

והנה, בשעת מעשה היה להם ה'פסק' מכה קשה עד מאד, לעזוב את הקהילה, את המשפחה, ולעלות לארה"ק בחוסר כל, אבל לאחר מעשה נתברר שזה היה חבל הצלה, שהספיקו להיכנס לארה"ק בישוב הדעת (בטרם שנסגרו שם השערים) ונפשם היתה לשלל בהצלה רבתית.

ועוד נלמד מכאן, כי 'אין אם שומע לי ומפסיד', הללו מסרו נפשם על השחיטה הכשרה, ודייקא על ידי זה ובזכות זה גלגלו משמים את הצלתם הגמורה.

ג. רמז נפלא אמרו, שהנה מצינו ביתרו דכתיב ביה (שמות יח א) 'וישמע יתרו...את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו', ועל כן הלך אל המדבר להתגייר, לעומתו גם אצל בלק נאמר (כב ב-ג) 'וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא' וגו', ומשום כך שלח לקרוא לבלעם שיקלל את בני ישראל, ונמצא שבין יתרו ובין בלק ראו 'דבר אחד', והיינו, ניסים ונפלאות שנעשים לישראל לנצח את אויביהם. מעתה תתמה, מדוע אותה ה'ראיה' הביאה את יתרו להתגייר ואילו את בלק - לקרוא לבלעם לקלל את בני ישראל? אלא, כי יתרו שמע 'את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים', והיינו שהבין 'ושמע' שהקב"ה הוא שעשה את כל האותות והמופתים והוא שהוציא את ישראל, ומאחר שנתברר לו כי הקב"ה מנהיג את העולם, הבין מכך שעליו להתקרב אל ה'. לעומתו, בלק ראה 'את כל אשר עשה ישראל לאמורי', והיה סבור כי בני ישראל הם גבורים וחזקים, ובכוחם ועוצם ידם ניצחו את האמורי, על כן ויגר מואב, ושלח לקרוא לבלעם כי היה סבור שבלעם יותר תקיף מהם...

באר הפרשה - פרשת בלק

בליק', ואינם תולים כל המקרים והמאורעות שהם נעשים בדרך כל הארץ ובררך הטבע, אלא מאמינים שהכל מן 'השמים', ולא היה יכול בלק לשאת זאת, ועל כן שלח לקרוא לבלעם שיקלל את בני ישראל.¹

הוסיפו לפרש בזה גם המשך הכתוב בפרשתו 'והוא יושב ממול', וכפירש"י מלשון 'כי אמילם' (תהלים קיח י) - חותך ומשבר, והיינו שבאמונה זו הם נלחמים נגדי וטוחנים אותי עד דק, כי גדול כוחה של אמונה טהורה להכריח כל האויבים והמזיקים.¹

ואכן זה שתקיף באמונתו אינו מתיירא משום אדם שבעולם, ואף אם אחר קם עליו להזיקו - אינו 'יוצא מכליו', כי יודע שהכל מאתו ית', הוא הבורא ומנהיג לכל הברואים, והוא העושה ויעשה לכל המעשים. כיוצא בדבר, היודע שהכל מאתו ית' אינו מתעצב ואינו אוכל את ליבו על טעויות שעשה... שהרי מאמין הוא שהכל מאת ה' וגם אותם 'טעויות' הינם בגזירת עליון.

את זו דרש כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפו"ש בלישנא דקרא שבפרשתו (כג יט) 'לא איש א-ל ויכזב וכן אדם ויתנחם' שהנה המאמין בה' ויודע שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים אינו עושה השתדלות אסורה בגניבה וגזילה ורמאות וכיו"ב, שהרי יודע שכל פרנסתו כתובה וקצובה כבר מראש השנה, ואין בידו להרוויח לעצמו אפילו פרוטה שחוקה שאינה מיועדת עבורו, גם אינו מלא חרטות ועצבון רוח על מה שעשה - שמא קלקל לעצמו וכיו"ב, כי יודע שהכל מאתו ית', וה' הכניס את הדעת בליבו לעשות כך או כך בכדי להביא לתכלית הדבר שגזר הקב"ה המסובב כל הסיבות. אמנם מי שאינו מאמין ח"ו אלא נדמה לו כי בכוחו ועוצם ידו יוכל להרוויח יותר הרי עלול הוא להיכשל בגניבה או ברמאות ושקר בכדי להרבות ממנו, גם כל ימיו מלאים חרטות מדוע עשה כזאת, שהלא בטוח בעצמו שהוא מנהל את העולם... וכל זאת נרמז בפסוק 'לא איש א-ל ויכזב וכן אדם ויתנחם', כי מי שהוא במצב של 'לא איש א-ל', כלומר שאינו חי עם הקב"ה באמונה שלימה אזי סופו שויכזב - שיבוא לידי שקר וכזב ואין משאו ומתנו באמונה, וכן מי שחושב שבן אדם מנהל את העולם תמיד הוא מתחרט ויתנחם...

כה אמר הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זי"ע, לעולם אין לו לאדם לדאוג, כי ממה נפשך אם הדבר בידו לתקן ולעשותו - אכן יקום ויעשה, ומה לו ולדאגה... ואם אי אפשר לו לשנות את המציאות ולתקן מה תועיל הדאגה... ד. כעניין הזה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה כעת) מה דכתיב (כג כג) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל', כי כידוע 'יעקב' מרמז על מדרגה פחותה יותר, ואילו 'ישראל' מרמז על הצדיקים, והכי קאמר, כעת - לתלות את הפגעים בזמן וב'עת', כלומר שתקופה זו קשה... יאמר רק ליעקב, רק מי שהוא נחות דרגא יאמר כן, אבל ישראל - המה יאמרו על כל אשר שיבוא עליהם ראו מה פעל א-ל, מפעולתו של הקב"ה.

ומוסיף לבאר בזה מה שאומרים (בזמר כל מקדש) 'שכרו הרבה מאד על פי פעלו', והקושיא ידועה, כי נראה כסתירה מיניה וביה, שאם שכרו הרבה מאד שוב אין זה לפי פעלו, ואם אכן מקבל שכרו רק לפי פעלו ממילא אין זה 'הרבה מאד', שהרי שורת הדין נותנת שישלמו לו כגמולו, אלא הרמז בזה למי שאומר ומאמין בכל דבר ודבר שהוא על פי פעלו של הקב"ה זוכה הוא לשכר הרבה, כי האמונה פותחת לו מקור כל הברכות וההשפעות הטובות.

ה. איתא בזוה"ק (ח"ג קצט:), כי ב' האותיות הראשונות של בלק ובלעם הרי הם 'בלבל', וביאר בזה הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (קובץ שיחות למשמרה הראשונה) שהוא על דרך שמצינו בהמן שרצה 'להומם ולאבדם' (אסתר ט כד), והיינו שרצה לבלבל את בני ישראל כדי שיוכל עי"ז להשמידם רח"ל, כי ידע שלא יוכל 'לאבדם' אלא אם מקודם יהיה 'להומם', וכיו"ב הוא מעשיהם של בלעם ובלק, שרצו לבלבלם מאמונתם הטהורה שמקורה בישוב הדעת. ובזה יתבאר מה דאיתא עוד בזוה"ק (ח"ג קצד. רפא:) שב' האותיות האחרונות של שמם בלעם ובלק עולה לתיבת 'עמלק', כי מתוך ה'בלבול' יביאו את היהודי לבחינת עמלק שהוא בגימטריא 'ספק', והיינו להטיל ספיקות ולקררו לגמרי מאמונתו, כאמור אשר קרן לשון 'מקרה', שהכל הוא במקרה ח"ו.

אמנם כאשר יתחזק האדם באמונה פשוטה שהכל מן השמים, והקב"ה מנהל את האדם בכל צעד ושעל יסתלקו להם כל הבלבולים והדמיונות, ואם ידליק בקרבו את אור האמונה - ינוסו כל הצללים, ויזכה ליישוב הדעת, וכבר כתב הרה"ק מקאברין זי"ע באחד ממכתביו (הובא בתורת אבות מכתבי קודש, ג) כל הון דעלמא לא ישוו לשעה אחת שאיש ישראל עומד בישוב הדעת, ובדעה מיושבת.

ו. שמעו נא מעשה נורא - הצלת דורות בזכות האמונה הפשוטה והחיים עפ"י האמונה ב'אין עוד מלבדו'. סיפר הגה"צ אריה שכטר זצ"ל מעשה הצלת בני משפחתו מהמלחמה, בשנת תר"צ, כמה שנים לפני עליית הנאצים

באר הפרשה - פרשת בלק

ה

לפעול בדיבורם (תפילה) את כל אשר ברצונם, כמו שאמרו (תענית כג). צדיק גוזר והקב"ה מקיים. וזהו וירא - לשון הבנה, שהבין שכל מה שעשה ישראל היה על ידי אמורי, כלומר בזכות הדיבור והיינו שאין כוחן אלא בפיהם, ומוזה נתייראו - ויגר מואב מפני העם¹.

אשר עשה ישראל לאמורי - כוחם במאמר פיהם זו התפילה בפרשתן (כב ב), 'וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי', פירש הרמ"ק ה'נועם אלימלך' מלוי'ענסק זי"ע (ריש פרשת ד"ה א"י), וירא בלק, שבלק נתיירא מבני ישראל אחר שראה והבין שבכוחם

לשלטון, זייפה אמי 'תעודות לידה' - מסמכים המעידים שהיא ואבי נולדו בהונגריה. כי בלא תעודות הללו היו מגרשים אותם מהונגריה, ואילו מדינת פולין לא היתה מכניסה אותם, וממילא שודדי הדרכים היו עושים את העבודה... אלא, שהזיוף התגלה לשלטונות ונערכו משפטים ארוכים ומתישים, וסכנת מאסר ריחפה על ראשם של אבי ואמי. משפטים הללו נערכו במשך שמונה שנים, בגמר שנים הללו אחרי משפטים ומאסרים לפרקים, נערך המשפט המכריע. לקראת המשפט שאל אבי ז"ל את 'עורך הדין' מה נראה שיפסקו בבית המשפט, השיב הלה, כי אם יצליחו להקטין את גזר הדין לשש שנות מאסר - יהיה זה הצלחה גדולה עד מאד. כשמוע אבי את דבריו ביקש ממנו שיטול את התשלום המגיע לו, אך יתכבד ויישב בביתו, ולא יופיע במשפט, והוא כבר ייצג את עצמו. עורך הדין תמה לפשר ההחלטה המוזרה הזאת, אך כיבד את רצונו של אבי. כי מה רע לקבל תשלום מלא בלי צורך לטרוח ולבזבז זמן על הופעות המשפט...

הגיע יום המשפט. אבי הגיע לאולם המשפט בגפו, השופט פנה אליו ושאל אותו, היכן עורך דינך, מי יטעון את טענותיך... השיב אבי בשלוות הנפש ובבטחון, אינני זקוק לעורך דין, אני אייצג את עצמי... שאל השופט, אם כן, הבה נשמע, מה יש לך לומר להגנתך, ענה לו אבי באומץ ובביטחון, הקב"ה מנהל את העולם, והוא זה המכניס במוחם ובפיהם של השופטים המכובדים מה לחשוב ומה לומר, לכן אני פונה לבורא העולם, שיכניס במוחם של השופטים הנכבדים לזכות, ולהוציא דין אמת לאמיתה.

ואמר רבי אריה ז"ל, הביטו וראו, וכי יש היש הכרזת 'אין עוד מלבדו גדולה וחזקה מזו... אחרי סבל כה רב שנמשך שמונה שנים, דיונים, בתי משפט, בתי סוהר, אבי ידע שזה המשפט האחרון והמכריע, ובכל זאת הוא ניצב בבית המשפט, ומכריז באזני השופט ללא שום מורא, שהוא סומך אך ורק על בורא העולם, ובוטח בהחלטתו שתהיה הטובה ביותר בעבורו.

ואכן, השופט הנדהם הכריז על הפסקה קצרה, הוא היה צריך להרגיע את עצמו... אחרי רבע שעה הוא חזר, והודיע בהתרגשות, אדון שכטר, אתה בעל אופי נעלה, אני פוטר אותך מכל אשמה, אתה זכאי לגמרי. ובקול רם קרא את גזר הדין המזכה את אבי, אך עם זאת פסק כי תוך שנה צריכים הורי לחסל את עסקיהם בהונגריה, ולצאת מגבולות המדינה.

המשפט התקיים בשנת תרצ"ח, בערב מלחמת העולם השנייה, כאשר קבלת אישור כניסה לארץ ישראל או לארצות הברית, היתה כמעט בלתי אפשרית. אבי ביקש את רשות הדיבור, פנה לשופט ואמר לו, אתה מורה לי לעזוב את המדינה, אבל אף מדינה לא תקבל אותי ואת משפחתי... נענה השופט, צדקו דבריך, הנני מטיל על ממשלת הונגריה את האחריות לסדר לכל משפחתך ויזות לאמריקה, או סרטיפיקטים לארץ ישראל. אבי האמין באמונה שלמה כי 'אין עוד מלבדו', שום דבר בעולם לא בלבל אותו, ולא הסיט אותו מהאמונה היוקדת הזאת. ואכן הוא זכה לראות בחוש השגחה פרטית ונסים מופלאים לאורך כל חייו. בד' בניסן תרצ"ט הגיעו לארץ ישראל.

לאחר שלוש שנים כבר התברר לעולם כולו כי רוב יהודי אירופה הוכחדו בשואה. שנתיים שלוש לאחר מכן, כבר ידענו שכמעט כל הקרובים שלנו נכחדו בשואה, ה' ישמור ('אריה שאג' ויקהל).

ז. הגדרה נפלאה אמר הגה"צ רבי משה וואלפסאן זי"ע בעניני תפילה, כי ג' מדרגות ישנם בהולכי ביהכ"נ לתפילת שחרית, יש מי שהתפילה היא רק 'הקדמה' לסדר יומו ואיננה חלק מסדר יומו, יש מי שהיא חלק מסדר יומו, ויש מי שהתפילה היא עיקר יומו.

וכה ביאר את דבריו - דרגה הראשונה, יש מי שקם משנתו ומיד מחשב ויודע שעליו לסדר היום 20 ענינים... אבל משהו מפריע לו - שהרי אסור לעשות חפציו קודם שיתפלל, והתפילה עומדת לו בדרכו (שטייט איהם אין וועג), לכן ממחר לביהכ"נ להתפלל, כדי שיוכל לאחמ"כ להתחיל ב'סדר היום' שלו. דרגה השנייה, עדיפא מהראשונה (כי הראשון

באר הפרשה - פרשת בלק

צא ולמד על כוחה של תפילה ואפילו של גוי, דהנה וגיחזו', ולכאורה צריך ביאור, מה לרשעי עכו"ם - בלעם איתא במשנה (פנהדרין י): 'ארבעה הדיוטות אין הרשע, בין רשעי בני ישראל, האף אמנם שגם אלו להם חלק לעולם הבא ואלו הם, בלעם הוא אחתופל רשעים היו, מכל מקום עדיין הפרש והבדל יש ביניהם.

התפילה היא רק הקדמה לסדר יומו) והיא שהתפילה היא חלק מ'סדר יומו' חלק כחלק - שוה בשוה, התפילה היא אחת מ-20 ענינים שעליו לסדר באותו יום. למעלה מהם מדרגה השלישית - שרק התפילה ממלאת את ישותו, כשהוא קם בבוקר אין לו שום ענין לסדר, אין לו בעולמו אלא ד' אמות של תפילה, ואחר שהתפלל כדת וכנכון לפני מ"ה הקב"ה אז יוצא לעיין בעניניו, כי יתכן שהכל כבר הסתדר אחר התפילה, וכבר אי"צ לעשות ולסדר מאומה, אם ימצא שצריך עדיין משהו אז יסדר אותו.

איש חסיד היה ושמו רבי זלמן לייב אסטולין, מוצאו ועיקר ימיו שהה ברוסלאנד, ולאחמ"כ עלה לארה"ק והשתקע בעי"ת בני ברק יצ"ו, ברוסי' הוא היה בעל מסירות נפש עצומה, וכל מעשיו להרבות פעלים לה' ולתורתו, ואף הפסיד אחד מרגליו בעוון זה. שתיים מתלמידיו ברוסי' היו הגאון רבי יעקב איידלשטיין והגאון רבי גרשון איידלשטיין, כשנסתלק רז"ל הספידוהו ר"ג ור"י, ר' גרשון נענה אז, כל התורה והיראת שמים שלנו בא מאותו רבי זלמן לייב. בשבת הראשונה שעלה רז"ל לארה"ק היתה אכסניתו אצל יהודי חשוב מבני ליטא, בהגיע שב"ק בבוקר הולך המארח את רז"ל לביהכ"נ 'איצקוביץ' הידוע כ'שטיבלעך' (נערכים בו מנינים בזה אחר זה), והוא עצמו הלך להתפלל בביהכ"נ שרגיל להתפלל בו (בנוסח אשכנז), בטרם הילוכו הראה לרז"ל את הדרך שהולכים לביתו בכדי שיוכל לחזור הביתה בגמר תפילתו, ורז"ל סבר וקיבל.

למעשה, המארח חזר לביתו אחר התפילה, ורז"ל עדיין איננו, גם אחר שעה ושעתיים ועדיין רז"ל איננו, והחל לבו נוקפו שמא מחמת שנתן לו ללכת בגפו הוא תעה וטעה בדרכו... ועתה איננו יודע אנה לפנות. בלית ברירה פנה המארח ל'איצקוביץ', ומצא שם את רז"ל כשהוא יושב וכולו מדושן עונג, ואינו חושב כלל מלחזור הביתה, שאלו המארח, רז"ל, מה אירע עמכם, נענה רז"ל, הריני יושב כאן ב'גן עדן' כיצד חשוב לעזוב את ה'גן עדן', אין לי כל חשק לצאת מכאן. ומהו הגן עדן שבכאן, ענה רז"ל, זה כמה שעות שכבר גמרתי את תפילתי, אלא שיש כאן מנינים בזה אחר זה, ובכל אחד מהם יש 'קדיש', קדושה, ברכו וכו', זה 'גן עדן' שלא היה לי ברוסלאנד כשאך בקושי הצלחנו לקיים מנין אחד, כל עוד שיש כאן עוד מנין אחד אינני מסוגל לעזוב את המקום וללכת הביתה - לעזוב את הג"ע אינו מעשה של מי ששפוי בדעתו.

ולדין, צא ולמד, אפילו שאיננו יוצאי רוסלאנד וגם איננו בדרגא זו להרגיש את הג"ע מבלי יכולת לעזוב את השטיבלעך, מכל מקום, במנין זה שאתה מתפלל, אף אם אירע והתארכה התפילה מעט (ח"ו) אל תרגיש שאתה בגיהנום, אדרבה, דע כי ב'גן עדן' אתה שרוי ונמצא, נצל את השכל שנתן לך הבורא להתדבק בכל קדיש קדושה ובררכו, עם כל הרגשת הלב הראויה.

ח. ואל יאמר האדם, אין תפילתי חשובה כי אינני מכוון כראוי וכיו"ב משאר טענות, ויתבונן בפירוש הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע (מגן אברהם בפרשתו) 'וירא בלק' - שבלק היה ירא וחרד, 'את כל אשר עשה ישראל לאמורי' - ממה שישראל עושים ופועלים במאמר פיהם בתורה ותפילה. 'ויגר מואב מפני העם', עם הוא מלשון קרירות - גחלים עוממות, שיראו ופחדו מאד גם מתפילה שהיא 'עמומה' (כשהוא מנסה להתפלל בחמימות כראוי ולא עולה בידו), כי כל תפילה חשובה לפני המקום (כשהאדם עושה ככל אשר ביכולתו). וכמו שאמר אבא מארי בשם הבעש"ט שגם זה האיש המוטרד כל היום בעסקיו כל היום בשווקים וברחובות וכמעט ששוכח שיש בורא עולם, רק בעת שמגיע זמן תפילת מנחה עולה על זכרונו שהגיע זמן תפילה וגונח ונאנח בלבו בהתבוננות היאך שפנה כל היום בהבלי עולם, והוא רץ לסימטא אחת מן הצד ומתפלל מנחה, הגם שאינו יודע כלל מה הוא מדבר, עם כל זה גם זה חשוב ויקר מאד לפני הבורא ב"ה, והאנחה שלו בוקעת וקיעים, ולכן יראו בלק ומואב גם מאנשים האלו, כי רב כוחם מאד (ופשיטא שעל האדם לסדר עצמו בכל עת שיוכל להתפלל כראוי, אלא כאן מדובר כשפשוט שכח מכל מציאותו, מה יעשה וכבר הוא עומד במצב 'דיעבד' כזה).

מעין הדברים פירש הרה"ק רבי שאול ידידה ממאדו"ץ זי"ע (בישא ברכה' בפרשתו) את האמור בפרשתו (כג י) 'מי מנה עפר יעקב', ופירש רש"י, אין חשבון במצוות שהם מקיימין בעפר, ונרמז בזה לאותם המצוות שנעשות כאשר הוא שרוי 'בעפר', בטרדות עוה"ז וכיו"ב, והוא מתגבר ומפנה עצמו מכל עסקי העולם לעשות רצון קונו, שאין ערוך וחשיבות למצוות אלו.

של אומות לא היה יכול לעמוד בתוכחה אתוננו, שנאמר ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא, ולכאורה איזה 'שיחת מוסר' ו'תוכחה' יש באותם דברים שאמרה 'ההסכן הסכנתי לעשות לך כה' [וכפי הנראה הלא היה עיקר התוכחה באמרה 'למה הכיתני', ומדוע נקטו חז"ל את סוף דבריה 'ההסכן הסכנתי']. ומבאר הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת, שכה טענה האתון לבלעם, למה הכיתני, וכי כבר עשיתי לך ככה אפיו פעם אחת - לנשות מהדרך וללחוי' רגליך אל הגדר, אלא בע"כ שיש לי איזה סיבה צודקת ומזכרת שמחמתה נאלצתי לנשות לצידי הדרך, וא"כ למה הכיתני - מדוע לא חשבת על כך. ואכן, לא היה יכול לבלעם לעמוד בפני תוכחה אמיתית שכזו...

ומבאר למד יסוד נאמן, אם ראית שחברך מתנהג לעומתך שלא כהוגן ואין דרכו בכך, אל תחרפהו ולא תריב עמו, אלא חשוב נא ותחקור מהי הסיבה שמחמתה נהג כן, ותבין שיש משהו ש'לוחץ' עליו, ורק מחמת כך נהג כן, וממילא עליך להשתדל להשקיט

וכמו שאמרו (סנהדרין מד.) 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא, ואילו הוא טמא גמור בטומאתו של נכריים.

ומבאר הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק בפרשתן אות ד) מאחר שהתפלל וביקש 'תמות נפשי מות ישרים' (כג י), זכה שלאחר מיתתו אף שאין לו חלק בעוה"ב מ"מ נמנה בין בני ישראל בתורה הק' והנצחית. כי גדול כוחה של תפילה אפילו מפי רשע טמא כזה, שהיא חייבת לפעול עב"פ איזה פעולה טובה, ומזה ישא אדם ק"ו בנפשו עד כמה גדולה כחה של תפילה של כל איש ישראל ועד כמה הוא יכול לפעול בהבל פיו".

למה הכיתני - זהירות ממהלוקת ולשון הרע

בפרשתן (כב ל), 'ותאמר האתון אל בלעם הלוא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא, ואמרו חז"ל (ילקוט שמעוני פרק מה רמו קנב) על הפסוק - 'בלעם חכם

ט. ראייה ניצחת לדבר הוכיח הגאון רבי משה פיינשטיין (אגרות משה י"ד ח"ד סי' נא), שהנה עיקר מצוות ביקור חולים הוא בכדי שיראה את מצבו של החולה ויתפלל עליו, וכמו שאמרו בגמ' (נדרים מ.) 'וכל שאינו מבקר את החולה גורם לו שימות, מאי גרמא וכו', אלא כל שאין מבקר חולה אין מבקש עליו רחמים' [וכן מוכח גם בהמשך דברי הגמ' שם], והרי 'בקר חולים הוא מצוה וחיוב על כל אחד מישראל, אפילו לאנשים פשוטים שמצד סברותינו לא היה שייך שיקבל השי"ת תפילתו. הרי מוכרחין לומר שתפילת וברכת כל איש ואיש, אפילו דפשוטים וגם אלו שלא נזהרו כל כך מחטאים, נמי מועיל תפילתם, והני מילי אפילו ביחידים, דהא ליכא חיוב שיבואו דוקא עשרה בני"א יחד לבקר את החולה, ויותר מסתבר דאסור ברוב הפעמים ליכנס לבית החולה הרבה אנשים ביחד בלא ידיעה מהרופא שלחולה הוא טוב. אלא ודאי דהוא משום שתפילת כל אחד ואחד, אפילו סתם אנשים ואפילו אלו שחטאו הרבה ואין חוששין כל כך לחטא, נמי אפשר שתתקבל תפילתו וברכתו'.

י. יתר על כן, אם נראה לך שחברך פגע בך או נהג שלא כשורה - חקור היטב את הדבר, שהרי מעולם לא 'הסכין' לעשות לך ככה, ואין מסתבר לומר שהחליט להרע לך בלי סיבה... אלא פעמים (הרבה...) תמצא שלא היו דברים מעולם, אין כאן פגיעה, ואין כלל שום מעשה מצידו, ואין זה אלא דמיונות בעלמא. ואכן במקרים רבים 'בניין' המריבה והמהלוקת נבנה על 'יסודות' של טעות גמורה ודמיון פורח, אך השטן אינו מוותר על ההזדמנות שנקרתה לפתחו ואינו נותן מנוח וזמן לחשוב על הטעות ולעצור את המחלוקת, וכך מתגוללים רבים מאחינו בני ישראל בצרות וייסורים של המריבות ופירות ביאושיהם מחמת איזה טעות שווא בתחילת הריב. פלוני כועס על רעהו שלא הזמין אותו לנישואי בנו, ובאמת הלה לא התכוון לכך כלל, רק אירעה טעות ברשימותיו או עיכוב במשלוח ההזמנה, והנפגע כבר נכנס לריב ומדינים, וזה משיב לו כגמולו על פי תילי תילים של השערות שמבין מדוע משנהו כועס עליו וכך בונים אנשים תילי תילים של מריבות, הם וב"ב וכל הנלווים עליהם על דברים שלא היו ולא נבראו וגם לא עלתה על ליבם, שנאת חנים כפשוטו...

דוגמא לדבר הוא במעשה דפרשתן - הנה בלק ועמו נבהלים כהוגן מבני ישראל העומדים בסמוך לגבולם, והם קוראים לבלעם שיבוא לקללם פעם אחת ושתיים - שרים רבים ונכבדים, וכל טצדקי עשה בלק בהלוח ושוב בכדי להרוג את ישראל כיון שחשש מהם 'עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה', אבל באמת כל זה לא היה אלא פחד שווא שאין בו ממש, שהרי בני ישראל נצטוו מזה עידן ועידנים שלא להילחם עמהם -

באר הפרשה - פרשת בלק

את רוחו ולחלצו מן המצב המעיק לו, אך חלילה לך להחזיק במחלוקת"א, להרגיזו ולדבר"ב עליו סרה"ג או

'אל תצר את מואב'... ובני ישראל לא חשבו עליו כלל, והוא כבר הפך עולמות, והכל בטעות גמורה (הוסיף על כך ת"ח אחד, ומדוע בלעם לא העמיד את בלק על טעותו, מדוע לא אמר לו - אסור להם לריב איתך... כי רצה להרוויח את הכסף והכבוד...) - כיו"ב נדמים אנו בשעה שאנו מדמים כי פלוני רוצה להרע לנו, ומשנהו רוצה להזיק לנו וכיו"ב רבות מ'דמיונות' הגוזלים מאתנו את שלוות הנפש, ומפריעים לנו מלישן בלילה על משכבנו, אף מוציאים אנו על כן ממון רב, והרי אין כאן אלא דמיון בעלמא - על סמך אלו דמיונות וראיות הוכחת שפלוני בא להזיקך...

בדרך צחות מספרים 'מעשה' באחד שנזקק בדחיפות לסכום מעות אשר לא היו בידו, ובדלית ברירה החליט ללכת לידידו לבקש ממנו הלוואה, בדרכו 'נפלה' בליבו מחשבה שמן הסתם לא ירצה הלה להלוות לו אלא ישיב פניו ריקם, אך מיד דחה מחשבה זו, כי מהיכי תיתי שרעהו לא ירצה להיטיב לו, אולם המחשבה הראשונה נקבעה במוחו וניקרה בו כל הדרך כיתושו של טיטוס, עד ש'דמיון' זה נהפך כמציאות ממש, והתרגז עד מאוד, כשהוא אומר לעצמו, הן תמיד השתדלתי בטובתו ומדוע 'רשע' זה משיב רעה תחת טובה, מה פשעי ומה חטאתי, וככה המשיך לילך בדרכו כשכולו 'אש להבה' והוא רותח וזועם על 'נבזותו' של רעהו לשעבר... שאינו עומד לימינו בשעת דחקו, משהגיע לבית רעהו, נקש על הדלת ותיכף משנפתחה זעק בחמתו, איני צריך את הטובות שלך... אל תלווה לי... ואיני חפץ להכירך מיום זה והלאה... וטרק את הדלת בחזקה עד שנשמע הקול ברחוב השני... והלה עומד נדהם ואינו יודע מה הוא שח, ואיזו הלוואה בראשו...

יא. והנה הגם שפרשתו היא פרשת 'בלק' ולא פרשת 'קרח'..., אך עדיין עלינו לעסוק בסוגיא זו של ההתרחקות מן המחלוקת, וכמו שכתב ה'פרי מגדים' (בספרו תיבת גומא עה"ת ד"ה קהלת) 'אומרים הלצה, פרשה זו יפה נדרשת, (כ"י) דבר בעתו מה טוב, ושלא בעונתו לא כ"כ נאה לדרוש (כגון) בפסח דיני סוכות או יום הכיפורים וכדומה, ופרשה זו - מחלוקת, יפה נדרשת תמיד, כי אין שעה שאין מחלוקת והכל בזמנו, עכ"ל.

שאלו את אחד מגדולי הדור אודות מעשה קרח ועדתו קושיא רבתי, הנה מצד אחד עמד משה רבינו, כנגדו עמדו מאתיים חמישים ראשי סנדהראות 'קרואי מועד אנשי שם' והיינו אנשים רמי מעלה עד מאד, מעתה מה עשה 'אדם פשוט', מניין היה לו לדעת 'לבחור' ללכת עם משה רבינו... ולכאורה היה זה נסיון שאי אפשר לעמוד בו... נענה להם, אין כאן שום שמץ של קושיא, אלא הדבר פשוט בתכלית, עומדים מן הצד ובודקים מיהו ה'שותק' ויודעים בבירור שהצדק עמו - כי בכל מחלוקת השותק הוא הצודק, וכלל זה כ"כ נכון וישר עד שאפילו האנשים הפשוטים ביותר היו צריכים לדעת כי 'משה אמת ותורתו אמת' כי הוא זה ששתק... ומקור נאמן לדברים הוא הא דאיתא בגמ' (קידושין ע"א): 'שתיקותיה דבבל היינו יחוסא', עיי"ש.

עפי"ז פירשו בהא דאיתא (אבות א טז-יז) 'רבן גמליאל היה אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק וכו', שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב יותר משתיקה', כי רבן גמליאל אמר עשה לך רב והסתלק מן הספק - כשתסתפק מיהו הרב האמיתי, שמא תאמר מאין אדע וכי יש לי 'רוח הקודש', על זה אמר רבי שמעון בנו, כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב יותר משתיקה, ר"ל 'הסתובבתי' בין החכמים, וראיתי שמי ששותק הוא הצודק ובו בחר ה'...

וכך היה אומר הגאון רבי נתן געשטענער זצ"ל בשם ה'חזון איש' זי"ע, שני דברים ישנם שעליהם לעולם אין אדם מתחרט על שעשה. א. לימוד התורה. ב. שתיקה...

יב. פעם הגיע אחד אל הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל (מגדולי תלמידי הגה"ק רבי ישראל סלנטר), וסיפר לו כי 'שלום ביתו' ירד לטמיון, אלא שמאיזה סיבה שהיא אינו יכול לגרשה, על כן מבקש ממנו שיצטרף ל'היתר מאה רבנים' (ישנו 'חרם' דרבינו גרשום לישא שתי נשים, אע"ג שמן התורה מותר לעשות כן, והיתר מאה רבנים מתיר את החרם) ובתוך דיבוריו שפך אש וגפרית - גיצי אש בדיבורים רעים על זוגתו... נענה ר"נ ואמר, כמה פלא יש בהנהגת בני אדם, הם מחפשים היתר ממאה רבנים - לא פחות, בכדי להתיר לישא אשה שניה שאין בזה איסור מדאורייתא אלא 'חרם' דר"ג, ואילו דיבורי לה"ר והבאי על אחרים שהם אסורים ללא כל הספק מן התורה, ע"ז אין מחפשים היתר (ואפילו לא מרב אחד...).

יג. ידוע מה שהובא בגמ' (סנהדרין קה:): כל ה'משא ומתן' שהיה לבלעם עם אתונו, שבתחילה שאלו אותו שרי מואב מדוע אינו רוכב על סוס כי אם על אתון, וענה להם בלעם במרמה שאכן תמיד רוכב על סוס אלא שעתה נמצא הוא במרעה על כן היה מוכרח לרכוב על אתון, מיד פתחה האתון את פיה ואמרה הלא אנכי אתונך, הצטדק

לביישו ולאחוזו עליו טינא בלב, אלא אדרבה חזק את רוחו ואת ליבו ותעמוד לימינו ולעזרתנו".

עיניים, וביאר הרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע (מאמר מרדכי) שהנה נודע כי 'גבר' רומז למדרגה פחותה מ'אדם' שהוא מלשון 'אֲדָמָה לעליון' (ישעי' יד יד), ונרמז כאן בכתוב, כי ה'גבר' נדמה לו שהקב"ה הסיר השגחתו ממנו, אינו מביט עליו וכבר אבדה תקוותו ח"ו, אכן מי שהוא במדרגת 'אדם' יודע שגם כשהוא 'נופל' רח"ל

תרועת מלך בו - הרוצה בתשובה ובהתחזקות בפרשתן (כד ג-ד) 'נאום הגבר שתום העין, נאום שומע אמרי קל אשר מחוזה ש-ד-י יחזה נופל וגלוי

בלעם ואמר שלוקח אותה לטעון משאות, השיבה האתון אשר רכבת עלי, המשיך בלעם לומר שאין זה אלא באקראי בעלמא, וחזרה האתון לגלות את רמאותו ואמרה מעודך עד היום הזה והמשיכה לגלות 'סודות' ממעשיו, בבזיונות נוראים ועצומים וכמבואר שם בגמ'. ונמצא שאם בלעם היה שותק בתחילה מיד כשאמרה הלא אנכי אתונך לא היו הדברים מגיעים עד כדי גילוי קלונו ברבים, והיה חוסך מעצמו כל אותם בזיונות, אלא מכיוון שהרגיש שהוא 'מוכרח לומר את המילה האחרונה', על כן שילם בכפל כפליים... וללמדנו כי המעביר על מידותיו ואינו משיב למחרפהו אזי מלבד השכר הטוב שיקבל מן השמים הרי מונע הוא מעצמו הרבה כאב לב...

יד. זה עתה (בשב"ק פר' קרח) נסתלק לבית עולמו אחד מגדולי מרביצי ומלמדי תורה לבני ישראל, בספריו כבר הגו רבבות ואלפי בני ישראל, ולמדו דרכי הלימוד בהבנה בהירה ה"ה הגה"צ רבי שמעי' גרינבוים זצ"ל בעמ"ח ספרי 'סיעתא דשמיא' על התורה ועל המשנה.

ושמעו נא רבותי, כי כל זה נזקף לזכות מעשה אחד טוב שנעשה בתמימות וטוהר הלב לפני כשישים וארבע שנים - מעשה שחיזקו ועודדו להמשיך ולהתעלות בלימודים, של הרבני החסיד הרה"ח רבי ישראל פאלקאוויטש שליט"א.

'סוד' זה נתגלה לפני כמה שנים, בשנת תשפ"א, כאשר ר' ישראל שכב חדשים ארוכים בבית החולים עם ווירוס הקאוויד (קורונה) מסובל ביסורים קשים עד שזכה לחזור לביתו עם רגליים בריאות. באחד הימים כשהוא עדיין במצבו הקשה התקשר אליו הגה"צ רבי שמעי', ומספר לו כי גם הוא שהה כעת כמה שבועות באותו ביה"ח עם הווירוס, עד שנרפא כעת ובני משפחתו באו לקחתו הביתה. ר' שמעי' מקיים 'ביקור חולים' ומברך את ר' ישראל בברכות מקרב לבו בחביבות עצומה. בני משפחתו תמחו עד מאד, מה לאביהם עם ר' ישראל, מדוע טרח והתקשר אליו, מדוע היו כל דיבוריו בקירוב לבבות שאינו בנמצא - מה הקשר המיוחד בין שניהם, כי לא ידעו על קשרים ביניהם. נענה ר' שמעי' ואמר להם כל מה שזכיתי הכל הוא בזכות רבי ישראל הלזה... אני חייב לו הכרת הטוב על כל השיעורים שמסרתי בימי חיי (מאות ואלפי שיעורים), על כל הספרים שכתבתי והו"ל, כל מה שיש לי שלו הוא.

דיבוריו אלו היו לבני המשפחה הלב ותדהמה, מהי ה'הכרת הטוב' הטמונה כאן - סוד כמוס שלא ידענו מעולם. ואכן לא עלה להם בנקל להתוודע לדבר המעשה - שכבר יותר משישים שנה טמון בלב השניים, אבל סוף דבר נתגלה הסוד.

וכך היה מעשה, לפני כשישים וארבע שנים בשנת תש"כ - הגיעו ראשוני בני ה'דור ראשון' לניצולי המלחמה לגיל הבר מצוה, בכיתה של המלמד הגה"ח רבי יונה גלובער ז"ל בת"ת סאטמאר בויליאמסבורג למדו יותר מעשרים תלמידים - כל תלמיד באותה כיתה היה נחמה לאב ואם שהשאירו בני משפחה שם... רחוק... באותם הימים היתה כל 'בר מצוה' אפופה התרגשות עצומה (פי כמה וכמה מחתונה כהיום) - כל אידישע שמחה (שמחה יהודית) היתה עדות ש'נצח ישראל לא ישקר'. היו מזמינים אולם, מכינים פשעטל לבחור הבר מצוה, וכל חברי הנער היו משתתפים כ'מחותנים' כשהם מעניקים מתנה לחתן המצוות, ומזמרים לפני ניגוני שמחה.

אבל, נער אחד היה באותה כיתה שהגיע לא מכבר מצרפת (פראנקרייך) ושמו שמעי' גרינבוים, הוא היה מתמיד עצום - גם ב'הפסקות' נשאר לשקוד על תלמודו בכיתתו ולא שיחק עם חבריו, בלילה היה יושב ולומד בביתו, עד מהרה טיפס להיות ה'שפיץ' של הכיתה, אבל לא היה לו 'קשר' חזק עם חבריו, וגם בשמחת חבריו בהגיעם ל'בר מצוה' שלהם לא היה משתתף מחמת 'ביטול תורה'.

עצם מציאות זו הפריעה לכמה מחבריו - מדוע אינו משתתף בשמחות של בני הכיתה - ואולי גם היה בזה משום קנאה בהתמדתו העצומה. עכ"פ, נערים הללו החליטו שביום שמחתו של שמעי' לא ישתתף אפילו חבר אחד מבני הכיתה, לקיים מה שנאמר 'והשבותו לו גמולו בראשו, כאשר עשה כן יעשה לו'.

באר הפרשה - פרשת בלק

עדיין הקב"ה מקיים בו 'גלוי עינים' - מביט עליו, מחכה ומצפה עליו שישבו אליו בתשובה^{טו}, ובכל מצב שלא יהיה, אם ישוב - הקב"ה מקבלו תיכף באהבה וברצון^{טז}. (ירמיהו לא יט) 'הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, וכך אמר רבינו ה'אור החיים' הק' ז"ע (מאור החיים עמ' כ"ה, חובר ע"י תלמידו ר' שלמה פרנקו זצ"ל) על הכתוב

אומרים ועושים, לקראת יום הבר מצוה של שמעי' לא קנו 'מתנה' ולא נערכו כלל להשתתף בשמחתו, כולם... חוץ מאחד, ה"ה הנער ישראל פאלקאוויטש שלא היה לו מנוח מהנהגה כזאת - לבייש נער מחמת היותו מתמיד, ירא שמים... והחליט, היה לא תהיה, אנחנו לא נבזה את חברנו ביום שמחת לבו.

על כן הלך מחבר אחד למשנהו, ובהשקט ובבטח ניסה לדבר על לבם שיבואו עמו לשמחת הבר מצוה, אפילו שהוא לא מגיע אלינו - אנחנו לא נבזה את חברנו, אנחנו לא נבזה את המתמיד של הכיתה, בגלל 'חטאו' שהוא לומד כ"כ בהתמדה.

ואכן, חפץ ה' בידו הצליח, ונאספו שמה חלק מהחברים שגם קנו ש"ס קטן... ולבסוף (כששמעו שחלק משתתפים שמה) כולם הגיעו, והשמחה הרקיעה שחקים. אושרו ושמחתו של חתן המצוות שמעי' גאתה ונראית היטב על פניו המאירים.

כעבור כמה שנים - כשדבר המעשה כבר נשכח מכולם, ר' ישראל כבר נישא למזל"ט, ונכנס לחנותו של הרה"ח רבי יודל גרינבוים ע"ה אביו של רבי שמעי', וכששמע מי המבקר בחנותו, נענה אליו בהתרגשות - רק בזכותך יש לי בן כמו רבי שמעי'... רבי ישראל לא ידע מה ר' יודל סח, אבל הוא הסביר, דע לך, כשבני שמעי' שמע שחבריו גמרו ואמר שלא להשתתף בשמחת הבר מצוה שלו, הוא קיבל את זה מאד קשה, ותמה לעצמו 'זו תורה וזו שכרה', וכי זה מגיע לי בעבור התמדתי ויגיעתי שחברי ירחקו אותי עד כדי כך, שאני אהיה היחיד מכל בני הכיתה שאין לו 'חברים' בבר מצוה... וכמעט שהגיע לכלל החלטה... (לעזוב את הכל).

אבל, באותו רגע שהופעת לבר מצוה עם כמה מהחברים אורו עיניו, לבו רחב, מעשיך נתנו לו 'חיזוק' נפלא, ונתנו לו כוח להתחזק על מעמדו, ואת כשרונותיו הברוכים המשיך לנצל ללימוד התורה, לברר וללבן את סוגיות הש"ס. ומזה גדל אותו רבי שמעיה הידוע כגדול מרביצי ומנחילי תורה.

את זה סיפר ר' יודל באותם השנים בטרם הוציא לאור את 'ששה סדרי משנה עם פירוש סייעתא דשמיא' מה נענה כעת אחרי עשרות שנים שגם זה כבר הנחיל תורה בקרב כל כך הרבה תלמידים, זקנים עם נערים וכו' מבני ישראל. עד כאן סיפר רבי שמעי' לבני משפחתו בחודש אדר תשפ"א בביקור חולים בביה"ח.

לדין ייאמר, מוסר השכל נורא ונפלא, הבה ננסה לתאר, ללא אותה פעולה יחידה של רבי ישראל, מה גדול היה ההפסד לכל כלל ישראל. מי ידוע כמה עוד ספרים - עוד גדולי תורה - עוד עסקנים - עוד משפיעים - עוד מזכי הרבים, שהיו באמצע פריחתם בשנותיהם היפות, ונגדעה גדולתם בפתע פתאום כשכמה מחבריהם החליטו - עד כאן, את הילד, את הנער, את הבחור או האברך הזה צריך לרחק...

אלו דברינו על העבר, והעיקר על העתיד - דעו, בעצם היום הזה, יושבים להם עשרות מאות ואלפי ילדים, בחורים ואברכים, איש איש על מקומו ועל דגלו, הנמצאים בשיא פריחתם, באמצע גדילתם, מהם עתידים לגדול רבנים, עובדי ה', מרביצי תורה, ראשי שיבות, מורי הוראה, בעלי בתים נכבדים, עשירים ונדיבי עם, עוסקים בצרכי ציבור באמונה, וסכנתם עצומה - שמא ע"י מעשה משובה ושטות של כמה נערים ייגדע וייפסק כל זה...

הבה נעורר, את התלמידים, את הבנים, מה טמון ח"ו בפגיעה אחת בחבר, לצערו אפילו רק פעם אחת, כמה כל הדור יכול להפסיד, כי מי יודע כמה גדולי ישראל, כמה מחברי ספרים, כמה מזכי הרבים, כמה עסקנים היו יכולים להיות בקרב בני ישראל והכל נאבד ונגדע מחמת א שארף צינגל (לשון חריפה).

אדרבה החיים וה... ביד הלשון, אם נחשיב כוחה של מילה אחת, ונשתמש בה לטוב הרי אנו בונים בזה עתיד טוב ומתוק לכל בני ישראל. וחלקנו גדול בכל המפעלות הטובות שיהיו בעולם כתוצאה מדברי ומעשי החיזוק וכיו"ב.

טו. מאמר נורא הוד אמר הרה"ק ה'שפע חיים' ז"ע (הורש"י אמור לו, ועוד) לתת לנו מעט מזעיר מושג בגדולת כל איש מישראל, וכמה עצומה קדושת כל יחיד מישראל יהיה מי שיהיה. כי הנה כתיב (ויקרא כב לב) 'ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל', ומכאן למדו חז"ל (מגילה כג:) ש'כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה', כי נדרש גזירה שוה 'תוך - תוך' מהנאמר בעדת קרח 'הבדלו מתוך העדה' (לעיל טז כא), ושם היו עשרה ומקורו מ'עדה - עדה' מהמרגלים שנאמר בהם (שם יד כז) 'עד מתי לעדה הרעה הזאת', שאף הם היו עשרה [שהרי יהושע

כמו כן אומר לנו אבינו שבשמים, בני רחומי, אפילו אם הבאשתם ה"ו את ריחכם בעוונות וחטאים, מכיוון שאתם ה'בן יקיר לי אפרים, לכן עדיין אתם ילד שעשועים כתינוק הקטן שהוריו משתעשעים בו בכל זמן ועת, ללא שום חילוק במצבו, וזה שמסיים הכתוב כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, בכל מצב בו ימצא תדיר רחם ארחמנו נאום ה'".

כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאום ה', כי הנה דרכו של עולם, כשנודף מאדם ריח שאינו טוב הרי כל סובביו יתרחקו ממנו, לא כן פני הדברים כשהריח בא מתינוק קטן, שאז לא זו בלבד שאין הריח מרחיק את הוריו מאתו, אלא אדרבה, המה רצים לקראתו באהבה וחיבה יתירה לנקותו מכל לכלוך וטינוף, להעמידו במהרתו ונקיותו.

וכלב לא היו בכללם]. ולכאורה צריך ביאור שמקור דין זה הוא מעדת קרח ומן המרגלים, אלא שהא גופא באו חז"ל ללמדנו כי בכל יחיד ויחיד מישראל יש בו קדושה עצומה, וכל איש מבני ישראל חשוב להימנות כחלק ממנין עשרה, שרק בהצטרפותו אפשר לומר 'קדושה'. וזהו אל תחללו את שם קדשי לומר שאני שורה רק על קדושים – כי אמירה כזאת היא ממש 'חילול השם', אלא ונקדשתי בתוך בני ישראל – בתוך כל יחיד ויחיד מישראל הנני שורה, כי בתוך תוכו של כל איש יהודי שורה הקדושה.

טז. כבר מילתנו אמורה רבות כי דרך העבודה הנכונה היא לילך בדרגא אחר דרגא ולא 'לקפוץ' בבת אחת עד למעלה למעלה ממדרגתו, כי יפול הנופל ממנו, וכה אמר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע, כי ידוע מאמר העולם אז מ'טאנצט ווי א מלאך פאלט מען (אם קופצים דרגות כמו מלאך נופלים), והיינו שאסור לאדם לקפוץ כאחת מדרגות גבוהות בעבודתו את ה' אלוקיו, רק יעלה לאיטו מדרגה אחר מדרגה. ורמז ענין זה בקרא (בראשית כח יב) 'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', בסולם יש מדרגות מדרגות, וזהו אומרם והנה סולם - העולה בסולם, אפילו אם הוא מוצב ארצה, אבל הוא עולה מעלה מעלה ב'סולם' – כלומר, מדרגה אחר מדרגה, אזי סוף דבר יגיע לראשו מגיע השמימה. לאידך, אם והנה מלאכי אלוקים – שקופץ ועולה להיפך להיות כמלאך, אזי אף אם נדמה שעולים באותו רגע, לבסוף יורדים בו.

יז. סיפר הגה"ח רבי אליעזר אייכלער זצ"ל אבד"ק באיאן בארה"ב אשר מלפנים שימש כ'ראש ישיבה' בישיבת טאהש המעטירה בחיי הרה"ק מטאהש זי"ע, הנה ידוע שהרבי לא היה 'חסיד' של זריקת בחורים מהישיבה... פעם אחת היה בחור בישיבה שכל התנהגותו לא הייתה לרוח הישיבה, הלה הגדיל מיום ליום את מעשיו הנלוזים, עד שנערכה אסיפת צוות והוחלט פה אחד שאינן מנוס, חייבים לשלח את הבחור מחוץ לכותלי הישיבה... אלא שה'בעל הבית' הוא הרבי, על כן נכנס רה"י להעביר את הדברים בשם כולם לפני הרבי, רה"י תיאר בפני הרבי את כל מעללי הבחור ומצבו הקשה, עד שנמנו כל הצוות יחדיו לשלחו עולמית... הרבי הקשיב לכל דבריו בכובד ראש, ושתק... שאל רה"י, מה אומר הרבי, האם אכן צריך ואפשר לזרקו, נענה הרבי, אכן, צדקו דבריכם, בחור שעושה כזאת וכזאת – ככל אשר תיארתם בפני, אין מקומו בישיבתנו, שאל רה"י, נו, אם כן, האם הרבי מסכים שנשלחו מכאן, שוב שתק הרבי והיה ניכר עליו כי הוא מעמיק עמוק במחשבותיו, אחר כמה רגעים שאל רה"י, מה חושב הרבי... אמר לו הרבי, אני חושב, אילו לא היית מגלה לי מתחילה את שם הבחור, רק עולה אלי, ומתאר בפני סתמא, יש בחור שעשה כזאת וכזאת, מצבו כך וכך, ולאחמ"כ הייתי שואל אותך, הגידה נא לי מה שמו, והיית אומר לי, שהבחור הוא מיין אלימלך'ל (בנו של הרבי הנקרא בשם רבי אלימלך – והוא בנו שליט"א הממלא מקומו היום), וכי גם אז הייתי מסכים שיזרקוהו מהישיבה, בטוח אני שלא ולא, לא הייתי מסכים לכך בשום פנים ואופן... מה אעשה, אני מרגיש שבחור זה הוא מיין אלימלך'ל, איך אסכים לשילוחו מכאן, מספר רה"י, יצאתי מחדרו של הרבי, ומיד קראתי לבחור הנ"ל, וסיפרתי לו דברים כהויתן, מרישא ועד גמירא, כך וכך עשית, ישבנו אסיפה מורחבת, שם דנו אודותיך, נמנו וגמרו פה אחד לשלחך מכאן, נכנסתי לרבי והוא אמר לנו שאנו צודקים לגמרי, אלא שאתה חשוב בעיניו כ'אלימלך'ל שלו... מה נאמר ומה נדבר, דברים הללו נכנסו באזני הבחור והוא נהפך לאיש אחר... אם הרבי אוהבו ומחשיבו, אינו רוצה להביט על חסרונותיו, ועל כל פשעיו תכסה אהבת הרבי בוודאי שעליו לשנות דרכיו ולהיטיב מעשיו.

ולדידן, כל איש ישראל אם יזכור שאצל הקב"ה הוא 'מיין אלימלך'ל, הקב"ה אינו מביט על חסרונותיו, אלא אהבתו אליו היא בכל התוקף, בוודאי ייטיב מעשיו, ויש לרמזו בכתוב בפרשתן (כג כא) 'לא הביט און ביעקב', וברש"י, שהקב"ה אינו מביט על עוונם, ומדוע כי תרועת מלך בו תרועת מלשון רעות ואהבה, כשיהודי מכיר באהבת הבורא

באר הפרשה - פרשת בלק

משכנותיך ישראל - לשכון באהלי הקדושה ולהתרחק ממקומות המסוכנים

בפרשתן (כה א), 'וישב ישראל בשישים' וגו', נוראות מצינו בדברי ה'אור החיים' הק' זי"ע"ה, וזל"ק, צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה וכו', ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל וכו' ושם נכשלו, והוא

וכבר הגיד הרה"ק ה'חוזה מלובלין' זי"ע בשם הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע לפרש בלשון הכתוב (כג כד) 'הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא' - כי 'לביא' חלוש מ'ארי' שהוא זכר (והלביאה היא נקבה) ומעתה יש לומר כי זה שאינו חזק כ"ב ואעפ"כ קם ומתחזק כ'לביא', אזי מן השמים יוסיפו לו כוחות הרבה עד שיתנשא כ'ארי', שהבא לטהר מסייעין לו (יומא לח:).

אליו כמו מיין אלימלך'ל' אף אם ח"ו נכשל ונפל לעמקי תהום רבה עדיין חביבותא גבן, אז ממילא ה' אלוקיו עמו האדם מתקרב לבוראו ומשתדל להישאר בכל עת קרוב.

יח. אגב דאדכרינן שמיה קדישא של האור החיים הק' זי"ע נביא כאן מילין יקירין בסגולת הלימוד בספר האוה"ח הק' לרגל יומא דהילולא קדישא דיליה שיחול במוצש"ק ט"ו תמוז, וכנודע מאז ומקדם שהוא מועיל לכל הענינים, ברוחניות ובגשמיות, בבני חיי ומזוני רויחי, וכן יהי רצון שזכותו הגדולה תעמוד לכל בית ישראל להיושע בכל מילי דמיטב.

ברוח - כשהזכירו בפני הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע בחור שהחל לרדת מדרך הישר ל"ע, היה מורה ללמוד עמו בספר ה'אור החיים' (כל קטע בספר הקדוש, ולא דווקא בענייני מוסר).

מי לנו גדול מהגאון רבי מאיר אריק זצוק"ל שקבע בכל שבוע ללמוד את פירושו של ה'אור החיים' על הפרשה מרישא ועד גמירא, והעיד על עצמו שבפעם הראשונה שגמר ללמוד את דברי ה'אור החיים' מידי שבוע בשבוע הרגיש שנהפך ל'איש אחר' (הובא בהמאיר לעולם עמוד נג).

ב'בני' - סיפר הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שבהלווייתו של הגה"צ רבי דוד שפארבער מבראשוב זצ"ל בעל ה'אפרקסתא דעניא', התלווה אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, ובדרך הילוכו סיפר לרבי, שהמנוח לא היו לו רבות בשנים זרע של קיימא, ובצר לו פנה אל רבו הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע, ויורהו הרה"ק ללמוד איזה קטע מסויים בספה"ק אור החיים כסגולה לזרע של קיימא, ואכן במשך זמן קיים את אשר נצטווה עד שנושע, ובערוב ימיו נאבד מזכרונו איזה קטע ציווהו ה'אמרי יוסף' ללמוד, ואינו מצליח להיזכר. נענה הלב שמחה ואמר, באמת, כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לבנים, מאחר של'אור החיים' בעצמו לא היו צאצאים, והכניס את כל כח המוליד שלו בספרו זה, על כן מסוגל הספר לפעול בנים עוסקים בתורה ובמצוות (וכע"ז איתא באמרי פנחס מהרה"ק מקאריץ זי"ע).

הגה"צ רבי הלל שלעזינגער זצ"ל ל"ע לא נתברך בפרי בטן זמן רב אחר נישואיו, והלך לדרוש ברופא גדול ומלומד ביותר. אמר לו הרופא, רבי יהודי, כאשר יצמחו עשבים על כף ידי יהיו לך ילדים, כאומר לו התייאש נא, וחבל על הכוחות שהינכם משקיעים בזה, כי תמו כל הסיכויים, רבי הלל לא התמהמה ושם פעמיו מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש אשר בשיפולי הר הזיתים, ושם קיבל על עצמו בדמעות שליש ללמוד בכל שבוע מספרו הבהיר, וראה זה פלא - כעבור שנה חבק בין זרועותיו את בתו הבכורה, וזכה להקים דור ישרים מבורך בחתנין רבנן, אחד מהם היה הגה"צ רבי משה הלבערשטאם זצ"ל חבר הבד"ץ העדה החרדית בעיר הקודש, וכן הגאון הגדול ר' סנדר פריינד זצ"ל והגאון הגדול ר' משה נחום שפירא זצ"ל.

בהיות בתו הרבנית הלבערשטאם כבת תשע פשטה אז בעיה"ק ירושלים מחלת ה'דיפטעריא', מחלה זו רבים חללים הפילה, ובכיתתה עצמה הלכו אז לעולמם ג' מחברותיה, ויהי היום וביקרה הילדה אצל הרופא מסיבת הצטננות, ובבדיקת הרופא הבחין בה סימני ה'דיפטעריא' ל"ע, וגמר בנפשו בלא אומר ודברים להכניסה כך - ללא שום הכנה, אל חדר הניתוח ע"מ לנתחה ולנסות להצילה מלהבה של מגיפה זו. באותו זמן רץ אביה ר' הלל לשיבתו של המהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל להזכירה לפניו לטובה ולברכה (והמהרי"ץ שהיה באמצע מסירת שיעור לתלמידים הפסיק השיעור ואמר תהילים עם תלמידיו - דבר אשר לא עשה מעולם, ורק כאן יצא מגדרו לגודל סכנת חייה ופיקוח נפשה). כן הבטיח ר' הלל שכשיעזור ה' ותקום ממיטת חוליה ותתהלך בחוץ שלא על משענתה, יביא את בתו להדליק נר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' אשר ניצב ב'עיר העתיקה' (ענין זה של הדלקת הנר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' היה ידוע בירושלים כסגולה נפלאה לכל הישועות), וכמו כן ידליק הוא בעצמו נר בכל עש"ק קודם כניסת השבת לטובת נשמת ה'אור החיים' הק'. ואכן, אחר הניתוח קמה הבת ושבה לבריאותה ואיתנה הראשון. פשיטא ואין צריך לומר שקיימו את ההבטחה הנ"ל.

באר הפרשה - פרשת בלק

יג

ב'חיי' - ידוע מה שנכתב ב'אמרי פינחס' (שער התורה קל"ג) פעם אחת חלה בנו של הרב ז"ל, וקיבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מ'אור החיים' בחומשים הגדולים דק' שקלאב.

וכה אמר הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין שהלימוד בספר אור החיים הק' הוא סגולה להנצל ממחלות זמננו (ומי יאמר שסגולה זו אינה נצרכת...)

מעשה שהיה בשנת תשע"ג, בראש ישיבה חשוב בארץ הקודש, שאיבד את ראייתו, משפנה אל חכמי הרפואה אמרו לו שמאור עיניו כבר לא ישוב אליו לעולמים, ביום ההילולא של האור החיים הקדוש, ביקש מתלמידיו שיעלוהו על הציון הקדוש, ואכן עשה את כל הדרך הקשה מאד (למי שחשכו עיניו) בהר הזיתים, עדי הגיעו לציון הקדוש, שם קיבל על עצמו ללמוד בכל יום ויום מהספר הקדוש, ויהי לאחר כמה ימים שב להיבדק בבית החולים, וראה זה פלא, הרופא ראה במוחו שהחלק שבמוח הממונה על הראיה חזר לפעול כראוי, וממילא כדאי לערוך לו ניתוח להחזיר ראייתו, וכך הוה - הלה רואה היום בעיניו... זהו סיפור אחד מני אלפי אלפים.

שמעו נא רבותי למעשה נורא המראה לנו כוחה של 'קבלה' טובה, ובייחוד בזכות שיעור יומי בספר 'אור החיים' הקדוש, כפי ששמענו מבעל המעשה, מה שאירע לפני כמה שנים עם אחיו, אברך חשוב משכמו ומעלה מתמיד מופלא, בחודש תמוז שנת תשע"ט נחלשה ראייתו ל"ע בשתי עיניו באופן נורא מאד, עד שבעת הלימוד בכולל הוצרך לשבת כשהגמרא צמודה לעיניו (לאחר זמן גרע מצבו וכבר הוכרח ללמוד עם מגדלת אלקטרונית מיוחדת - עלעקטרישע פארגרעסערונג גלאז, ובשבת בלית ברירה אמר רק תהילים). והחל להתרוצץ מרופא לרופא, הללו גילו שיש לו קטרקט (cataract) בשתי עיניו, אבל חששו מלטפל בזה, כי היתה לו גם בצקת (swelling), ולטענתם הוצרך לחקור בבדיקות מקיפות לדעת מה זה ומה מקורו. בני המשפחה כולה הזעיקו את כל ה'עסקנים' ואת כל בתי החולים, הן כאן בארה"ק וגם בחו"ל, וכולם 'פה אחד' - האברך חלה במחלה נדירה שאין להם כל דרך לתקן ח"ו, רק זאת יש בידם לפעול שעכ"פ לא יתקלקל יותר, ע"י דיאטות וויטמינים (vitamins) שונים.

ויהי מקץ שנתיים ימים, ביום ט"ו לחודש תמוז תשפ"א יומא דהילולא של ה'אור החיים' הקדוש, ישב אחיו - 'מספר העובדא' בסעודת הילולא לכבוד האור החיים, ונזכר שהיום יום הולדתו של אחיו הנ"ל (אשר גם נקרא בשם 'חיים' כבעל ההילולא), וחשב שבוודאי יהיה לו האור החיים למליץ יושר לרפואה, על כן קיבל על עצמו ללמוד בכל יום בספר אור החיים הקדוש, אבל היצר הערים עליו קשיים, ולא קיים כראוי את הקבלה, בהגיע ארבעים יום לפני ר"ה (כ' מנ"א) החליט למסור 'שיעור' יומי בספר אור החיים בקו טלפון של בני המשפחה, וכך עמד היטב בקיום הקבלה (כי אם שכח ביום אחד למסור השיעור הזכירהו כל בני המשפחה אודות השיעור).

הלה ממשיך לספר, כמובן שהיצר הרע התערב לקראת סוף הארבעים יום, הקו התחיל לעשות בעיות משונות (לדוגמא, שאי אפשר היה לדבר או לשמוע יותר מחצי דקה וכו'), אבל הוא החליט להלחם אתו ופתח קו חדש מיוחד ללימוד אור החיים, והחליט להמשיך בלימוד השיעור יותר מארבעים יום ללא קצבת זמן.

וכאן הוא בא לפרט מהותו של נס, כי בחודש אלול (לקראת סוף מ' יום הראשונים) החלו לראות קצת שינויים לטובה בבדיקות הדם, כמו"כ בסוף חודש תשרי בחסדי ד' הוחלט ע"י מנהל מחלקת עיניים ביה"ח לעשות הניתוח קטרקט מתוך תקווה שאולי תחול הטבה במצב הראיה, הגם שבמשך שנתיים לא רצו להחליט על צעד כזה, ביום י"ד כסלו תשפ"ב (- יומיים אחר יומא דהילולא של הרה"ק ה'בת עין' זי"ע שבו נתנו 'תיקון' וערכו סעודת הילולא לרפואתו) ישבו עסקני המשפחה עם המנתח בטרם הניתוח, והלה הראה להם 2 צילומים, א. הצילום מלפני חודש וחצי (סוף תשרי כ"ל), ב. הצילום שערך עכשיו, בה נראה שהבצקת נעלמה כמעט לגמרי, ויהי לפלא... ואף הרופא הגדול אמר שאינו יכול להסביר פשר הדבר, והראה באצבעו כלפי מעלה...

ואכן בנר ג' דחנוכה ערכו את הניתוח להסיר את הקטרקט, ולמחרת הורידו לו את התחבושת, ונתקיים בו בחוש 'ברוך פוקח עיוורים', אם עד אותו היום לא הועילו לו 'בתי עיניים' (משקפיים) הרי מעכשיו אינו צריך להם... וראו בעיניהם, איך ש'כל' הרופאים והפרופסורים בארץ הקודש ובחוץ לארץ אומרים פה אחד אין מה לעשות ובמה לעזור לו, לעומתם יש 'אחד יחיד ומיוחד' אשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וגם כשהמצב נראה לאחור יאוש הרי אב לנו בשמים ממעל...

ולסימנא מילתא, בדקו ומצאו שהגיעו למניין 130 שיעורים בספר הק' אור החיים (מארבעים יום קודם ר"ה), והוא גימטריא עין, ולכן קיבלו על עצמם ללמוד עוד 130 ימים להודות ולהלל ולזכות לישועת ה' בשלמות גם בעין השנייה. אכן בחודש אדר א', ביום השיעור מספר 212 כמנין 'רואה' (וכמנין 'אורה') הזמינו אותו לניתוח על העין השנייה ובחסדי ד' ליהודים היתה אורה ושמחה, והוא מהלך היום כאחד האדם.

באר הפרשה - פרשת בלק

הק' עד כמה יש לו לאדם לשמור עצמו לשהות במקומות השמורים מכל כיעור, ולא יהלך במקומות המסוכנים לעיניים ולקדושת היהודי.

מאמר נורא שאלמלא נמצא כתוב אי אפשר לאומרו,

אמר הגאון רבי יעקב מליסא (בעל התיבות המשפט) בספרו 'נחלת יעקב' (פרשת קרח) על מה שאמר אברהם אבינו בעמדו על פתחה של מצרים 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את' (בראשית יב יא), כי הנה איתא בגמ' (ברכות ב.) שרבי יוחנן העיד על עצמו שאינו מפחד מהיצר הרע כי 'דמיין באפאי כי קאקי חיוורי' [גדמים בעיניו כמו אוזים לבנים], ואם כך היה אצל רבי יוחנן

אומרו וישב ישראל בשמים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למהניהם, ושמים הוא לשון טיולים. כדרך אומרו (יא ח) 'שמו העם' ופירש'י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל"י.

למדנו מדבריו הק', כי 'סיבת' החטא ותחילת הנפילה היתה ממה שיצאו מחוץ למחנה, שלא נוהרו לשמור על עצמם להיות ב'גבולות' הקודש, ומאחר שיצאו, הגיעו לאן שהגיעו רח"ל... וללמד בא על חובת עשיית גדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה, כי בלא גדר קרוב הוא ליפול ולהיכשל ח"ו, וקל וחומר אם הוא 'פורץ גדר' ח"ו... עוד למדנו מדברי האוה"ח

ו'במזוני' - כה היה מעשה שהייתי עד לו, שנסעו קבוצת אברכים על ציונו הקדוש ביום מן הימים, ושם דיברו אודות הסגולה לקבל ע"ע להגות בספרו הקדוש, שע"ז ניתן לפעול ישועות גדולות ונצורות עד אין חקר, למחרת היום התקשר אחד האברכים שהיה שם, וסיפר שהוא 'מוכר ספרים', ולאחרונה נשאר בידו מאות ספרים שלא מצא להם קונים ונגרם לו הפסד ממון רב, ובין הספרים היו גם מאתיים וחמישים ספרי 'אור החיים הקדוש', אתמול בלילה קיבל הלה על עצמו ללמוד בקביעות בספר הקדוש, והיום בבוקרו של יום פנה אליו סוחר ספרים שצריך הוא לספרים רבים, וראשית דבר הוא נצרך לכמתיים וחמישים ספרי אור החיים הקדוש הנ"ל.

יט. שאלה נשאל הגאון רבי משה פיינשטיין (אגרו"מ י"ד ח"א סי' קנו) שאלה אם מוהל שנקרא למול בשבת - במקום שהכל מחללין שבת, ושאלתו האם לקבל על עצמו למול את התינוק.

ענה ר"מ, שמצד ההלכה יש איסור לשהות במקום שיש חילולי שבת, וראיה שבמסכת יומא איתא שבעת העבודה עמדו בני ישראל והביטו על עבודת הכה"ג, ועשיית הפהרסא מוסיפה יופי וחוזק למצוה, א"כ אף להיפך צריך לומר שעצם השהיה במקום מוסיפה כח באיסורים הנעשים (וע"כ ילך למול, אבל מיד אחר המילה ישא רגליו משם וילך לו). ולמדנו מכאן בגודל חיוב הבורח מן העבירה - מקום מפוקפק בירא"ש - בשמירת עינים - לה"ר, א"א לאדם לומר אני לא אכשל וכו' הרי לך תשו' ר"מ, שעצם השהות במקום זה אסור עפ"י הלכה במקום מצוה יש הדרת מלך ולהיפך יש בזה בזיון למלך - לראות בעבירה, ואל תאמר אני לא עובר עבירה כי עצם השהיה במקומות אלו אסורה.

כ. איתא במדרש (במדב"ר יט ב) אמרו לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות, אמר להם מפני שפרצתי גדרו של עולם. וביאור כוונתו, שאלו לנחש, רואים אנו שהנך משקיע כל כוחך לפתות את בני העולם שיפרצו את גדריהם וסייגיהם - שמא תוכל לומר לנו מה רווח יש לך בזה כל כך... ויען הנחש ויאמר, כי משם הדרך קצרה לכלותו לגמרי, וכמו שעלתה בידי לפתות את חוה שתפרוץ 'גדר וסייג' שעשתה לעצמה - שלא לגעת בעץ הדעת (שהקב"ה אמר לאדם 'אל תאכלו מעץ הדעת' והיא הוסיפה לגדור שלא לגעת בעץ) ומכיוון שנגעה בו נפתחה דרכה והגיעה לעבור על הציווי עצמו...

מדרש זה הובא בספר 'חוט של חסד' (פרשת חוקת) לבעל השבט מוסר, וכתב על זה, וז"ל, נראה להלביש המאמר הזה חוץ מהמובן ממשטו, כי דברי רז"ל כפטיש מפזר ניצוצי הסלע, והנה כוונת הענין שהנחש הוא השטן, כשמפתה לאדם אינו מתחיל לו מעצם העבירה, פן לא תאבה לשמוע בקולו מיראת חומר עברת אותו צווי, רק מתחיל לו מהגדרים העשויים למצות, באומרו עבור על זה, כי אין הקב"ה אסר זה, רק הוא לגדר בעלמא, ואם בעל נפש אתה גם בלי גדר תוכל לעמוד בשמירת המצוה עצמה, וזהו שאומרים לו מפני מה אתה מצוי בין הגדרות, לפתות לאדם לעובר, אמר, אני פרצתי גדרו של עולם, שידוע כשפיתה לחוה נצחה בהכנס עמה בעברת הגדר, שהיא לעשות גדר אמרה שאמר הקב"ה לא תגעו בו, והוא הסיתה על הנגיעה, וכיון שראתה שלא מתה בנגיעה אכלה מהפרי, ונמצא שפרץ גדרו של עולם, כלומר בהכנס עמה לעבור הגדר נצחה, ולכן משיב כן להשיב לשואלים, דלמה מצוי לעשות לעבור לאדם הגדרות של המצות, לפי שכיון שהוא יוכל לפתות לעבור הגדר מאליו עובר על המצוה, עכ"ל.

אוהליך יעקב וגו', כנחלים נטויו, ובחז"ל (תנר"ב"א רבה יט) וכי מה טיבן של נחלים אצל בתי מדרשות, אלא מה נחלים יורדין בני אדם לתוכן כשהן טמאין, וטובלין ועולין מתוכן כשהן טהורין, כך בתי מדרשות בני אדם נכנסין לתוכן כשהן מלאין עונות, ויוצאין מתוכן כשהן טהורין, לכך נאמר מה טובו אוהליך יעקב"א.

הגה"ק הרמ"ע מפאנו זי"ע (מאמר צבאות ה' כח) מבאר את הכתוב (בראשית כה כז) 'ויעקב איש תם וישוב אוהלים', וז"ל. מכל זכויות יעקב, תורתו ומעשיו כי רבו, לא פירש בו הכתוב כי אם 'יושב אוהלים', כי גדולה היא ישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אפילו (מבלי) תורה ובלא תפילה, עכ"ל. והיינו כי ישיבתו בביהמ"ד היא 'חשיבותו' של יעקב כנגד עשו וחילולותיו, וכ"ש כשהוא עוסק בתורה ועבודה כדכתיב 'אשרי יושבי ביתך' - עצם ישיבתו בבית ה', עוד - מעלה יתירה יש אם 'יהללך סלה'.

גדר מזה וגדר מזה - מעלת המוסף גדרים והמתרחק מן העבירה בפרשתן (כב כד), 'ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה', ופירש בספר 'חומת

על אחת כמה וכמה שאברהם אבינו 'מסתמא היה באלף דרגות יותר' ולא היה שייך לכל עניינים אלו, ואעפ"כ מכיון שירד למצרים ערוות הארץ אמר הנה נא ידעתי וגו', וראה שהחל להרגיש בעניינים גשמיים, ומהיכן בא לו זאת - כי המקום היה ערוות הארץ, ומקום טמא משפיע אפילו על אברהם אבינו.

ביוצא בדבר אמר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ויגש) על הפסוק שאמרו שבטי י-ה אל פרעה 'לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן' (בראשית מז ד) וז"ל, מתחילה היה בדעתם רק לגור, ועתה שבאו לאויר הטומאה כבר עלה בדעתם לישב שם, עכ"ל. פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו שמין השגה בקדושתם הנוראה של שבטי י-ה ושל אברהם אבינו, אך ללמד בא עד כמה צריך להתרחק מכל המקומות המפוקפקים והמסוכנים ושלא לצאת מגבול מחנה ישראל.

זה לעומת זה, צא ולמד על תוספת הקדושה שיש לו לאדם הנמצא במקומות קדושים, בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שכך נאמר בפרשתן (כד ה-ו) 'מה טובו

כא. דבר פלא כתב 'בעל הטורים' בפרשת וארא (שמות ז יב) כשהשליך אהרן וחרטומי מצרים את מטותם לפני פרעה כתיב 'וישליכו איש מטהו ויהיו לתנינים, ויבלע מטה אהרן את מטותם'. וז"ל בעה"ט, 'מטותם'. ב', הכא, ואידך 'ומטה אהרן בתוך מטותם' (אחר מעשה קרח, כשכל נשיאי השבטים העמידו מטות בתוך 'קודש הקדשים') איתא במדרש, שגם במעשה קרח בלע מטה אהרן את מטותם וכשהוציאו אז חזר ופלטם, ולכך לא הוציאו פרח, עכ"ל. וידועה התמיהה, לשם מה הוצרך מטה אהרן לבלוע את מטותם של כל שבטי ישראל, בשלמא לפני פרעה, הרי בליעה זו היא היא האות והמופת אבל כאן נראה שלחנים נעשה כן, וידועים דברי בעלי המוסר (בשם הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל), שאכן, השרוי בתוככי ביהמ"ד - בתוככי קודש הקדשים אין כל מציאות שאינו עושה פרי, ובוודאי יפריח ציצים ושקדים, ולכן הוכרח מטה אהרן לבלעם שיהיו כמי שלא היו בביהמ"ד, כי בלא זה היו גם הם מוציאים פרי, ורק משיצאו מקוה"ק שם פלטם ללא פירות.

וכך דייק הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה מס' סוכה) בדברי חז"ל (סוכה נב:) 'אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש', ולכאורה צריך ביאור מה בצע שימשוך עמו את היצר לתוככי ביהמ"ד, הרי נמצא בזה עדיין קשור ודבוק ביצרו הרע... אלא הביאור, כי אכן, אף שהיצר נכנס לבית המדרש, מכל מקום בתוככי ביהמ"ד אינו מכונה 'מנוול' כי אם בשאר השמות שחז"ל כינוהו 'טמא ערל וכיו"ב', אבל לכינוי 'מנוול' אין דריסת רגל לביהמ"ד וינצל לכל הפחות מנסיונות אלו.

ובהסבר הדבר, כי כך נפסק בשו"ע (או"ח קנא א) שעצם הישיבה 'בבית ה'" - בבתי כנסיות ובבתי מדרשות מצווה היא, שנאמר (תהלים פד ה) 'אשרי יושבי ביתך', והיא מקדשת ומרוממת את האדם, ומצילתו מן הרע ומן הדומה לו. מעשה באדם שנקלע על אם הדרך ל'פקק' (טרעפיק) גדול וכבד בחום היום, בראותו כי כן יצא מחוץ לרכבו, נענה אליו פיקח אחד, מדוע תסובב בחוץ בחום היום, ענהו היוצא כי מה ארויח בישיבתי ברכב ממילא אין בידי ליסע ולהמשיך בדרכי, אמר לו הלה, בתוך הרכב יש לכה"פ מזגן (עירקאנדישען), ומתורתך תלמדנו - היושב בתוככי ביהמ"ד אף אם נראה לו כי לא יועיל מאומה ולא יתקדם בדרכו - בתורה ומצוות, מכל מקום לכה"פ יינצל מ'האש הרותחת' שברחובה של עיר.

באר הפרשה - פרשת בלק

מוזה וגדר מוזה, על כן בדין הוא שלא יוכל לקללם ולהפסידם מהשפע אלא כי ברוך הוא יי.

בפרשתן (כנ"ו), 'מי מנה עפר יעקב', איתא במדרש (תנר"ב"א, ילק"ש וכן בבבל הטורים) שתיבת עפר מרמזת על בחורי ישראל, מלשון 'עופר האיילים' (שה"ש ה'ד) שהוא אייל בחור. הוסיף ע"ז ה'ערוך' (ערך עפר) בשם מדרש ילמדנו, שבא הכתוב לשבח את בחורי ישראל העומדים במבחר ימיהם בתוקף יצרם ואעפ"כ הינם שומרים את עצמם מן החטא^ג, מתוך 'יראת שמים' שבלבבם, וכל הנהגתם בקדושה^ג וטהרה^ג. זאת מי מנה - מי יוכל למנות חשיבותם וגדולתם

אריאל' שתיבת 'במשעול' ראשי תיבות ש'כר מ'צווה ב'האי ע'למא ל'יכא (קדושין לט:), ורומז בזה, שבלעם רצה לקלל את בני ישראל, אך מאחר שידע שלא יוכל להפסידם מ'עולם הבא', על כן בא בטענה שאין לתת להם שכר בעולם הזה כיוון ש'שכר מצווה בהאי ע'למא ל'יכא'. הוסיף על זה ב'ערוגת הבושם' (ד"ה ויעמוד) שעל כן העמידו מן השמים את המלאך בין גדרות, להראות כי הכל תלוי ב'גדר' - ולתת בזה תשובה על טענת בלעם, כי הגם ששכר מצווה בהאי ע'למא ל'יכא, מ"מ על עשיית גדרים וסייגים משתלם השכר בעולם הזה, ומאחר שמדרכתם של בני ישראל לעשות תמיד 'גדר

כב. נוראות איתא בספר הקדוש 'יסוד יוסף' (פס"ג), וז"ל, ואשרי למי שעשה גדרים לעצמו בדברי יראה בעבודת בוראו יתברך. כי הסייגים והגדרים הם נעשים מלאכים מגינים ללוות נשמת האדם בצאתו מעולם הזה לאחר פטירתו, שלא יתקרב סטרא אחרא. וכשרואה קודשא בריך הוא שהאדם חושב ומתכוון לעצמו איך להמציא גדרים וסייגים לאיזה מכשול שהוא רגיל בו, ונאנח בשברון לב להיותו יכול לקים הגדר והסייג, נחת רוח גדול עושה זה האדם לבורא יתברך, והוא חשוב יותר לפני הקב"ה מכל קרבנות שבעולם, ופותח השם יתברך ברוך הוא פתחים וחלונות של ממונים על זה, להפריד ולהתיש כח הסטרא אחרא שלא תתגבר על זה האדם להביאו לידי מכשול זה במה שהיה עד כה, עכ"ל.

כג. בדרך הרמז פירש הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע ('מאורן של ישראל' פורים אות א) בהא דאיתא בגמ' (מגילה טז.) שכאשר הגיע המן להרכיב את מרדכי היהודי ברחוב העיר ראה אותו כשהוא מלמד הלכות קמיצה, אמר המן 'אתא מלי קומצי קמחא דיכדו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי', כי מרדכי חשש שנגמר דינו למיתה על ידי המן, לכן מיהר להנחיל לבני ישראל לדורות עולם את יסוד היהדות, ומה לימד אותם, הלכות קמיצה, שעניינה הוא שהכהן מכניס את כף ידו לתוך הכלי המלא סולת וקומץ משם מלוא קומצו, והוא העולה לזכרון לפני ה', ללמדנו כי מה שאדם 'קומץ' ואינו נראה מבחוץ הוא עיקר הנחת רוח לפני המקום, וזה כלל גדול בכל עבודת השי"ת, כי כשאדם קומץ ועוצם עיניו מראות ברע, ואין איש יודע אלא רק הקב"ה לבדו, או כשקומץ וסוגר את פיו מלדבר ברע ורק השי"ת הוא היודע ועד כמה 'מסירות נפש' השקיע וכמה נתייגע לכבוש את יצרו, באותה שעה עולה 'הקומץ' לנחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו. ועל כך אמר המן מלי קומצי דיכדו דחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי, כי שבירת היצר בדברים שנפשו של אדם מחמדתם היא דוחה כל שאר קטרוגי היצר.

כד. הנה בכתיב בריש פרשתן (כב ד) 'ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה'. ביאר הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע (מגן אברהם ד"ה ויקץ מואב), שבא לרמז על יוסף הצדיק שנקרא 'שור' כמו שנאמר (דברים לג יז) 'בכור שורו', ועל ידי שהם גדורים בעיני קדושה, יכולים הם לבטל ולכלות כל המסטינים וכל הקליפות וחיצונים.

הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע אמר לרמז בלשון הכתוב (בראשית כח יב) 'והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים וירדים בו', כי 'סלם' (כפי שנכתב בתורה בכתיב חסר בלא וי"ו) עולה בגימטריא 'עין' (130), להורות כי העין היא הסולם לעלות בו לשמים, שאם שומר הוא על עיניו בקדושה אזי אף אם הוא 'מוצב ארצה' אך ראשו יגיע השמימה, על ידי זה יעלה ויתעלה עד לשמים. לעומת זאת, מלאכי אלוקים עולים וירדים בו, שאם לא ישמור על מראה עיניו אזי אף אם הוא במדרגת מלאכי מעלה ירד מטה מטה רח"ל...

מגדולי יקירי קרתא דשופריא ומנקיי הדעת שבה היה הגה"צ רבי דוד בהר"ן זצ"ל, ומדרכו בקודש היה להפקיד על כל 'חומרא' וסלסול בדבר הלכה, בין שלל הנהגותיו וחומרותיו היה להקפיד לאכול מצות בפסח ממה שנאפו ב'תנור ראשון' (- מצות שנאפו בתנור אשר לא נאפה בו כ"ד שעות מקודם לכן), ועל כן היה מקפיד לנסוע מביתו בשכונת שערי חסד השכם בבוקר (תיכף לאחר שחרית כותיקין) למאפיית המצות ששכנה בגבעת שאול, ובאותם הימים היה 'אוטובוס'

באר הפרשה - פרשת בלק

יז

(ושכרם) של עפר יעקב של בחורי ישראל הכובשים את יה"ר שנזכה לברכות עדי עד, להתקדש בקדושתן של יצרים ומתגברים על תאוות ליבם¹. ישראל ובקרוב נזכה לבוא גואל צדק בב"א.

(באס) הנוסע אחת לשעה, גם הקפיד ביותר לשבת מאחורי ה'מנהיג' (נהג) בכדי שלא להיכשל בעיניו ושלא לישוב אחורי מי שאסור לישוב, והנה שנה אחת בעלותו לאוטובוס ראה שהמקום נתפס כבר... מיד חזר על עקבותיו וירד משם, אמר לו בנו, מה יהיה עם המצות, הרי אם תחכה כעת לאוטובוס הבא שיגיע בעוד שעה כבר תפסיד את זמן אפיית המצות שבתנור ראשון, השיב לו אביו, כל שנה הייתי מהדר במצות, השנה יהיה לי הידור בשמירת עיניים... (לסימא דמילתא שאינו נצרך כלל לעצם המעשה, נסע רבי דוד באוטובוס הבא, ובהגיעו למאפייה נוכח לראות כי מפני סיבות שונות ומשונות עדיין לא התחילו לאפות, וכך עלתה בידו לקיים את שני ההידורים...).

פלא והפלא שמעתי מהרב ר' יוסף חשין שליט"א והרב ר' אליעזר גוטפרב שליט"א, מחשובי החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו, כי פעם הלך הרב ישעיה חשין זצ"ל (אביו של ר' יוסף) מאחורי הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל (אביו של ר' אליעזר) בעיר העתיקה בדרכם לכותל המערבי, ובאותה העת זרקו הישמעאלים אבנים גדולות שיש בהם כדי להמית על העוברים ושבים, ושמע ר' ישעיה [שהבין שפת הישמעאלים] את הערביים מדברים בלשונם זה לזה, שלא לזרוק אבנים על הרב ר' יצחק דוד כי הוא שומר על עיניו... כי אפילו פראי אדם אלו הבינו היטב אשר זה שעוצם עיניו מראות ברע חופפת עליו שמירה עליונה ומסוכן 'להתחיל' עמו, ובאמת מקרא מלא דיבר הכתוב (בראשית ט ב) 'ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ', כי השומר על צלם אלוקים שבו כראוי - אפילו חיות הארץ מתייראים הימנו.

כה. סיפר הרה"ח רבי חונה אדמקר זצ"ל שפעם טייל בעיר תל אביב יחד עם רבו הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, לפתע עצר ה'אמרי חיים' ודפק במקלו על איזה בית, ואמר לו, לך נא ראה מי הוא הדר בבית זה, הלך רבי חונה לראות, בדרך חזירתו סיפר כי הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע דר שם. נענה ה'אמרי חיים' ואמר 'מה טובו אהלך יעקב' שני פירושים יש לה לתיבת אהל, א. מלשון אהל ודירה, ב. מלשון מור ואהליות - בשמים שיש בהם ריח טוב, וכלשון הכתוב (שם ו) 'כאהלים נטע ה', וכלומר שבית שהוא קדוש הרי עולה ממנו ריח קדושה. כו. וטעם הדבר הוא, כי אין לך נחת רוח לפני ית' יותר ממה שאיש יהודי 'שובר' את עצמו וכובש את יצרו ועומד בנסיון למען שמו באהבה, וכאותו מאמר נורא שאמר הרה"ק הדברי ישראל זי"ע (ידי ישראל, חוקת), על הפסוק בריש פרשת חוקת, זאת חוקת התורה, וברש"י 'לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה. והנה, חק הוא לשון מזוני, כמו שנאמר (משלי ל ח) 'הטריפני לחם חוקי', ואמרו חז"ל (זוהר חדש ח"ג ז): 'ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים', ומזונו של הקב"ה כביכול - הוא התורה והמצוות והיינו כשהוא בא להם בקושי, בטרדות ונסיונות, וזהו לפי שהשטן ואוה"ע מונין את ישראל - שהשטן מביא עליהם טרדות ונסיונות שונים ומשונים - חדשים לבקרים עם רעיונות חדשים שלא שערום אבותינו, ובני" מתגברין עליו ועל נסיונותיו ועובדים את ה' בכל לב ונפש, זהו כביכול מזונותיו של הקב"ה - 'לפיכך כתב בה חוקה'. כז. ואין כל מלאך ובריה יכולים לשער גודל השכר שיקבל האדם על כל 'מסירת נפש' בהתגברו על רצונותיו ותאוותיו, וכפי שאמר ה'בית אברהם' זי"ע בשם ה'ספר חרדים' על הפסוק בפרשתן (כג כג) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל' שהם מתפלאים איך ברגעא חדא מצליח בשר ודם בעוה"ז להעפיל ולהגיע עד לכסא הכבוד, אך הקב"ה עונה להם - 'א-ל', סוד הוא ביני ובין בני ישראל, כי רק הוא יתב"ש יודע צפונות לב האדם ונסיונותיו, וכמה יגיעה עלה לו להתגבר על טבעו.

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת בלק תשפ"ד שנה י | גליון מס' 542

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

מתעוררים לענינת אמן

את דברי השבח שאמר בלעם על ישראל (במדבר כג כד): "הן עם קלביא יקום וכארי יתנשא", מפרש רש"י: "כשהן עומדים משנתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצוות..."

מפרשו של רש"י לפסוק זה עולה, כי שבחו ומעלתו של עם ישראל אינם רק במצוות אשר הם מקיימים עם שחר, אלא, ואולי בעקור, באופן שבו הם עושים אותן - "כלביא וכארי"! שום עכוב ומניעה לא יעמדו בדרכו של היהודי לקיים את המטל עליו!

אולם הבטוי "לחטוף את המצוות" צריך באור: הלא מצוים אנו להתכונן לקיום המצוות כראוי, בכבוד ובשיבוש הדעת, ואדרבה, בדיוק לשם כך שומה עלינו להתגבר כארי ולהשכים קום כחסידי הראשונים שהיו "שוהים שעה אחת" (ברכות ל ב), ומהו אם כן פשרה של חטיפת המצוות המזכרת בדברי רש"י?

חשבתי לפרש זאת על פי דברי רבי יעקב די אלבה, מחכמי איטליה לפני כארבע מאות שנה, הכותב בספרו 'תולדות יעקב', כי סופי התבות "הן עם קלביא" הם אמן, לרמוז כי זכות ענינת אמן היא שמונעה מבלעם לקלל את ישראל.

לאור זאת מדקדקת היטב לשון רש"י "לחטוף את המצוות". קיום מצות ענינת אמן אינו בשליטתו המחלטת של האדם, כי הוא תלוי לשם כך במברך. ולפי שהמכיר בערכה של כל אמן אינו מסגל להחמיץ ולו אמן אחת, מוצא הוא את עצמו עם בקור, בזמן שבברכות לרב מתגלגלות מפיות המתפללים, עובר ממתפלל למתפלל, כדי לחטוף עוד ועוד אמונים...

נמצא אפוא כי הפתוח מעיד על עם ישראל שהם משכימים כאריות מדי בקור כדי להקדים לבוא לבית הנכנסת, לעבר בין המתפללים, להקשיב לברכותיהם ולענות אחריהם אמן. זה המאפיין, זוהי הזהות. השכמת הבקור היא הזדמנות פז לצבור מלאכי אמן לרב, ויש לנצל זאת!

דורשי רשומות אף הסיפו והביאו סמוכין למנהגם של ישראל לרוץ שחרית לבית הנכנסת כדי לזכות בענינת אמן על ברכות השחר, מלשון הפתוח (שה"ש א ד): "משכני אחרך גרופה", שראשי תבותיו הם אמן, ואלו האותיות השניות בתבות אלו הן "שחר". מכאן שיש לרוץ כדי לחטוף את האמונים על ברכות השחר.

נזכר כי בדקות ספורות של השכמת בית המדרש, ביכלתנו לזכות בקלות במלא הפך אמונים, אשר יגנו עלינו מפני מבקשי רעתנו וישפיעו עלינו נהרות של טוב ואשר כל הימים. אמן.

בקריאת "הן עם קלביא יקום!"

שבת שלום,

298 213 מכאול"ן

פניני תפלה בפרשה

פניני תפלה בפרשה

בלק חיש מפת התפלה של ישראל

"וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי" (כב ב)

מדוע נאמר "וירא בלק" ולא "וישמע בלק"? האם אמנם בלק מלך מואב ראה בעיניו את המלחמה בין בני ישראל לאמוריים?

הפלי יקר' מבאר שכתוב זה לא נאמר כלפי מלחמתם של בני ישראל עם סיחון ועוג מלכי האמור, כי אם כלפי יעקב אבינו, הקרוי ישראל (בראשית לב כט), שאחר חטיפת דינה בתו, נלחם באמוריים וכבש את העיר שכם, וכפי שתאר זאת יעקב באזני יוסף בנו (בראשית מח כב): "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי". על מלחמה זו אמר הפתוח "וירא בלק", לפי שאות קורותיה של מלחמה זו ראה בלק בספר דברי הימים שהיה מנח לפניו, כדרך מלכי קדם. ומשהתבונן בלק בתוצאות מלחמתם של יעקב ובניו באמוריים, אף שעמדו לבדם כנגד עם שלם, אחזתו חרדה מפני בני בנייהם העומדים בשערי ארצו.

הפלי יקר' מוסיף ומבאר כי פיון שראה בלק שסבת נצחונו הפלאי של יעקב נעוצה בתפלה - כפי שדרשו חכמים (ב"ב כג א) וכפי שתרגם אונקלוס "שקשת" מרמזת לתפלה ו"חרבי" לבקשה - החליט להתחכם ולהשתמש אף הוא בנשק זה כנגדם. לפיכך קרא לבלעם הרשע כדי שיכריע את המלחמה לטובת בני עמו, בכת פיו.

אמונות ישראל בפה ואמונות בלעם בחרב

"ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה ויר בלעם את האתון להטתה הדרך" (כב כג)

רש"י מפרש (על פי במדבר רבה כ יג) שלפי שבלעם בא כנגד ישראל באמונתם של ישראל - בפיו, לכו נעמד המלאך כנגדו באמונתו שלו - כש"חרבו שלופה בידו".

רבי שבתי משורר-בס כותב כי רעיון זה אף נרמז בכך שהמלה "שלופה" נכתבה כאן בכתוב מלא, שבכך נתן לחלוקה לשתי מלים ולקראה "שלו פה", כלומר, המלאך השתמש באמונתו של בלעם - בחרב, לפי שהוא בא לפגוע בישראל באמונתם שלהם - בפה (שפתי חכמים).

תוכם של אהלי יעקב כפרם

"מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל" (כד ה)

ה'תולדות יעקב יוסף' דרש פסוק זה בדרך צחות:

"מה טבו אהליך יעקב", אכן יש לשבח את ישראל על פתי הפנסיות ובתי המדרשות שהם בונים ברב פאר והדר. ואולם יש לדעת כי עקור חשיבותם תלוי ב"משכנתיך ישראל" - שישפנו בהם תלמידי חכמים, ובכך יהיה תוכם כפרם.

מים בששון ממעיני הישועה

ונחרד: תעלות המים שהשקו את הפרדס היו יבשות וצחיחות.

הוא מהר אל מקור המים, שמו מכשול כלשהו מונע בעד המים מלעבר, אולם שם גלה להותו כי המעינות יבשו וחדלו מלתת מים. חיש מהר נקראו למקום טובי המקמים, הם חפרו, חשבו חשבונות והעלו השערות, אולם דבר לא הועיל.

עולמו של ישועה חשב בעדו.

יבשת המעינות היתה מפת מות בעבור הפרדס ובעבור מרכז הנפש ששכן בטבורו, אולם בעקר הורידה לטמיון את כל כספו והותירה אותו כמעט חסר כל.

בפנים נפולות הוא מהר שוב אל ביתו של האור החיים הקדוש, התישב לצד השלחן הדל ופרץ בבכי חסר מעצורים. דקות מספר חלפו עד שהיה מסוגל לדבר, לא לפני שלגם מכוס המים הצוננים שהגיש לו הצדיק.

בסבלנות רבה הקשיב האור החיים לספורו העגום. עיניו הרחיקאיות סקרו אותו בצער והשתתפות, ומשסים אמר לו האור החיים בקול עגום ובמלים מדודות:

"הבטתי בך בעת ששיתית את כוס המים ונחרדתי לגלות כי לא ברכת לפניך וגם לא לאחריה! דע לה, כי מפני העדר שתי הברכות - ברכה ראשונה ואחרונה - יבשו המעינות!"

האור החיים הק' הוסיף ואמר: "בטוחני בקביעה זו, ואף נרמז הדבר בנביאים. שכן הכתוב אומר (ישעיה יב ג): 'ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה' - בששון ראשי תבות: 'בברכות שתיים, שהכל ובורא נפשות', כי רק הנזרה בברכות אלו יזכה לשתיים מים חיים ממעיני הישועה, אף מי שאינו נזהר בכה מסתכן באבוד הברכה.

אם תקבל על עצמך מיום זה ואילך להקפיד על הברכות פראוי, מבטיח אני לה כי המעינות ישובו לתת מימיהם כבתחלה!"

הדברים שיצאו מלבו הטהור של הצדיק מצאו מסלות בלבבו של ישועה. הוא קבל על עצמו מיד להתחזק באמירת הברכות ואף התחייב לפעל ולחזק אחרים בכה. האור החיים הק' ברכו בחם והוא עזב את הבית בלב רגוע.

יממה לאחר מכן שבו המעינות לנבע כבתחלה, ויהי לפלא.

ישועה שמר בכל מאדו על התחייבותו. למן אותו היום קבל את פני באי הפרדס שלט גדול ומאיר עינים עליו היו חרוטות ברכות 'שהכל' ו'בורא נפשות' באותיות נאות, בתוספת תזכרת בולטת - "חובה לברך לפני השתיה ולאחריה!"

מקאן ואילך נקרא המקום 'מעיינות חיים' על שם הצדיק, ומשך רבות בשנים נודעו מי המעינות כסגולה בדוקה לרפואה וישועה, בזכות האור החיים הקדוש זצ"ל.

דא עקא, ככל שהיה עשיר, פן היה עם הארץ. על המצוות שידע השתדל לשמור, אולם אלו היו מעטות. נתן לומר שלא היה מדקדק בקלה כבחמורה, ואף לא בחמורה כבחמורה...

אף באמונת חכמים היה האיש חזק ואמיץ עד למאד. הוא לא היה עושה צעד בלא להתעצף עם הצדיק אשר בעירו, הלא הוא האור החיים הקדוש. בכל עת שעמד בפניו איזה עסק או שהיה זקוק לישועה, מיד היה מחיש פעמיו לבית הדל אשר בקצה העיר, שם ספון היה רבנו חיים פן עטר על התורה ועל העבודה יומם ולילה.

באותה העת עשה האיש את אחת מעסקאותיו הגדולות. הוא רכש את הפרדס הנודע ששכן בעבורה של סאלי. העצים החסנים שצמחו בפרדס הניבו פרות נפלאים שהוציאו להם מוניטין במרוקו כלה. הבקוש לפרותיו של הפרדס היה רב, והם העשירו את בעליו.

סוד פרותיו המיוחדים של הפרדס נעוץ היה בשני מעיינות זכים ומתוקים, אשר פכו בין עצי הפרי המלבליים. מימיהם הצלולים זרמו בין עצי הפרי והרוו את העצים.

ברבות הימים הפך הפרדס לשכית חמדה נדירה, באשר האויר הצלול, ירק העצים, הפרות הנדירים והמית המים, חברו יחדיו והפכו אותו למקום נפש מעדף עבור תושבי האזור, יהודים ונכרים כאחד.

בתי הנפש הנאים שהיו פזורים בצדי הפרדס הנפלא השפרו לכל החפץ להמלט לזמן מה משאון העיר ומהמלת היום-יום, והמקום שקק חיים כמעט בכל ימות השנה.

רכישת הפרדס מבעליו הערבי לא עלתה לישועה בנקל. את רב הונו שעבד לצורך כה. אולם סוחר ממלח היה, ואם בחר להשקיע את רב הונו בעסקה זו, היה זה משום שצפה כי בתוך שנים ספורות יכסה הרוח את ההשקעה ומקאן ואילך יכפיל וישלש את הונו עד אין צד.

טרם סגירת העסקה סר ישועה אל מעונו של האור החיים הקדוש, שטח בפני הצדיק את פרטי העסקה וזכה לברכתו הנלבבת, ומיד לאחר מכן פנה לחתם את החוזה לחיים ולשלום.

חדשים ימים חלפו מאז, ישועה נכנס בשערי הפרדס כבכל יום, אולם מיד הבחין כי משהו אינו מתנהל כשורה. הוא הביט סביבו

לכבוד יומא דהלולא של האור החיים הק', החל ביום ראשון הקרוב, ט"ו בתמוז, מובא בזאת ספור נפלא שארע בימיו, המלמד על חשיבות אמירתן של ברכות הנהגין.

ספור זה נכתב בהקדמה לספר אוצר המכתבים ח"ב, על ידי המחבר רבי יוסף משאש, רבה של חיפה, כפי ששמעו ב"רגש

ברבות הימים הפך הפרדס לשכית חמדה נדירה, באשר האויר הצלול, ירק העצים, הפרות הנדירים והמית המים, חברו יחדיו והפכו אותו למקום נפש מעדף עבור תושבי האזור, יהודים ונכרים כאחד. בתי הנפש הנאים שהיו פזורים בצדי הפרדס הנפלא השפרו לכל החפץ להמלט לזמן מה משאון העיר ומהמלת היום-יום, והמקום שקק חיים כמעט בכל ימות השנה.

גדול" מפי רבי רפאל אנקוה, רבה של מרוקו ויליד העיר סאלי, עיר הולדתו של האור החיים הק', "פאשר קבלו מאבותינו הקדושים".

ישועה ששפורטש נמנה עם תושבי העיר סאלי, בתקופה שהתגורר בה גם האור החיים הקדוש. עשיר מפלג היה ישועה, כמה וכמה אחזות היו לו ברחבי המחוז ושרותיו וכרמיו הגיבו לו תנובה מברכת, אשר מלאה את אוצרותיו בממון רב.

עמידה בעז גורמת חדוה

"הוד והדר לפנינו עז וחדוה במקומו"

דרש ה'משך חכמה':

בשעה שפני ישראל סובלים מעל גלותם, וחרף הדיפות העוברות עליהם הם עומדים ב"עז" ומקיימים את מצוות ה' ככל שיעדם משגת, גם אם לא בשלמות, יש מקב "חדוה במקומו" של הקדוש ברוך הוא, יותר משעה ש'ישראל יושבים בשלום ובשלום ומקיימים את חקי התורה בשלמות (משך חכמה, הפטרת שבת הגדול).

בבית שני לא שרתה שכינה במקדש

"הוד והדר לפנינו עז וחדוה במקומו"

פסוק זה הוא מספר דברי הימים, ואולם בספר תהלים נאמר (צו 1): "הוד והדר לפנינו עז ותפארת במקדשו". את טעם השנוי בין

באה הזמנה לכל משפחות עמים שיתנו משלהם אל השם יתברך. אבל מה יתנו לו? כי הוא אינו צריך לבריותיו! תנו לו 'כבוד ועז'. כי כל מה שברא הקדוש ברוך הוא, לא בראו אלא לכבודו, וזה בלבד הוא מבקש מבריותיו. וענן העז הוא שיתלו הגדלה בב עליה ויכירו וידעו שעז לאלקים להכריח כל בריותיו לעשות רצונו ולהשתעבד תחת ממשלתו".

עלינו לקשט עצמנו תחלה

"הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז" שח ה'חפץ חיים':

מדי בקר פונים אנו לכל אמות העולם וקוראים להם "הבו לה' כבוד ועז". ואולם, האם עצרנו פעם לפני הקריאה והתבוננו האם אנו עצמנו נזהרים בכבוד ה' כראוי? הלא עלינו לקשט עצמנו תחלה, טרם משמיעים אנו קריאה זו לכל העמים (חומת הדת' חאק הדת פרק א).

הפסוקים מפרש רבי אליהו שיק כן: הפסוק בתהלים נאמר על ידי משה רבנו (רש"י ב"ב טו) שחי בימי המשכן שבו שרתה שכינה, ולכן סימו: "עז ותפארת במקדשו". ואולם את הפסוק בדברי הימים פתב עזרא הסופר שחי בתחלת ימי בית שני (ב"ב שם) שבו לא שרתה שכינה (יומא כב ב), ולכן דקדק בלשונו וסימו: "עז וחדוה במקומו" (עי' אליהו' יומא כב ב).

הכבוד והעז לחי העולמים

"הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז"

רש"י (ד"ה א טו כח) מפרש כי פסוק זה מחלק לשנים. בתחלתו מפנית קריאה למשפחות העמים לתת לה', מבלי לפרש מה עליהם לתת, ואלו בחלקו השני חוזר הכתוב ומפרש את אשר עליהם לתת, והוא: "כבוד ועז".

ביתר באור מפרש זאת הרמ"ד ואלי בפרושו לספר תהלים (צו ז), וזו לשונו: "בכתוב זה

קללה הנאמרת בלא הזכרת שם

"הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממלי: ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה..." (כב ה-ו)

מפני מה לא הזכיר בלק את ישראל בשמם? ומדוע בקש מבלעם לבוא למואב, הלא יכול היה לקללם במקום מושבו בפתור?

באר רבי שלמה קלווגר:

בגמרא (ברכות לד א) מבאר שהמתפלל על חברו אינו צריך להזכירו בשמו. ואולם פתבו הפוסקים כי דברי הגמרא נאמרו דוקא כשחברו

"הן עם כלביא יקום"

הודי יקר!

זה הזמן להתעטר בהגנה מיחדת השמורה למקפידים על עגית אמן, ולהצטרף לסגל 'גבאי אמן' המעטרים את בתי הפנסיות ברחבי הארץ.

להצטרפות:

נא מלא את טפס הצטרפות במכשיר נדרים פלוס/ואנו נצר עמך אי"ה קשר לשליחת חמרים.

בין ממלאי הטפסים תתקיים אי"ה הגרלה על זכות לנסיעה משפחתית לתפלה במקומות הקדושים, במיניבוס מפאר.

אמן ללא גמגום

תורו הגיע. רבי חיים שמע את צרתו, והשיב תשובה קצרה ונוקבת: "הקפד על עניית אמן", פסק ר' חיים בפני האב המפתע. טרם פנה ללכת הוסיף רבי חיים ואמר: "הואיל ותלמיד חכם אתה, עסק אף בענין זה של עניית אמן וכתב ברור הלכתי בנושא זה".

האב לא שאל שאלה נוספת. הוא סב על עקבותיו ויצא ממעון קדשו של הרב בדומיה ובהכנעה.

בהגיעו לביתו סר האב לחדר למודו והתישב לכתב מאמר הלכתי מקיף על חייב עניית אמן. הוא העמיק בסגיוות, לבן את דברי הראשונים, ואט אט קרם מאמרו עור וגידים, התפתח, העלה ענפים ושריגים, עד שבתם כחדש התפרס מאמרו על כשלושים עמודים הכתובים בצפיפות. המאמר היה בנוי לתלפיות, המסקנות יצאו ברורות ומסדרות, דבר דבור על אפניו.

ביום שסיים לכתב את מאמרו בקש האב לשוב ולעלות לביתו של הגר"ח כדי להציג בפניו את המאמר שכתב בהוראתו. בעמדו בפתח הבית פנה אליו בנו יוסלה בשאלה: "אבא, לאן אתה הולך?"

צעקה נמלטה מפי האבא: "יוסלה! חזר שוב, מה אמרת?" שאל מפתע עד עמקי נשמתו.

"שאלתי אותך לאן אתה הולך עכשו", אמר-שאל יוסלה בפשטות כשדבורו שוטף, חד וברור.

הפעם היה זה אביו הנדהם שהתקשה להוציא מפי מלה. המלים הקולחות שיצאו מפי בנו ברצף ובמהירות נשמעו לו כשירה מפלאה. הגמגום התאדה, כביכול לא היה מעולם. השאלה ששאל אותו יוסלה, הייתה רק התחלה לרצף משפטים חדים וברורים, ללא שמץ של זכר לגמגום שתקף אותו בתקופה האחרונה.

לפניכם ספורו המרגש של יוסלה, ילד חמד ממרפז הארץ, אשר לקה בגמגום כבד וזכה להרפא בכת עניית אמן, כפי שגשלה אלינו על ידי אחד מבני המשפחה.

"אבא... אנני רוצצה ללכתת ללבבית הכנסת... בקש יוסלה בעמל ובהתנשפות והשפיל את עיניו מבושה ומעצמת המאמץ.

האב התבונן בפניו היגעות של בנו, ולבו נחמץ למראהו המיסר. יוסלה בנו יקירי! יוסלה שהחל לדבר בטרם מלאו לו שנתים, ומאז פיו לא הפסיק לשפע דברי חכמה. כעת הוא התקשה להוציא אף את הקצר שבמשפטים. דבורו היה כרוך בקשי רב ובבושה בשל גמגומו הבלתי פוסק.

הגמגום פקד את יוסלה באחד הימים, ללא התרעה מקדמת. כך, באחת, חיי השתנו מן הקצה אל הקצה. תחת שטפי דבוריו הרהוטים, יצאו מפי קטעי מלים ושברי הברות.

בתחלה התלבטו ההורים המפתעים: האם הגורם לגמגומו הוא מתח מסדרת המכחנים המקיפים שנגערכו באותה תקופה בתלמוד-תורה? או שמא השפעת שפקדה אותו בשבוע שחלף נותנת בו עדין את אותותיה עד ההחלמה הסופית?

אבל כשהגמגום המשיך ואף הלך וגבר, החלו ההורים המסורים לדאג, לתמה ולהתפלל. הם שאלו לעצתם של ממחים בתחום, בקרו אצל טובי הרופאים, נסו סדרות טפולים שונות, ואולם מאומה לא עזר.

משכלו כל הדרכים, החליט האב הדואג לעלות ולפקד את מעונו של הגר"ח קניבסקי ולבקש את עצתו וברכתו. וכך, בין הממתנים הרבים על מדרגות הבית המפורסם ברחוב רשב"ם, עמד האב הכאוב כשפיו ממלמל ברגש פרקי תהלים לרפואת בנו.

שיעורי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל החלוא

האהל החדש המוקם בימים אלו על ציונו של הרבי מרדכימין בבית העלמין ברחוב גאנשא ברושה

הרבי מרדכימין

י"ח בתמוז תרל"ז

רבי יעקב אריה גוטרמן מרדכימין נולד בשנת תקנ"ב לאביו רבי שלמה בעירה וורקא שבפולין. כבר בצעירותו נכר היה עליו שלגדולת נוצר. הוא למד תורה מפיו של רבה הנודע של וורקא. בעל היתורת שמואל, והתמסר לחלוטין לעבודת ה'.

עוד בימי בחרותו התקרב לחוזה מלובלין והסתופף בצלו. בהיכלו של החוזה התודע ליהודי הקדוש מפשיסחא והיה מגדולי תלמידיו.

לאחר פטירתו הסתופף בצל ממשיכי דרכו. הרבי ר' בונים מפשיסחא, בנו רבי אברהם משה ורבי יצחק מאורקא. כמו כן הסתופף בצלו של המגיד מקוזניץ. בהגיעו לפרקו לקחו רבי בעריש מריטשוואל כחתן לבתו. לאחר פטירת רב העיר גאות רבי יעקב אריה לקבל על עצמו את עטרת רבנות ריטשוואל. בהמשך עבר לכהן כרב העיר רדזימין.

לאחר פטירת רבי יצחק מאורקא בשנת תר"ח, החלו רבים להסתופף בצלו של רבי יעקב אריה ברדזימין. הוא האריך ימים יותר משאר תלמידי הרבי ר' בונים מפשיסחא ונחשב כזקן האדמו"רים בדורו. שמו נשא בחרדת קדש כאיש קדוש ובעל מופת עצום, ורבים נהרו לחצרו.

ב"ח בתמוז, ערש"ק פרשת פנחס תרל"ז, הסתלק הרבי מרדכימין לבית עולמו, וביום ראשון שלאחר מכן נטמן בבית העלמין שברחוב גאנשא ברושה. לאחר פטירתו הדפסו מכתב ידו הספרים: 'דברי אבי"ב' ו'בפני אבי"ב'.

אמן – הודאה פוללת המתפרצת מעמק הלב

בבקשו להבהיר את מעלתה של עניית אמן, המשילה הרבי מרדכימין לקול השמחה הנשמע מפי אדם בעת שרגשות הודיה גואים בלבו. כגון: אב הזוכה להוביל את בנו לחפה, אשר באותה שעה חש הוא בכל נימי נפשו את עצמת חסדי ה' המרבים שלוהו לאורך כל השנים, מעת שנולד בנו ועד עתה. ואולם אם יעמד ויפרט את חסדי ה', צמצום ההודאה למלים יקחה את רגש ההודאה המתפרץ. לעמת זאת, כאשר מתפרצת מלבו צעקת שמחה והודאה, המבטאת את עמק תודתו על כל הנסים והחסדים הרבים שהרעיף עליו בוראו לאורך השנים אזי "הקול הזה כולל הרבה דבורים שהיה צריך לספר, והיה מבלבל אותו הספור".

אף המברך המפרט ומאריך בהודאתו מקהה במדת מה את תחושת ההודאה. לעמתו השומע ברכה מפי המברך, מצמצם את כל רגשות הודאתו בעניית אמן הפורצת ממעמקי לבו, ובכך הוא כולל רגשי תודה שלא כלל המברך בברכתו. ולפי שהעונה אמן מודה ומשבח יותר מן המברך, נמצא ש"גדול העונה אמן יותר מן המברך" (בכורי אבי"ב, כי תבוא).

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עזריה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש יד תמוז תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 7:08 תל-אביב: 7:24 חיפה: 7:17 מוצאי שבת: ירושלים: 8:24 תל-אביב: 8:27 חיפה: 8:28 ר"ת: 9:00

פרשת בלק

לימוד זכות על ישראל

לראות מעלתם של הרחוקים...

ידועה היתה אהבתו של כ"ק האדמו"ר הזקן מוורקא לכל אחד ואחד מישראל, אף לפחותים שבהם. כולם היו זכאים בעיניו, סוּתם היה פיות המקטרגים, שלא לדבר לחילה אפילו בגנותם של הפחותים שבישראל.

פעם צבאו על ביתו אנשים רבים, פשוטים ופחותים מהמון העם, שבאו מקרוב ומרחוק להיפקד אצלו בדבר ישועה, בבני חיי ומזוני. עומדים ופתקאותיהם בידיהם, ונכנסים לחדר קודשו, זה אחרי זה שלא לרצון המקורבים, ומטרידים את הצדיק מסדר יומו בתורה ובעבודה.

נתעורר אחד מתלמידיו, נדחק ונכנס אצלו, וטען לפניו: "רבי! החסידים המסתופפים בצילך לבקש דרך בעבודת השיל"ת אתה מרחק, ואילו חדשים מקרוב באו לבקש על חפצי הגוף בלבד אתה מקרב?!"

השיב האדמו"ר: "אף אלו לשם שמים מכוונים. באמת אף הם כוונתם לבקש על חפצי הנפש להורותם הדרך הישרה. אלא שמתביישים לומר "הרעותי את מעשי" ותופסים סופו של המאמר: "קפחתי את פרנסתי" ואנו ממילא מבינים שכוונת לבם לראשו של המאמר..."

בדידי הוי עובדא

אין ערוך למעשה צידקתו...

פעם נסע הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל עם מלווהו לאחד הגבירים כדי להתרימו לענין חסד חשוב. לאחר שהסביר רבי חיים לגביר את גודל חשיבות הענין, קם הלה ורשם ש'ק ומסרו לרבי חיים. בדרך חזרה התברר לרבי חיים כי סכום התרומה שנתן הגביר היה פעוט ביותר. מיד החל רבי חיים ללמד עליו זכות באומר:

כנראה מצבו דחוק עד מאוד, והראיה שגם את המזגן לא הפעיל בבואינו, אם כך משמע שלמרות מצבו הדחוק, ניאות להפריש לנו ממקצת דמקצת שיש לו. א"כ, אין ערוך למעשי צידקתו אשר עשה.

שנות חיים

לדון וללמד זכות על כל אדם מישראל!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמול בישראל ה' אלוקיו עמו" ... (פרק כג-כא)

ופירש כ"ק האדמו"ר, גאב"ד אונגוואר הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בספרו משנה הלכות מ"מ עה"ת) את הפסוק כך: "לא הביט און ביעקב" ... כלומר: אדם שלא רואה כל עוול וחסרון בעם ישראל. אינו מביט על עוונם וחובותם, אלא מלמד עליהם רק זכות. רואה הוא רק את מעלתם. אדם כזה יזכה ש"ה" אלוקיו יהיה עמו" – שהשכינה תהא מתייחדת עמו, "ותרועת מלך בו" – שהקב"ה נעשה לו כ"רע"

מובא בתנא דבי אליהו (פרק ט) על אליהו הנביא שלימד זכות על ישראל בדברים הבאים וכך אמר: "רבונו של עולם, זכור נא כמה יש בהם בישראל שאין להם פרנסה אעפ"כ הם עוסקים בתורה בכל יום תמיד. זכור נא כמה קטנים ו"מקרי דרדקי" יש בהם בישראל ועוסקים בתורה בכל יום תמיד. כמה אלמנות ויתומים יש בהם בישראל ועוסקים בתורה ובמצוות בכל יום תמיד. כמה זקנים וזקנות יש בהם בישראל שמשכימים ומעריבים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וממתנין ומצפים לישעותך בכל יום תמיד."

החפץ חיים הביא בספרו את הדברים הללו של ה"תנא דבי אליהו" והוסיף: "ומזה יוכל ללמוד כל אדם, איך שצריך כל אחד מישראל לעורר רחמים לפני הקב"ה על ישראל בדברים אלו כי גם היום בזמננו ישנם לישראל זכויות אלו וכיוצא בהן.

עד כמה "לימוד זכות" משפיע בשמים, ניתן ללמוד ממה שמסופר בגמרא (חגיגה טו): על רבה בר שילא שפגש את אליהו הנביא ושאלו כמה עוסק הקב"ה עתה? והשיב לו אליהו שהקב"ה מביא מימרות מכל החכמים ורק לא משמו של רבי מאיר, מפני שלמד תורה מפיו של "אחר" (שיצא לתרבות רעה).

אך רבה בר שילא המשיך לשאול את אליהו וללמד זכות על רבי מאיר: "רבי מאיר, רימון מצא, תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר: רבי מאיר למד רק את הדברים הטובים מ'אחר' ואת הפסולת זרק. ואכן ברגע שאמר זאת רבה בר שילא, העיד אליהו שהקב"ה התחיל לומר גם משמו של רבי מאיר.

ותמה אור החיים הקדוש: וכי עד עתה לא ידע הקב"ה את אמרתו של רבה בר שילא על רבי מאיר ש"תוכו אכל וקליפתו זרק"? אלא מבאר האור החיים שאף שידע זאת הקב"ה שרבי מאיר למד מ"אחר" באופן הנכון, אך עדיין היתה תביעה עליו, איך יראו זאת התלמידים? האם יראו זאת כדבר שלילי ויווצר חילול ה' והמראה ישפיע לרעה על נפשם. ולכן לא אמר הקב"ה מימרות בשמו של רבי מאיר.

אך כאשר בישיבה של מטה ידעו ללמד זכות על הנהגתו של רבי מאיר, וראו זאת באור חיובי, שעשה כהוגן, בכך ש"תוכו אכל וקליפתו זרק", ממילא שוב אין חשש שיושפעו לרעה, ואז גם בפמליא של מעלה אמר הקב"ה מימרות בשמו.

"מה טובו אהליך יעקב"

סגולת התורה בלימוד הרצוף בה...

סיפר הגה"צ רבי צבי מיכל שפירא זצ"ל: במדינת טורקיה היו שני סוחרים שותפים שהיו עוסקים במסחר בכל יום מתחלת היום עד חצות, ולאחר מכן היו לומדים בחברותא שלוש שעות רצופות, ובשעות אלו לא הפסיקו מתלמודם אפילו רגע אחד.

ביום מן הימים עשו ביניהם תקיעת כף שמי מהם שיעלה ראשון השמימה יבוא אל חברו בחזיון ליל ויספר לו מה עלה בדינו. לאחר זמן נפטר אחד מהם, וכעבור כמה ימים קיים הבטחתו והתגלה לרעהו בחלומו, ואמר לו עומק הדין רב עד מאוד ומי יצדק לפניו בדין והוסיף לספר לו:

מיד בהגיעי לפני בית דין של מעלה, הביאו לשם את אבותי ואבות אבותי וכולם הביטו בכל פרטי הדין. בתחילת הדין נכנסו ובאו להם המון רב של מלאכים קדושים, שנבראו על ידי המצוות והמעשים הטובים שעשיתי, ולאחריהם נקבצו ובאו מלאכי חבלה איומים ונוראים שנבראו על ידי העוונות... וכך ישבו בי"ד של מעלה ודנו על כל פרט ופרט שעשיתי כל ימי חיי. לפתע נצבה ביני לבין כל מלאכי החבלה חומה גדולה ואטומה, וכולם החלו לצעוק לי "גן עדן"... והסבירו לי שהחומה הזאת נבנתה על ידי לימוד התורה שלמדת כל יום ג' שעות רצופות.

ועוד הוסיף ואמר: "דע לך שלא במהרה ניתנה רשות לרדת לעולם הזה אפילו בחלום, אלא ששלחוני כדי להודיע כאן בעולם עד כמה גדול כוחו של רציפות הלימוד, ובעיקר שיהיה בלי הפסק אפילו רגע אחד, שהרי אם היינו מפסיקים את הלימוד אפילו לרגע, לא הייתה "חומה" זו אטומה מכל צדדיה והיו מלאכי החבלה יכולים להכנס דרך נקב צר ביותר ולחייב בדין..."

חשוקי חמד

[א.ה.] במעשה זה תובן האימרה: "כל המפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה הרי זה מתחייב בנפשו" - ממלאכי החבלה שיכולים להכנס דרך החור שעשה].

הרי "תורה מגנא ומצלא"...

תקופה לאחר שהגרי"ש כהנמן זצ"ל יסד את ישיבת גרודנא באשדוד, עמדה לפרוץ מלחמת "ששת הימים" ומכיון שאשדוד נחשבה אז לעיר ספר, שכן המצרים שלטו בחולות עזה, חששו ראשי הישיבה לשלומם של התלמידים ובאו לשאול את המשגיח דפוניבז' הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל מה לעשות? האם לחזור לבני ברק עד יעבור זעם?

הורה להם המשגיח להשאר במקום ולהתחזק בלימוד התורה ובתפלות, באומרו הלא "תורה מגנא ומצלא" ומי יודע אם לא נשלחתם לאשדוד כדי להגן בתורתכם על הגבול.

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

פיקוח נפש - ללא לימוד גמרא...

בעת שנכלאו בני ישיבת נוברהדוק ע"י הקומוניסטים ברוסיה וסבלו רעב וצמאון וכל מיני עינויים קשים, לא בקשו דבר על אף כל יסוריהם אלא רק שיחדירו אליהם גמרות ללימוד באמצע הלילה, בעת שהסוהרים שהופקדו לשמור עליהם יהיה שקועים בתרדמתם.

הלימוד היה כל כך חיוני להם עד שהגאון **רבי אליעזר רבינוביץ** זצ"ל - הרב דמינסק, התיר לחבריהם מבחוץ לשלחו להם מצרכי מזון אל הכלא, לכרוך את המצרכים בדפי גמרא תלושים, מבלי לחשוש לבזיון ספרי הקודש, כי הרגיש שמדובר כאן בפיקוח נפש של בני הישיבה אם ימנע מהם לימוד הגמרא...

הלמות עמלים - ח"ב

בני הישיבות העוסקים בתורה, מקיימים את עם ישראל ומצילים אותו מאויביו, וזוהי הברכה הטובה ביותר לעם ולארץ! נלמד מהפסוק: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (פרק כד-ה)

ואמרו חז"ל (סנהדרין קה:): א"ר יוחנן, מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו. ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות "מה טובו אהליך יעקב"... אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה [כל הברכות של בלעם חזרו לקללה כמו שהיתה כוונתו מתחילה. רש"י]. חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך" - קללה ולא קללות.

ויש להבין ולהתבונן: מדוע רצה בלעם לקלל את עם ישראל דוק בקללה כזו שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות? וכי לא די היה בקללות גרועות וחמורות יותר, כמו למשל שלא תהיה להם פרנסה, ושהאויבים ירדפו אותם או שמכת הארבה תחטל תבואתם, ועוד כהנה וכהנה, ואדרבה, אם בלעם היה שואל ומתייעץ למשל עם "חכמי" שלטון הבג"ץ שבימינו, היו מאירים את עיניו, שאין זו כלל קללה אלא "ברכה" שכן כאשר לא יהיו להם ישיבות ובתי מדרשות, הם בהכרח "ישאו בנטל" וממילא יהיה יותר כח אדם במפעלים ויהיו יותר חיילים בצבא או ליצינים בתיאטרות, והיאך יתכן ש"בינה נשגבה" כזו נעלמה ממוחו של בלעם!?

אלא התשובה היא שבלעם שהיה גדול נביאי האומות ידע את האמת מה שכל ילד יהודי הלומד ב"חידר" יודע, כי כשישנם בתי כנסיות ובתי מדרשות והם מלאים במתפללים ובלומדי תורה, אין שום קללה שבעולם יכולה להשפיע ולהזיק לעם ישראל, ולעומת זאת, כשאין בתי כנסיות ובתי מדרשות אזי ממילא אין יכולת קיום לעם ישראל והם נכחדים מאליהם. רח"ל.

בלעם שידע זאת ולכן רצה לקלל שלא ילמדו ולא יתפללו, הפך הקב"ה קללתו לברכה, ונמצא מברך את הברכה הטובה ביותר לעם ישראל: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!" ומכאן בקשה גלויה ל"יועצים" המשפטיים: הואילו בטובכם לעיין בספר הספרים-התנ"ך, בפרשת השבוע, ותלמדו מבלעם מה נחשבת אצלו קללה לעם ישראל, ולעומתה, מהי הברכה הטובה ביותר. אולי סוף סוף תציבו עצמכם בצד הנכון. בצד היהודי ולא בצד של רודפי היהדות.

כי על כן, לא מדובר כאן רק על עצם לימוד התורה שמגן ומציל מהאויבים [כמו שהארכנו בעלוני פרשיות "צו", "בחוקותי" ו"שלח"] אלא על ה"בתי מדרשות" עצמם שיהיו מלאים בלומדי התורה. שכן הבית מדרש הוא כמו "תיבת נח" כשמסביב המבול שמאיים להשמיד כל חלקה טובה. בתי המדרש והישיבות הם עוגן ההצלה היחיד שנותר לנו כדי להתגונן ולהנצל מהמלחמה הרוחנית והגשמית שמתרגשת עלינו ה"י.

וכמו שאמר **רבינו הגרא"מ שך** זצ"ל בשיחה אישית עם ראשי השלטון בעבר, כדברים הבאים: "יסוד האומה הוא ארבעת הכתלים של הישיבה... של כל הישיבות! אותם בני תורה ובני ישיבות שלומדים בהם, הם היסוד! ועל כן, מי שרוצה בקיומו של עם ישראל הרי זה רק על ידי חיזוק היסוד הזה!

והוסיף הרב שך: "אנחנו בטוחים שכל זמן שמשוה לא בא, יהיו מלחמות, כי כתוב (ישעיה כז-כ) "הרשעים כים נגרש, כי השקט לא יוכל". ואפילו אם נהיה כאן עשרה מליון יהודים, וכמו היום. ומה מבטיח שיחזיק אותנו לאורך זמן? ואם תהיה מלחמה בין המעצמות הגדולות, איזו חשיבות וערך יהיה לנו. רוסיה היתה מדינה ענקית ופולין היתה מדינה עם שלושים מליון איש ונעלמו בין לילה וכן בעוד מדינות. ובמה החשיבות והכח שלנו? הרי מסביבנו ישנן רבבות מליוני ערבים?

"אלא - היסוד והכח של עם ישראל" - הפטיר הרב שך - "הוא רק כאן, בישיבות הקדושות! ומי שבאמת רוצה בטובת עמנו, צריך לעשות כל מה שבאפשרותו לחזק יסודות אלו ולא דוקא בכסף אלא בעיקר את הרוח, את הרעיון וההבנה במה כוחנו האמיתי כנגד כל אויבנו". עכ"ד הרב שך.

ואכן זו בדיוק הסיבה לדברי חז"ל (יומא כה:): "מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו". וגם כשנאלצו יעקב ובניו לרדת למצרים, שלח יעקב את יהודה "להורות לפניו" - לתקן לו בית תלמוד (מד"ר) כי

המשך - "מה טובו אהליך יעקב"

אי אפשר להשאר אפילו יום אחד ללא מקום שלומדים בו תורה.

"הלימוד עמד לי להצלחתי"...

כאשר חלתה הרבנית סרנא ע"ה (אשת הגאון **רבי חיים סרנא זצ"ל**), נאלצו להטיסה לבית חולים בשוויץ והבדיקות שעשו הרופאים גילו כמה מסוכן מצבה. החליטו הפרופסורים כי הרבנית חייבת לעבור ניתוח.

יום לפני הניתוח המיועד, נתן בעלה רבי חיים בידה את הספר "אור ישראל - כוכבי אור" (להגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל ולתלמידו הגה"צ רבי יצחק בלזר זצ"ל) והרבנית בדעתה המשכילה ביראת ה' למדה בו בעיון את המאמר האחרון של רבי יצחק בלזר "אדם ובהמה תושע ה'". לאחר מכן חזרה שוב על המאמר, שינתה ושלשה עד שנקלטו הדברים בלבה.

למחרת, כאשר באו הרופאים לבדוקה, בטרם גישתם אל מלאכת הניתוח, נדהמו לראות כי חל שינוי מהותי במצב הרפואי, וכי לנוכח הנתונים החדשים אינה זקוקה לעבור את הניתוח. ויהי הדבר לפלא.

התבטאה אז הרבנית סרנא בפני המקורבים: "בטוחני כי זכות לימודי בספר "כוכבי אור" בהבנה, עמד לי להצלתי, ובזכותו של רבי איצ'לה בלזר שמע ה' לקול תפלתי".

רבי איצ'לה

"בזכות עשרה שעוסקים בתורה ברציפות"...

בשנת תשכ"ז לפני שפרצה "מלחמת ששת הימים" כשהישוב בארץ ישראל היה שרוי בפחד נורא מהעתיד לקרות, בחר הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** עשרה אברכים מצויינים מחכמי ישיבת פורת יוסף שיהיו יושבים ועוסקים בתורה ללא הפוגה ביום ובלילה, מבלי שהתענינו כלל בשום דבר חיצוני ואף לא בחדשות היום.

הוא הסביר את מעשהו בנימוק הבא: "הרי אפילו בסדום הרשעה אם היו בה עשרה צדיקים היה הקב"ה נושא פנים בגללם לכל הדור! כל שכן אצלנו, אם נושבים עשרה צדיקים לעסוק בתורה ברציפות ולהסיח דעת מכל הסובב אותם, שזכותם יכולה להגן על כל הדור..."

וזאת ליהודה

הכרזה ועונשה...

סיפר הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: כאשר עמד מר ש.פ. לבחירות לראשות הממשלה מול מ.ב. אמרו להגרי"י **קניבסקי-הסטייפלר זצ"ל** ש.פ. הכריז כי אם יבחר לראשות הממשלה יגייס את כל בחורי הישיבות לצבא.

הגיב הסטייפלער מיניה וביה: "הוא כבר אף פעם לא יבחר להיות ראש ממשלה!" והוסיף רבי חיים: "אמרו לי שהוא מרגיש שקללה רובצת עליו. זו הקללה של האבא! ואף שיהיה ראש ממשלה בתור ממלא מקום אבל מעולם לא נבחר לכך".

דרך שיחה

והעידו גדולי התורה מיישיבת מיר שלמדו בזמן מלחמת העולם בשנחאי, כי עפ"י כלל זה ש"מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו" נהג המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל** בכל החלטותיו במצבים הקשים ביותר שנקלעו אליהם, ובכל הספיקות שהיו לו, האם לעבור למקום אחר? ולא? ואימתי? הדבר היחיד שהכריע היה עפ"י כלל זה: לא להפסיק את רצף לימוד התורה בישיבה אפילו לרגע אחד! ובה היה טמון סוד הצלחתו הגדולה, כידוע, ומכח זה ראו בני ישיבת מיר בשנחאי [ובהם אאמו"ר זצ"ל, כפי שסיפר לנו] את הניסים הגדולים והגלויים, שכיום כבר ידועים ומפורסמים לכל.

וכבר התריע אז הגאון **רבי ראובן כץ זצ"ל** (בהקדמת ספרו **דגל ראובן ח"ג**): "בזמן מלחמה, יותר מכל זמן אחר, נשקפת סכנה לקיום האומה מהתרשלות וממיעוט היקף תלמוד תורה... דוקא בימים אלו חובת-זכות לתמוך ולחזק את היכלי הישיבות, שבהם נלמדת התורה שבעל פה, ככתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל". כי רק בכח התורה וסמכותה מתחזקת ומתייצבת ההגנה וההצלחה נגד הקמים עלינו!"

נמצאנו למדים יסוד חשוב ביותר, שהכח העצום והזכות הנשגבה שישנם בלימוד התורה, עד כדי להגן ולהציל מהאויבים ומכל מיני מרעין בישין, כל זה הוא חלק בלתי נפרד מבתי המדרש והישיבות! אי אפשר לתורה בלי הישיבות ואי אפשר לישיבות בלי התורה! וכך גם דרשת חז"ל הידועה: "הקול קול יעקב" - בזמן שקולו של יעקב [היינו לימוד התורה והתפלה] מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות [ולא ברחובה של עיר] אין ידי עשיו שולטות.

זו בדיוק הברכה הגדולה של "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" שעליה יש לשמור מכל משמר. וכך שמענו מפי הגאון **רבי זבולן שוב שליט"א** שלדעתו העצה היחידה לבטל מעלינו את הגזירות הקשות, הוא לקיים את מה שאמר הנביא ישעיה (פרק כו-כ) "לך עמי בא בחדרך וסגור דלתיך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם". ופירש רש"י: בא בחדריך, בבתי כנסיות ובתי מדרשות. "וסגור דלתיך בעדך" כפי שתירגם יונתן בן עוזיאל עיי"ש. אין עצה אחרת אלא להיות מופרש מהרחוב ולהסגר בבית המדרש ולא ח"ו לנהוג כאותם "אנרכיסטים" ברחובה של עיר.

ובאמת רואים כן בדברי חז"ל בכמה מקומות עד כמה מסוכן רוחנית וגשמית לצאת מתוך בית המדרש ומבין כותלי הישיבה הקדושה. ואדרבה, אמרו חז"ל "אם פגש בך מנוול זה משכחו לבית המדרש". רק מי שיוצא החוצה יכול לפגוש את אותו "מנוול" שהוא השטן. ואז במקום להתעמת איתו בחוץ ולהמשך אחריו, העצה למשכו לבית המדרש, וממילא שם יבוטל מכל וכל, מכח התורה. בבית המדרש.

וצריך לדעת את האמת, שכל מטרתו של השטן, הוא היצה"ר [הוא הבג"צ וחבר מרעיו] היא לעקור מאיתנו את לימוד התורה ולקעקע את יסודות החינוך הטהור, עליהם מסרו אבותינו את נפשם. ומכיון שיודעים אנשי שלטון הבג"צ שאם יגזרו [כחיוונים בשעתם] שלא ילמדו תורה, אף אחד לא ישמע להם. על כן מנסים לבוא בתואנה מגוחכת על הצורך כביכול בגיוס בחורי הישיבה כי בלעדס הצבא לא יוכל לנצח...

ומן הסתם אומרים הם לעצמם: גם אם לא נצליח לגייס אזי לפחות "נרוויח" שנזרע תסיסה, בהלה ובלבול בקרב לומדי התורה וכך נצליח למשוך לפחות כמה מהם מבית המדרש לרחובה של עיר שיצאו ל"התעמת" או "לשכנע" או "למחות", ובלבד שיפסיקו בנתיים את לימוד התורה. ועל זה התבטאו גדולי ישראל **הגרי"מ ברגמן שליט"א** והגאון **רבי דוב לנדא שליט"א והגרי"מ הירש שליט"א**: מה זה נוגע לנו מה שהם אומרים, שיגידו מה שרוצים אין לנו אלא את לימוד התורה בבית המדרש בלבד! [ואיננו מדברים כאן על אותם הפגנות גדולות ומיוחדות שיוזמים גדולי ישראל עצמם לפי הוראת פורץ השעה וכדוגמת מה שכונה "הפגנת המליון" נגד הבג"צ שיום בשעתו הגרא"ל שטיינמן זצ"ל].

וזה מה שעשה חזקיהו המלך בשעה שסנחריב וצבאו צרו על ירושלים לכובשה והסכנה היתה גדולה. הוא נעץ חרב בפתח בית המדרש והכריז: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו (סנהדרין צד): מדוע נעץ חרב דוקא בפתח בית המדרש? ללמד שכן לימוד התורה להגן ולהציל הוא רק כשלימוד התורה בטוהרה, בתוך בית המדרש. ללא כל זיקה לרחוב.

ועד כמה תלויה הצלת העולם בלומדי התורה שבישיבות ובבתי המדרש, מגלים לנו חז"ל (בתנ"ד א"פ"ב) וכך אמרו: כל זמן שבני אדם מבטלין מן התורה, מבקש הקב"ה להחריב את העולם וכו', ואמרו: בכל יום יוצאים מלאכי חבלה מלפני הקב"ה לחבל את כל העולם כולו, ואלמלא בתי כנסיות ובתי מדרשות, שתלמידי חכמים יושבין בהם ועוסקים בתורה, היו מחבלים את כל העולם כולו מיד...

הנה כי כן, לא הזכירו חז"ל רק את העוסקים בתורה, אלא הדגישו את בתי המדרש שעוסקים בהם בתורה. ללמדנו שללימוד התורה צריך להיות זך וטהור מנותק כליל מהבלי הרחוב שמחוץ לו, ורק בכך ניצל העולם.

וזה מה שביקש רבי יוסי בן קיסמא ללמדנו [כשסיפר "פעם אחת הייתי מהלך בדרך" וכו' ופגש אדם שהציע לו אלף אלפים דינרי זהב ובלבד שידור במקומו ואמר לו רבי יוסי איני דר אלא במקום תורה]. שדי בפעם אחת שיוצאים מבית המדרש להלך ברחובה של עיר וכבר מזדמן לו פיתוי של כסף וזהב... וזו גם הסכנה הגדולה למי שמפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה שמתחייב בנפשו. וכל כך למה? משום שבזה יוצר פירצה בחומה המבדילה בין התורה ובית המדרש לנעשה בחוץ. מכאן נשכיל להבין מה מונח בברכה הגדולה והעצומה של "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" - אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות!

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

בוא נחזור לכפר! [2]

שהכוונה להיות מסוגל להפיק את אותה הנאה גם ממעט.

* * *

מוסיף הרב לויכטר ומספר: אני מכיר יותר ממשפחה אחת שיושבת בארמון של שבעה חדרים, ובניה ספוגים בתחושה של חסר - של 'אין לי!' לעומת זאת אני מכיר אנשים שמתגוררים בדירת שני חדרים, ומשוכנעים שהם בארמון. שכן גם כאשר מתגורר אדם במקום קטן, הוא מסוגל לספוג ולהפיק הנאה ממה שכן יש לו.

רבי ירוחם למד חומש רש"י מתוך חומש שהתפרק לגמרי. האם לא יכל "לפרגן" לעצמו חומש חדש? האם היה זה רק בגדר "הסתפקות במועט". נראה לי שהיה כאן משהו הרבה יותר עמוק: הוא ינק "נחת רוח מעושרו" מהחומש הישן והמשומש שלו, יותר מאשר מחומש חדש שזה עתה נפלט מבית הדפוס!

באופן זה חוסם האדם את המידה הרעה של הקנאה. מי מקנא? מי שאין לו - אבל לי הרי יש! נשאלת השאלה: אבל הרי אין לך... תשובה: המבחן בסופו של דבר אינו חומרני אלא נפשי. אם אני יודע ליהנות מהקצת שיש לי, ולהפיק ממנו תחושה של "יש", ממילא אני שמח בחלקי ואינני נגרר לנעוץ עיניים במה שיש לזולת.

אדם שיונק את ההנאה מעצם השימוש בכסו - ולא מאיך הם נוצצים ומשתקפים כלפי חוץ וכדו' - הוא השמח בחלקו!

* * *

מכאן אנו עולים קומה נוספת. מי שמח בחלקו, לא רק שאינו מקנא בזולת אלא הוא גם מפרגן לו מכל הלב:

מי שחי בתחושת חסר יתקשה לשמוח עם הצלחות הזולת, אך אם לי טוב - מדוע שלא אשמח שגם בשבילך טוב?

סיפר יהודי שבעקבות רעש של קידוחי קרקע עוצמתיים בשכנותו, התקשה להתרכז. מה ששינה אצלו את הכל הייתה המחשבה שנפלה בראשו: רגע, מאחורי הרעש הזה ניצב בעל-הבית, מזמין העבודה, שעבורו הרעש אינו אלא מוזיקה. האם לא אהיה מסוגל להבחין בצלילים המוסיקליים מבעד לרעש?! כשאתה מאושר עם חלקך - קל לך להיות מאושר גם עם הזולת. אך כאשר לך חסר, הרי חלקו של הזולת הוא בעצם החלק שלך שמשום מה נעשק ממך...

הבה נחזור להיות 'בני-כפר' ויומתק לנו!

רוצים להשתלט על מידת הקנאה - זו שהורסת כל חלקה טובה של בין אדם לחבירו? - אז תמשיכו לקרוא!...

תקציר משבוע שעבר: "החלום האמריקאי" לפיו יש לכל אחד סיכוי להיות מיליונר! לכבוש את העולם! מעמיד אותנו בפני מצב נורא מול מידת הקנאה. אם בעבר הרגיש כמעט כל אחד "בן כפר" וכמשל הידוע של האבן-עזרא שכן כפר לא חומד את בת המלך) כיום מרגיש כל אחד כמלך, והוא נוטה לקנא בכל מה שזו... השבוע נמשיך להעמיק ברעיון, במשנתו של המשגיח הג"ר **ראובן לויכטר שליט"א**.

לחלק משמעותי מהתופעה אחראית הפרסומות. ביקש אברך לשב בשלווה, ולפתע ניבטת מולו תמונת ענק של מכונת. והמכונת הזו, שבעבר לא חלם עליה, היא בהישג ידו. בתשלומים נוחים... ושוב אינו "בן כפר" ביחס למכונת.

אבל התהליך הזה אינו עוצר במכונת, אלא חולש על כל תחומי חיינו. הכל בהישג ידך: הקפה המשובח ומיטת הנוער החדשה. התנור היוקרתי והטיסה לחו"ל. המלון וכל מוצרי הצריכה - ומה לא?

האם במציאות שכזו, כיצד בכלל שייך לחזור להיות 'בן-כפר'? לשם כך עלינו להבין את מעמדו של הבן-כפר. בניגוד לתפיסה של העירוני, חובה להבין שה'בן-כפר' לא מרגיש "מסכן". הוא לא בוכה בלילה שלא נותנים לו את ה'בת מלך', משום שהיא מחוץ לתחומו. ה'בן כפר' פשוט לא מכיר מציאות אחרת, והוא שמח בחלקו!

ננסה להבין מה זה שמח בחלקו. **איזהו עשיר? שואלת הגמרא בשבת (כה):** אומר רבי מאיר: **כל שיש לו נחת רוח בעושרו. פירש"י: "שמח בחלקו אם מעט ואם רב".**

מה מלמד אותנו כאן רש"י? שגם אם יש לך קצת, צריך להיות לך "נחת רוח בעושרו".

מה משמעות הדבר?

ראינו כיצד גדולי ישראל הפיקו הנאה וסיפוק מושלם, מאותו מעט בהם השתמשו. כך הם יצרו תחושת שובע ודחו מעצמם תחושת חסר שהיא היצרנית הראשית של מידת הקנאה. "שמח בחלקו" אין הכוונה להתנזרות והתנתקות מכל קשר עם רכוש. לא אמרו 'מסתפק בחלקו' כי אם 'שמח בחלקו' וזה מחמת

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת בלק תשפ"ד | גליון מס': 657 | לסדר: "לא הביט און ביעקב... ה' אלוקיו עמו ומחצת מלך בו..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

לשיתופות איתנו בהוצאות

ההדפסה:

בבנק: פאג'י

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנשי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

לכל בית ישראל!

כשבלעם פגש מחשב חסום... 'ראה שאין פתחים מכוונים...'

בדיוק עכשיו למדנו בדף היומי את הסוגיה של 'היזק ראייה שמיא היזק'!!! שחז"ל מלמדים אותנו שהצורך הבסיסי ביותר של דור זה **פרטיות!!!** שיש לי שטח פרטי שאף אחד לא רואה ולא חודר לפרטיות שלי... **זה מאוד מעניין...** כי בדרך כלל ביחס להלכה כל מה שנוגע ל'ראיה' בעלמא ע"פ רוב זה פעולה חסרת ממשות וקשה לאכוף את זה (ולכן 'קול מראה וריחאין בו משום מעילה') ובכל זאת, ברגע שזה מגיע לנושא של **צנעת הפרט**, זו אחת ההלכות הקשוחות ביותר בחו"מ!!! חז"ל מאוד מחמירים ונותנים את כל הגיבוי למי שדורש **פרטיות!!!** ומה שהכי מדהים זה שאם יש למישהו גג שמשקוף לחצר הפרטית שלי... חז"ל מחייבים **אותו** לעשות מחיצה כדי שהוא לא יזיק לי בראיה... לא מחייבים אותי אלא אותו!!!! אתה קולט?!

אז זהו!!! שה'רבה' הגדול שהעמיד אותנו מול הערך היהודי המקודש שנקרא צנעת הפרט, זה לא פחות ולא יותר **בלעם הרשע!!!** כשבלעם מגיע לקלל את ישראל בהתחלה הוא רוצה רק לקלל אותם... וה' צריך לשים לו חכה בתוך הפה ומכריח אותו לברך אותם... אבל בשלב מסוים בלעם נושא את עינו 'יורא את ישראל שוכן לשבטיו' והוא מגלה לתדהמתו שעם ישראל מקפידים על היזק ראייה... שאין פתחים מכוונים זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אוהל חבירו!!! והוא כ"כ יוצא מכליו ש... שהוא שכח לגמרי שהוא רוצה לקלל את ישראל... והוא פתאום מתחיל לברך את עם ישראל על דעת עצמו!!!! **ואנב את זה צריך להבין...**

מה... באמת בלעם חזר בו ונהיה צדיק?? מה... בלעם שכל כולו גסות הרוח, עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה... בדיוק הוא כ"כ מתרגש מהצניעות של ישראל ומחליט לברך אותם??

אפססס... משהו פה לא מסתדר... (בפרט שאם בלעם היה עושה את זה באמת מכל הלב... ה' היה מקבל את תשובתו... ותכל'ס לא מצינו שהוא נהיה פתאום צדיק... אדרבה... את עיקר נחת זרועו המרשעת הוא חתם בסוף הביקור שלו שהוא יעץ להחטיא את ישראל...) אלא מאי?? תשמע וורט על דרך הדרש... שמבוסס על חידוש שמקובל בשם האפטא רוב שאומר: שבלעם בעצמו רק קילל מתחילה ועד סוף!!! בלעם לרגע אחד לא בירך את ישראל... כי בלעם יודע לירות צרור קללות לכל עבר... רק מה???

הוא לא קלט שהוא מברך!!! הוא לא קלט שמה שמצטייר אצלו קללה אצלנו זו ברכה... לדוגמא: בלעם מגיע ורואה את ישראל מוקפים בענני כבוד... הוא כמעט מרחם עליהם... איזה מחנק... **הן עם לבדד ישכון**... כן... תמשיכו להיות בבידוד... תהיו מנותקים מכל העולם... אתה יודע מה זה מחשב מנותק בשביל בלעם?? אתה יודע מה זה בשביל בלעם 'עם לבדד ישכון'?? זה... זה ממש מסך הברזל... צפון קוריאה... ותכל'ס מה האמת?? **'ויהפוך ה' אלוקין לך את הקללה לברכה'**, מה פירוש 'ויהפוך'?? מה שאצל בלעם זו קללה אצלנו זה הפוך!!!! בטח... כלה שנכנסת לחדר יחוד זה הרי כלא... ואם זה חדר יחוד קטן, אז בכלל... זה אפילו צינוק... לך תסביר לבלעם שיש כ"כ הרבה רווקים שמייחלים לצינוק הזה... מייחלים לזכות למעגל סגור של חיי נישואין למרות המחויבויות הנוקשות שבה... העיניים של החילונים יוצאות מקנאה לראות מערכת נאמנות שכזו... ובמקביל יש בלעמים שרואים בזה קללה- טבעת חנק... וככה זה לאורך כל הברכות שבלעם מברך את ישראל!! הוא מצידי רק קילל!! הוא ממש לא התכוין לברך... וכאן מגיע המפץ... **איפה בלעם לגמרי לגמרי איבד את העשתונות??**

ברגע שהוא ראה שאין פתחים מכוונים זה כנגד זה... ברגע שבלעם ראה שישראל מקפידים על 'היזק ראייה שמיא היזק'!! פה בלעם פשוט רצה לצאת בתביעה יצוגית על פשעי אנוש... רחמנות... תראה את החרדים האלו... איזה אומללים... תראה איזה 'היזק ראייה'!!!! תראה איך הם בכוונה עושים שאחד לא יוכל לראות בתוך הבית של השני... איזה התעללות... תחשוב: בן אדם בסה"כ רוצה בטבעיות לדחוף את האף שלו... מה שנקרא הרשת הפתוחה... סו"ס זכות הציבור לדעת... שקיפות מלאה... אבל לא!!! אין פתחים מכוונים זה כנגד זה... ככה?? בלעם רותח מזעם!!!! אם ככה... אני כבר לא מקלל אותם... כבר אין צורך... שישארו ככה!!! מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל... מה טובו... טוב מאוד שאתה כזה מסכן... תשאר כזה... בבית מדרש של בלעם גם לומדים בעיון את הסוגיה של 'היזק ראייה' אבל מהכיוון ההפוך לגמרי!!! אל תחסום לי שום חשיפה... תאפשר לו לחזור לכל פינה... למוסס כל גרם פרטיות... שהכל יהיה מונח על השלחן... זה השיעור כללי של בלעם בהיזק ראייה... קוראים לזה אינטרנט!!! אינטרנט זה הבייבי של בלעם... זו ההגדרה הקולעת ביותר לרשת, הרשת הפתוחה מזהה כל מחיצה וכל סממן פרטיות כנזק!!! זה מבחינתם היזק ראייה!!! ואילו השקפת התורה באופן הכי נחרץ שצנעת הפרט זה נקודת הבסיס של יצור אנושי מתוקן שאיתו ה' רוצה בקשר... ובבית כזה שהוא בונה שורה השכינה...

אצל בלעם זה פיגוע!!! לראות שעם ישראל שומרים על מעגל סגור!! על חסימה הרמטית לא לחזור אחד לעולם הפנימי של חבר שלו... אצל בלעם זה סדין אדום... הוא כבר לא רואה צורך לקלל את עם ישראל... זהו... 'עלה בלבו שלא לקללם', מבחינתו הם כבר מקוללים ועומדים

וזה אחד מההבדלים הבולטים **מה בין** תלמידיו של אברהם אבינו לבלעם הרשע...

אצלנו 'מה טובו אוהליך יעקב' זו ברכה!!! (זה העמוד היחיד בס"ת שלא מתחיל בוא"ו העמודים כי מה טובו אוהליך יעקב זה הגאווה הכי גדולה של יהודי...) ואצל תלמידיו של בלעם הרשע זו קללה!!! כן... האינטרנט הזה שמדברים עליו כן או לא... זה עניין של בתי מדרשות!!! אצל בלעם זו ברכה ואצל תלמידיו של אברהם אבינו זו קללה... מה טובו אוהליך יעקב... אין פתחים מכוונים...

מה בכל זאת הרווחנו מרדיפת הדת...??

אצלנו... בציבור החרדי... בשבוע האחרון נפל דבר!!! לאחר כמה שנים מריריות של חילוקי דעות בצורת ההתמודדות מול גזירת הגיוס... כעת בעקבות הנתונים שהשתנו... נוצר מצב שאין ויכוח!!! לא שמישהו פה התפכח... אלא הנתונים החדשים יצרו מציאות חדשה שבמצב הנוכחי אנחנו תמימי דעים וכולנו כעת לא מתייצבים בצבא והולכים בזה עד הסוף...

וברגע שזה קרה!!! אני מודיע לך מראש... שלא תגיד שלא אמרתי: המציאות החדשה הזו תגרור שתי סוגי תגובות!!! **יש כאלו שנאנחים אנחת רווחה!!! ויש כאלו שההיפר!!!**

מה הכוונה?? יש כאלו שנאנחים בהקלה... אוהו ס"ס נגמרו הויכוחים... כמה היה קשה לי עם הפערים ההשקפתיים והויכוחים האידיאולוגיים בתוך תוכנו... והנה עכשיו ברגע שהבג"ץ הצמיד אותנו לקיר והפך את כולנו לעריקים, אז נכון שזה גזירה וזה הסתרת פנים... אבל לפחות משהו אחד הרווחנו מזה... שאנחנו כבר לא צריכים לריב ולהתווכח... יש כאלו ששמחים!!! ואני גאה לומר שאני מהסוג הזה... (ושוב: שלא תבין... זה על הגבול של 'מחשבות זרות'... ס"ס אנחנו לא אמורים לשמוח בגזירות שמד רוחני... אבל יש מה שנקרא 'מברך על הטובה מעין הרעה', דבר אחד טוב יצא מזה, שהיו לי חברים שעד עכשיו גבה טורא בינינו ועכשיו אנחנו באותה סירה...) אבל!!! אני מכין אותך מראש!!! יש כאלו שדווקא לא טוב להם עם התמימות דעים החדשה... ולמה?? כי... כי משני צידי המתרחש יש כאלו ש'התפרנסו' ממחלוקת... עשו על זה את השטעלע שלהם... בנו על זה על את הקריירה שלהם... וברגע שאין על מה לריב אז אויס קאפעלוש... **ולמה כ"כ חשוב להגיד את זה??** כדי שתדע להבחין בין מי שנגרר בעל כרחו למחלוקת לבין מי שמחפש מחלוקת!!! ואני לא תמים... אני יודע שאני הולך לקבל על המאמר הזה תגובות... ובדיוק לכן אני מקדים ואומר: יהיו כאלו שיגיבו לי בתקיפות נוראה ויסבירו לי כל צד על השני למה הוא עדיין טועה בגדול... אז זה!!! שתדע מראש: שמי שמאוד חשוב לו להמשיך לתחזק ולתפעל את המחלוקת הנושנה ולא לתת לה חלילה לרדת מסדר היום... שתדע שזו ההזדמנות שלנו לבדיקה פולשנית מדעית ודאית לסמן אצל מי המחלוקת הייתה לשם שמים... ומי סתם חיפש שנאת חינוך ומפחד לפספס את התענוג הזה...

כן... אנחנו בדיוק נמצאים בפרשת בלק שעל תחילת הפרשה התורה מלמדת אותנו שזקני מואב וזקני מדן שהיו עד כה יריבים מושבעים... ברגע שהיה להם יעד משותף שנקרא כלל ישראל... הם הצליחו להתעלות מעל כל הויכוחים ולהתאחד נגד כלל ישראל... גם השיעים והסונים הוכיחו לנו שהם מסוגלים להתעלות מעל תהומות שנאה בשביל יעד משותף שקוראים לו כלל ישראל... מותר לנו גם ללמוד מהם... וכשיש לפנינו אויב משותף... שהכריז מלחמה נגד ה' ותורתנו... מותר לנו גם להכיר ביעד המשותף שלנו שהוא 'נקדש את שמך בעולם'!!! (ס"ס) אל תשכח לא האויב המשותף צריך לאחד אותנו, אדרבה... הוא זה שפייר אותנו... סביבו נחלקנו, וברגע שהוא הצמיד אותנו לקיר כולנו חוזרים להיות 'בני איש אחד- דרך ישראל סבא)

אני אתן לך דוגמה (בחורים לא יבינו... זה ניואנסים שבתוך המשפחה... אברכים יבינו את זה) לפעמים יש לי ויכוח חינוכי ספציפי מול אשתי... הילד כעת עשה משהו לא בסדר!!! ואשתי נניח טוענת שא"א להתעלם... מוכרחים להעניש... ואילו אני (כמו כל הגברים בדורנו) לוקח צעד אחד אחורה... לדעתי זה עדיין לא מצדיק 'פתחת תיק' ומעצר בית... ויש פה אשטיקל מחלוקת!!! ויכוח!!! ולהתווכח זה אף פעם לא נחמד... (ויכוחים בביהמ"ס זה אולי גיוואלדיג... זה פוליטיקה... אבל בתוך הבית זה עושה אוירה לא כ"כ נעימה) ואז הילד שלי מציל את המצב ועושה עוד איזה תעלול לא בסדר... אוהו... הצלת את המצב... עכשיו גם לשיטתי מגיע לך עונש... כן... אני מזהה במסתרי הלב שלי איזושהי נימה של הקלה... יופי... עזרת לנו לסיים את הויכוח...

עכשיו תבין: זה הילד שלי!!! ואני האחרון שירצה שהילד שלי יעשה דברים לא טובים שיגיע לו על זה עונש... ובכל זאת!!!! זה לא סתירה שברגע שנוצר סביב זה ויכוח. והויכוח הוכרע... גם אם זה לצד השלילי... זה טבעי שיש פה תחושת הקלה... כי עם אשתי אני לא מחפש להתווכח **ואין אחד שלא מבין את זה... וממילא בדיוק על אותו משקל גם כאן:**

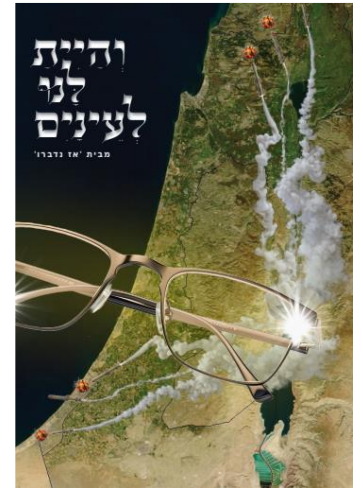
אף אחד מאיתנו לא שמח עם גזירת שמד רוחני... אסור לנו לרצות את זה ולשמוח בזה... אבל אחרי שזה קורה, ועל הדרך זה מיישר קמטים וחוסך לנו ויכוחים פנימיים מיותרים... אמור להיות לנו עמוק בתוך הלב איזושהי תחושת הקלה... תחושה של נני... לפחות חסכנו את הויכוח... ואם אין לך את תחושת ההקלה הזו... אז תהיה כנה ותודה שהכתובת של השנאת חינוך רשומה על הקיר!!! מי שמזהה עמוק בתוך הלב שהוא מעוניין למצא מתחת הריצפה שיש עדיין חילוקי דעות... או שהשני עדיין יותר מידי מגזים בגישה או שהשני עדיין נשאר לא מספיק פרועם... (אני לא מדבר על נתונים... אלא על הלב שלך!! מה הוא רוצה ומה לא... הנתונים כעת לא מעניינים... אני מדבר על הלב שלך... לב יודע)... אם ככה... אז בא נעזוב בבקשה את בית משפט עליון כי לא עליו חרב בית המקדש אלא על השנאת חינוך שלי ושלך... לא נותר לי אלא להחמיא לעצמי שאני התקשיתי להסתיר את תחושת ההקלה שלי... ואל דאגה... אנחנו נעבור את זה ביחד!!! אין צורך להדפיס... זה כבר מרווח בכל מקום במדינה: 'ביחד ננצח'!

אין מה לעשות!!! לא נמלט מהנתון העובדתי שחז"ל אומרים שבית שני נחרב על שנאת חינוך... ואם בית המקדש נחרב על שנאת חינוך אתה מבין לבד שזה לא ממקום של 'בין אדם לחבירו'!!! ס"ס ביהמ"ק זה מקום שמייצג בעיקר את הבין אדם למקום... ואם בכל זאת ביהמ"ק נחרב על 'שנאת חינוך' זה בעיקר מהזוית של הבין אדם למקום שבוה...

ומה זה?? **הההלו... אב אחד לכולנו!!!** בסופו של יום יש לנו אבא שבשמים שלא נעים לו לשמוע שהילדים שלו מדברים רע אחד על השני... (אם מוכרחים אז אין ברירה... אבל אם לא מוכרחים... אז-) מי שפעם טעם מה זו הרגשה של אבא שהילדים שלו רבים... מאוד יכול להבין למה לאבא שבשמים 'לא נעים' שאנחנו רבים... וברגע שאנחנו בכל זאת ממשכים לריב כאילו אבא לא נמצא פה... הקב"ה כועס בנימה אישית!!! אתם לא חושבים עליו!!! אני לא מעניין אתכם... אתם תקועים לכם כל אחד במגירה הרוחנית שלו ויורים לכל עבר ולא חושבים עלי בגרוש... כי אם הייתם חושבים עלי הייתם קולטים שלריב ולכתוש אחד את השני זה שורף את הלב של אבא...

לא לחינם ביהמ"ק נבנה בחלקו של בנימין!!! כי בנימין הוא הבן היחיד שהאחים החליטו למסור עליו נפש בכל מחיר... יש לי כמעט לו... אלא כי מה יהיה עם אבא!!! בזה תקנו את מיכרת יוסף... ובהו אנחנו נתקן את השנאת חינוך... יש לי בסך מלאה עליך... אבל אני לא רוצה לעשות את זה לאבא... ולכל הדואגים... זה בסדר... אנחנו עוד נריב... אנחנו עוד נמצא על מה... תהיה רגוע... נראה לך שאנחנו ניתן את המתנה הזו לבג"ץ...? אבל לפחות את הויכוחים הישנים אין בהם משום שכחת התורה...

בס"ד ניתן לרכוש את החוברת 'והיית לנו לעיניים'

החוברת מוקדשת ללוחמים ה'סדירים'

העומדים על משמר הקדושה בארצנו, פרקי הדרך מעשיים ופרקטיים לאותו רווק הדרך בכרך (ולא דווקא רווק) ואינו חוטא, שהקב"ה אמנם מכריז עליו בכל יום, אבל את הכרוז הזה לא ניתן לשמוע בזירת הלחימה, (כי כידוע: לא מגלים בשעת מבחן) אבל לנו מותר לגלות... לנו מותר לשאוב תעצומות וליטול 'תומך לחימה' אחד מהשני פירוט חלקי מהנושאים העולים בחוברת בעמוד 6 בגיליון זה

לביורו כללי אודות החוברת או מוקדי ההפצה:

0548446691 0527683095

מוקדי מכירת חוברת זו כדלהלן:

ירושלים: רח' נהמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזריאל - 054-8491554

בית וגן - משפחת נוישטטר רח' הרב פראנק 29

רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281

רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684

גילה - 0533148861

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסטק - שרגל 052-7171721 שבת אשר 9

אלעד - רחוב ר' יהודה הנשיא 81 - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלילות 9 - 055-6728458

חזו"א 34 - 052-7117271

רח' הרב קוק/הרצוג - 0527603814

חדש: אזור גן ורשא - 0534166085

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה - 054-8441354

טלו סטון - קפלן, הר"ף 6 ק"ג - 052-7688584

כרמיאל - 0527136165

מודיעין עילית: קצות החושן 14, 052-7174781

הפז חיים 14 - משפחת דרבקין - 089742750

גרין פארק 0527644795

ברכפלד, רח' יהודה הנשיא 30 - 0527126897

נתיבות - הר' גרשונוביץ 42 - 0527644737/8

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רחובות - 0548580831

רכסי - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלסטין...

כולנו מכירים את השיר המפורסם (שניתן לומר שהוא משמש כהמנון של אנשי הימין) השיר 'זכרני נא וחזקני נא אך הפעם... ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתיים!!!' כן... זה היה שמשון!!! לא שמשון ה'גיבור' מסיפורי הציונים אלא שמשון קדוש ה' שהפרישות והטהרה שלו מנוער היא זו שפעלה ש'תחל רוח ה' לפעמו בין צרעה לאשתאול' ומשם הוא שאב את כל גבורתו העצומה. אגב: אם היו שואלים אותי איך לקרא למלחמה בעזה (שלבנתיים אין לה שם) הייתי מציע שיקראו לה 'מלחמת שמשון'!!!

יש לזה אפילו השלכה הלכתית... המשנה בניזר אומרת: האומר הריני כמי שעקר דלתות עזה, הרי זה נזיר שמשון... כלומר: כתוב כאן שאין אופציה אחרת... היחיד שהצליח אי פעם 'לטפל' בעזה זה רק שמשון!! (אחרת לך תדע... אולי הוא התכוין הריני ככוחות אוגדה 162 שפועלים ברצועת עזה... אז זהו שהמשנה מערכת שלא!!! הראשון וגם האחרון שהצליח 'לשתק' את עזה למשך 20 שנה בימיו ועוד 20 שנה לאחר מותו זה רק שמשון- כלומר: הנזירות קדוש של שמשון)

עכ"פ אני מניח שאתה בטח כבר מכיר הסיפור שמובא בהרחבה בנביא שמשון היה שופט ישראל במשך 20 שנה, והוא היה לוחם מלחמות ישראל... רק מה?? היה משהו שונה במלחמות שלו... שהוא היה נלחם לבד!!! הוא היה 'מסתדר לבד' (זה היה עקרוני אצלו- לצאת להילחם דווקא לבד, לא רק בגלל שהוא לא היה צריך עזה, אלא בגלל שהוא רצה להשאיר את עם ישראל על תקן 'בלתי מעורבים' הגדרה די מוכרת בימים אלו מהצד השני של המתרס...) ועוד מאפיין יוצא דופן היה במלחמות שמשון... שמשון לא היה לוחם אלא נוקם!!! שמשון לא ניסה 'לכבוש' את עזה... אלא לנקום נקמת עם ישראל!! ומהסיבה הזו הוא לא היה מגיע בצורה מערכתית ושיטתית... אלא הוא היה מגיח... זורע הרס וחורבן ובעיקר מותיר אחריו פחד ואימה... ושייתק את עזה 20 שנה בחייו, ועוד 20 שנה לאחר מותו... (כלומר: שמשון לא ניסה לנצח את כוחות הרע, אלא להתמודד איתם..)

ובזה!!! בזה שמשון היה שופט את ישראל!! מה פירוש 'בזה'??

שמשון בעצם הופעתו שימש לכלל ישראל מגדלור וסמל ודוגמא מה זה כח היחיד!!! כן... יש פיתויים... יש רצועת עזה... יש לכל אחד מאיתנו את ה'דלילה' הפנימי שלו שמנסה לדלדל לך את הכח הרוחני שלך... ולא להיבהל- אומר שמשון!!! גם אני מצאתי את עצמי ברגיעים קשים בתוככי עזה... גם לי הדלילה הזו מגיעה מידי פעם... ומה נותן לי כח??

שאני נזכר שנזרקתי פה לא סתם!!! ה' שם אותי פה!! ה' רוצה אותי לוחם למענו כאן!! ואם מצאתי את עצמי פה לבד... סימן שה' נתן לי מספיק כוחות לעשות את הכל לבד!! מתברר שאני יכול להסיע את החומות של עזה לבד!!! זו האמירה של שמשון בעצם הופעתו בעולם..

ותכל'ס... ההמשך של הסיפור בקצרה: שיום אחד שמשון גילה לדלילה מה הסוד הצבאי שלו, ומאיפה הוא שואב את כל הגבורה הבלתי נתפסת שלו... ואותה 'יועצת המשפטית' דאגה לגלח את ראשו ולהסיר ממנו בעל כרחו את נזר אלוהיו... ואז הוא איבד את כל כוחו 'ויורידו אותו עזתה' ושם ניקרו את עיניו... ובשביל העזתים, זה שמשון בדינו, זה היה בשבילם קלף!! זה אומר שכוחות הטומאה הצליחו להכריע ולהתגבר על כוחות הטומאה... ולכבוד המאורע התאספו 3000 עזתים... (מעניין לציין... שזה כמספר המחבלים שחדרו לעוטף...) ללעוג ולשחוק על שמשון... להסתכל לו בתוך עיניו העיוורות ולהגיד לו: הנה, נפלת שדוד בדינו... אתה קדוש ה'- נפלת בידיים של הממזר והפגום הראשון בהיסטוריה!! (כמבואר בפרשת נח, עם ישראל זה הזרע הכי קדוש ומיוחס בעולם, וסרני פלשתיים שנותרו בעזה וגרורותיה היו ציר הטומאה של תערובת זרע חם) וכאן מגיע הרגע הגדול!!!

שמשון ניצב בהופעת הקלון שכולם מתאספים באופן מוצהר לשחוק לאידו של עמוד הקדושה!!! הנה... במשך שנים נלחמת בעוז במלחמת הקדושה... גם כשהיו נפילות נקודתיות הצלחת תמיד בכח הקדושה להתגבר... והנה... בסוף אנחנו ניצחנו!!! העיניים הלוחמות שלך בדינו!!

בקיצור: זה לא היה סתם מאורע!!! זה היה מעמד של הכרזת נצחון כוחות הרע על כוחות הקדושה!!! וכאן שמשון החטוף והשבוי מבקש מאותו עזתי ששומר עליו... תקרב אותי לאחד העמודים... ואז שמשון פונה בתחינה לה': זכרני נא וחזקני נא אך הפעם האלוקים!!! אל תתן לדלילה את הנצחון... אבא שבשמים... אין לי ברירה... אני מוכרח לצאת מכאן מנצח!!! מחכים לי שם בא"י הרבה מאוד צעירים (ולאו דווקא צעירים) שגם להם יש פיתויים והתמודדויות ועד היום נתתי להם המון כח בגבורת הלחימה שלי ביצר!!! הייתי החלוץ שעובר לפנייהם ומעביר להם מסר שאם ה' שתל אותי פה בניסיונות נוסח עזה, כנראה שיש לי את הכוחות להתגבר... ואם כעת הם לועגים לי ושמיחים לאידי, זו חילשי את החייל הקרבי בעזה לדורות!!! כן... החייל הקרבי הזה שנלחם את מלחמת הקדושה בדורנו מול טומאת פלשתיים, שמשון פונה בבקשה אחרונה לה': ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתיים!!! וחז"ל מפרשים: הם אמנם ניקרו לי את שתי העיניים... אבל כעת אני רוצה להתנקם בהם רק על עין אחת ואילו את העין השנייה אני אשאיר לעולם הבא... ואז שמשון דוחף בכח את העמודים שעליהם הבנין עומד וכל הבנין מתרסק תחתיו ורבים אשר הפיל במוותו יותר מבחייו...

עד כאן הסיפור המוכר (ואולי לא לכולם)

וכאן השאלה המתבקשת: מה פשר ה'נקם אחת משתי עיני' הזה?? כאילו יש פה מין חלוקה בין שתי העיניים... וכעת שמשון החליט לנקום רק על עין אחת... ואת העין השנייה הוא משאיר לעולם הבא... מה זה העין אחת הזו? בטח שאלת את השאלה הזו... לפחות באחת הפעמים ששרת את השיר הזה... נו... האם מדובר פה בדברים עמוקים שאפשר להבין אותם רק ע"פ קבלה או שיש סיכוי להבין את זה גם כאן??

אז ככה: התשובה כתובה כמעט בפירוש בפרשת השבוע שלנו:

זה מתחיל ככה: נתאוהו הקב"ה שיהיה לו מדור ושכינה בתחתונים!!! כלומר: מי כה' המגביה נא לשבת!! הוא הוא המגביה לשבת... נתאוהו ורצה להיות- המשפילי לראות בשמים ו- בארץ... ה' רוצה לשכון בשמים ובארץ כאחד... בשביל זה ה' ברא מכונה פלאית שנקראת יהודי!!

מה ההגדרה של המכונה שנקראת 'יהודי'?? יהודי זה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיים!!! יהודי זה נקודת חשמל מרכזית שיש לו חיבור ושייכות מצד אחד בארציות וחומריות... אבל הראש שלו מגיע עד כסא הכבוד... וכשיהודי דבק בה' וה' שורה עליו... בזה יש לקב"ה מדור ושכינה בתחתונים... כי יש כאן יהודי שראשו בשמים ורגליו בתחתיות הארץ...

ובשביל זה יש לנו שתי עיניים!!!

עין אחת בשמים והעין השנייה בארץ!!! בשביל לתפוס את כל האופק!!

זה בדיק מה שהיה חסר לבלעם!!! עין אחת של בלעם ראתה הכי הכי גבוה שיש!!! הרבה יותר ממני וממך... על בלעם נאמר: אשר מחזה ש-די יחזה... יודע דעת עליו... אבל העין השנייה?? עם העין הזו הוא לא הסתדר... הוא לא הצליח להבין איך ה' הגדול והנורא הזה מתעניין בארציות?? מה זה מעניין אותו האם אני עובד אותו או לא...?

עם זה בלעם לא הסתדר!! ולכן נסתמה עינו!!! הוא מסוגל לראות את החלק העליון של סולם יעקב... את ה-ראשו מגיע השמיים!!! אבל את החלק של ה'מוצב ארצה...' לקישור הזה הוא לא הצליח 'להיכנס'...

בלעם לא הבין מה יש לקב"ה מהמטר שבעים של יעקב אבינו...

מילא ה-יעקב אבינו שעוסק בתורה בישיבת שם ועבר... נו... באמת ראשו בשמים... הוא עושה שמה משהו, אבל כשיעקב מתחיל ללכת לחוץ... ובדיק אז ה' מזמין אותו... ויפגע במקום... בא בא... בא לישון אצלי!!! וישכב במקום ההוא!! ה' אומר ליעקב: אני מתאוה לאכילה שתיה שינה שלך... אני מתאוה ל'בית של תורה' שאתה הולך כעת להקים בפדן ארם... ואת זה בלעם לא מסוגל להבין!!! בלעם בז לזה...

אני רוצה לעצור פה רגע... את הקטע הזה רוצה להסביר ברחל בתך הקטנה... בחור בן עליה יקר: בינינו... תגיד לי בכנות: לאיזה אבא מהג' אבות אתה יותר מתחבר?? האם לאברהם או ליעקב?? אברהם אבינו עומד ב' ניסיונות... קופץ לכבשן האש... מוכן לשחוט את בנו למען ה'... עושה הכנסת אורחים ומזכה את הרבים ומאיהיב ש"ש על הבריות... עד כאן אברהם... לעומת זאת יעקב?? מה יש ליעקב 'למכור'???

נו נו... אמנם הוא עשה שטייגן בישיבת שם ועבר 14 שנים, אבל דווקא זה לא כ"כ מוזכר בתורה... מה כן מוזכר?? שהוא עובד בצאן לבן, והוא ישר וזהיר בדיני ממונות... והוא מגדל משפחה וילדים... והוא הולך איתם בקצב שלהם יש לו גם הרבה צאן ובקר והוא דואג להם... בין הייתר יש לו כל מיני 'תקריות' עם טיפוסים לא סימפטיים שצריך להסתדר איתם...

עד עמקי נשמתם... מה... זה הרמה שלי? זה
השטויות שיש לי בראש?? מה... אני כזה טמא
ומשוקץ??

ואני שמשון כל החיים נלחמתי על זה... להראות
להם שהעין הארצית שיש לכל אחד מאיתנו היא
לא חולשה אלא הזדמנות לחבר שמים וארץ!!! זה
בסה"כ מצביע על זה שאתה נמצא בצומת דרכים
הכי איסטרטגית ואתה היחוד הגמור שנעשה
מרכבה לה' בעליונים ובתחתונים גם יחד!!!

ושמשון זועק: רבש"ע: אל תתן לעזתים את הקלף
הזה... וה' שומע את תפילתו של שמשון... ושמשון
נוקם את נקמת העין הארצית שלו שנפלה בעזה...
שמשון מעביר לנו פה מסר חד משמעי... בן עליה
יקר: אל תתן לדלילה לגנוב לך את העין... אל תתן
לשערי עזה להינעל עליך...

אתה יכול להסיע אותם יחד עם הבריחים על
הכתפיים שלך...

אנחנו נמצאים כעת לקראת סיום המלחמה

בעזה!!!

וצריך לדעת שהמלחמה האמיתית היא על העין
שמשון השאיר שם...

המלחמה הנוקבת ביותר בדורנו זה על הפעמו'ן
הזה של שמשון... יום אחד אתה מרגיש בשמי
שמים... השגות... בהירות... קרבת אלוקים...
ומאידך: יום אחד אתה נתקף בכל מיני ניסיונות
והתמודדות... כל אחד במקום שלו... ושמשון
מבקש מאיתנו לזכור את הנקמה שלו!!! לזכור את
ה-3000 מחבלים שעמדו שם ושחקו לאידו...
ואמרו זהו... אתה נפלת אצלנו... אם זאת שמאלה
ונפלת ב'עזה' הלך עליך... הטומאה ניצחה! עליך
השלום... אז לא!!! שמשון מוכן למות עם פלשתים
כדי להשאיר לנו את הצוואה הזו... אל תרד לעזה...
תשמור על עצמך שלא תגיע לשם כי בסוף לא
בטוח שיוצאים משם בחיים... (למשון היה מותר בגלל
שהיה לו שחף של נזירות אלוקים מרחם משחר) אבל מה
שבטוח... גם אם נפלת אתה תנצח!!!
לא ניתן לבלעם סתום העין את הנצחון הזה...

לא לחינם הקב"ה שם לו בתוך הפה את המילים:
לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה'
אלוקיו עמו... כתוב כאן שהקב"ה לא רואה את
העבירות שלנו... ובינינו... זה נכון? הרי יש ברכות
וקללות, ויש כ"כ הרבה אזרות ועונשים בידי אדם
ובידי שמים למי שעובר על רצון ה'... אז מה הכוונה
'לא הביט און ביעקב'?? התשובה היא: כן!!! יש פה
ושם מעידות ונפילות... אבל אנחנו פה בעיצומו של
מהלך!!! אני פה בעבודה... ואני עובד ונלחם ונאבק
ואם אני לא מוותר וממשיך להילחם אז באמת 'לא
הביט און ביעקב'... איפה יש צ"ח קללות??
ב'התברך בלבבו שלום יהיה לי'... מי שחושב כמו
בלעם שאת הקב"ה לא מעניין מה שקורה כאן...
וכל ה'ארציות' של העולם היא סתם נועדה בתור
אופוזיציה של בורא עולם... אז מה הפלא
שמשחררים בלמים וכאן באמת יש צ"ח קללות
אבל מי שמבין שיש שתי עיניים... יש פה משימה
לחבר שמים וארץ... אז גם אם בצומת הרגישה הזו
לפעמים יש נפילות... לא הביט און ביעקב...
עסקים כרגיל.

ב'סולם מוצב ארצה' וגם בראשו מגיע השמימה!!
הוא ילמד איך להמליך את ה' בשתי העיניים!!! בשתי
המחזות האלו גם יחד!! כלומר: מצד אחד יהיו לו
השגות הכי גבוהות, ומצד שני יהיו לו התמודדות הכי
קשות... ובשניהם הוא יעבוד את ה'... כראשו יהיה
בשמים הוא יתהלך במושכלות בדבקות ובגדלות
בתורה... ואילו כשהוא יתמודד בניסיונות, הוא ידע
להילחם להיאבק... וגם אם יהיו תוך כדי מעידות
נקודתיות הוא ימשיך להיאבק גם במבואות
המטונפים האלו והוא יפגוש שם את ה'... יהיה כל
הזמן קשר עין, בין העין שבשמים לבין העין
שבארציות... שהעין שבארציות לא תתבלבל ותחשוב
שנפלת פה סתם... לא!!! אני לוחם פה!!! זה אותו
אני... אני שהייתי בבית מדרש והגעתי עד השמים...
כעת ה' רוצה אותי כחיל שלו בתחתיות ארץ... זה
שמשון!!! וברגע שמשון יודע לשמור כל הזמן קשר
בין שתי העיניים... הוא מצליח לעשות את העבודה
לבד! בשביל כולם!!!

אני רוצה שתבין: יעקב אבינו צריך י"ב שבטים בשביל
חלוקת עבודה!!! סו"ס יעקב אבינו סולם מאוד
נרחב... צריך פה שרשרת של צוות שלם... יהודה נמצא
בתחתית הסולם בבאר שבע, ויוסף נמצא **בראש**
הסולם בבית אל, וכל השבטים... כל אחד ממקום
איכשהו באמצע... בשרשרת שבין ראש הסולם
לתחתיתו... וכך כולם ביחד עושים את מה שיעקב
אבינו עשה לבד בשיעור קומה שלו!!! אבל ברגע
שמשון מסוגל לחיות בד בבד בשתי קטבים הכי
קיצוניים... יום אחד ב'מלאך' ויום אחד ב'גלח'... כאן
שמשון לא צריך עזרה... הוא עושה את כל העבודה
לבד כמו יעקב אבינו

(למגינת לב... בסוף התיקון השלם לא נגמר שם... ויעקב אבינו
מרים ידיים ואומר: לישועתך קיייתי ה'... בסוף בסוף כן יצטרכו את
כל ה"ב שבטים... אבל כמעט זה כן נגמר שם...)

נחזור לעניינינו... כפי שכבר הזכרתי יום אחד מגיעה
דלילה ומצליחה לתפוס את העין הארצית של
שמשון!!! הפלשתים חוגגים נצחון... הצלחנו להתגבר
על העין הארצית של שמשון... וברגע שהצלחנו לכבוש
עין אחת, אנחנו מצליחים גם לנקר את העין
העליונה... וזהו!!! הרסנו את הסולם!!! הרסנו את
הרצף בין סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה...
ביקצור: אומרים העזתים: תפסיק בחור בן עליה
להילחם!! עד היום שמשון עמד בראש החזית ושימש
לך כדוגמא: שגם אם יש לך ניסיונות ועין אחת מושכת
למטה... אל תבהל... כי בשביל זה יש עין שניה שראשה
בשמים והשילוב ביניהם!!! ההתגברות והמלחמה
והמאבק התמידי כמות שהוא זה החיבור שמים וארץ
הכי גדול שיש... יחוד גמור של מלא כל הארץ כבודו...
אז זהו שלא!!! הקש ביטול... הנה... שמשון בדינו...
העין שלו נפלה בעזה... **ועל זה!!! על האמירה הזו**

שמשון לא יכול לסלוח!!!

שמשון פונה לקב"ה בתחינה... רבש"ע: אל תתן
לבלעם לנצח!!! אל תתן לסתום העין להגיד: הנה...
אתם רואים?? אי אפשר שתי עיניים...

או שאתה בעזה או שאתה בשמים... לא!!! חזקני נא
וחזקני נא אך הפעם האלוקים, **ואינקמה נקם אחת**
משתי עיניו!!! אני רוצה לנקום את נקמת העין
השניה!!! העין הזו שלפעמים התמודדה בארציות
נוסח עזה... העין הזו שכ"כ הרבה בני עליה לפתע
מוצאים את עצמם מתמודדים איתה... והם מבהלים

נו... מה אתה אומר? בתור בחור עוייבד... למי אתה
יותר מתחבב??

ברור שלאברהם!!! (אגב: עד עצם היום הזה אני ככה מרגיש
באופן אישי... ואני לא בהכרח חוזר ב') ומה לעשות
שתכל'ס, חז"ל אומרים בפירושו: שיעקב אבינו הוא
בחיר האבות... ולמה? כי יעקב אבינו מייצג את
התמונה המושלמת! אברהם בנה את **ראש** הסולם,
יעקב הכשיר את **תחתית** הסולם, ואילו יעקב הוא
כבר **'חבל נחלתו'**, הוא כבר החבל והסולם
שמשתלשל מראשו בשמים ועד המוצב ארצה!!!
יעקב אבינו מוריד את המרכבה עד הפרקטיקה של
החיים!!! והחיים השגריים בבית של תורה של
יעקב, זה יותר נבחר מהמסירות נפש והסערת
קודש של אברהם רחימא...

אז הנה!!! בדיוק זה גם מה שמפריע לבלעם!!!
בלעם מתפעל מ'ראשו בשמים', אבל ה'סולם מוצב
ארצה'!! הדבר הזה שה' רוצה אותך כאן, בשטח,
בפרקטיקה, עם זה בלעם לא מסתדר... **יש לו עין**
אחת!!!

כן... גם בחור ישיבה הוא פלג גופא!!! וחלק בלתי
נפרד מה'פלג גופא' של בחור... זה שבחור בן עליה
בדרך כלל רואה רק בעין אחת!! הוא רואה רק את
השמים!!! (כמובן שבשלב זה, זה המצב האידיאלי... כי אל
תשכח שיש הרבה בחורים בגילך שהם רואים רק את הארציות.
העיניים שלהם נמצאות רק בשטויות... אבל יש ביניכם מכה
משותף אחד: לשניכם יש רק עין אחת!!! רק זה נמצא רק
בתחתיות ארץ!! זה נמצא רק בשמי שמים!) ותכל'ס,
נתאוהו הקב"ה שיהיה לו מדור ושכינה
בתחתונים... ולכן ה' שם אותי ואותך בצומת דרכים
מאוד מאוד קיצונית!!! יש לנו נשמה שמושכת
מעלה מעלה עד כסא הכבוד... ומאידך יש לנו נפש
בהמית שמושכת מטה עד שאל תחתית (כבר
הזכרתי כאן שהיולנא גאון אומר שפנש הבהמית של יהודי היא
יותר שפלה משל גוי... כי סו"ס יהודי צריך להיות כח מאסף
ליצור יחוד ה' מושלם ולכן צריך ניגוד המוחלט מריש דרגין עד
סוף כל דרגין)

עכ"פ עד עכשיו דיברנו על בלעם ש-בלעם ראה
גם בעין אחת... רק חצי תמונה... אבל כעת נחזור
שוב לשמשון קדוש ה'!!!

אם אתה זוכר מקודם שאלתי: מה זה ה'נקם אחת
משתי עיניי??

אז הנה!! זו אותה נקודה בדיוק: שמשון ידע מה
שבלעם לא ידע!!

לשמשון היו שתי עיניים!!! שמשון היה יודע
להסתכל בשתי העיניים!

הוא יודע לסנכרן בין שתי העיניים!! עין אחת
מתמודדת במוצב ארצה, והעין השניה מרוממת
אותה עד השמימה... עין אחת נמצאת אי שם
בשמים... והעין השניה מורידה ומתרגמת אותה
לחיי המעשה...

זה היה הכח העצום והבלעדי של שמשון!!!

תבין: כבר מאות שנים לפני כן, יעקב אבינו לפני
מותו מתנבא על שמשון שהוא יהיה משיח ה'...
במה זה מתבטא?? שהוא יאחד את כל הקצוות...
הוא מצד אחד יהיה קדוש ה' ורוח ה' תפעם בו
וראשו יגיע השמימה, ומאידך במקביל הוא ימצא
את עצמו בכל מיני מאבקים מורכבים ב'מוצב
ארצה', הוא ימצא את עצמו בניסיונות ופיתויים
גם ארציים נוסח עזה... **והוא ידע להיות בד בבד!!!** גם

פרק ב': למה 'שווה' להשקיע בינון?? הוא עושה עבודה חשובה...

בשבוע שעבר התרגשנו יחד עם ינון שזוכה לארח את ר' מתתיהו הלוי בביתו... וינון מתחיל לעשות צעדים ראשונים בדרך להיות בקי בטהרות!! ואולי יום אחד הוא גם יהיה 'חבר' ויאכל חולין בטהרה...

ר' מתתיהו מצידו גם שילם על זה מחיר!! סו"ס הוא מתגורר לצורך הענין בביתו של עם הארץ... אי אפשר לגמרי לשמור שם על טהרה באופן הרמטי... אבל הוא מוכן להשקיע... ולמה???

ר' מתתיהו לא סתם מוכן ככה לבא לקראת ינון... ינון הוא בן אדם מיוחד!! הוא פה אחד החברונים הגדולים בכפר ויש לו כזו אהבת תורה ויוקדת... שאם הוא יכנס לעניינים... אם אני אצליח להביא אותו למצב שהוא אוכל חולין בטהרה... **הוא לשם שינוי לא יעזוב את הכפר!!!** הוא יעשה שמיניות באויר ויהפוך את כולם לחברים... תבין: ר' מתתיהו מתוקף תפקידו כליו... מסתובב בכל הכפרים כאן באזור ומנסה להוציא את המירב והמיטב... ואתה מבין לבד שיש אנשים שאפשר לעבוד איתם... ויש כאלו שתקועים כבר שנים באותו מקום!!! ולר' מתתיהו אין הרבה ברירה!!! אני פה גם בשביל 'נדחי ישראל'! היות ואני לוי ואני מתגורר פה באזור... כל היידישקייט של הכפרים פה מסביב הם באחריות... זו אחריות גלובלית!!! כן... בדיוק בשביל זה כלל ישראל מחויב לי מע"ם- מעשר ראשון כדי שאני אהיה פנוי לשמש כ'חברת ביטוח' רוחנית של עם ישראל... ולכן בכל ערב חג אני עושה פה סבב מפרך בכפרים... וזה לאסוף כל פעם מחדש את כל עמי הארץ שנשארו באותה בלטה... ולהוציא את הנשמה כדי לטהר אותם מטומאת מת וזיבה לקראת העליה לירושלים... זו עבודת נמלים... כי כשיש לך עסק ע"ה, יש גבול כמה מידע אתה יכול להעמיס עליו!!! אתה מבין לבד שאני לא יכול לקחת ע"ה וללמד אותו כל ערב חג את כל הלכות מטמאי משכב ומושב, ושאר טומאות והלכות כלים, והלכות הזאה והלכות טומאת אוכלין, והלכות מקווה וחציצה... זה תורה שלימה!!! אבל מה לעשות שבשביל לסגור את כל הפינות וכדי לאבטח את זה שהוא מאה אחוז טהור... אני כן מחויב באיזשהו מקום לדבר איתו על הכל... כי בשביל להתחייב משום טומאת מקדש וקדשיו לא צריך יותר מטומאה אחת... כך צריך לשלול את כל הטומאות... ולך תעשה עם כל עם הארץ בכל ערב חג מחדש... ושוב: אני לא מדבר על לוקוסוס... אני בסה"כ רוצה לוודא שיוזם נכנס למקדש כשהוא לא ראשון לטומאה כי אחרת אני משלם על זה בילדים שלי... זה לא פשוט... זו עבודת פרך... זה לנסות לתמצת תורה שלימה של כל סדר טהרות, ולמי? לעם הארץ!!! ש-לך תסמוך עליו שהוא לא פספס את הגרב בהזאה הראשונה, ולא שכח להסיר את החציצה מהאוזן...

וכל זה על הראש של ר' מתתיהו!!! בכל ערב חג יש פה חרדה אמיתית... אני צריך לשלוח כאן חמישים משפחות למקדש ו... ולוודא שהם טהורים... נו... כמה אני כבר יכול לעשות את זה במקומם?? מילא אני השוחט/המוהל/המשגיח כשרות/הבעל קורא/מקוואות/עירובין... נו... בסידור... אני יכול לפקח על זה מקרוב ולקחת על זה אחריות... אבל טהרות זה אינספור פיצ'פקעס ופרטי פרטים...

ולכן!!!! בדרך כלל כשר' מתתיהו מצליח לתפוס עם הארץ ולקדם אותו... וצועד איתו כבדת דרך עד שהוא נהיה בן אורוין וראוי להיות חבר... כשהוא מגיע לשלב הזה ר' מתתיהו מעודד אותו לעזוב את הכפר... וקדימה... צא מכאן... לא מתאים לך לחיות כאן!! כאן גרים יהודים פשוטים... ולא תוכל לחיות כאן כמו חבר... וכך ר' מתתיהו מצליח להוציא מפה עוד אחד ועוד אחד... והוא שולח אותם למקומות יותר מתאימים

אז זהו שינוי זה משהו אחר!! אם ינון יהיה חבר... הוא לא יעזוב!! הוא ישגע פה את כולם... יסחוף את כולם... ובסוף הוא יהפוך את כולם לחברים... הוא מקסימום יגרום לעמי הארץ שהם!! הם ירגישו פה לא קשורים ויברחו מכאן... לכן ינון... אני מוכן להשקיע בך!!! כדאי לי!! אני מוכן להקריב כמה חודשים שאני לא אזכה לאכול חולין בטהרה בשביל ללמד אותך להיות חבר. העיקר שתעמוד פה לימיני. נסמן יחד את הכפר שלנו כיעד!!! אנחנו הופכים את הכפר הזה לחברים! אוכלי חולין בטהרה!! שמעת?? ואז אני הולך ומחזיר לכאן את כל אלו שעודדתי אותם לצאת מפה... נעשה פה 'זכות השיבה'!! **ינון נכנס עם כל המרץ לעניינים...**

ינון התחיל להסביר לחברה... די... עד מתי נהיה סוג ב'... כמה שנים אנחנו כבר שוכחים איתנו את הכתם הזה שאנחנו עמי הארץ!!! ואנחנו צריכים לשמור דיסטנס מהחברים!!! אנחנו מגיעים לאיזה שכונה... כתוב שם: אין כניסה לעמי הארץ שלא בקיאים בטהרות!!! זה בהחלט מעליב... אבל מה לעשות... אנחנו מבינים את הרגישות... אנחנו יודעים שכניסה שגרתית שלנו לתוך חנות ירקות או בית נכסת של חברים זה פיגוע!!!

תחשוב... שבוע שעבר נמוס כנראה שכח שהוא ע"ה... נכנס לבית נכסת של החברים... התיישב על כסא... לא היה לו נוח... עבר לספסל השני... אכ"ח הוא ראה שם איזה עלון מקדישה... הלך לספסל הראשון משמאל ועל הדרך התיישב עליו... אחרי רבע שעה הגיע שם חבר ו... ושאל את עמוס כמה שאלות... ו... ועוד באותו יום היה צריך להביא לשם משאית הובלה רק בשביל לשנע ארבע ספסלים מעץ מלא למקווה בגלל עמוס המדהים שלנו!!! אתה מבין לבד שהסיטואציה לא הטיבה לא עם עמוס ולא עם החברים שבאותו שטיבל... עמוס השתדל לא להישאר עם טינה כי מה לעשות שעשיתי להם באמת נזק... אבל מהעלבון האישי מאוד קשה לו לצאת... וישבתי איתו ודברנו על זה... הסברתי לו כמה זה מורכב וסטרילי להיות חבר ואין בשניות הוא עושה להם שם סקנדל של טומאה!!! ו-די!!! אולי הגיע הזמן... במקום להיות העמי הארץ האלו שכל הזמן נפגעים ונעלבים וכל הזמן אנחנו צריכים להזכיר לעצמנו שאני אוי... אסור לשנא תלמידי חכמים... די!!! אולי הגיע הזמן שנכריז על רפורמה ונחליט שאנחנו עושים סוף לחרפה הזו!!! כלונו ביחד מתחילים להשקיע... ר' מתתיהו מסכים ללמד איתנו... לשבת איתנו... ללמד אותנו מה זה נקרא 'שמירת ופוס', ואח"כ נתקדם ל'שמירת ידיו', ואח"כ נעשה 'השתלמות' בכל אחד מ'דברי חברות' שמבוארים ברמב"ם... ובא נראה...

לא בטוח שזה יארוך לנו כ"כ הרבה זמן... לא בטוח שזה כ"כ מפחיד כמו שנראה... ככה טען ינון בלהט... והחברה שמעו... הקשיבו... היו בעד... ובפרט!!! הוסיף ינון... אל תשכחו שיש פה גם שיקול כלכלי... סו"ס כל שנה מתחיל פה עונת הבציר... אנחנו עושים שמיניות באויר לשכור חברים לבצירה כי הרי הענבים מוכשרות לטומאה לאלתר וצריך פה אנשים שבקיאים בטהרה!! והיות וקשה להשיג אותם אז גם להוציא אותם מבית המדרש כי זה 'אינה יכולה להיעשות ע"י אחרים' וגם הביקוש הגדול וההיצע הנמוך, הכל ביחד גורם ששעת עבודה של חבר זה הון תועפות!! (הוא לוקח כמו שעה של רופא פרטי) ואם אנחנו בעצמנו נזכה להיות חברים אנחנו לכה"פ נחסוך את העלות הנכבדת הזו... (שאגב: אני ממש מפרגן את זה לחברים) הציבור הביעו רצון ונכונות ו... ור' מתתיהו- לא היה מאושר ממנו...

טוב חברה... אומר ר' מתתיהו... אנחנו כבר מתקרבים לחודש אב!!! זה אומר שאני כבר צריך להתחיל איתכם בהלכות טהרות לקראת עליה לרגל בעוד חודשיים וחצי... אבל הפעם יש לי יותר מוטיבציה... הפעם זה לא עוד 'הגעלת כלים' חד פעמית... לא עוד פעימה של 'טהרה והזאה' עד הפעם הבאה... הפעם אנחנו בנכונות להעמיד כאן חברים!!! אני רוצה שעד פסח הקרוב, אני פשוט אוכל לסמן וי על הכפר הזה שהוא נקי מעונן טומאת מקדש וקדשיו... ואל תדאגו... מחכה לנו עוד הרבה עבודה... יש לנו פה עוד כמה וכמה כפרים שהם ממש רחוקים ואין בהם ריח תורה... ואת מה שאני עשיתי כאן, כלונו ביחד נתפזר ונעשה בכל המחוז כולו... והיו לה' מגישי מנחה בצדקה...

החוברת 'והיית לנו לעיניים!!'

מה בחוברת??

לפניך תקציר חלקי מהחוברת 'והיית לנו לעיניים':

א. מה עובר עליי?? מה... אני עד כדי כך כזה רשע?? למה דווקא בתקופה של חיוזק... פתאום נהיה נורא קשה?

ב. תתפלא לשמוע!!! אתה לא עד כדי כך רשע!!! קח בחשבון שזה יושב על שלל סיבות שלא קשורות לרוחניות

ג. הראש ב"ה תקוע באדמה... נו... על מה אני אמור לחשוב עכשיו?? מה אני עושה עם עצמי שם בריצפה??

ד. ואם אני מרגיש פאנאט לשמור על העיניים...?

ה. האם בבין הזמנים לגזור על עצמי ריתוק לבית... ודי?? האם לא לצאת למכולת... לא לנסוע באוטובוס?

ו. האם באמת כל העולם הזה זבל אחד גדול מרוזן?? התשובה היא: לא!! נו... אז למה ככה זה מרגיש לי?

ז. האם יש קשר בין חוסר שינה... לאיבוד שליטה על ההגה הרוחני??

ח. ומה הקשר בין הסחבת של הערב והדחיינות הכרונית שלי לזה שאני לעצמי מוציא את עצמי במצב 'לא מגיב'?

ט. אם אפשר להרגיש רשע... אז למה לא?? הרי כשאתה מרגיש רשע, אתה לפחות יודע שאתה צריך לתקן, אבל אם אני אחשוב שאני לא רשע... אז מה יהיה איתי????

י. שמור על העיניים!!! ולא פחות שמור על נורמליות!!

יא. כל התגברות כרוכה במחיר!!! קבל החלטה כמה אתה מוכן לשלם על זה!! לא להשלים אלא לשלם...

יב. שיטת הניקור!!! התיישבת ברכב ללא חגורה... מי מי מי טי... ואתה תחגור!! צריך לאמץ את הטי מי טי הזה...

יג. שאלרתי רב האם יש בעיה לנסוע או ללכת למקום פלוני והוא אמר שאין בעיה... ותכל'ס הלכת וזה 'לא עשה לי טוב...' אז הרב טעה או שאני טעיתי??

יד. קרתה מעידה נקודתית?? תנצל את ההזדמנות להנציח את התחושה הרעה, המורית, לזכור להבא שהטעם הערב לשעתו הסתיים בקלקול קיבה.

טו. אנחנו כעת בעיצומה של השעה התשיעית ביום הששי של בריאת העולם!!! נא להבין את גודל השעה!!

כדי לא להשאיר את הנייר חלק... בלעם קיבל את שוק חיינו!! האתון לפתע פתחה את פיה... ואת זה הוא לא לקח בחשבון... הוא ידע להסתיר את מעשיו מכל מי שעלול ללכלך עליו... אבל מהאתון הוא לא נזהר.. כי היא לא תגלה...

אבל ברגע שהיא פתחה את פיה... אני בצרות!!! תביא מהר הרב... אני חייב לגרום את המסמך המפליל הזה.

כן... יום יבא ויהיו כאלו שירוצו בפאניקה למוחק קבצים ולהשמיד מסמכים ביום בא ה' הגדול והגורא... אבל לפתע קורות ביתו של אדם יפתחו פיהם... וכל מיני מכשירים יעמדו ויעידו מה נמחק מאיתנו ומה כבר לא מופיע אצלנו...

מישהו כבר לימד אותי... לא סוגרים עסקאות בשחור בטלפון... כי אתה מצותת... ולא גונבים אפילו באמצע הלילה כי אתה מצולם 24/7... ולא עוברים על רצון ה' בשום מקום כי אל תאמר הנני בחדרי חדרים כי מלא כל הארץ כבודו וכו'...

היכוננו לשטייגן בכלא שש... אגיוואלדיג...

כעת זה סופי!!! אנחנו במלחמה!!! לאורך תשעה החודשים האחרונים... מאז שהתחילה המלחמה היו הרבה בחורים שהרגישו לא נעים שהם לא שותפים במלחמה... לא מגויסים ולא נוטלים במאמץ המלחמתי... לא חלפו להם תשעה חודשים והנה התחילה המלחמה!! והפעם זה כבר מלחמה של בחורי הישיבות בעצמם!! כעת כל בחור ישיבה צריך להיערך לאפשרות של לחימה על היידישקייט שלו!! עקרונות מכאן ואילך כל בחור ישיבה הוא עריק! מבר חוק! ואתה נרדף באופן מוצהר ע"י השלטון

כן בחור ישיבה... כעת המצב הוא שבדיקו כמו שאסור לך ע"פ חוק לנסוע בלי רישיון כך אסור לך על פי חוק ללמוד בישיבה... והנה כעת מרן ראש הישיבה ר' דוב לנדא הורה לבחורי ישיבות לא להתייצב!! זו עבירת חוק!! יש סמכות בידי חוק להכניס אותך למחבוש על הפרת חוק זה... עכשיו בינינו: האם אני באמת חושש שמחר אתה בכלא?? האמת היא שלא... אבל זה לא סתירה שאתה צריך להיערך לזה!!!

עכשיו: מה הכוונה להיערך?? מה כבר צריך פה היערכות??

אז אני אסביר לך: להיערך זה לא להכין תיק עם סידור ושמפו... אני מדבר פה על משהו הרבה יותר עמוק ומחותך... **העניין הוא כך:**

עד עכשיו הישיבה הייתה חלק מהמערכת!!! כלומר: למה הלכת לישיבה? כי מה לעשות... היית בחידוד... משם גררו אותך לישיב"ק ומשם דחפו אותך לישיבה גדולה... זו המערכת!!! זה ה'חוק' חינוך חובה' של החרדים!!! וממילא זה גם נראה בהתאם... תבין: למה אתה לפעמים עצבני על הצוות בישיבה?? **כי... כי זה עניין שלהם!!** זה הישיבה **שלהם**... זה המפעל **שלהם**... אם ככה אז קדימה... אני רוצה שירות... מה שנקרא: 'אני ממשלמי המיסים של המערכת החרדית', אז אני מצפה מהמערכת שתעמוד בתקנים... לאורך כל הדרך זה השפראן... זו הנימה... כאילו מישהו גורר אותך ו... ודיהו... שיעשה את העבודה... שיעמוד בצפיפות...

אז זהו!!! שנגמר הסיפור הזה... ברצוני לעדכן אותך: שהישיבה שלך כבר לא תקנית... לא חוקית... המערכת הזו לא עוברת בבר קוד השלטוני... ואם ככה, מעכשיו הזירה עוברת אליך!!! האמת היא שפחדנו מהרגע הזה... לא רצינו שזה יקרה... כי סו"ס חששו שאתה לא מספיק בוגר ואחראי... אבל מה לעשות... הרבש"ע כנראה כן סומך על הבגרות שלך והוא השיב אחר ימינו ואיפשר לבג"ץ לנטרל את המערכת ולהשאיר אותך לבד... אז נכון שלפני חוץ הישיבה קיימת וכולם לומדים... אבל זה לא סתירה שמהי **אתה פה הסיפור!!!**

תבין: פעם המשגיח היה מאיים עליך שאם לא תתפקד ותגיע לסדרים הוא יזרוק אותך מהישיבה... **ולמה זה היה אשים??** כי... כי ברגע שאתה בלי ישיבה אתה צריך להתגייס... אז זהו!!! שהסיפור הזה נגמר... בין אם אתה בישיבה ובין אם לא... אתה עריק!!! המשגיח כבר לא מאיים עליך... זה כבר לא איום... אז מה כן?? מהיום אתה בעצמך המשגיח!!!

תיאורטית אתה אמור כעת להודיע לראשי השלטון... אם אתם תנסו לגייס אותי אני אבחר בכלא!!! וזה לא כדאי לכם... כי אני אפתח שם סדר א' פעיל... ואני אקהיל קהילות ברבים כר"ע בשעתו... ואני הולך להיות שם ראש קיבוץ ומשגיח... רגע... ואם בחור לא ירצה להיכנס לסדר א' בכלא... מה אתה אעשה איתו?? מה פירוש... אני אזרוק אותו מהכלא. מי שלא מגיע לסדר בכלא, שיצא מהכלא ו'יתבן' עם הצבא (כמובן על דרך המליצה)

הבנת את הרעיון שעומד מאחורי זה? **הגיע הזמן להיערך לשינוי תפיסה!!** די... תפסיק לנוע על הליון של המערכת... תפסיק להיות עוד איזה בחור שכתוב לו על הגב נגד... זורים... שודר... גורר... דופק כרטיס... נגמרה החגיגה הזו!!! סגרו את הבסטה הזו... ראשי השלטון מצמידים אותך לקיר ואומרים לך: אדוני... לצבא!!! ואתה אמור לענות להם תשובות ולבד!!! אתה כבר לא מוציא ראש מהחלון של הפנימיה בישיבה ועונה לחילוני למה בחורי ישיבות לא מתגייסים... זהו!!! אתה פה לבד!!! הישיבה שלך לא חוקית!!! אתה נמצא כעת בבית הנכנסת... ואתה אמור להסביר למה אתה מתעקש להמשיך להיצמד לבית נכנסת הזה... **הבנת את השינוי בראש שאתה צריך לעבור??**

אם עדיין לא הבנת... אני אתן לך עוד דוגמא ואז תבין לגמרי...

מה קורה אם ל"ע יש לך חבר חדר בישיבה שיש לו רח"ל תואם כשר שהוא כמובן פרץ אותו... ו... ויש של שם 'ההכלל'... והוא קורא לך... בא בא... אתה חייב לראות פה משהו... אתה תקרורררר מצחוק...

נו... אתה תראה?? אפפפסס... מקווה שלא, אבל יכול להיות שכן...

אה... אבל אתה ישיבוחר... ובחור ישיבה לא אמור לגלוש בתואם כשר?

כן... נכון... ודאי... ברור שבחור ישיבה לא אמור להחזיק תואם כשר... נו... אבל היא היא!!! אתה רואה?? איך נתנו לבחור הזה להישאר בישיבה?? איך הצוות לא העיף אותו ממזמן? אלא מאי? ככה זה... הצוות אשם שהוא נשאר בישיבה ו... פחות או יותר זו תהיה התגובה... (כלומר: או שהתגובה תהיה מה הבעיה... או התגובה תהיה בנוסח מאשים... הנה... עוד גבר שהמערכת אשמה) עד כאן מה שעלול לקרות בפנימיה בישיבה...

כעת נעבור לסיפור אחר!!! לא הסכמת להתגייס בשום פנים ואופן... ולכן הכניסו אותך למחבוש... ואתה יושב שם **לא** עם החבר חדר שלך אלא עם חייל טירון חילוני ומפקד שגם הוא מרצה שם על איזה סידור פקודה... והוא יושב שם עם הסמארטפון שלו... (בדיקו כמו החבר שלך עם התואם כשר) והרי אתם תבלו שם הרבה שעות ביחד... ומסתמא יצא לכם לדבר... ועל השיחה הראשונה שתהיה ביניכם הוא יספר לך למה הוא נמצא כאן, ואז יגיע תורך להסביר לו ברהיטות ובגאווה גלויה שאתה פה בגלל שזכית להיות רבי עקיבא שעוסק בתורה... זו תהיה השיחה הראשונה ביניכם... ו... ואז מהר מאוד... זה עניין של שעות עד שפתאום תראה אותו מתגלגל מצחוק... ואתם כבר תהיו קצת היימיש... ואז הוא יספר לך. שיש פה איזה קליפ קורורררר... אתה מקקקקק מצחוק... והוא יבא להתאות לך... ויהיה לך ניסיון לראות!!! כן... בדיקו כמו בפנימיה מול התואם כשר ככה גם פה... ואז אתה אמור לגלות לתדהמתך ש... **שיש לך יותר כח להתגבר!!!** פה בכלא שיש לך חוסן פנימי יותר איתן שאומר לך לא לפזול לשם... ולמה?? כי... כי אל תשכח שאני פה במחבוש **רק בגלל שאני בן תורה!!** רק בגלל שאני בחור שמו!! רק בגלל שבצבא רוצים לחלן אותי... לשם כך התכנסנו בכלא שש... אז זה עניין שלי!! זה העיטור כבוד שלי!! אני לא יכול 'להתגלש' במכשיר שלוו... כי אם זה מה שאני בוחר לעשות בכלא שש... אז חבל... בשביל זה לא צריך להגיע לכלא שש... את זה אפשר לעשות גם מחוץ לכלא שש... מי שגולש יכול כבר להתגייס... מלאך המוות מה לי הכא מה לי התם...

אתה קולט?? ברגע שתשב במחבוש... אתה פתאום תתחיל להילחם על היידישקייט שלך ממקום אישי... הההלו... אני משלם על זה מחיר!! ואני עומד מאחורי זה ואני גם מוכן לרצות על זה כלא אז אני מוכרח להצדיק את המאבק שלי... ואילו כשאתה נמצא בישיבה **יש לך את אותו ניסיון בדיקו...** כאן היידישקייט זה יותר עניין של הישיבה והצוות... ומה לעשות... הצוות אשם!!! הם נותנים לבחורים רקובים להמשיך להסתובב בפנימיה... אז מה אתה רוצה שאני אעשה... (אגב: והייתם נקיים!! לא שזה באמת מה שקורה בישיבות... אלא זה מה שאומר בחור שעושה מה שהוא רוצה והוא מחפש את מי להאשים... תשמע לי... נער הייתי גם שאתרי ותמיד הנימה הזו הסגירה את ראש הגנב...) **אז הנה!! על זה באמת!!** כשאני אומר לך להיערך לקראת יציאה למלחמה ורוחנית... על זה אנחנו מדברים!!! תפסיק להיות הישיבוחר שמתוך המערכת... שמתוך לך למעמד כי אתה נופל על המערכת ומפיל עליה את המחדלים... נגמר הסיפור הזה! אין מערכת!! מכאן ואילך אתה צריך להיכנס לאימונים אישיים על תקן של מחבוש... כשאתה נמצא כעת בפנימיה יש לך לפעמים ניסיונות מול תכנים לא רצויים... תחשוב שאתה כעת לא בישיבה מול חבר!! אלא במחבוש מול חייל!! ואתה מכריז בגאון אני ישיבוחר!! ואני מייצג את העקרונות שאני בחרתי לעמוד מאחוריהם!! נו... אנחנו ערוכים לזה??

הנה!! זו ההיערכות הפנימית שכל בחור ישיבה צריך להיערך לה!!

ה' כעת מזמין גמילה מהקביים של המערכת!! תפסיק ליפול על המערכת... תפסיק להיות נגור... תבין שהחיים שלך בישיבה זה עניין אישי שלך!! אני אוהב להשתמש כדוגמא מהטיסה לאומן... כל חסיד ברסלב הופך את העולם כדי לנסוע לאומן לרבינו. ויש המון קשיים וביורוקרטיה... וזה לא מרתיע אף חסיד ברסלב... ולמה לא?? כי... כי לא יודע איך הם הצליחו בזה... אבל כל חסיד ברסלב מבין באופן חד משמעי ש-כן אומן לא אומן... **זה עניין אישי שלי!!!** אם אני אזכה לטוס לאומן, זה זכות שלי, ואם אני לא אטוס זה הפסד שלי!!! ברגע שזה עניין שלי שום קושי לא מצליח לבלום... שום ביורוקרטיה לא יכולה לעצור בן אדם מאינטרס אישי שלו... (גם כשמסך הברזל היה סגור לפני 40 שנה וזה לא היה אטרקציה וגם לא מודה כמו היים...) ומה לעשות שבחור ישיבה באופן טבעי לא מרגיש ככה!! ולא באשמתו... כי סו"ס הוא מידי שתול ונוול לתוך הפס יצור של המערכת... וממילא התחושה הטבעית היא שזה לא עניין אישי שלי!! **אז זהו!!! תוציא מהראש... אנתנו בעירן חדש...** מהיום להיות ישיבוחר זה כמו טיסה לאומן... זה עניין אישי שלך!!! להיות זה עניין אישי שלך אתה צריך להיערך למניעות!! ואל תבהל... אין חסיד ברסלב שנכנע למניעות... הוא הופך אותם לנעימות... ואיך?? הוא פשוט ערוך לזה מראש ויודע שהולך להגיע מניעות!! והמניעות מגיעות הוא מחייך... הנה זה הגיע... וקדימה... להסתער... כי אומן ר"ה זה עניין שלי!!!

זה בדיקו מה שקרה בסוף פרשת בלק... בלעם ברגע האחרון... רושם לעצמו נצחון אחד... הוא מחטיא את ישראל... שלישי מכלל ישראל חוטא בפעור ונגזר עליהם גזירת כליה! אתה יודע מה זה שליל מכלל ישראל?? זה חורבן יהדות אירופה... ואיפה משה רבינו?? שום דבר. כביכול נסתלקה ממנו הלכה... והמה בוכים... ולא זו בלבד אלא נשיא שבט בישראל, הוא בכבודו ובעצמו חוטא... ועוד מטיח דברים במשה... ואף אחד לא עונה לו... בקיצור: המערכת קרסה!!!

ואז לפתע צץ לו 'איש מתוך העדה'!! איש פרטי- פנחס בן אלעזר ועושה מעשה ומציל את כל כלי ישראל... עכשיו: מה כולנו רגילים להוציא מהסיפור הזה? את העניין של הקנאות... בום בום בום...

אבל מי שקצת מתבונן... זה המסר הצדדי!! כי המסר העיקרי הוא שהתורה מכינה אותנו למפת דרכים... שלקראת סוף התיקון!!! רגע לפני שישאר נכנסים לארץ ישראל... מה שנקרא: רגע לפני שהכלה נכנסת לחיי הנישואין בפועל... לפתע בהשגחה פרטית המערכת קורסת!!! וזה לא פשלה... זה לא מחדל!! זה בסה"כ הזמנה!!! ה' מזמין את הביטוי האישי שלך... עד עכשיו משה רבינו אמר לך מה לעשות... כל שאלה הכי קטנה שהייתה לך, היה לך פה מנגנון משומן של היררכיה... שרי אלפים ושירי מאות... היה לך צוות של מדריכי כלות שמתדרכים את הכלה מה כדאי להגיד ואיך להתנהג בדיפלומטיה מול החתן... אבל לפתע ה' מפרק את המערכת... פתאום אין כלום!! משה רבינו לא מדבר... נשיא שבט חוטא... ואתה מוצא את עצמך לבד בחדר יחוד מול ה'!! וה' כעת רוצה את הכלה שלו בגודל טבעי!!! ה' רוצה שזה יגיע ממך ולגמרי ממך... ו... ו... ותכל'ס זה לא קורה... עד שסו"ס מגיע אחד ויחיד והוא פועל ממנוע אישי... מאכפתיות אישית לכבוד שמים... וה' מצביע על פנחס ואומר: הוא לבדו הציל את כל כלל ישראל מכליה... כידיוע: פנחס זה אליהו... ויש מושג שנקרא 'גילוי אליהו', ומה זה גילוי אליהו?? אומר הרמח"ל: אליהו זה לא שם של בן אדם אלא שם של גילוי!! אליהו היה הראשון שגילה איזה כח יש לו לבד לבד!!! כח היחיד!!!

(במילים אחרות: הראשון שזכה לגילוי אליהו... זה היה אליהו בעצמו כשהוא היה פנחס) באותו מעמד שהוא קם מתוך העדה ועשה מעשה והקב"ה לפתע מגלה שהוא לבד השיב את חמתו... ולא כיליתי את בני ישראל בקנאת... כאן התגלה מה כוחו של היחיד!!! התגלה שה' לא צריך יותר מאחד!! מכלה אחת שבאמת באמת מוכנה להפגין בשבילו נאמנות... וכאן ירד לעולם הגילוי שנקרא על שם המגלה הראשון הלא הוא גילוי אליהו... שזה אומר: שכל מי שיום אחד תופס את עצמו לידיים ומפנים אני לבד יכול לעשות את כל העבודה... לא מחכה לאוירה... ולא צריך גיבוי מהמשגיח... אני לא תלוי במערכת... אני לבד יכול להמליך את ה'.

לזה קוראים גילוי אליהו!!! וכל מי שאי פעם הפך את העולם כבדו שמים... החל מרבי עקיבא, והחפץ חיים, וכלה בשרה ופרץ ומרן החזו"א... כל מי שקם ופעם... היה שם גילוי אליהו!!! לא... זה לא היה איזה דמות מסתורית... זה היה קול עמוק שמפנים ומבין אין הדבר תלוי אלא ב'... אני קם ועושה!! ולכולנו יש את הגילוי אליהו הזה... כל מה שנותר לנו זה לתת לו שלום ולא לדחות אותו בלא להתראות...

גיליון מס' 569 פרשת בלק
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לע"נ הגה"ק רבי חיים ב"ר משה
ה'אור החיים' הקדוש ז"ע
נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג
תנצב"ה
ולזכות חיים ברוך בן שרה פעשא

דברי שי"ה

ממרו רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות - צום י"ז בתמוז

התחלת ימי בין המצרים

כתב רבינו זצ"ל, כל דיני בין המצרים מתחילים כבר מליל י"ז בתמוז, (וכ"כ בארחות רבנו ח"ב עמוד קכ"ז בשם אביו מרן הקה"י זצ"ל), והיינו מעת שקיעת החמה, (דולה ומשקה סי' תקנ"א וכ"כ בס' שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' י"ב לענין משכנס אב שהוא מהשקיעה של ר"ח וע"ש הערה כ"ז שאמר רבינו זצ"ל לשואלים עדיף לשלוח הזמנות לחתונה לפני י"ז בתמוז כדי למעט בשמחה), ואף במלוה מלכה שתמיד אכל בשר כשחל מוצ"ש בליל י"ז בתמוז אכל רק דג, כי המשנ"ב מזכיר בביאור"ל (סי' תקנ"א ס"א ד"ה מר"ח) דיום י"ז בתמוז דינו כתשעת הימים, ואף שבשונה הלכות (סעיף י"ח) השיג ע"ז שהוא ט"ס ע"ש, וכמש"כ מהרש"ם בדעת תורה שם, מ"מ הואיל ונפק מפומיה דהמשנ"ב החמיר בזה, (אלא ד"א של הלכה פנ"ב סי"ב פתחי חיים ח"א מועדים סל"ז וע"י שם ח"ב סי"ז דבצום גדליה לא החמיר בזה).

ההרגשה בבית רבינו בבין המצרים

מ"ז בתמוז הורגש בבית אוריה של אבל, אמנם לבנות היה כבר חופש והחברות נסעו לים, אבל אבא לא הרשה לנו לנסוע, באומרו כי אלו ימי אבל וסכנה. בימים אלו לא שרנו, לא קנינו בגדים או נעלים, ולא תפרנו בגדים חדשים. רק בגדים ישנים היו מתקנים. עד לאחר תשעה באב לא דברו בבית על תכניות לבין הזמנים, והרבנית ע"ה לא השיבה על שאלות מה ואיך להתארגן (שיה איש בין המצרים עמוד רס"ח מס' בית אמי פי"ט עמוד ש"ז), בתשעת הימים ניכר היה תמיד על רבינו דוק של עצבות (שם), ובפרט בת"ב שהיה ש"צ באמירת הקינות ומקונן בקול בכי ונהי, ושומע מגילת איכה מתוך קלף.

תיקון חצות

אמר רבינו זצ"ל, ששמע מאביו מרן הקה"י זצ"ל שבישיבה בנובהרדוק נהגו כל בני הישיבה לומר בציבור תיקון חצות בבין המצרים כל יום בצהריים, ומסתמא היה זה ע"פ הסבא מנובהרדוק זצ"ל, וגם היום זה דבר טוב לעשות כן היכא דאפשר (קרא עלי מועד פ"ב הערה כ"ג), ואמר רבינו זצ"ל שכל השנה יש ענין לומר אבל לענין בין המצרים יש יותר ענין וכמו שמצינו במשנ"ב (סי' תקנ"א ס"ק ק"ג) לענין חצות היום שכתב וז"ל ובכונת האר"י כתב שיתאבל בימים ההם אחר חצי היום ויבכה כמו חצי שעה ע"ל, (דעת נוטה השכמת הבקר הערות סי' כ"ג). ולענין בחור ישיבה השיב שיעשה כראונו (שם).

תנאי שאין מקבל התענית בלילה

ההולך לישון בליל התענית ולא התנה שאין מקבל התענית אסור לאכול כשקם קודם עלוה"ש (שו"ע סי' תקס"ד), וכ"ז ביושן שינת קבע על מיטתו ולא בנרדם על השולחן (קרא עלי מועד פ"א הערה ז), וכתב לי רבינו זצ"ל דלא מהניא תנאי מעתה ועד עולם שרוצה לאכול בקומו אחר ליל התענית, רק צריך להתנות בכל תענית קודם שהולך לישון, ולתחילה לא סגי בתנאי במחשבה גרידא רק יתנה בפיו, (קרא עלי מועד פ"א הערה ז)

לסמוך על עלוה"ש השני

רבינו זצ"ל היה סומך לענין זה לאכול ע"י תנאי עד עלוה"ש, על זמן עלוה"ש השני, והיה שולח אותי לביהכ"ס לראות בלוח א"י מתי עלות השחר שיכול לקום ולאכול. וכ"כ בס' ארחות רבינו (ח"ב עמוד קס"ב) בשם מרן החזו"א שהיה אומר למקורביו בערב התענית שיעשו תנאי שאין מקבלים התענית בשינה ויקומו ויאכלו לפני החצי שעה שקודם עלוה"ש בלוח א"י, וכתב

רבינו זצ"ל, דבכה"ג שהתנה יכול לאכול גם לדעת הזהר המובא במשנ"ב (סי' פ"ט סקכ"ח) וכעין מש"כ שם המשנ"ב בשם מהר"ח"ו לגבי מי שחלוש (כ"כ בהערה לס' קרא עלי מועד פ"א הערה ב).

רבינו אכילה ערב התענית

בענין מש"כ בבאה"ט (סו"ס תקס"ח) וא"ר (סי' תקס"ג) שלא יאכל בליל התענית יותר מהרגיל דאז לא יועיל לו התענית שהרי אותו מותר ישמור לגופו ליום מחר, אמר לי רבינו זצ"ל דהמשנ"ב לא העתיק דבריהם, וגם י"ל דהם מיירי שם רק בתענית יחיד אבל בתענית ציבור החיוב בעצם מניעת אכילה, וכמו ביו"כ שיש מצוה לאכול בערב יוה"כ והחיוב רק במניעת האכילה בצום.

שתייה מרובה קודם תענית

מי ששותה קודם התענית שלא יהיה צמא בתענית אבל כעת אינו צמא אם אינו נהנה כלל אינו מברך על זה (מועדי הגר"ח ח"ב סי' שס"ג) דשתייה שלא יהיה יבש או לסגולה לא חשיב לצמאו (שמענו כן ראינו ח"א פי"ג סי' ג).

מים לבליעת תרופה בתענית

בענין מי שצריך מים לבליעת תרופה בתענית כתב רבינו זצ"ל שיש עצה לעשות המים מרים, כגון לתת בתוכם אפר וכה"ג שאז אין ראוי לשתייה כמבואר ברמב"ם (פ"ה מיסוה"ת ה"ח) ע"ש (כ"כ בהערה לס' קרא עלי מועד פ"א הערה ג).

רחיצה בג' תעניות

מן הדין שרי לרחוץ בג' תעניות ורק בט"ב אסור, ועכשיו אין נוהגים לרחוץ בחמין אבל בצונן מותר אפי' כל הגוף, ופניו ידיו ורגליו מותר אף בחמין (קרא עלי מועד פ"א הערה ט"ו).

קטן באמירת ענוו

קטן אי"צ להשלים תענית אפי' נעשה בר מצוה למחר, ומעולם לא שמענו שינהגו שיאמר ענוו אף כשמתענה לחינוך עד מנחה, כיון שאינו חייב בתענית (כ"כ רבינו בהערה לס' קרא עלי מועד פ"א הערה ד וע"י במועדי הגר"ח ח"ב סי' תי"ז שהשיב למעשה שיכול לומר וע"י בביאור"ל סי' תק"נ ד"ה הכל שאין חינוך לתעניות, ובס' שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' ג השיב רבינו שאין להשלים התענית לפני בר מצוה רק מתענה קצת לשעות).

בענין נ"כ בתענית במנחה גדולה

השיב רבינו זצ"ל שהמנהג בבני ברק שכהנים נושאים כפיהם בתענית גם במנחה גדולה, (שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' ב), וכ"כ בקונטרס הזכרונות (סי' כ"ח ס"ה) שבביהכ"ס של מרן החזו"א נשאו כפים בת"צ במנחה גדולה כמש"כ בחזו"א (אר"ח סי' כ), והבביא רבינו מש"כ אביו בקה"י ברכות (סי' כ"ט) דאע"פ שהחזו"א בספרו הניח ד"ז בצ"ע מ"מ הסכים למעשה דכן ראוי לעשות שלא להפסיד מצות נ"כ, והורה רבינו זצ"ל דאף ככהן יחידי דמבואר במשנ"ב (סי' קכ"ח סקל"א) דהוא רק מדרבנן מ"מ יש לכהן זה לישא כפיו במנחה גדולה דהכריע החזו"א דנ"כ בתענית במנחה גדולה הוא חיוב גמור (מנחת עיון עמוד צ"ח ולמש"כ בס' הזכרון מאש וממים עמוד שכ"ב דעת החזו"א דגם ככהן יחידי יש קיום מצוה מה"ת ורק חיוב ליכא), ואמר רבינו זצ"ל דגם מי שאינו נוהג לישא כפיו בתענית במנחה גדולה אם נמצא כעת במקום שהמנהג לישא כפיו יעשה נ"כ, (מנהגי ביהכ"ס חזו"א פ"ח ס"א).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

הג"ר דוב (בערל) רוטשטיין זצ"ל (כ"ה אייר תשס"ג) | הגאון רבי ישראל מאיר יוטקובסקי (גלב"ע י"ח תמוז תשס"ו)

הגה"צ רבי נחמן לייכטנוג ממתפללי בית הכנסת 'לדרמן' | בת רבינו הרבנית הצדקנית מרת חנה שטינמן ע"ה (ג) (י"ג אלול תשע"ד)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי שלמה כהן זצ"ל חתן רבי יעקב הלפרין (ד' סיון תשל"א)

בקונטרס הזכרונות (כ"ט י'): תקיעות דמיושב, שברים ותרועה בנשימה אחת בלא הפסק כלל, רק מריע מתוך השבר, ובתקיעות דמעומד מפסיק

ביניהם פחות מכדי נשימה, ותקיעות שאחר התפילה מקצתן בהפסק פחות מכדי נשימה ומקצתן ללא הפסק. כן העיד הר"ר שלמה כהן ז"ל שהיה בעל תוקע אצלו כל השנים, שהזהירו כן וכן הוא בחזון איש וכו' ע"ש.

רבי שלמה ובנו רבי יצחק כהן ז"ל

רחוב רבי שלמה הכהן

אחד מהשואלים הקבועים שהיה כותב מכתבים לרבינו, היה תלמיד חכם כהן שהתגורר ברחוב רבי שלמה הכהן, בשכונת רמת אלחנן, בבני ברק. פעם בעת שהגיע אותו שואל אל רבינו, ביקש רבינו להביע שביעות רצון מהשאלות שלו ולכבדו, ואמר לו בבת שחוק: הנה המכתב שלך יש לו דין קדימה לפני האחרים מחמת כמה סיבות. ראשית משום שהנך כהן, ושנית כי אתה תלמיד חכם, וסיבה נוספת כי הנך גר ברחוב רבי שלמה הכהן....

בנו הגאון רבי יצחק כהן

ובשנים המאוחרות יותר, כאשר בנו ר' יצחק כהן ז"ל שימש כבעל תוקע בבית הכנסת 'לדרמן' שינה קצת מהנהגת אביו בגלל תלמיד חכם אחד ז"ל, ורבינו היה אכפת לו, וכשנפטר הגאון רבי יהודה שפירא ורבינו התמנה להיות מקריא בבית הכנסת, ביקש שיעשה בדיוק כמו אביו, ואכן הוא חזר למסורת אביו. והדברים כתובים בפירוט בספר הנהגותיו של רבינו 'אלא ארבע אמות', הנהגות ראש השנה.

כהן מיוחס

ובמשך השנים כיבד רבינו את רבי יצחק ז"ל וכשהיו נפגשים היה מקבלו בשמחה. וכשהיה נולד נכד בכור להוריו היו רגילים לקחת את ר' יצחק כהן ז"ל לקיים מצות פדיון הבן, כ"י הוא נחשב כהן מיוחס.

וכשקיים רבינו את מצות ראשית הגז, וכן את מצות נתינת זרוע לחיים וקיבה, כיבד את רבי יצחק כהן לבוא לקבל את המתנות.

רבינו משתתף בשמחת פדיון הבן לבנו בכורו של רבי קלמן אתרוג. בשמאל נראה הכהן הפודה רבי יצחק ז"ל

התנצלות

הנה מחמת עומס המאמרים, המאמר שהיה צריך להתפרסם בשבוע הבא על הר"ר יחיאל לדרמן ז"ל מייסד בית הכנסת 'חזון איש' לדרמן, יידחה מחוסר מקום לעת אחרת. בהזדמנות זו נודה לעשרות המגיבים מידי שבוע, קשה להתייחס לכל אחד בנפרד, אך כל הערה מתקבלת בשמחה ובכבוד ראש. נשמח לקבל עוד חומרים ותמונות מהקוראים שיחיו.

רבי שלמה כהן זצ"ל נכדו של הגאון ה'חשק שלמה' מוילנא זי"ע נולד ביום ל' סיון תרס"ו, בנערותו הסתופף בצילו של מרן הגרמ"ע זל"ה, ובהיותו כבן שבע עשרה בלבד כאשר שהה בעיירת המרפא 'ולקניק' הסמוכה לווילנא, שהה שם גם מרן החזון איש זצ"ל, ועיניו נחו על הבחור הצעיר. כאשר בירר אודותיו ביקש לקבוע עמו לימוד בחברותא, וכך למדו שניהם כמה שנים, כאשר רבי שלמה זוכה לקבל מהחזון איש תורה ויראת שמים ולשאוב מלוא חופנים ממעינו. בכמה מקומות החזון איש אף מזכיר בספריו ברמז את הרב ש"כ שיחיה' או 'הרש"ך נ"י. גם אחרי כן המשיך הקשר העמוק ביניהם ורבי שלמה ז"ל זכה לקירבה יתירה. גלב"ע בבני ברק ד' סיון תשל"א.

למי הוא שיך?

החזון איש היה זה ששידך את רבי שלמה ז"ל. היה זה כאשר באחד הימים הציע למקורבו הנגיד הרה"ח רבי חיים יעקב הלפרין ז"ל הצעת שידוך לבתו מרת שרה, את הבחור שלמה כהן מוילנא, ואכן לאור המלצתו רבי יעקב סגר את השידוך בשעה טובה והבחור בא לארץ ישראל והשתקע כאן, כאשר בשנים הבאות הוא ממשיך להתקרב למרן החזון איש, ואחרי פטירת חמיו, אף המשיך את מעשי הצדקה והחסד וניהל את המוסדות וההקדשות צדקה שייסד רבי יעקב הלפרין.

לימים, כאשר הגיע רבינו לנחם אחרי פטירת הרבנית כהן אלמנת רבי שלמה ז"ל, בחודש ניסן תשנ"ח, סיפר:

נכנסתי פעם אל החזון איש, והיה אצלו עידנא דחדוותא באופן מיוחד. החזון איש פנה אלי כשחיוך על שפתיו וסיפר לי שיש לו 'ויכוח' עם רבי יעקב הלפרין.... רבי יעקב טוען כי חתנו רבי שלמה 'הוא שלו' ואילו אני אומר כי רבי שלמה 'הוא שלי'... (רמ"מ, ח"א עמוד 192).

רבי שלמה הכהן זצ"ל בשמחה משפחתית

הוראות בנשיאות כפים

בקונטרס הזכרונות של רבינו מופיעים שני הנהגות הלכתיות ממרן החזון איש, אותם שמע רבינו משמו של רבי שלמה כהן, ורשם לדורות. נעתיק בלשונו מתוך הספר:

(סימן ט' סעיף ז') ציוה לרבי שלמה כהן ז"ל שבנו ישא כפיו חצי שנה לפני הבר מצוה. ע'י סימן קכ"ח סל"ד ומ"ב ס"ק קכ"ג.

(סימן ט' סעיף ט') אבל תוך ל' על אביו ואמו נושא כפיו. בן ר"ש כהן בשם אביו ז"ל, ועי' אור"ח סימן קכ"ח סמ"ג, אך יש לומר דבארץ ישראל שאני.

בעל תוקע כהן

סיפר רבנו שרבי שלמה ז"ל היה כהן מיוחס לבית עלי הכהן, והוא שימש כבעל תוקע במנין שהיה בביתו של החזון איש בימי ראש השנה. ופעם שמע מאביו זי"ע, שהוא חושב שהחזון איש בחר דווקא בר' שלמה כהן שיהיה אצלו 'בעל תוקע', היות ויש בו מעלה שהוא כהן, והרי בבית המקדש הכהנים היו תוקעים, כמו שכתוב (במדבר י' ח') ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות, ולכן העדיף אותו על פני שאר בעלי התקיעה. והחזון איש שימש כמקריא של התקיעות.

תרועה מתוך שבר

ואמר רבינו שהחזון איש לימד את ר' שלמה איך לתקוע, וזה לשונו